

LIITTOKOKOUSPUMASKA

SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N

XXXVI LIITTOKOKOUS

6.-8.11.2020 Mikkeli

Tukenasi työssä ja opinnoissa

www.akava.fi/opiskelijat

Akava

LIITTOKOKOUSHUMASKA

SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N

XXXVI LIITTOKOKOUS

6.-8.11.2020 Mikkeli

SUOMEN
LUKIOLAISTEN
LIITTO

Me in a zoom meeting

Me just after zoom meeting

SISÄLLYSLUETTELO

01	MEEMI	4
02	SISÄLLYSLUETTELO	5
03	KOKOUKSEN ESITYSLISTA	6
04	AIKATAULU	10
05	YLEISET OHJEET	11
LIITE 1	Liittokokouskutsu	16
LIITE 2A	Menettelytapajärjestys	17
LIITE 2B	Tarkempi ohjeistus vaaleihin	25
LIITE 3	Toimintakertomus 2019	26
LIITE 4	Tilinpäätös 2019 ja tase-erittely	46
LIITE 5	Tilintarkastuskertomus 2019	67
LIITE 6	Toiminnantarkastuskertomus 2019	69
LIITE 7	Osavuositomintakertomus 2020	70
LIITE 8	Liiton säännöt	92
LIITE 9	Strategia 2021-2025	100
LIITE 10	Toimintasuunnitelma 2021	104
LIITE 11	Tavoiteohjelma 2021	117
LIITE 12	Talousarvio 2021 ja taustamuistio	131
LIITE 13	Julkilausuma	146
06	PONNET JA LIITTOHALLITUKSEN VASTAUKSET	148

KOKOUKSEN ESITYSLISTA

1 § KOKOUKSEN AVAUS

Suomen lippu saapuu

Maamme – Vårt land

Puheenjohtaja Adina Nivukoski pitää avauspuheen.

2 § KUULLAAN LIITTOKOKOUKSELLE OSOITETUT TERVEHDYKSET

Pääsihteeri esittelee etukäteen varattujen tervehdysten esittäjät.

3 § KOKOUKSEN JÄRJESTÄYTYMINEN

3.1 Valitaan kokoukselle puheenjohtajat

Liittohallitus esittää, että kokouksen puheenjohtajiksi kutsutaan Milla Halme ja Mikko Martikkala.

3.2 Valitaan kokoukselle pääsihteeri ja muu sihteeristö

Liittohallitus esittää, että kokouksen pääsihteeriksi valitaan liiton pääsihteeri Heikki Luoto, pöytäkirja-sihteeriksi Annakaisa Tikkinen ja Iris Hynönen, teknisen sihteeristön vanhimmaksiksi liiton järjestö-suunnittelija Sanni Salmenoja ja yhdenvertaisuustarkkailijoiksi Toni Ahva, Iris Hynönen sekä Hanna-Maria Jokinen.

3.3 Valitaan kokoukselle pöytäkirjantarkastajat

Liittohallitus esittää, että pöytäkirjantarkastajien vanhimmaksiksi valitaan Elias Pitkänen. Lisäksi valitaan kolme (3) muuta pöytäkirjantarkastajaa.

3.4 Valitaan kokoukselle ääntenlaskijat

Liittohallitus esittää, että ääntenlaskijoiden vanhimmaksiksi valitaan Juuso Kurttila. Lisäksi valitaan jokaisesta äänioikeutetusta piiri- ja jäsenjärjestöstä yksi (1) ääntenlaskija ja näistä kullekin yksi (1) varaäänntenlaskija.

4 § TODETAAN KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS SEKÄ OSALLISTUJAT

Kokouskutsu liitteenä (**LIITE 1**).

4.1 Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

4.2 Todetaan kokouksen osallistujat

- äänivaltaiset kokousedustajat (ÄO)
- äänivallattomat kokousedustajat, joilla on kokouksessa esitysoikeus ja vaalikelpoisuus (EOVK)
- sääntöjen nojalla puhe- ja läsnäolo-oikeutetut (PLO)

4.3 Myönnetään läsnäolo-oikeus tarkkailijoille ja kutsuvieraille

Liittohallitus esittää, että läsnäolo-oikeus myönnetään tarkkailijoille ja kutsuvieraille.

4.4 Päätetään puhe- ja/tai läsnäolo-oikeuden myöntämisestä muille sitä pyytävälle henkilöille

5 § VAHVISTETAAN KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYS

5.1 Vahvistetaan kokouksen menettelytavat

Liittohallitus esittää, että vahvistetaan kokouksen menettelytavat (**LIITE 2**).

5.2 Vahvistetaan asioiden käsittelyjärjestys ja aikataulu

Liittohallitus esittää, että vahvistetaan esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Liittohallitus esittää, että vahvistetaan samalla kokouksen aikataulu.

6 § KUULLAAN SELVITYS LIITTOKOKOUKSEN KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYISTÄ

Kuullaan järjestösuunnittelija Sanni Salmenojan selvitys.

7 § VALITAAN KOKOUKSELLE TARPEELLISET TOIMIKUNNAT

7.1 Tavoiteohjelman Nuorisopolitiikka- ja Sosiaalipolitiikka-osioita käsittelevä toimikunta

Liittohallituksen puolesta esittelijöinä toimivat liittohallituksen jäsenet Elias Pitkänen ja Anssi Moilanen. Teknisinä sihteereinä toimivat Heili Miettinen ja Hanna Kivimäki.

7.2 Tavoiteohjelman Koulutuspolitiikka-osioita ja toimintasuunnitelman Edunvalvonta-osioita käsittelevä toimikunta

Liittohallituksen puolesta esittelijöinä toimivat liittohallituksen jäsenet Emilia Uljas ja Benjamin Lamberg. Teknisinä sihteereinä toimivat Toni Ahva ja Aino Anttila.

7.3 Toimintasuunnitelman Palvelu-, järjestö-, talous- ja hallinto-osioita sekä talousarviota käsittelevä toimikunta

Liittohallituksen puolesta esittelijöinä toimivat liittohallituksen jäsenet Hugo Paananen ja Tua Halen. Teknisinä sihteereinä toimivat Tomi Enberg ja Ville Koivisto.

7.4 Strategiaa käsittelevä toimikunta

Liittohallituksen puolesta esittelijöinä toimivat liittohallituksen jäsenet Elsa Kallonen. Teknisinä sihteereinä toimivat Veronika Jokikokko ja Hanna-Maria Jokinen.

7.5 Julkilausumaa käsittelevä toimikunta

Liittohallituksen puolesta esittelijöinä toimivat liittohallituksen jäsenet Teemu Kauppinen. Teknisinä sihteereinä toimivat Kia Tanskanen ja Vilma Lappalainen.

8 § KÄSITELLÄÄN LIITTOHALLITUKSEN VASTAUKSET LIITTOKOKOUKSEN 2019 HYVÄKSYMIIN PONSIIN

Merkitään tiedoksi hallituksen vastaukset sekä käyty keskustelu.

9 § VAHVISTETAAN SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N TOIMINTAKERTOMUS 2019

Liittohallitus esittää, että toimintakertomus 2019 vahvistetaan. (**LIITE 3**)

>>>>>>>>>>>>>

10 § VAHVISTETAAN SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N TILINPÄÄTÖS 2019

Liittohallitus esittää, että tilinpäätös 2019 vahvistetaan. **(LIITE 4)**

11 § PÄÄTETÄÄN TILI- JA VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMISESTÄ TOIMINTAVUODEN 2019 TILIVEL- VOLLISILLE TILINTARKASTAJAN JA TOIMINNANTARKASTAJAN LAUSUNTOJEN PERUSTEELLA

Kuullaan tilintarkastajan ja toiminnantarkastajan lausunnot. **(LIITE 5 ja LIITE 6)**

12 § MERKITÄÄN TIEDOKSI SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N OSAVUOSITOIMINTA- KERTOMUS AJALTA 1.1.–30.9.2020

(LIITE 7)

13 § KÄSITELLÄÄN SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N SÄÄNTÖMUUTOKSET

Liittohallitus esittää, että liittokokous hyväksyy sääntömuutokset. **(LIITE 8)**

14 § KÄSITELLÄÄN LIITTOKOKOUKSELLE TEHDYT ALOITTEET JA LIITTOHALLITUKSEN VASTAUKSET

PÄIVÄ VAIHTUU

15 § KÄSITELLÄÄN SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N STRATEGIA VUOSILLE 2021–2025

Liittohallitus esittää, että Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n strategia vuosille 2021–2025 hyväksytään.

(LIITE 9)

16 § KÄSITELLÄÄN SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N TOIMINTASUUNNITELMA

Liittohallitus esittää, että Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n toimintasuunnitelma 2021 hyväksytään.

(LIITE 10)

17 § KÄSITELLÄÄN SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N TAVOITEOHJELMA

Liittohallitus esittää, että Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n tavoiteohjelma 2021 hyväksytään. **(LIITE 11)**

18 § PÄÄTETÄÄN PIIRIJÄRJESTÖJÄSENMAKSUN JA JÄSENJÄRJESTÖJÄSENMAKSUN SUURUUDESTA VUODELLE 2021.

Liittohallitus esittää, että piirijärjestöjäsenmaksu ja jäsenjärjestöjäsenmaksu ovat 0 euroa vuonna 2020.

19 § KÄSITELLÄÄN SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N TALOUSARVIO VUODELLE 2021

Liittohallitus esittää, että Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n talousarvio 2021 hyväksytään. **(LIITE 12)**

20 § VALITAAN SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:LLE PUHEENJOHTAJISTO VUODELLE 2021

Kuullaan ehdokkaiden kannatuspuheenvuorot.

20 § VALITAAN SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:LLE PUHEENJOHTAJISTO VUODELLE 2021 (JATKUU)

20.1 Valitaan Suomen Lukiolaisten Liitto ry:lle puheenjohtaja

Ehdokkailla mahdollisuus pitää linjapuheenvuorot. Valitaan Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n puheenjohtaja vuodelle 2021.

20.2 Valitaan Suomen Lukiolaisten Liitto ry:lle ensimmäinen varapuheenjohtaja

Ehdokkailla mahdollisuus pitää linjapuheenvuorot. Valitaan Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n ensimmäinen varapuheenjohtaja vuodelle 2021.

20.3 Valitaan Suomen Lukiolaisten Liitto ry:lle toinen varapuheenjohtaja

Ehdokkailla mahdollisuus pitää linjapuheenvuorot. Valitaan Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n toinen varapuheenjohtaja vuodelle 2021.

21 § VALITAAN SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:LLE MUUT LIITTOHALLITUKSEN JÄSENET VUODELLE 2021

21.1 Päätetään liittohallituksen muiden jäsenten määrästä (6-8)

Liittohallitus esittää muiden jäsenten määräksi 8 henkilöä.

21.2 Valitaan Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n muut liittohallituksen jäsenet

Ehdokkailla mahdollisuus pitää linjapuheenvuorot.

22 § VALITAAN SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:LLE YKSI TILINTARKASTAJA, YKSI TOIMINNANTARKASTAJA JA HEILLE HENKILÖKOHTAISET VARAHENKILÖT

Liittohallitus esittää, että vuoden 2021 tilintarkastajaksi valitaan Päivi Sten ja hänen varahenkilökseen Timo Kervinen (HT) sekä vuoden 2021 toiminnantarkastajaksi Wiking Vuori ja hänen varahenkilökseen Sini Korpinen.

23 § PÄÄTETÄÄN LIITTOKOKOUKSEN JULKILAUSUMISTA (LIITE 13)

24 § KOKOUKSEN PÄÄTÖS

LIITTOKOKOUKSEN AIKATAULU

PERJANTAI 6.11.

9.00 Ilmoittautuminen alkaa

10.45 Kokoussalin ovet avataan

11.00 Liittokokous avataan

13.00 Lounas (ennakkoon varanneille Mikaelissa)

14.15 Kokoussalin ovet avataan

14.30 Kokous jatkuu

17.00 Ilmoittautuminen puheenjohtajavaaliin päättyy

17.00 Kokous keskeytetään

» Ehdokkaat esittäytyvät

» Puheenjohtajatentti

18.00 Evästys illalle

18.30 Toimikunnat aloittavat (yksittäisten kokousedustajien muutosesitysten deadline 18:30)

» Strategiaa käsittelevä toimikunta

» Tavoiteohjelman sosiaali - ja nuorisopolitiikkaa käsittelevä toimikunta

» Tavoiteohjelman ja toimintasuunnitelman koulutuspolitiikkaa käsittelevä toimikunta

» Toimintasuunnitelman järjestöä, palvelua, johtamista sekä talousarviota käsittelevä toimikunta

» Julkilausumaa käsittelevä toimikunta

22.30 Toimikuntien muutosesitysten deadline

LAUANTAI 7.11.

8.45 Kokoussalin ovet avataan

9.00 Kokous jatkuu

13.00 Lounas (ennakkoon varanneille Mikaelissa)

14.15 Kokoussalin ovet avataan

14.30 Kokous jatkuu

18.15 Kokous tauolle

» Varapuheenjohtaja- ja liittohallituspaneeli

19.15 Sali tyhjäksi

Lukiolaisten iltaohjelma

SUNNUNTAI 8.11.

8.45 Kokoussalin ovet avataan

9.00 Kokous jatkuu

13.00 Lounas (ennakkoon varanneille Mikaelissa)

14.00 Kokoussalin ovet avataan

14.15 Kokous jatkuu

~16-17 Kokous loppuu

LIITTOKOKOUKSEN YLEISET OHJEET

Luet parhaillaan pumaskaa eli materiaalipakettia, joka sisältää kaikki liittokokouksessa käsiteltävät asiakirjat ja kokouspäivien käytännön ohjeet. Tutustu näihin ohjeisiin ja asiakirjoihin huolellisesti, niin selviämme työntäyteisestä viikonlopusta mahdollisimman sujuvasti. Tänä vuonna pumaskaa ei painettu paperisena vallitsevasta tilanteesta johtuen. Sähköisen pumaskan löydät osoitteesta lukio.fi/liittokokous/liittokokouksen-asiakirjat.

PAIKAT JA OSOITTEET

Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n (SLL) liittokokous pidetään Mikkelissä Kongressikeskus Mikaelin Martti Talvela -salissa (Sointukatu 1, 50100 Mikkeli) 6.-8.11.2020. Kokousedustajat majoittuvat Sokos Hotel Vaakuna Mikkelissä (Porrassalmenkatu 9, 50100 Mikkeli).

Parhaiten Mikkeliissä kulkeminen onnistuu kävel-
len. Mikkelin Sokos hotel Vaakunasta kokouspaikalle
on 1,9 kilometriä joka taittuu noin 25 minuutissa.
Sokos hotel Vaakuna Mikkeli sijaitsee aivan Mikkelin
keskustassa.

ILMOITTAUTUMINEN

Kaikki kokousedustajat ilmoittautuvat kokoukseen piirikohtaisesti delegaation edustajanumerojärjestyksessä. Ilmoittautumiset tapahtuvat kolmessa linjastossa perjantaina kello 9:00-9:40 kokouspaikan aulassa. Piirin koko delegaatio ilmoittautuu yhdessä piirille määrättyinä aikana seuraavasti:

Klo	Ilmoittautumis- piste I	Ilmoittautumis- piste II	Ilmoittautumis- piste III
9:00	HEP+FIBS	UMP	HÄP
9:20	LSP+PIP	KAP	ISP
9:40	LAP+PSP	POP	JSP

Piirin puheenjohtaja ja liittokokousvastaava huolehtivat aikataulussa pysymisestä ja tietävät mitä tehdä. Kuuntele heitä siis tarkasti.

Kun saavut kokouspaikalle, on erityisen tärkeää noudattaa teknisen sihteeristön antamia ohjeita. Heidät tunnistat pinssistä. He ohjaavat jokaista ottamaan

maskin ja menemään suoraan käsienspesupaikalle, jonka jälkeen pääsevät ilmoittautumaan.

Ilmoittautumisessa jokaisella delegaatilla pitää olla mukana virallinen henkilöllisyystodistus ja Lukiolaisen opiskelijakortti, jossa on voimassaoleva lukuvuositarra tai toimiva Frank App. Kortittomilla jäsenille todistus on liittokokouskansiossa. Tarvitset näitä myös esimerkiksi äänestäessä vaaleissa, joten pidä ne tallessa ja lähettyvillä koko kokouksen ajan.

Ilmoittautumisessa kokousedustajat saavat kansiots, joka sisältää kaksi edustajakorttia. Näistä pienempää pidetään kaulassa ja isommalla pyydetään puheenvuoroa. Äänestykset ja puheenvuoron pyytämiset tapahtuu sähköisesti. Lisäksi kansiosta löytyy jokaiselle kokousedustajalle maskeja lasketuna jokaiselle kokouspäivälle, käsidesi ja muuta tartuntatautihojeistusta.

Etäosallistujien ilmoittautuminen tapahtuu klo 10.00 alkaen etäkokousalustassa, jossa kokouksen tekninen sihteeri ottaa ilmoittautumisen vastaan ja ohjeistaa vielä pikaisesti osallistumisesta. Linjoille jäädään kokouksen alkuun asti ja kokousta seurataan streamin kautta.

SISÄÄNTULOT JA POISTUMISET KOKOUSHALISTA

Kokouksessa noudatetaan kulunvalvontaa eli tekniset sihteerit merkitsevät kokoussaliin tulijat ja poistujat erilliselle kulunvalvontalistalle. Tämä siksi, että etenkin äänestystilanteissa on pystyttävä todistamaan, että salissa on ollut paikalla yhtä monta äänioikeutettua henkilöä kuin ääniä on annettu. Tämä myös turvallisuussyistä.

Aina kokouspäivän alussa ja jokaisen virallisen kokoustauon jälkeen saliin tullaan sisään piireittäin ja edustajanumerojärjestyksessä. Järjestäytykää siis piirinne kesken valmiiksi ja odottakaa teknisen sihteeristön ohjetta siitä, milloin saatte mennä sisään saliin. Salissa mennään samantien istumaan paikalle, ilman sen pidempää hengailua. Salista poistutaan aina puheenjohtajan niin pyytäessä. Kesken kokouksen salista ei ole suotavaa poistua, mutta jos pakottava tarve siihen tulee, salista poistutaan niin, että kulunvalvontaan merkitään poistuminen ja palaaminen.

Muista pitää pienempi edustajakorttisi koko kokouksen ajan tallessa ja näkyvässä, ilman sitä et pääse kokoussaliin. Pidä myös edustajakorttia liiton tarjoamissa oheisohjelmissa sekä majoituksissa.

Kokoussalissa on varattu kaikille kokousedustajille paikat piiri- ja jäsenjärjestöittäin. Seuraa opasteita ja teknisen sihteeristön ohjeita!

Etänä osallistuville kokousedustajille on myös kulunvalvonta kokousalustalla.

RUOKAILUT

Hotellimajoitukseen kuuluu aamiainen ja liiton kautta on ollut mahdollisuus varata lounaat kokouspaikalta perjantaille, lauantaille ja sunnuntaille. Lounaslipukkeet löytyvät lounaan varanneiden kokouskansiosta. Piirien varsinaiset- sekä varatoimikunta-edustajat saavat pientä syötävää toimikuntiin perjantaina. Muutoin jokainen vastaa itse ruokailuistaan.

Kokoustilaan ei saa tuoda tahmaavia juomia eikä rapisevia sipsi- tai karkkipusseja. Kokousjuomana on vesi, joten vesipullot ovat sallittuja. Tarvittaessa kokoustekninen henkilökunta poistaa epätoivotut ruoka- ja juomatarvikkeet kokoustiloista. Huomioithan tässä myös sen, että minimoit kasvomaskin poistamista kokoustamisen aikana.

MAJOITUS JA MATKATAVARAT

Majoituksen varanneille kokousedustajille on järjestetty majoitus **Sokos Hotel Vaakuna Mikkelistä (Porrassalmenkatu 9, 50100 Mikkeli)**. Hotellivuorokausi alkaa klo 15:00, eli huoneisiin pääsee kokouksen aikataulun puitteissa kirjautumaan vasta kokouksen jäätyä tauolle perjantaina.

Matkatavarat voi jättää perjantaina saavuttaessa kokoustilojen läheiseen naulakkoon. Rakennuksessa ei ole muita tapahtumia viikonlopun aikana, joten ulkopuolisia ei kokouspaikalla oleskele. Tekniset sihteerit ovat myös kokoussalin ulkopuolella, joten osittainen valvonta matkatavaroille on olemassa.

Lähtöpäivänä eli sunnuntaina huoneet pitää luovuttaa jo aamulla kokoussaliin lähdön yhteydessä, sillä pidempiä kokoustaukoja ei ole ennen sunnuntain lounasta klo 12:00. Huolehdiathan, että kirjaudut ulos hotellista hyvissä ajoin sunnuntaina, että pääsemme jatkamaan kokousta sovittuna aikana. Matkatavaroita voi huoneen luovutuksen jälkeen säilyttää samassa paikassa kuin tullessa. Tekninen sihteeristö opastaa paikan päällä matkatavaroiden säilytyksestä.

Jokainen maksaa hotellihuoneensa ylimääräiset kustannukset (esimerkiksi mahdollisen siivouslaskun) itse. Olet vastuussa siitä huoneesta, johon olet kirjautunut.

Hotellissa noudatetaan sen omia järjestyssääntöjä. Mikäli kyseisiä sääntöjä rikotaan, hotelli voi poistaa häiriön aiheuttajan viranomaisten avulla. Jokainen majoittuja on itse vastuussa mahdollisesti aiheuttamistaan vahingoista. Mikäli vahinkoa ei voida yksilöidä, jaetaan vahingosta aiheutuneet kustannukset kaikkien huoneessa majoittujien kesken.

Muista, että olet osaltasi rakentamassa kuvaa Suomen Lukiolaisten Liitosta ja lukiolaisista yleensä. Yhden illan ”huvittelu” voi johtaa siihen, että lukiolaiset eivät majoittaudu Mikkelistä tai sen lähiseudulla useampaan vuoteen.

KOKOUSKÄYTTÄYTYMINEN

Hyvään kokoustapaan kuuluu, että puheenvuorojen aikana liikkumista salissa vältetään. Täytyy siis puheenvuoropyyntölomake hyvissä ajoin etukäteen. Jos keskustelun yhteydessä haluat pyytää puheenvuoron, voit sen myös tehdä puheenvuoropyyntölomakkeen kautta tai suurempaa edustajalappua nostamalla. Henkilökohtaiset keskustelut on kohteliasta käydä taukojen aikana.

Kokoustunnelmia ja -keskusteluja saa ja kannattaa jakaa sosiaalisessa mediassa hyödyntäen esimerkiksi hashtagia #likoSLL #lukiolaiset. Sosiaalisessa medi-

johtajavaalin tuloksen julkistamisen jälkeen.

- Liittohallitusvaaliin ehdolle päästäkseen on ehdokkaan ilmoitettava halustaan kirjallisesti kokouksen puheenjohtajalle viimeistään 15 minuuttia toisen varapuheenjohtajavaalin tuloksen julkistamisen jälkeen.
- Kirjallisesti ehdolle asettuminen tapahtuu täyttämällä lomake osoitteessa: bit.ly/likovaalit_20.

Ehdokkaslomakkeen voi, ja se kannattaa, toimittaa jo hyvissä ajoin ennen ilmoittautumisen päättymistä.

Vaalimainonta on sallittua esitteitä ja muuta materiaalia jakamalla. Kokoussalissa vaalimainosten jakaminen sekä isojen mainoksien kiinnittäminen vaatetukseen on kuitenkin kielletty. Pienet pinssit salissa sallitaan. Julisteiden tai muun vaalimateriaalin kiinnittäminen seiniin ja irtaimistoon kokous-, majoitus- ja iltaohjelmatiloihin on myös kielletty. Muistetaan ylipäättään hyvät tavat: ei painosteta ketään eikä vähätellä muita ehdokkaita. Ilon kautta!

HENKILÖVAALEISSA ÄÄNESTÄMINEN

Henkilövaaleissa äänestetään sähköisellä lomakkeella. Äänestäessäsi huolehdi, että jokainen laittamasi tieto lomakkeessa on osaltasi oikein. Äänestyslinkki tulee jokaisen osallistujan ilmoittamaan sähköpostiin. Mikäli laitat lomakkeeseen mitään ylimääräistä, kuin sen ohjeistus määrää, **koko ääni hylätään**.

Täytettyä äänestyslomaketta ei näytetä kenellekään. Äänestyksen alussa kokoussali tyhjennetään kokousedustajista kaikista muista, kuin äänioikeudellisista kokousedustajista. Äänestäminen tapahtuu

Tarkempia ohjeita äänestämisestä löydät menettelytapajärjestyksestä.

HÄIRITSEVÄ KÄYTTÄYTYMINEN

Matkapuhelimet, tietokoneet, tabletit yms. on pidettävä äänettömällä ja ilman värinätoimintoa kokoussalissa. Teknisten laitteiden käyttäminen ei saa häiritä omaa tai muiden kokousedustajien kokoustamista.

Kokoustekninen henkilökunta poistaa tarvittaessa epätoivotut ruoka- ja juomatarvikkeet kokoustiloista.

Liittokokouksessa noudatetaan Suomen lainsäädäntöä. **Liittokokous on täysin päihitteeton** koskien itse kokousta, piirijärjestön iltaohjelmaa sekä liiton järjestämiä majoitus- ja ohjelmapalveluita.

Kokouspaikalta sekä muista liiton tarjoamista ohjelma- ja majoituspalveluista voidaan poistaa päihitteiden vaikutuksen alaisena olevat tai muuten häiritsevästi käyttäytyvät kokousedustajat. Tupakointi on sallittu vain merkityillä tupakointipaikoilla.

Hotellissa noudatetaan sen omia järjestyssääntöjä. Mikäli kyseisiä sääntöjä rikotaan, hotelli voi poistaa häiriön aiheuttajan viranomaisten avulla.

Maskien käyttö on kokouksessa velvoittavaa. Tämän ohjeen laiminlyöminen voidaan tulkita häiritsevänä käyttäytymisenä.

TURVALLISUUTEEN LIITTYVÄ OHJEITA

Kokous on järjestetty ensisijaisesti siten, että jokaiselle on turvallista kokoukseen osallistua. Tämän vuoksi toivomme, että otatte varsinkin koronavirus-tartuntojen ehkäisyyn suunnitellut ohjeet erittäin vakavasti ja noudatatte niitä.

Hätätilanteissa toimitaan rauhallisesti ja soitetaan lähtökohtaisesti 112. Huolehdi, että kokouksen teknisistä on myös asiasta joku selvillä. Pienissä loukkaantumisissa (nyrjähdyksissä ja haavoissa tms) ole yhteydessä kokouksen tekniseen sihteeristöön. Osalla teknisellä sihteeristöllä on voimassa hätäensiapukoulutus.

Tapahtumapaikka

Kokouspaikka: Kongressikeskus Mikaelin Martti Talvela -salissa (Sointukatu 1, 50100 Mikkeli)
Majoitus: Sokos Hotel Vaakuna Mikkeli (Porrassalmenkatu 9, 50100 Mikkeli)

Kokoontumispaikka hätätilanteissa

Mikkelin tuomiokirkko Ristimäenkatu 2, 50100 Mikkeli, bit.ly/kokoontuminen

Tapahtuman vastuhenkilöt

Tapahtuman sisällöt, kriisit, turvallisuus:
Pääsihteerit Heikki Luoto, p.050 368 8894

*Tapahtumatuo*nto:

Järjestösuunnittelija Sanni Salmenoja, p. 0469233003

Turvallisuusvastaava

Pääsihteeri Heikki Luoto, p. 050 368 8894

Järjestösuunnittelija Sanni Salmenoja,

p. 046 923 3003

Tiedotusvastaava

Viestintäsuunnittelija Pauliina Vuorinen,

p. 044 277 7007

Kriisiviestinnän osalta pääsihteeri Heikki Luoto,

p. 050 368 8894

Ensiapuvälineet

Ensiapupaketit sijaitsevat teknisten taukotilassa, ilmoittautumisaulassa sekä katsomon ensimmäisellä rivillä.

Hälytysnumero 112

Lähin sairaala

Mikkelin keskussairaala

(Porrassalmenkatu 35, 50100 Mikkelä)

YHTEYSHENKILÖT

Kokousteknisissä asioissa auttaa SLL:n järjestösuunnittelija **Sanni Salmenoja** (p. 046 923 3003).

Kokouksen sisältöön liittyvissä kysymyksissä ja kriisi- tai hätätilanteissa auttaa SLL:n pääsihteeri

Heikki Luoto (p. 050 368 8894)

MUISTA AINAKIN NÄMÄ

1. **Kuuntele kokouksen puheenjohtajaa** tarkasti, hän antaa ohjeet joka kohdan käsittelystä.
2. **Liittokokouksen turvallisuusohjeiden noudattaminen on jokaiselle velvoittavaa** ja tätä valvotaan.
3. **Täytä puheenvuorolomake aina** ennen puheenvuoroa tai heti sen jälkeen.
4. **Älä hukkaa matskuja**, varsinkaan edustajakorttia.
5. **Näytä pienempi edustajakortti salin ovella aina.**
6. **Liittokokous on päihteetön.**
7. **Vaalimainontaa saa harrastaa käytävillä**, mutta ei kokoussalissa. Kokoussali ulottuu myös etäkokoukseen. Seiniin ei saa kiinnittää mitään, eikä etäkokoussalustan chattiin kirjoitella tai linkitellä kuvia.
8. **Mässyjä, limuja ja rapisevia juttuja ei saa viedä saliin – vesipullo on jees.**
9. **Kännykät ja läppärit on pidettävä ehdottoman äänettöminä**, eikä niillä saa häiritä kokouksen kulkua. Pidä huolta myös oman laitteesi akunkestosta.
10. **Tarvittaessa kysy apua ja neuvoja teknisiltä**, apu löytyy aina tai sitten se keksitään!
11. **Ole skarppina, osallistu rohkeasti kokoukseen ja pidä hauskaa!**

KUTSU

SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N XXXVI LIITTOKOKOUKSEEN MIKKELIIN

Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n liittokokous järjestetään syksyllä Mikkelin konsertti- ja kongressitalo Mikaelin Martti Talvela -salissa (Sointukatu 1, 50100 Mikkeli) 6.–8.11.2020. Kokousedustajille on varattu majoittumismahdollisuus Original Sokos Hotel Vaakuna Mikkeliissä (Porrassalmenkatu 9, 50100 Mikkeli). Ilmoittautuminen liittokokoukseen tapahtuu Konsertti- ja kongressitalo Mikaelissa perjantaina kello 9.00–10.45 ja liittokokous avataan kello 11.00.

Liittokokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat, sääntömuutokset ja strategia vuosille 2021–2024, sekä valitaan Lukiolaisten puheenjohtaja, kaksi varapuheenjohtajaa ja liittohallitus vuodelle 2021.

Liittokokous on edustuksellinen liittokokous. Äänioikeus on ainoastaan piiri- ja jäsenjärjestöjen nimillä liittokokousedustajilla. Liittokokousedustajien tulee olla Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n henkilöjäseniä, jotka ovat maksaneet lukuvuoden 2020–2021 jäsenmaksun.

Henkilöjäsenet, jotka haluavat osallistua kokoukseen piiri- tai jäsenjärjestönsä äänivaltaisina edustajina, voivat ottaa yhteyttä oman piiri- tai jäsenjärjestönsä puheenjohtajaan tai ilmoittaa kiinnostuksensa 2.8.2020 alkaen osoitteessa lukio.fi/liittokokous.

Piiri- ja jäsenjärjestöillä on oikeus lähettää liittokokoukseen yhteensä 300 kokousedustajaa. Kustakin piiri- ja jäsenjärjestöstä valittavien kokousedustajien lukumäärä saadaan kertomalla luku 300 piiri- tai jäsenjärjestöön kuuluvien jäsenten lukumäärällä ja jakamalla näin saatu luku kaikkien piiri- ja jäsenjärjestöjen jäsenten yhteisellä lukumäärällä. Laskennassa käytettävät jäsenmäärät tarkistetaan jäsenrekisterin 30.9.2020 tilanteen mukaan. Liittohallitus ilmoittaa piiri- ja jäsenjärjestöille kirjallisesti liittokokousedustajien lukumäärät 7.10.2020 mennessä sekä antaa yksityiskohtaiset ohjeet kokousjärjestelystä.

Jokaisella Lukiolaisten henkilöjäsenellä on liittokokouksessa puhe- ja läsnäolo-oikeus. Lisäksi heillä on kokouksessa esitysoikeus ja oikeus asettua ehdokkaaksi vaaleissa.

Liittokokouksessa ilmoittautumisen yhteydessä on esitettävä Lukiolaisten jäsenkortti sekä todistettava henkilöllisyytensä.

Liittokokousaloitteet on toimitettava sähköpostitse Lukiolaisten järjestösuunnittelijalle viimeistään 12.10.2020. Liittokokousaloitteen ohjeistus löytyy osoitteesta lukio.fi/liittokokous.

Liittokokous on maksuton. Piiri- ja jäsenjärjestöjen on mahdollista varata maksullinen hotellimajoitus Lukiolaisten kautta 19.10.2020 mennessä. Lisätietoa kokouksesta ja majoituksesta antaa liiton järjestösuunnittelija, Sanni Salmenoja, sanni.salmenoja@lukio.fi tai +358 46 923 3003.

Kyseessä on myös juhluvuosi, sillä Lukiolaisten liitto täyttää tänä vuonna 35 vuotta. Juhlistamme sitä liittokokouksen lauantaina. Juhlavuoden osalta kysymyksiin vastaa Aleksi Airaksinen, aleksi.airaksinen@lukio.fi tai +358 44 051 9521.

Tervetuloa liittokokoukseen!

Helsingissä 9.6.2020
Liittohallitus

mikunnille teknisen sihteerin. Tekninen sihteeri vastaa toimikunnan esitysten puhtaaksikirjoittamisesta.

KOKOUKSELLA ON SEURAAVAT TOIMIKUNNAT:

A. Tavoiteohjelman Sosiaali- ja Nuorisopolitiikka -osioita käsittelevä toimikunta

Toimikuntaan kuuluu äänivaltaisena yksi edustaja kustakin piiri- ja jäsenjärjestöstä. Toimikunnan tehtävänä on käsitellä muutoksia tavoiteohjelman sosiaali-politiikkaan ja nuorisopolitiikkaan liittyviä osioita.

B. Toimintasuunnitelman Edunvalvonta-osiota sekä tavoiteohjelman Koulutuspolitiikka-osiota käsittelevä toimikunta

Toimikuntaan kuuluu äänivaltaisena yksi edustaja kustakin piiri- ja jäsenjärjestöstä. Toimikunnan tehtävänä on käsitellä muutoksia tavoiteohjelman koulutuspolitiikkaan liittyvää osiota sekä toimintasuunnitelman Edunvalvonta -osiota.

C. Strategiaa käsittelevä toimikunta

Toimikuntaan kuuluu äänivaltaisena yksi edustaja kustakin piiri- ja jäsenjärjestöstä. Toimikunnan tehtävänä on käsitellä muutoksia liiton strategiaan vuosille 2021-2025.

D. Julkilausumaa käsittelevä toimikunta

Toimikuntaan kuuluu äänivaltaisena yksi edustaja kustakin piiri- ja jäsenjärjestöstä. Toimikunnan tehtävänä on valmistella kokoukselle julkilausuma.

E. Toimintasuunnitelman Palvelu-, Järjestö- ja Johtaminen ja talous -osioita sekä talousarviota käsittelevä toimikunta

Toimikuntaan kuuluu äänivaltaisena yksi edustaja kustakin piiri- ja jäsenjärjestöstä. Toimikunnan tehtävänä on käsitellä toimintasuunnitelman palveluita, järjestötoimintaa sekä johtamista ja taloutta käsitteleviä osioita. Lisäksi toimikunta käsittelee talousarviota ja jäsenmaksua.

Toimikunta voi tarvittaessa äänestää esityksensä sisällöstä. Tällöin jokaisella varsinaisella toimikun-

nan jäsenellä on yksi ääni riippumatta hänen asemastaan varsinaisessa kokouksessa. Liittohallituksen esittelijällä ei ole toimikunnassa äänioikeutta. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa. Toimikunnissa noudatetaan yleistä kokouskäytäntöä sekä soveltuvien osin tätä menettelytapajärjestystä.

Epidemiatilanteen vuoksi toimikunnat kokoontuvat etäyhteyden avulla. Mahdollisuus osallistumiseen etäyhteyksin taataan jokaiselle toimikuntaan osallistuvalla.

Toimikunnan tekninen sihteeri laatii toimikunnan käsittelemistä muutosesityksistä kirjallisen luettelon, johon kirjataan kokousedustajien tekemät muutosesitykset ja toimikunnan kanta niihin, toimikunnan tekemät muutosesitykset sekä toimikunnan jäsenten tekemät muutosesitykset, joita toimikunta ei ole hyväksynyt, mutta joita vähintään 1/3 toimikunnan jäsenistä on kannattanut. Luettelo toimitaan ennalta sovittuun paikkaan heti toimikunnan kokouksen päätyttyä, kuitenkin viimeistään perjantaina 6.11.2020 kello 22:30.

5 § PUHEENVUOROT

PUHEENVUOROTYYPIT

Kokouksessa voidaan keskustelun eri vaiheissa käyttää seuraavanlaisia puheenvuoroja:

A. Esittely

- » esittelypuheenvuoro
- » liittohallituksen vastauspuheenvuoro (ainoastaan aloitteet ja julkilausumat)

B. Yleiskeskustelu

- » keskustelupuheenvuoro
- » repliikki ja vastaus
- » kannatuspuheenvuoro (ainoastaan vaaleissa)

C. Yksityiskohtainen keskustelu

- » muutosesitys ja liittohallituksen kanta
- » keskustelupuheenvuoro
- » repliikki ja vastaus

D. Päätöksen tekeminen ja julistaminen

mitä esityslistan kohtaa puheenvuoro koskee. Myös paikalta pyydetystä puheenvuorosta on täytettävä lipuke kirjanpitoa varten.

Puheenvuorot myönnetään pyytämisyjärjestyksessä. Kokouksen puheenjohtaja voi kuitenkin päättää asiakirjan käsittelystä kohdittain, jolloin puheenvuorot myönnetään käsiteltävänä olevan asiakirjan kohdan mukaisessa järjestyksessä. Kokouksen puheenjohtaja voi lisäksi antaa etusijan ensimmäistä puheenvuoroaan SLL:n liittokokouksissa pyytävän henkilön puheenvuorolle sekä tarvittaessa tasapainottaa puheenvuorojen myöntämisyjärjystä siten, että puhujissa on mahdollisimman tasaisesti eri sukupuolten edustajia. Ensimmäisen puheenvuoron merkiksi puheenvuoron pyytäjä voi nostaa puheenvuoroa pyytäessään yhden sormen pystyyn tai ilmoittaa siitä sähköisellä puheenvuoropyyntölomakkeella.

Työjärjestyspuheenvuoro pyydetään paikalta kohottamalla edustajakorttia ja muodostamalla käsillään T-merkki ilmaan. Etäyhteydellä työjärjestyspuheenvuoro pyydetään kirjoittamalla "TP" etäosallistumisalustan kommentointikenttään. Työjärjestyspuheenvuorot myönnetään puheenvuorojärjestyksen ohi heti edellisen puheenvuoron päätyttyä.

Repliikkipuheenvuoro pyydetään paikalta kohottamalla edustajakorttia ja nostamalla kaksi sormeaa pystyyn. Etäyhteydellä repliikkipuheenvuoro pyydetään kirjoittamalla "repliikki" etäosallistumisalustan kommentointikenttään. Repliikkipuheenvuorot myönnetään puheenvuorojärjestyksen ohi sen puheenvuoron jälkeen, jota ne koskevat. Vastaus repliikkiin myönnetään heti repliikin jälkeen. Liiton puheenjohtajiston repliikkipuheenvuorot myönnetään ennen muita repliikkejä.

Puheenvuoron kesto on korkeintaan kolme (3) minuuttia. Esittelypuheenvuoron ja liittohallituksen vastauspuheenvuoron (aloitteet ja julkilausumat) kesto ei ole rajoitettu. Repliikki ja vastaus siihen saa kestää korkeintaan kaksi (2) minuuttia.

POHJAESITYS

Päätöksen tekemisessä on pohjana sääntömääräisten asioiden sekä julkilausuman osalta liittohallituksen esitys liittokokoukselle.

MUITA MÄÄRÄYKSIÄ

Puheenvuorot on käytettävä niitä varten osoitetulta puhujankorokkeelta tai muulta puheenjohtajan osoittamalta paikalta. Puheenvuoron tulee pitäytyä käsiteltävänä olevassa asiassa. Puheenjohtaja keskeyttää puheenvuoron, joka ei koske asiaa tai joka ylittää sallitun enimmäispituuden.

Puheenjohtaja voi rajoittaa keskustelua siten, että loput ko. asiakohdasta käytettävät puheenvuorot on pyydettyä viimeistään seuraavan puheenvuoron kuluessa. Keskustelun rajoittamisen jälkeenkin on myönnettävä puheenvuorot, jotka koskevat sen jälkeen tehtyjen esitysten kannattamista tai peruutettujen esitysten ottamista nimiin ja niiden kannattamista.

6 § PONNET

Liittokokous voi päätöksen tekemisen yhteydessä hyväksyä käsiteltävään asiaan liittyvän ponnin, joka hyväksytyksi tullessaan on liittokokouksen pöytäkirjaan merkittävä toivomus tai tulkintaohje päätettyyn asiaan liittyen.

Liittokokouksen puheenjohtaja päättää ponsiesitysten käsittelystä. Kaikki ponsiesitykset on jätettävä kokouksen sihteeristölle kirjallisena.

7 § ALOITTEIDEN KÄSITTELY

Aloitteet käsitellään yksi kerrallaan. Aloitteen tekijän esittelypuheenvuoron jälkeen liittohallitus antaa vastauksensa aloitteeseen, jossa se samalla esittää aloitteen hyväksymistä tai hylkäämistä. Liittohallituksen vastauksen jälkeen käydään keskustelu aloitteesta.

Mikäli liittohallitus esittää aloitteen hylkäämistä eikä keskustelun kuluessa joku esitysoikeutettu kokousedustaja toisen esitysoikeutetun kannattamana esitä aloitteen hyväksymistä, aloite hylätään.

Aloitteen tekijä voi jo esittelypuheenvuoronsa aikana mainita, kuka esittää aloitteen hyväksymistä ja kuka kannattaa esitystä.

Mikäli liittohallitus esittää aloitteen hyväksymistä eikä toisin keskustelun kuluessa esitetä, aloite hyväksytään.

Tarvittaessa aloitteen hyväksymisestä tai hylkäämisestä äänestetään.

Asiakirjat, joiden käsittelyä on valmisteltu toimikunnassa, käsitellään seuraavalla tavalla:

Yleiskeskustelussa keskustellaan asiakirjasta kokonaisuudessaan puuttumatta yksityiskohtiin.

- Kaikki yksittäisten edustajien muutosesitykset asiakirjoihin on jätettävä kirjallisena ennalta sovit-
tuun paikkaan puhtaaksikirjoittamista ja toimi-
kunnan käsittelyä varten viimeistään perjantaina
6.11.2020 kello 18:30. Tekninen sihteeristö kokoaa
kaikki muutosesitykset ja jakaa niistä listan kaikille
kokousedustajille ennen ko. asiakirjan käsittelyä.

a) Toimikunnan esittelijä tai muutosesityksen tekijä esittelee muutosesityksen.

- b) Liittohallitus ilmoittaa kantansa muutosesitykseen.
- c) Muutosesityksestä käydään keskustelu ja äänestys. Pohjaesitys osallistuu äänestykseen riippumatta liittohallituksen kannasta. Keskustelun aikana ei ole mahdollista tehdä uusia muutosesityksiä eikä uudelleen muotoilla jo jätettyjä.

Koeäänestyksen toimittamista johtaa kokouksen puheenjohtaja. Kun kokous päättää suorittaa varsinaisen äänestyksen, kutsuu kokouksen puheenjohtaja ääntenlaskijoiden vanhimman johtamaan varsinaisen äänestyksen toteuttamista. Varsinaisen äänestysten yhteydessä ääntenlaskenta suoritetaan siten, että kunkin piiri- ja jäsenjärjestön äänet laskee ko. delegaation ääntenlaskija ääntenlaskijoiden vanhimman osoittamalla tavalla. Ääntenlaskijat ilmoittavat kukin vuorollaan äänestyslukunsa ääntenlaskijoiden vanhimmalle, joka ilmoittaa koko äänestyksen tuloksen kokouksen puheenjohtajalle. Puheenjohtaja toteaa tuloksen kokoukselle. Ääntenlaskijoiden vanhimman ollessa estyneenä hänen sijaisenaan toimii ääntenlaskijoiden vanhimman määräämä ääntenlaskija.

Koeäänestyksen äänestysjärjestyksestä päättää kokouksen puheenjohtaja. Varsinaisen äänestyksen äänestysjärjestyksestä ja -menettelystä päättävät kokouksen puheenjohtaja ja ääntenlaskijoiden vanhin yhdessä.

Esitys sääntöjen muuttamisesta katsotaan hyväk-

sytyksi, jos se on saanut vähintään kolme neljäsosaa (3/4) annetuista äänistä.

Kokouksen puheenjohtajan julistettua saliin äänestysrauhan ei saliin ole mahdollista saapua eikä sieltä poistua.

10 § VAALIT

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien vaaleissa käytetään suljettua lippuäänestystä siten, että mikäli ehdolle on asettunut enemmän kuin yksi henkilö, suoritetaan vaali. Vaaleissa käytetään liiton sääntöjen 11 § mukaista siirtoäänivaalitapaa.

Vaalissa äänestäjä merkitsee asetetut ehdokkaat sähköiseen vaalijärjestelmään haluamassaan järjestyksessä: parhaaksi katsomansa ehdokkaan ensimmäiseksi, toiseksi parhaaksi katsomansa toiseksi jne. Äänestäjä voi halutessaan merkitä sähköiseen vaalijärjestelmään myös vähemmän nimiä kuin vaalissa on ehdokkaita.

Jos joku ehdokkaista saa yli puolet annetuista ykkösäänistä, on tämä ehdokas voittanut vaalin. Muussa tapauksessa vähiten ääniä saanut ehdokas karsitaan ja tämän äänestysliput siirretään ääniksi niille ehdokkaille, jotka on merkitty lipussa toiselle sijalle. Näin jatketaan, kunnes joku ehdokkaista saa yli puolet annetuista äänistä. Mikäli karsittavan ehdokkaan äänestyslipun perusteella ei voida päätellä, kenelle ääni tulisi siirtää, jaetaan kyseisen äänestyslipun arvo tasan kaikkien jäljellä olevien ehdokkaiden kesken. Ääntenlaskenta suoritetaan sääntöjen 11 § määrättyllä tavalla.

Päästäkseen ehdolle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaaleihin ehdokkaan on ilmoitettava halustaan kokouksen puheenjohtajalle kirjallisesti sähköisellä puheenvuoropyyntölomakkeen kautta seuraavasti:

- » Puheenjohtajan vaaliin ehdokkaan viimeistään perjantaina 6.11.2020 kello 17:00.
- » Ensimmäiseen varapuheenjohtajan vaaliin viimeistään 15 minuuttia puheenjohtajavaalin tuloksen julkistamisen jälkeen.
- » Toiseen varapuheenjohtajan vaaliin viimeistään 15 minuuttia ensimmäisen varapuheenjohtajavaalin tuloksen julkistamisen jälkeen.

Liittohallituksen muiden jäsenten vaalissa käytetään suljettua lippuäänestystä siten, että sähköiseen vaalijärjestelmään kirjataan vähintään yksi ja enintään niin monta ehdokasta kuin on päätetty hallitukseen valita. Vaalissa noudatetaan liiton säännöissä määrättyä suhteellista vaalitapaa, jossa lippuun ensimmäiseksi kirjoitettu ehdokas saa yhden (1) äänen, toinen puoli (1/2) ääntä, kolmas kolmasosaään (1/3) ja niin edelleen. Liittohallitukseen valitaan päätetty määrä eniten ääniä saaneita. Äänten mennessä tasan vaalin ratkaisee arpa. Mikäli äänestyslippuun on merkitty kaksi tai useampi samaa nimeä, tai mikäli äänestyslipussa on useampi nimi kuin on valittavia henkilöitä, lippu hylätään.

Ehdolle päästäkseen on ehdokkaan ilmoitettava halustaan kirjallisesti sähköisellä puheenvuoropyyntölomakkeella kokouksen puheenjohtajalle viimeistään 15 minuuttia toisen varapuheenjohtajavaalin tuloksen julkistamisen jälkeen.

Suljetun lippuäänestyksen toimittamista johtaa ääntenlaskijoiden vanhin. Oikeudet vaalijärjestelmään jaetaan äänioikeutetuille, kun puheenjohtaja julistaa äänestysrauhan. Puheenjohtaja määrittelee äänestysajan, jonka aikana ääni tulee antaa.

Äänioikeutettujen kokousedustajien tulee tarkastaa heti ilmoittautumisen jälkeen, että äänestysliput löytyvät suljetusta kirjekuoresta. Äänioikeutettu kokousedustaja on velvollinen huolehtimaan äänestyslipuistaan. Mikäli edustaja kadottaa äänestyslippunsa, ei uusia voida antaa. Annettujen äänien määrän tulee täsmätä läsnäololistan ilmoittaman paikalla olevien äänioikeutettujen kokousedustajien määrän kanssa.

Vaalin aikana salissa ei saa olla paikalla muita kuin äänioikeutetut kokousedustajat, kokouksen puheenjohtajat, pääsihteeri, ääntenlaskijat ja tekninen sihteeristö. Kokouksen puheenjohtajan julistettua saliin äänestysrauhan ei saliin ole mahdollista saapua eikä sieltä poistua.

Äänioikeutetut kokousedustajat käyvät pudottamassa äänestyslipun vaaliurnaansa edustajanumeron mukaisessa järjestyksessä ääntenlaskijoiden vanhimman ilmoittamassa tahdissa. Vaaliurnaa hoitavat ääntenlaskijoiden vanhimman nimeämät teknisen

puheenvuorot on pidetty, ratkaistaan asia tarvittaessa äänestämällä.

Kokouksen puheenjohtaja päättää kokouksen tauoista.

14 § ETÄOSALLISTUMINEN

Liittokokoukseen on poikkeuksellisesti mahdollisuus osallistua tietoliikenneyhteyksiä hyödyntäen etänä.

Etäosallistuminen toteutetaan verkkopalvelun kautta.

Etäosallistujilla tulee olla kirjoitettuna palvelussa oma nimensä, edustajanumeronsa sekä piirin lyhenne selkeästi osallistujatietoihin.

Etäosallistumisessa noudatetaan Lukiolaisten liiton etäkokousohjeita.

Teknisten ongelmien ilmetessä tulee olla yhteydessä teknisen sihteeristön vanhimman määrittelemään henkilöön.

SIIRTOÄÄNIVAALITAPA: LYHYT OPPIMÄÄRÄ

- » **Miten liiton puheenjohtajisto valitaan?** Kukin omassa vaalissaan (eli yhteensä kolme vaalia). Kaikissa käytetään siirtoäänivaalitapaa.
- » **Mikä on siirtoäänivaalitavan idea?** Yksikään ääni ei mene hukkaan ja puheenjohtajiston vaalit ratkeavat yhdellä äänestyksellä.
- » **Liittohallituksen vaalissa on käytössä suhteellinen vaalitapa.** Tarkemmat kuvaukset vaalitavoista löydät menettelytapajärjestyksestä, joka löytyy myös tästä pumaskasta.

MITEN PUHEENJOHTAJISTOVAALEISSA ÄÄNESTETÄÄN?

- 1. Mieti, kuka ehdokkaista olisi mielestäsi paras kyseiseen hommaan.** Entä kuka olisi toka paras?
- 2. Merkitse ehdokkaat äänestyslippuun haluamassasi järjestyksessä:** paras ensimmäiseksi, toiseksi paras toiseksi, kolmanneksi paras kolmanneksi ja niin edelleen. Voit myös merkitä lippuun vähemmän nimiä kuin on ehdokkaita.
- 3.** Ensin ääntenlaskijat katsovat vain äänestyslipun ekaa riviä. Jos kukaan ehdokkaista ei saa yli puolia äänistä, vähiten ääniä saanut ehdokas karsitaan. Karsitun ehdokkaan äänestysliput siirtyvät kussakin lipussa tokana olevalle ehdokkaalle.
- 4.** Jos kukaan ehdokkaista ei vielä ole saanut enemmistöä, karsitaan se, jolla tässä vaiheessa on vähiten ääniä. Äänestysliput siirtyvät taas seuraavana lipussa olevalle ei-vielä-karsitulle ehdokkaalle.
- 5.** Tämä toistetaan niin monta kertaa, että joku ehdokkaista saa ehdottoman enemmistön äänistä. Hän tulee valituksi!

ÄÄNESTYSLIPPU

EHDOKKAIEN NIMET

1. Nalle Puh

2. Ihaa

3. Nasu

4. Tikru

5. Kani

Viisi tyyppiä on ehdolla puheenjohtajaksi. Risto Reipas äänestää ja kirjoittaa ehdokkaat lippuun (omasta mielestään) parhausjärjestyksessä. Risto haluaa siis, että **NALLE PUH** valitaan.

Kukaan ei ole saanut ääntenlaskun ekalla kierroksella yli puolia äänistä. Risto Reipas on äänestänyt NALLE PUHIA, joka on saanut vähiten (ykkös) ääniä ja karsiutuu. Riston äänestyslappu siirretään lapussa tokana olevalle **IHAALLE**.

ÄÄNESTYSLIPPU

EHDOKKAIEN NIMET

~~1. Nalle Puh~~

2. Ihaa

3. Nasu

4. Tikru

5. Kani

Vieläkään kukaan ei ole saanut ehdotonta enemmistöä. Seuraavaksi karsiutuisi vähiten ääniä saanut **TIKRU**. Risto Reippaan ääni pysyy edelleen IHAALLA, koska IHAA on edelleen kisassa mukana.

SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITON

TOIMINTAKERTOMUS 2019

EDUNVALVONTA

Vuosi 2019 oli vaalien ja lukiodien opetussuunnitelman uudistamisen puolesta vaikuttamisen vuosi. Lukiolaiset saatiin innostumaan opetussuunnitelmavaikuttamisesta ja sitä pyrittiin edistämään edunvalvontaviestinnän avulla. Vuoteen mahtui sekä europarlamentti- että eduskuntavaalit, joihin pyrittiin saamaan lukiolaisten näkökulma vahvasti esiin. Liitto toteutti edunvalvontaa tiiviissä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa laajan lukiolaiskentän ja piirijärjestöjen kanssa. Meille on kunnia-asia, että kantamme ja avauksemme perustuvat paitsi tutkittuun tietoon, myös lukiolaisten mielipiteisiin ja kokemuksiin, joten vuonna 2019 tehtiin historian ensimmäinen Lukiolaisharmoni. Vuonna 2019 liitto oli aktiivinen keskustelunherättäjä ja yhteiskunnallisiin asioihin tarttuja, joka rakensi vaikuttamisen paikkoja lukiolaisille. Konkreettinen vaikuttamisen paikka oli Lukiolaisten huipputapaaminen Visio, joka keräsi 300 lukiolaista keskustelemaan yhteiskunnallisista muutoksista ja niihin vastaamisesta.

Kärkihankkeet

Nro	Päätaavoite	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
1	Lukiolaiset on vahva ja näkyvä vaikuttaja eduskuntavaaleissa, ja lukiolaisten tavoitteet näkyvät hallitusohjelmassa.	Toteutetaan lukiolaisten eduskuntavaalikampanja yhdessä piirien ja opiskelijakuntien kanssa. Viedään lukiolaisten tavoitteet ehdokkaiden ja puolueiden tietoisuuteen. Nostetaan lukiolaisille tärkeitä teemoja julkiseen keskusteluun. Kannustetaan lukiolaisia ehdolle.	Lukiolaisten eduskuntavaalikampanja tehtiin tiiviisti yhdessä piirien ja opiskelijakuntien kanssa. Talvipäivillä koulutettiin eduskuntavaalikampanjasta, ehdokkaiden kohtaamisesta sekä laadittiin piirien kampanjasuunnitelmat. Jaettiin myös materiaaleja ja jokainen vertaistukiryhmä mietti omaa rooliaan kampanjassa. Aktiivisimmat toimijat ja piiri myös palkittiin Kevätpäivillä. Ehdokkaiden tapaamisesta luotiin seurantataulukko. Ehdokkaita tavattiin 705, eli yli 28% kaikista ehdokkaista. Vaaliviestinnässä hyödynnettiin erityisesti vaalikoneita: Nostettiin hyviä vaalikoneiteemoja keskusteluun Twitterissä ja lisäksi oltiin yhteydessä yksittäisiin koneita valmisteleviin toimittajiin. Kannustettiin myös lukiolaistoimijoita jättämään toivekysymyksiä Ylen ja HS:n joukkoistaessa vaalikoneiden valmistelua. 2015 vaaleihin verraten koulutuskysymykset olivat kattavasti esillä, mm. oppivelvollisuus, maksuton 2. aste, koulutusleikkaukset. Koulutusta ja lukiolaisia koskeviin keskusteluihin vaalien alla otettiin osaa sosiaalisessa mediassa sekä perinteisessä mediassa ja osallistuttiin myös vaalitulaisuuksiin. Myös toimijoita kannustettiin olemaan mukana keskustelussa. Puolueiden avainhenkilöitä tavattiin niin vaalien kuin hallitusohjelmaneuvoittelujen tiimoilta. Laadittiin koulutusaiheisista kysymyksistä mallivastaukset, joita jaettiin twitterissä ennen vaalikoneiden vastausajan päättymistä. Vaalikonevastauksista jaettiin erityisesti Nuorten vaalikoneen vastauksia, joiden vastausjakamat tukivat lukiolaisten vaikuttamistyötä. Opiskelijakunnat tekivät mallikkaasti vaalityötä keskusliiton ja piirien aktivoimana mm. järjestämällä vaalipaneeleita ja muita tempauksia. Vaalimateriaalia lähetettiin kaikkiin Suomen päivälukioihin ja ohjeistus paneelin järjestämiseen luotiin. Hallitusohjelmaneuvoitteluja seurattiin ja asian tiimoilta tavattiin suurimpien puolueiden avainhenkilöitä. Hallitusohjelmaneuvoittelujen ja vaalien aikaan nostettiin Lukiolaisten sosiaalisissa medioissa meille tärkeitä asioita esille useaan otteeseen. Hallitusohjelmaneuvoittelujen tulosten julkistettua tehtiin myös mielipidekirjoitus sekä kannanotto. Nuorten (18-24-vuotiaat) äänestysprosentti vaaleissa nousi kahdeksan prosenttiyksikköä. Lintsaa Lintsillä -tapahtuma pyrittiin järjestämään, mutta se jouduttiin valitettavasti perumaan liian pienen osallistujamäärän vuoksi. Koulutusta ja lukiolaisia koskeviin keskusteluihin vaalien alla otettiin osaa sosiaalisessa mediassa sekä perinteisessä mediassa ja osallistuttiin myös vaalitulaisuuksiin. Myös toimijoita kannustettiin olemaan mukana keskustelussa. Puolueiden avainhenkilöitä tavattiin niin vaalien kuin hallitusohjelmaneuvoittelujen tiimoilta.

2	Lukiolaisten kädenjälki näkyy sekä lukion opetussuunnitelman perusteissa että lukion paikallisissa opetussuunnitelmissa.	Liitto vaikuttaa aktiivisesti opetussuunnitelman perusteita työstävissä työryhmissä ja on proaktiivinen Opetushallituksen suuntaan. Käsitellään lukion opetussuunnitelman aiheita liiton tapahtumilla. Kerätään lukiolaisilta palautetta nykyisten opetussuunnitelmien toimivuudesta. Tuotetaan materiaalia opetussuunnitelmavaikuttamisen tueksi piireille ja opiskelijakunnille.	Järjestettiin Talvipäivillä ja kevään Watereilla workshoppeja sekä kaikille yhteisiä puheenvuoroja LOPS-prosessista ja sisältöihin vaikuttamisesta. OPH:n lukiokoulutuksen päällikkö teki info- ja tervehdysvideon opiskelijakuntatoimijoille LOPS-teemalla. Opiskelijakuntatoimijoilta kerätyt toiveet koostettiin ja toimitettiin LOPS-ohjausryhmälle. LOPS-sisällöistä toteutettiin jäsenistökysely lukiolaiskirjeen yhteydessä. Kyselyyn vastasi reilu 600 lukiolaista, ja niistä koostettiin muistio sekä LOPS-ohjausryhmälle että oppiainekohtaiseen valmisteluun. Yleisesti SLL:n toimittamat materiaalit ja esittämät näkökulmat on huomioitu kiitettävästi LOPS:n valmistelussa. <i>(LOPS-filmin sijaan tehtiin hallitusohjelmaneuvoitteluihin liittyvä vastaava filmi Vision yhteydessä.)</i> Syyspäivillä ja Watereilla koulutettiin lukiolaisia vaikuttamisesta sekä kerrottiin LOPS:ista ja siihen vaikuttamisesta. LOPS:ista lähetettiin tietoa opiskelijakunnille, sekä siitä informoitiin myös lukiolaiskirjeessä ja aktiivikirjeessä. Pidettiin LOPS-ohjausryhmässä sekä Opetushallituksen johtokunnassa esillä kysymystä siitä, miten LOPS:in päivitys vaikuttaa oppimateriaalien hankintaan opiskelijan näkökulmasta ja miten siitä saataisiin opiskelijoille reilu. Opiskelijan näkökulmasta vaihtuvat oppimateriaalit heikentävät LOPS-prosessin legitimitettiä. Koulukäyntien yhteydessä käytävässä rehtoritapaamisessa kartoitettiin, miten oppilaitoksessa on suunniteltu osallistettavan opiskelijoita opetussuunnitelmatyössä. OPH:n, Kuntaliiton ja Surefiren kanssa tehtiin yhteistyötä mm. tapaamisten merkeissä.
3	Lukiolaisten edunvalvontaviestintä lisää lukiolaisten tietoisuutta liiton kannoista, voimaannuttaa lukiolaisia vaikuttamaan ja herättää yhteiskunnallista keskustelua.	Julkaistaan juuri lukiolaisille kohdennettua ja lukiolaisten näköistä edunvalvontasisältöä sosiaaliseen mediaan. Lisätään lukiolaisten tietoisuutta edunvalvonnallisista linjauksista sosiaalisen median ja opiskelijakuntien välityksellä. Toteutetaan suunnitelmallista edunvalvontaviestintää muun muassa edunvalvonnan viestintäsuunnitelman pohjalta ja kehitetään viestintää kerättyjen kokemusten perusteella. Tuetaan piirejä edunvalvontaviestinnän suunnittelussa ja toteuttamisessa.	Edunvalvonnan teemoja nostettiin erityisesti Instagram Storyssä. Syksyllä toteutettiin esimerkiksi lukion uudesta opetussuunnitelmasta LOPS-somekampanja, jossa LOPS-vaikuttamisesta kertoivat lukiolaiset. Edunvalvonnan ja viestinnän yhteisissä palaverissa sovittu käytänteistä ja someaikataulun joustoista ev-sektorin tarpeisiin. Viestintä kouluttanut toimihenkilöt some-kuvien tekemiseen. Postauksia mietitty yhteisesti. Kevätpäivillä järjestettiin workshop edunvalvontaviestinnästä, jossa ideoitiin hyviä käytänteitä viestinnän toteuttamiseen. Lukiolaistoimijoille ja liittohallitukselle viestittiin ajankohtaisista edunvalvonnan teemoista heille suunnatuissa kanavissa ja kannustettiin lukiolaisia osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Lukiolaissomettajien viestien jakaminen vaatii hiomista. Kevätpäivillä syntyi ajatus perustaa yhteinen WhatsApp-ryhmä lukiolaissomettajille, jossa matala kynnys jakaa sisältöjä ja josta saa myös lukiolaisten somesisältöjä nopeammin tietoon. Tätä ei vielä perustettu.

Jatkuva toiminta ja muut projektit

Nro	Päätavoite	Toimenpiteet	Toteutus & tulokset
4	Liitto edustaa lukiolaisia vahvasti kaikilla päätöksenteon tasoilla.	Edustetaan lukiolaisia kaikissa merkittävissä lukiokoulutusta ja lukiolaisten hyvinvointia käsittelevissä työryhmissä ja toimielimissä. Päivitetään edunvalvonnan työnjako vastaamaan maan uutta hallintorakennetta tarvittaessa. Tuetaan piirien edunvalvonnan fokusta vertaistukiryhmän kautta. Koulutetaan ja kannustetaan piirejä maakunnalliseen vaikuttamiseen. Koulutetaan opiskelijakuntia kuntavaikuttamiseen.	Opiskelijakunnille viestittiin edunvalvonnan teemoista tietoja ja erityisesti tuotettiin LOPS-vaikuttamiseen materiaalia. Kevätpäivillä vinkkailtiin kansanedustajatapaamisista ja tapaamispaketti päivitettiin vuodelle 2019. Aktiivit tapasivat 26 kansanedustajaa eduskuntavaalien jälkeen ja niistä raportoitiin liitolle. Kampanja jatkuu ensi vuonna. Myös materiaaleista kerättiin palautetta. Seurattiin maakuntauudistuksen etenemistä, mutta siitä riippumatta vahvistettiin piirien roolia maakunta- ja vaalipiiritason vaikuttajina Kevätpäivillä. Koulutettiin opiskelijakuntatoimijat Water-opiskelijakuntafestareilla kuntavaikuttamisesta.

5	Lukiolaiset saavat tavoitteensa läpi mahdollisissa maakuntavaaleissa.	Toteutetaan Lukiolaisten maakuntavaalikampanja. Tarjotaan lukiolaisille matalan kynnyksen keinoja osallistua maakuntavaalikampanjan käytännön toteuttamiseen ja aktivoidaan lukiolaisia sekä ehdolle että äänestämään. Tehdään yhteistyötä muiden järjestöjen kesken maakuntavaalikampanjan saralla valtakunnallisesti. Osallistetaan piirejä maakuntavaalikampanjan suunnittelussa ja tuotetaan piireille materiaalia kampanjan toteuttamisen tueksi. Maakuntavaalit näkyvät liiton viestinnässä.	Seurattiin, mitä maakuntavaaleille tapahtuu. Maakuntavaaleja ei kuitenkaan tullut, joten valmistautuminen lopetettiin. Materiaalia kuitenkin on jo ja valmius jatkaa työtä, jos maakuntauudistus tulee uudelleen pöydälle.
6	Liiton edunvalvonta huolehtii laaja-alaisesti nuoren asemasta yhteiskunnassa.	Laajennetaan tavoiteohjelmaa kattamaan nykyistä laajemmin nuoren asemaan yhteiskunnassa vaikuttavia teemoja. Päivitetään tavoiteohjelma erityisesti kunnallisen päätöksenteon näkökulmasta. Varmistetaan, että liitolla on riittävä osaaminen nuorten laaja-alaiseen edunvalvontaan.	Lukiolaiskirjeessä kartoitettiin lukiolaisten näkemyksiä tärkeistä teemoista. Syyspäivillä tavoiteohjelmavalmistelijoiden workshopissa kartoitettiin tärkeitä teemoja ja osallistettiin aktiivisia toimijoita valmisteluun. Aktiiveille ja Lukiolaistoimijoihin menneen kirjeen mukana kysyttiin kommentteja asiakirjoihin. Lisäksi Lukiolaisbarometri 2019 -tutkimuksessa kartoitettiin lukiolaisten arvoja ja tärkeäksi kokemia teemoja. Lukiolaisbarometrin julkaisutilaisuus järjestettiin marraskuun viimeisellä viikolla ja sinne osallistui lukiolaisia ja sidosryhmien edustajia kuulemaan lukiolaisten tilasta.
7	Opiskelijakunnat osallistuvat aktiivisesti edunvalvonnan tekemiseen.	Opiskelijakuntia osallistetaan liiton asiakirjavalmisteluun. Opiskelijakunnille tarjotaan apua, materiaaleja ja koulutusta paikallisen edunvalvonnan tekemiseen.	Aktiivikirjeeseen sekä Lukiolaistoimijat-ryhmään Facebookissa laitettiin kysely ja kommentointimahdollisuus asiakirjatyöstön aikana. Watereilla koulutettiin edunvalvonnasta kiinnostuneita opiskelijakuntatoimijoita vaikuttamisesta ja sen mahdollisuuksista.
8	Liitto osallistuu lukiokoulutuksen pedagogiseen kehittämiseen.	Kerätään palautetta sähköisistä ylioppilaskirjoituksista, erityisesti matemaattisten aineiden sujumisesta ja kehittämistarpeista. Toteutetaan ylläpääriin liittyvä viestintäkampanja. Kerätään palautetta tuntijakokokeiluun osallistuneilta opiskelijoilta, ja vaikutetaan aktiivisesti kokeilun seurannasta ja jatkotoimenpiteistä päätettäessä.	Ylioppilastutkintolautakunta (YTL) ja Abitreenit toteuttivat omat palautekyselynsä ylioppilaskirjoituksista, joten SLL ei tehnyt omaansa, vaan seurattiin palautekyselyjen tuloksia. 2/2019 otimme kantaa matematiikan sähköiseen ylioppilaskokeeseen ja lukulomalla tarjottavaan tukeen kokeeseen valmistautumisessa. Syksyllä jaettiin YTL:n palautekyselyä. YTL:n kehittämissuunnitelman työstämisen yhteydessä pidettiin esillä YTL:n kokelaspalautteen keräämisen prosessin kehittämistä. Yo-kirjoitusten uusista muutoksista tiedotettiin somessa sekä kirjeissä. Tuntijakokokeilun väliraportista keskusteltiin mm. lukiouudistuksen seurantaryhmässä, tuotiin esiin opiskelijoiden positiivisia kokemuksia ja tarvetta antaa väliraportti hallituskauden aikana. Väliraportti annettiin heinäkuussa 2019.
9	Yksittäiselle opiskelijalle on tarjolla tukea ja apua ongelmiinsa ja tietoa lukiolaisten oikeuksista.	Toimihenkilöt auttavat lukiolaisia heitä koskevissa ongelmissa. Toimihenkilöt tarjoavat tietoa ja vastaavat opiskelijoiden kysymyksiin Lukiolaisoppaan kautta sekä suoraan lukiolaisille. Päivitetään Lukiolaisopas vastaamaan uuden lukiolainsäädännön sekä opetussuunnitelmien perusteiden kirjauksia. Toteutetaan oikeusturvaviestintäkampanja erityisesti muutosten osalta.	Lukiolaisoppaan päivitys siirrettiin ensi vuodelle. Todettiin, että käytännössä ei ole mahdollista päivittää Lukiolaisopasta uusia säädöksiä vastaaviksi nettisivu-uudistuksen vaatimassa aikataulussa. Toistaiseksi sivuilta löytyy vanhat vastaukset – tarkoituksena ryhtyä päivittämiseen myöhemmin, apuna viestinnän tyyppit vastausten muotoilussa & sivuille syöttämisessä. Uudistuksen yhteydessä poistunut hakutoiminto, selvitetään mikä homma. Lisäksi olisi hyvä, jos näkösalille saataisiin "viimeksi lisätyt kysymykset" tms. Siirretty harkittavaksi ensi vuodelle oikeusturvaviestintäkampanja. Tässä voi ottaa mallia parin vuoden takaisesta #tiesitköettä -kamppiksesta, jonka matskuja löytyy drivestä hakemalla.

10	Liiton edunvalvontaa tehdään jatkuvassa vuorovaikutuksessa lukilaisten kanssa.	Opiskelijakunnilta kerättävää tietoa käytetään hyödyksi edunvalvonnassa. Liiton toimihenkilöt keräävät lukilaisilta tietoa ja näkemyksiä edunvalvonnan tueksi. Liitto nostaa esiin omissa kanavissaan piirien edunvalvonnallisia saavutuksia. Liiton edunvalvontatyön arkea avataan konkreettisemmin osana viestintää lukilaisille.	Lukilaisille tarjottiin mahdollisuus vuorovaikutukseen kampanjoilla ja kyselyillä (mm. #puhutaanpanemisesta, LOPS, tavoiteohjelma). Puheenjohtaja sometti mm. aiheista maksuton2aste, hallitusohjelma (pakollinen toisen kotimaisen kielen yo-koe) ja LOPS. Piirit ja toimijat tekivät mielipidekirjoituksia, joista osa on laitettu liitolle tsekattavaksi. Lehdistä huomattiin pari tekstiä, jotka eivät olleet käyneet keskusliiton kautta. Piirit ottivat hyvin kantaa ajankohtaisten aiheiden ollessa pinnalla mm. vaalien ja hallitusohjelmaneuvoittelujen aikaan sekä syksyllä muutamien lukioden lakkauttamisaikoiden yhteydessä. Koulukäyntien hyödyllisyyttä kehitettiin kesän aikana muun koulukävijäkoulutuksen suunnittelun yhteydessä. Koulukäyntien raportoinnissa kartoitettiin myös ev:lle relevantteja asioita.
11	Liitto on aktiivinen vaikuttaja niin päättäjien kuin sidosryhmienkin keskuudessa, ja koulutuspäättäjät ovat tietoisia liiton kannoista sekä pitävät niitä tärkeinä asioina.	Tarjotaan lukilaisten asiantuntemusta päätöksenteon tueksi. Liitto valmistelee päättäjän oppaan lukilaisia koskevista asioista päätöksenteon tueksi. Tavataan säännöllisesti liiton tavoitteiden kannalta keskeisiä päättäjiä, viranhaltijoita ja sidosryhmiä. Ylläpidetään ja syvennetään yhteistyötä erityisesti nuoriso- ja opiskelijajärjestöjen sekä muiden sidosryhmien kanssa. Ollaan aktiivinen toimija niissä järjestöissä ja verkostoissa, joiden jäsen liitto on.	Päättäjän opasta ei ehditty juuri ajatellakaan – Jatkoa varten kannattaa miettiä palvelisiko tämä paremmin tarkoitustaan, jos toteutettaisiin siten, että voisi jakaa uusille kuntapäättäjille 2021 ja/tai jo kuntavaaliehdokkaille? Epressin listat päivitetty; drivestä löytyvä kutsuvieraslista päivitetty osin; piirien kansanedustajalistat päivitetty.
12	Liitto on aktiivinen yhteiskunnallinen keskustelija ja keskustelunherättäjä yhteiskunnallisista asioista nuorten näkökulmasta.	Kannustetaan toimijoita osallistumaan edunvalvonnallisiin keskusteluihin sosiaalisessa mediassa ja jakamaan liiton sisältöjä. Laaditaan kannanottoja ja lausuntoja ajankohtaisista aiheista. Tehdään keskustelunavauksia ja reagoidaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Varmistetaan, että liitolla on ajantasaiset ja laadukkaat työkalut liiton medianäkyvyyden ja muun yhteiskunnallisen keskustelun seurantaan. Tehdään yhteistyötä muiden nuoriso- ja opiskelijajärjestöjen kanssa. Osallistutaan SuomiAreena-tapahtumaan. Järjestetään sidosryhmätilaisuus. Järjestetään lukilaisten Huipputapaaminen, mikäli ulkopuolista rahoitusta järjestyy. Osallistutaan Pride-tapahtumiin.	Toimijoita kannustettiin osallistumaan edunvalvonnallisiin keskusteluihin sosiaalisessa mediassa. Yhteiskunnallista keskustelua ja poliittista päätöksentekoa seurattiin tiiviisti ja kannanottoja tehtiin vuoden mittaan useita. Järjestettiin edunvalvonta- ja pääsektorin yhteinen workshop keväällä. Kartoitettiin keskeisimpiä sidosryhmiä ja sovittiin yhteydenpitokäytännöistä, joita edellytetään SLL:n edustajina toimivilta. Erityisen tärkeät nämä käytännöt ovat tilanteissa, jossa SLL:n edustajana toimii henkilö, jolla ei ole luontevaa kytköstä toimiston jokapäiväiseen toimintaan. Workshopin pohdinnat koottiin ns. MOSH-taulukkuun. Kilpalutettiin media- ja some-seuranta. Päätettiin valita Meltwater uudeksi kumppaniksi. SuomiAreenassa olimme mukana järjestämässä #Terapiatakuu ja muita ratkaisuja nuorten mielenterveyden parantamiseen - keskustelutilaisuutta. Tilaisuus oli erittäin onnistunut. Järjestettiin toukokuussa OPH:n Erasmus-rahoituksella VISIO - lukilaisten ratkaisuseminaari. Seminaariin kokoontui n. 250 lukilaista, joista suurin osa oli ensimmäisellä SLL-tapahtumallaan. Päivän aikana oli salipuheenvuoroja erilaisista vaikuttamisen tavoista, workshop-työskentelyä asiantuntija-alustusten pohjalta sekä nuorten kansanedustajien paneeli. Seminaarista tuotettiin kaksi videota jälkimarkkinointiin. Seminaarista laadittiin hankeraportti, joka toimitettiin Opetushallitukselle. Suomen Lukilaisten Liitto osallistui Helsinki Pride -kulkueen opiskelijablokkiin. Järjestettiin Studia-messuilla paneelikeskustelu toisena messupäivänä koskien Lukilaisbarometriä. Tilaisuudessa oli edustajat kuudesta eri puolueesta.
13	Piirit ja jäsenjärjestö ovat alueellisesti vaikuttavia ja vakuuttavia edunvalvoja.	Piirien ja jäsenjärjestön edunvalvontavastaavia koulutetaan ja tuetaan vastuualueensa tehtävissä ympäri vuoden. Järjestetään koulutusta ja annetaan piirijärjestöille ja jäsenjärjestölle apua ja tukea edunvalvonnan tekemiseen läpi vuoden.	Aktiivitapahtumilla järjestettiin koulutuksia mm. vaikuttamisen perusteista, opetussuunnitelmatyöstä, eduskuntavaaleista, kansanedustajien tapaamisesta, maakunnallisesta päätöksenteosta. Koulutuksiin osallistui pääsääntöisesti piirien edunvalvontavastaavia sekä jonkin verran muita kiinnostuneita. Palaute oli hyvää. Piirien osavuositointakertomuspohjissa oli edunvalvonnallisesti hyödyllisiä toimenpiteitä. Piiri- ja jäsenjärjestöille oli tarjolla tukea edunvalvonnan vertaistukiryhmän vetäjän, asiantuntijoiden ja puheenjohtajan toimesta. Yhteydenpitokanavaa ei kuitenkaan luotu, vaan vertaistukiryhmällä oli oma kanava, jossa ei ollut toimihenkilöitä.

14	Liitto tarjoaa vaikuttamisen paikkoja lukiolaisille.	Perustetaan edunvalvonnallisia pop up -jaoksia tarpeen mukaan. Kartoitetaan lukiolaisten mielipiteitä tekemällä kyselyitä edunvalvonnallisista teemoista. Viestitään myös muiden yhteiskunnallisten toimijoiden vaikuttamisen paikoista. Liitto kannustaa lukiolaisia toimimaan aktiivisesti kansalaisyhteiskunnassa.	Kesällä perustettiin ja avattiin haku väestörakenteita pohtivaan pop up -jaokseen. Jaokseen valittiin puheenjohtajien lisäksi kolme henkilöä. Työskentely alkoi syyskuussa ja päättyi lokakuussa. Kyselyitä oli säännöllisesti lukiolaiskirjeissä. Kyselyiden tuloksia hyödynnettiin paljon vaikuttamistyössä, mutta niiden tuloksia ei tarkemmin avattu julkisesti.
----	--	---	--

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Nro	Päättäväite	Toimenpiteet	Toteutus & tulokset
1	Liiton kansainvälinen toiminta on pitkäjänteistä, jatkuvaa, tavoitteellista ja tunnettua Liiton toimijoiden ja muiden lukiolaisten keskuudessa.	Valitaan kansainvälinen jaos johtamaan ja koordinoimaan Liiton kansainvälistä toimintaa. Kansainvälinen jaos perehdytetään tehtäviinsä heti vuoden alussa. Jaoksen jäsenet hakeutuvat kansainvälistä toimintaa tekevien sidosryhmien ja kattojärjestöjen luottamuspesteihin. Jaetaan jaoksen vastuualueet siten, että jokaisella kattojärjestöllä on yksi vastuuhenkilö, joka huolehtii yhteydenpidosta. Kansainvälisestä toiminnasta viestitään aktiivisesti järjestön sisä- ja ulkopuolelle.	Kansainvälinen jaos valittiin tammikuussa. Perehdytyspäivä pidettiin 18.02.2019. Liitto tuki Bicca Olinin valintaa OBESSUn hallitukseen, ja hänet valittiin. Adina Nivukoski haki NSSN:n CC:n jäseneksi, mutta ei tullut valituksi. Tavoiteohjelmassa kestävän kehityksen linjauksia, toimintasuunnitelmaa päivitetty. Käännöksen edistäminen vielä kesken. Facebook-ryhmän jäsenmäärä nousi 16.10.2019 mennessä 16 jäsenellä (+27%), ja postauksia siellä oli samaan päivämäärään mennessä 9 kappaletta (+900%) enemmän. OBESSUn vuosikokouksesta puhuttiin Instagramin puolella, Summer Schoolista snäpättiin liiton tiillä. Aktiivipäiville ei ole tuotu kv-toiminnan terveisiä. Jaos pohti myös kokouksissaan viestinnän ja näkyvyyden kehittämistä jaoksen työskentelyssä tulevaisuudessa.
2	Liitto on kansainvälisesti tunnettu ja vakavasti otettava toimija.	Osallistutaan aktiivisesti OBESSUn ja NSSN:n tapahtumiin. (KV) Tavataan muiden kotimaisten kansainvälistä toimintaa tekevien opiskelija- ja nuorisojärjestöjen edustajia. (KV) Tehdään tiivistä yhteistyötä muiden eurooppalaisten toisen asteen opiskelijajärjestöjen kanssa ja kutsutaan näitä Liiton liittokokoukseen. (KV) Vaikutetaan ja pidetään yhteyttä suomalaisiin europarlamentaarikkoihin ja vierailaan mahdollisuuksien mukaan Brysselissä. (EV)	Tapahtumilla käytiin. SLL:n edustus oli vuoden aikana OBESSUn General Assemblyssa sekä syyskokoukseen lähetettiin osallistuja joulukuussa. Lisäksi osallistuttiin OBESSUn Summer Schooliin, Study Sessioniin ja Act.ival for Future -tapahtumaan. Myös NSSN:n vuosikokoukseen osallistuttiin. OBESSUn edustajien kanssa tavattiin Helsingissä kaksi kertaa fyysisesti, yhteydenpitoa jatkettiin sähköisesti. Vuoden aikana järjestettiin NSSN:n vuosikokous yhdessä FSS:n kanssa. Liittokokoukseen kutsuttiin muiden opiskelijajärjestöjen edustajia. Meppien tapaaminen siirrettiin ensi vuodelle.
3	Liitto vaikuttaa eurovaaleissa.	Tunnistetaan muutama keskeinen vaaliteema, kuten liikkuvuus ja koulutuksen digitalisaatio, ja nostetaan niitä Liiton viestinnässä. Kannustetaan lukiolaisia äänestämään ja seuraamaan vaalikeskusteluja. Tehdään eurovaalien tiimoilta yhteistyötä Allianssin, Eurooppanuorten ja Eurooppalaisen Suomen kanssa.	Liittohallitus määritteli liiton EU-vaaliteemat, joita pidettiin esillä vaalien aikaan somessa. Toimitettiin kannat tiedoksi myös piireille, joita kannustettiin osallistumaan mm. Eurooppalaisen Suomen järjestämiin eurovaalitapahtumiin. Sisällytettiin VISIO-seminaariin "Suomi Euroopassa"-workshop, jossa käsiteltiin Suomen roolia EU:ssa. Keskityttiin vaaliviestinnässä erityisesti nuorten äänestysaktiivisuuden vahvistamiseen ja mietittiin aktiivitapahtumilla, mitkä asiat vahvistaisivat kiinnostusta äänestämiseen ja vaalikeskusteluun osallistumiseen. Nuorten äänestysaktiivisuus eurovaaleissa nousi edellisistä eurovaaleista selvästi. Välitettiin tietoa liiton somessa, jäsenistölle sekä piireille #tälläkertaaäänestä- sekä #vaadifaktat-kampanjoista. Jaettiin kampanjamateriaalia (julisteita, tarroja) opiskelijakunnille sekä SLL:n kevään tapahtumien osallistujille.

Toimintakertomus 2019

PALVELUT

Vuonna 2019 pohdittiin toden teolla liiton tarjoamien palveluiden tulevaisuutta. Vuoden aikana kehitettiin kumppanuuksia ja pyrittiin hankkimaan uusia jäsenetä. Erityisesti Ruutu+ oli liittymisetuna erinomainen. Jäsenhankinnassa ja pidossa päästiinkin tavoitteisiin. Uusia kiinnostavia kumppanuuksia solmittiin ja kokeiltiin Musta tulee isona -kampanjan kaupallistamista. Jäsenviestinnän suurin ponnistus oli uusien verkkosivujen tekeminen, jotka saatiin valmiiksi kesällä. Myös edunvalvontaviestintään panostettiin, koska kuluneena vuonna pidettiin kahdet vaalit. Jäsenpalvelussa uutena avauksena oli jäsenpalveluchatin avaaminen jäsenille. Vuonna 2019 tiivistettiin yhteistyötä Frankin kanssa muun muassa yhteisellä Slack -kanavalla. Improbatur -lehti ilmeistyi jälleen neljä kertaa. Numeroissa käsiteltiin lukilaisia kiinnostavia teemoja.

Kärkihankkeet

Nro	Päätavoite	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
1	Lukiolaiset kokevat Liiton jäsenyyden hyödylliseksi laadukkaan palvelukokonaisuuden muodossa.	Tavataan nykyiset yhteistyökumppanit ja kehitetään yhteistyötä yhä hyödyllisemmäksi lukiolaisille. Etsitään aktiivisesti myös uusia potentiaalisia kumppaneita. Liiton sosiaalisen median sisältö on lukiolaisia viihdyttävää ja hyödyttävää. Liiton jäsen saa ainutlaatuisia jäsenetä, joihin hänellä on itsellään mahdollisuus vaikuttaa. Liitto kerää tietoa palveluista koetuista hyödyistä.	Vanhhat kumppanuudet on tavattu ja uusia kontaktoitu. Uusien joukossa esimerkiksi TutorHouse, Tiitus, MustRead. Uusia kumppanuuskonsepteja on ideoitu tulevaisuusprojektin yhteydessä keväällä. Hassuttelua on kokeiltu Instagramin puolella erilaisten sitouttavein postausten kanssa. Postaukset ovat myös sitouttaneet hyvin. Ollaan paranneltu liittymisetä. Frank tarjoaa edun Adlibrikseen ja tarjoamme yhteistyössä Abiristeilyjen kanssa Ruutu+ -lahjakortteja liittyneille. Kevään Watereilla toteutettiin lyhyt kysely. Kysely ei kuitenkaan kerännyt dataa paljon. Jäsenkysely 2019 toteutetaan tammi-helmikuussa 2020.
2	Laadukkaan ja mielekkään sisällön lisäksi jäsenyyden myynnin näkökulmaa vahvistetaan liiton viestinnässä.	Tehdään rohkeaa, kiinnostavaa ja ajankohtaista somesisältöä. Panostetaan sponsoroituun markkinointiin ja nostetaan siinä jäseneksi liittymisen hyötyjä ja etuja. Markkinoidaan aktiivisemmin jäsenyyttä viestinnän eri kanavissa. Tunnistetaan erilaiset kohderyhmät ja kohdistetaan jäsenyyden mainontaa kerätyn datan perusteella.	Viestittiin vahvasti ja otettiin kantaa keväällä liittyen maksuttomaan toiseen asteeseen. Mielenosoituksen ympärillä myös viestittiin vahvasti. Ollaan nostettu ajankohtaisia aiheita Twitterissä. On käytetty rahaa sponsoroituun markkinointiin. Se on koettu toimivaksi ja kyseiset julkaisut ovat sitouttaneet. Myös jäsenetä on nostettu Tonnitorstai -kampanan myötä. Jäsenyyttä on markkinoitu Instagramissa, uutiskirjeissä sekä Improbaturissa. Markkinoinnissa on kiinnitetty huomiota selkeään viestimiseen, joka helpottaa jäseneksi liittymistä. Mainontaa on kohdennettu segmentit huomioiden. Kohderyhmät on huomioitu esimerkiksi käyttämällä avainsanoja, jotka sopivat segmenttien kuvaukseen.
3	Lukiolaisten nettisivuja käytetään laajalti ja ne ovat toimivat.	Uudistetaan liiton nettisivut sisäisesti ja ulkoisesti toimiviksi, kauniiksi ja simppeleiksi. Ylläpidetään nettisivuilla aktiivisesti lukiolaismediaa (kysylukiolaiselta.fi ja Lukiolaisopas). Nettisivut ovat selkeät, helposti lähestyttävät, esteettömät ja löytyvät useammalla kielellä. Nettisivut ovat osa palvelukokonaisuutta. Panostetaan piirien näkyvyyteen nettisivu-uudistuksessa.	Verkkosivujen uudistusprojekti kilpailutettiin 11 eri palveluntarjoajan kesken, ja tarjouksia saatiin yhteensä yhdeksän. Kolmen kärkiehdokkaan joukosta sivujen toteuttajaksi valikoitui Pixels Helsinki, joka toteuttaa sivuston WordPressin päälle. Sivuston design on Lukiolaisten ilmeen mukainen, ilmava ja kevyt. Uudet verkkosivut ovat ulkona. Kysy lukiolaiselta -palvelu ja Lukiolaisopas siirrettiin uusille sivuille, mutta kokonaisuutta ei nimetty Lukiolaismediaksi. Improbatur päätettiin pitää erillään liiton verkkosivu-uudistuksesta. Sivuston teksteissä vältettiin liitoslangia ja tekstit tuotettiin brändistrategian määrittämässä raameissa. Uudet sivut suunniteltiin valmiiksi mahdollisimman esteettömiksi. Sivuilta löytyy versiot englanniksi, ruotsiksi ja pohjoissaameksi. Uusilla sivuilla korostetaan tietoa jäsenyyden hyödyistä. Sen sijaan vain jäsenille tarkoitettu alue olisi ollut liian kallis toteuttaa. Piirejä nostetaan uusilla verkkosivuilla erityisesti. Piirien IG-feedien saaminen nettisivuille vaatii vielä yhteistyötä piirien viestintävastaavien kanssa ja piirien IG-tilien linkittämistä liiton verkkosivuille.

Muut projektit ja jatkuva toiminta

KUMPPANUUDET JA YRITYSYHTEISTYÖ

Nro	Päätavoite	Toimenpide	Toteutus ja tulokset
4	Liiton kumppanuudet valmistavat lukiolaisia myös jatko-opintoihin ja työelämään.	Järjestetään Studia-messut yhteistyössä Messukeskuksen kanssa. Pyritään syventämään edelleen yhteistyötä Vastuullisen Kesäduunin kanssa. Sen lisäksi kartoitetaan mahdollisuuksia henkilöstöpalveluyrityksien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kartoitetaan mahdollisuuksia yhteistyöstä jatko-opintoihin ja työelämään apua tarjoavien tahojen kanssa.	Studia-messut tullaan järjestettiin joulukuussa 3.–4.12. Messukeskuksen kanssa. Studia-messuja on suunniteltu yhteistyössä Messukeskuksen kanssa aktiivisesti kuluneen vuoden aikana. Osa palautekeskusteluista käyty Messukeskuksen kanssa. Messujen yhteydessä järjestettiin uusille kansanedustajille leikkimielinen kilpailu Lukiolaisbarometrista. Studia-messujen kokonaiskävijämäärä oli 13 387. Kävijöistä 35% oli saanut tiedon Studia-messuista Suomen Lukiolaisten Liitolta. Ollaan kontaktoitu sekä tavattu henkilöstöpalveluyritystä sekä yrityksiä. Tapaamisten kärkenä on ollut nuorten työllistyminen ja sen mahdollistaminen. Toistaiseksi ei ole solmittu uusia sopimuksia. Jatko-opintoihin ja työelämään apua tarjoavia tahoja on kontaktoitu lähinnä yritysmaailmasta. Ollaan jatkettu samaa yhteistyötä sekä ideoitu uutta. Toteutettiin #mustatuleisona-kamppis korkakoulujen kanssa.
5	Liiton kumppanuudet ja yritys yhteistyö tukevat ja täydentävät lukiolaisille tarjottavaa palvelukokonaisuutta.	Liitto neuvottelee periaatteidensa ja arvojensa mukaisia kumppanuuksia, joista on hyötyä Liiton jäsenille sekä lukiolaisille. Liitto huomioi kaikenlaiset lukiolaiset neuvotellessaan etuja ja kumppanuuksia. Uusia monipuolisia kumppanuuksia etsitään kattavasti lähestymällä erityisesti voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä. Järjestetään talvitapahtuma Huippu yhteistyössä Rukan kanssa.	Ollaan tavattu uusia kumppanuuksia, joiden arvot ja periaatteet kohtaavat järjestömmme kanssa. On neuvoteltu esimerkiksi läppäreistä. On tavattu monipuolisesti eri toimialojen yrityksiä ja yhteisöjä. Tapaamisissa on pyritty löytämään yhteisiä rajapintoja siten, että voisimme tavoittaa lukiolaiset kaikkia hyödyttävällä tavalla. Talvitapahtuma Huippu järjestettiin 26.–28.4.2019 yhteistyössä Rukan kanssa. Tapahtuma oli onnistunut. Huippuun osallistui 225 lukiolaista.

JÄSENYYS

Nro	Päätavoite	Toimenpide	Toteutus ja tulokset
6	Vähintään puolet Suomen lukiolaisista on Liiton jäseniä myös muuttuvassa toimintaympäristössä.	Järjestetään Koulukävijäkoulutus ja muuta tarvittavaa jäsenhankintakoulutusta vuoden alusta lähtien. Toimisto valmistelee ohjeistuksen ja selkeät toimintamallit piirien omien jäsenhankintakoulutusten järjestämiseen. Liittohallitus tukee tarvittaessa piirejä paikallisessa jäsenhankinnan kouluttautumisessa. Toteutetaan ympärivuotista jäsenhankintaa sosiaalisessa mediassa sekä lukion arjessa. Hyödynnetään jäsenhankinnan kehittämistyössä jaostoimintaa ja erilaisia asiantuntevia tahoja. Liiton lukiolaistoimijat kiertävät jokaisessa Suomen päivälukiossa esittelemässä lukiolaisuutta sekä Liiton palveluita ja toimintaa. Tarjotaan kaikille päätoimisille lukiolaisille mahdollisuus liiton jäsenyyteen ja sen palveluihin.	Koulukävijäkoulutus järjestettiin 3.–4.8. Jämsässä. tapahtuma oli onnistunut. Palautelomakkeessa tapahtuman kokonaisarvion keskiarvo oli 4,2. Osallistujia oli yhteensä 83, joista 56 vastasi palautekyselyyn. Koulukävijäkoulutus järjestettiin. Liittohallitus on tukenut piirejä paikallisesti jäsenhankinnan kouluttamisessa. Piirien omat jäsenhankintakoulutukset ovat vielä kesken. Markkinointia on tehty sosiaalisessa mediassa. Liittymislomakkeita on käytetty hillitysti lukion arjessa esimerkiksi pikaliittymispisteillä. 18.10. mennessä pikaliittymispisteitä on pidetty Vertaistukiryhmältä on kerätty dataa liittohallituksen avulla. Jäsenhankintakysely on kesken. Piirit ovat koulutettuja tekemään koulukäyntejä ja saavat tarvittavaa tukea. Koulukäyntejä on tehty ympärivuotisesti. Painopiste on kuitenkin selkeästi syksyllä koulujen alussa. Tehtyjä koulukäyntejä noin 230 vuonna 2019.
7	Lukiolaiset suosittelevat Liiton jäsenyyttä toisilleen	Järjestetään kampanjoita, joissa palkitaan uusien jäsenten liittämässä ansioituneita lukiolaistoimijoita.	Tätä ei keretty vuoden aikana toteuttamaan.

8	Lukiolaisia palvellaan monikanavaisesti, ystävällisesti ja ripeästi.	Kartoitetaan chat-palvelun mahdollisuutta nettisivu-uudistuksen yhteydessä. Osallistetaan vapaaehtoisia jäsenpalvelussa. Luodaan selkeä ja esteetön usein kysytyt kysymykset -osio liiton uusille nettisivuille. Tutkitaan mahdollisuutta toteuttaa automaattivastauksia kysylukiolaiselta.fi-palvelussa. Jäsenten tyytyväisyyttä jäsenpalveluun seurataan vuosittain jäsenkyselyllä. Palvelua kehitetään saadun palautteen perusteella.	Valittiin uusille nettisivuille ratkaisu, jossa chat-palvelun toteuttaminen on mahdollista. Otettiin chat-palvelu käyttöön tiistaisin klo 12-16. Somessa tullesiin kysymyksiin vastataan. Liittohallitus auttoi jäsenpalvelussa syksyllä. Selvitettiin mahdollisuutta ottaa siviilipalvelusmies jäsenpalveluun ja avattiin joulukuussa rekrytointi tehtävään. Luotiin uusien nettisivujen UKK-osioon kategoria-jaottelu, joka helpottaa oikean vastauksen löytämistä. Osiota on päivitetty säännöllisesti. Luotiin uusien nettisivujen UKK-osioon kategoria-jaottelu, joka helpottaa oikean vastauksen löytämistä. Osiota on päivitetty säännöllisesti. Tultiin siihen tulokseen, että kysylukiolaiselta.fi -sivusto lakkautettiin ja luotiin uusille nettisivuille tila kampanjalle. Jäsenkysely toteutetaan tammi- helmikuussa 2020.
---	--	---	--

FRANK

Nro	Päätavoite	Toimenpide	Toteutus ja tulokset
9	Lukiolaiset hyötyvät Frankin tarjoamista eduista ja palveluista monipuolisesti sekä käyttävät niitä aktiivisesti.	Valmistaudutaan yhdessä Frankin kanssa opiskelijatunnistautumisen muutoksiin ja varmistetaan, että Frank App tukee liiton jäsenhankintaa. Markkinoidaan Frankin mobiiliopiskelijakorttia ja opiskelijapalveluita lukiolaisille. Vahvistetaan lukiolaisnäkökulmaa Frankin viestinnässä ja palvelutarjonnassa. Tiivistetään liiton toimijoiden ja Frankin toimiston välistä yhteistyötä. Frank ja piirien yritys yhteistyöstä vastaavat henkilöt tekevät tiivistä yhteistyötä mielekkäiden palvelukokonaisuuksien rakentamisessa. Järjestetään yhdessä Frankin kanssa koulutusta piirien yritys yhteistyö- ja jäsenhankintavastaaville esim. paikallisetujen hankkimiseen.	Osallistuttiin tiiviisti Frankin liiketoiminnan kehittämiseen ja tuotiin järjestöjen näkökulmaa palvelun kehittämiseen. Liittymisputkeen luotiin ohjaus järjestöjen verkkosivuille. Sisällytettiin esitykseen maininta FrankAppista. Mukana myös Frankin liittymisetu. Frankista tehdään somepostauksia Tonnitorstai -kampanjan yhteydessä. Frankia on tiedotettu uutiskirjeen mahdollisuudesta. Frankia on tavattu kuluneen vuoden aikana. Keskustelua käydään myös Slackin välityksellä. Frank vieraili ja koulutti Koulukävijäkoulutuksella. Yritys yhteistyövastaavat ovat tervanleet Frankia. Jäsenhankintavastaaville on järjestetty Frankia käsittelevä koulutus. Koulutuksen sisältö suunniteltiin yhdessä Frankin kanssa.

IMPROBATUR

Nro	Päätavoite	Toimenpide	Toteutus ja tulokset
10	Liitto tarjoaa jäsenilleen ainutlaatuisen, lukiolaisia puhuttelevan ja lukiolaisille suunnatun aikakauslehden, joka houkuttelee lukiolaisia liiton jäseniksi.	Julkaistaan Improbatur-lehti painettuna ja digitaalisena versiona neljä (4) kertaa vuodessa. Kehitetään printtilehden kustannustehokkuutta sisältöjen laadusta tinkimättä. Toimitetaan Improbatur liiton jäsenille. Improbatur näkyy lukiolaisille osana liiton palvelukokonaisuutta ja tukee liiton jäsenhankintaa. Selvitetään ja seurataan jäsenten näkemyksiä Improbaturista osana liiton palvelukokonaisuutta sekä kehitetään Improbaturia hankitun tiedon perusteella ja liiton taloudellinen tilanne huomioiden.	Toteutimme Hyvän sään aikana -projektin, teimme yhteistyötä Dipopodcastia tekevien lukiolaisten kanssa ja julkaisimme Improssa Lukijaraadissa ehdotettuja juttuja (esimerkiksi Väliuusi-juttu lehdessä 2/19). Vuoden viimeisessä lehdessä julkaistiin lukiolaisen kirjoittama juttu. Jäsenkysely on toteutettu, ja Improbatur on ollut siinä mukana. Sen tuloksia käydään läpi keväällä 2020. Instagram-seuraajien määrä on kasvanut noin sadalla, ja lehti on herättänyt pienoista keskustelua myös Twitterissä. Improbaturin sisältöjä on jaettu sekä liiton somekanavissa (Facebook, Instagram) että jäsenkirjeissä (lukiolaiskirje ja abikirje).
11	Lukiolaiset kokevat Improbaturin omakseen ja Improbatur on jatkuvasti läsnä lukiolaisten arjessa.	Improbaturin teemoja nostetaan säännöllisesti esiin sekä Liiton että lehden omissa sosiaalisen median kanavissa. Improbaturin nettisivut uudistetaan osana liiton nettisivu-uudistusta. Verkossa julkaistaan printtilehden ilmestymisajankohtien välissä lukiolaisia kiinnostavia sisältöjä ajankohtaisiin kysymyksiin liittyen.	Somepostauksia on tehty lehden jutuista ja niitä on tehty myös Liiton instaan. Myös Making of -päivityksiä on tehty Improbaturin Instagramiin. Improbatur.fi:ssä on julkaistu tänä vuonna 8 printistä irrallista juttua.
12	Improbatur käsittelee lukiolaisia koskevia teemoja rohkeasti ja ennakkoluulottomasti.	Improbatur on journalistisesti itsenäinen julkaisu. Improbatur kerää aktiivisesti lukijapalautetta tehdäkseen lehdestä yhä kiinnostavamman lukiolaisille. Improbaturia kehitetään esimerkiksi lukiolaisista koostuvan lukijaraadin avulla.	Palautetta on kerätty somessa, yksi arvonta suoritettiin liittokokouksessa.

VIESTINTÄ

Nro	Päättävä	Toimenpide	Toteutus ja tulokset
13	Liiton viestintä on tavoitteellista ja sisällöltään eloisaa.	Liiton viestintä seuraa alati päivittyvää sosiaalisen median strategiaansa. Liiton viestinnässä hyödynnetään lukiolaistoimijoita. Liiton viestinnän visuaalisuuteen ja mitattavuuteen panostetaan. Liiton viestintä tarjoaa lukiolaisille uusia näkökulmia ja on vuorovaikutteista. Liitto hyödyntää someurantatyökaluja kerätäkseen tietoa viestinnän toimivuudesta.	Somestrategiasta on tehty huoneentaulu, joka on koulutettu koko toimistolle. Somestrategia on päivitetty viimeksi joulukuussa 2018. Liiton viestinnässä on tehty jonkin verran nostoja piirien somekanavista. Piirit ovat jakaneet omia postauksiaan opiskelijakunnille. Uutiskirjeiden tavoitavuutta on alettu seurata systemaattisemmin ja somestrategiasta on johdettu uusia mittareita, osa myös laadullisia. Viestintäkoordinaattori osallistui Viestintä-Piirittän koulutukseen viestinnän mittaamisesta, ja koulutuksessa kävi ilmi, että paljon jo tehdäänkin ja hyvin. Viestinnän mittaamisesta saatuja tuloksia on seurattu ja pyritty tekemään sen pohjalta parempia postauksia. Eduskuntavaaleissa tehtiin laajamittaisesti somekampanjaa, jossa esiteltiin Lukiolaisten eduskuntavaaliteemoja ja kannustettiin nuoria äänestämään. Puolueiden nuorisojärjestöjen puheenjohtajat snäppäsivät Lukiolaisten tiilillä. Järjestettiin Puhutaan panemisesta -kampanja yhdessä SAKKin ja Väestöliiton kanssa, ja kampanja tavoitti yhteensä 19 000 katsojaa. Syksyllä ei ehditty toteuttaa laajempaa somekampanjaa. Etenkin IG Storyn vuorovaikutteisia ominaisuuksia on kokeiltu eri tavoin ja saatu rohkaisevia tuloksia. Someseurantaexceliä käytetään kuukausittain ja osaa viikottain. Niihin on tuotu somestrategiasta uusia, myös laadullisia mittareita. Palautetta on kerätty esimerkiksi viestintäkampanjoista (#mustatuleisona, Puhutaan panemisesta) ja kerätään vielä jatkuvasta toiminnastakin. Vuoden aikana someuraajamäärät kehittyivät Instagramissa 7,9K – > 10,2K, Twitterissä 6,8K → 7,3K ja Facebookissa 4,4K → 4,7K. Lukiolaiskirjeellä oli vastaanottajia keskimäärin 30K/kirje ja Abikirjeellä keskimäärin 10K/kirje.
14	Liiton viestintä on visuaalisesti kaunista, yhtenäistä ja monipuolista.	Liiton viestinnäntekijät koulutetaan luomaan videosisältöä someen. Päivitetään Liiton kuvapankkia ja luodaan videopankki. Lukiolaistoimijoille koulutetaan kuvankäsittelyä. Liiton viestinnällinen ilme koulutetaan lukiolaistoimijoille alkuvuodesta ja liiton viestintä rakennetaan sen elementtien ympärille. Luodaan liiton videoviestinnälle yhtenäisyyttä, esim. tunnareilla.	Kevätpäivillä järjestettiin koulutus videotuotannosta. Kuvapankin puutteet on otettu huomioon ja tehty kartoitus toiveista toimiston sisällä sekä toimijoille. Uusi kuvapankki on kuvattu. Lukiolaistoimijoille on luotu "Kuvankäsittely pähkinänkuoressa" -diat. Viestintävastaaville on koulutettu liiton graafinen ilme Talvipäivillä ja viestinnän paketti piireille on jaettu viestintävastaaville. Graafista ilmettä hyödynnetään myös piiritaissa. Videotunnareita ei olla ehditty toteuttaa. Siirretään seuraavalle vuodelle.
15	Liiton viestintäkanavat tarjoavat monipuolista tietoa toiminnasta selkeässä paketissa	Järjestöllinen viestintä kootaan selkeäksi ja visuaaliseksi kokonaisuudeksi Liiton uusille sivuille. Koostetaan Instagram Storiesin kohokohtiin kiinnostavaa ja monipuolista sisältöä liiton toiminnasta. Viestitään tapahtumista monipuolisesti niiden aikana. Luodaan tapahtumista koostevideoita/kuvasarjoja niiden jälkeen. Paikallisille lukiolaistoimijoille tarjotaan mahdollisuus kertoa toiminnastaan Liiton eri viestintäkanavissa. Piireille tarjotaan mahdollisuus mainostaa omia tapahtumiaan Lukiolaiskirjeessä.	Tapahtumakalenteri on valmis. Uusilta sivuilta on helppo löytää oman alueensa tapahtumat, ja sivuilla kannustetaan monessa paikassa mukaan lähtemistä. Seuraavaksi piirien viestintä- ja tapahtumavastaavat on sitoutettava viemään tapahtumansa kalenteriin. Instagramin highlightsit on otettu käyttöön. Sisällöntuotannossa on käytetty monipuolisia kerronnan keinoja. Tapahtumilta on julkaistu materiaalia Instagramiin sekä Snapchattiin. Toimijoita on osallistettu somettamisessa. Piireille ei ole tehty vielä omaa highlightsia, sillä nostoja ei ole tehty tarpeeksi. Piirit ovat voineet ilmoittaa tapahtumia Lukiolaiskirjeeseen, mutta tapahtumia ei ole tullut.

16	Liiton viestintä luo yhteisöllisyyttä ja elää mukana lukiolaisen arjessa	Liiton viestintä on mukana lukiolaisuuden merkkipaaluissa. Korostetaan avointa ja monimuotoista yhteisöllisyyttä nettisivujen uudistuksen yhteydessä. Liiton viestintä käsittelee rohkeasti, mutta hienotunteisesti arkojakin aiheita. Kootaan toimijoista somettajapankki. Toteutetaan laaja-alaisesti viestintäkampanjoita Liiton viestintäkanavissa.	Penkkareista ja vanhoista järjestettiin kuvakisat ja niistä viestittiin. Myös ylppäreistä ja ylioppilasjuhlista sekä uusien lukiolaisten valinnasta on viestitty. Uusille sivuille laitetaan ensin vuoden 2017 kuvapankin kuvia silent launchin ajaksi, mutta ennen varsinaista julkistusta kuvat vaihdetaan uuden kuvapankin kuviin. Nettisivujen uudistuksesta on pyritty viestimään mahdollisimman avoimesti. Toteutettiin Väestöliiton kanssa Puhutaan panemisesta -kampanja. On haettu yhteistyömahdollisuuksia erilaisiin somekanpajoihin kumppanuuskentältä. Somettajapankkia varten järjestettiin hakukierros, mutta innokkaita somettajia ei löytynyt. Eduskuntavaaleissa tehtiin useita erilaisia viestintäkampanjoita äänestämiseen kannustamisessa ja vaalityön avaamisessa. Eurovaaleissa kannustettiin erityisesti äänestämään. Viestintäkampanjojen teemoja on ideoitu. Syksyllä lanseerattiin Tonnitorstai-somekampanja, jonka tavoitteena on viestiä jäseneduista ja edistää jäsenhankintaa.
17	Liitto ja sen kannat näkyvät mediassa ja niistä viestitään aktiivisesti myös sidosryhmille.	Julkaistaan tiedote paikallismedioille Liiton tapahtumista. Jaetaan Liiton kantoja Twitterissä ja tehdään aktiivista yhteistyötä kannanotoissa sidosryhmien kanssa. Panostetaan aktiivisesti Liiton mediasuhteiden kehittämiseen. Järjestetään koulutusta puheenjohtajistolle mediasuhteista ja niiden ylläpitämisestä. Osallistutaan julkiseen keskusteluun reagoimalla lisäksi myös proaktiivisesti tarjoamalla omia uusia avauksia Liiton viestintäkanavissa. Lähetetään tiedotteita Liiton toiminnasta ja kannoista myös sidosryhmille. Eduskuntavaalit näkyvät Liiton viestinnässä. Kannustetaan nuoria äänestämään.	Kaikista tapahtumista on lähetetty paikallismedioille tiedote. Osa on poikunut lehtijuttuja, esim. Kevätpäivät ja Syyspäivät. Syyspäivillä järjestettiin roslien keräystempaus, josta Aamulehti teki uutisen. Edunvalvontasektori on twiitannut menestyssekkäästi! Kannanottoja on lähetetty aktiivisesti ja ne ovat kiinnostaneet mediaa hyvin. Etenkin puheenjohtajan tiitti #maksuton2aste-keskustelun alla lähti lentoon erinomaisesti. Puheenjohtajisto sai päivän mediakoulutuksen Ylen toimittajalta Robert Sundmanilta sekä erillisen koulutuksen viestintäkoordinaattorilta. Kannanottojen näkyvyys somekanavissa on noussut ja omia avauksia on tehty julkiseen keskusteluun. Tiedotteet ohjataan myös sidosryhmille, mutta sidosryhmälistat on päivitettävä kesän aikana. Kannustettiin lukiolaisia äänestämään mm. Varaslähtö-kampanjalla ja korostamalla nuorten alhaista äänestysprosenttia. Eduskuntavaalien someviestinnästä pidettiin erillinen palaveri ja sen eri osa-alueet vastuutettiin. Kampanjapäälliköt somettivat Lukiolaisten IG Storyssa ja poliittisten nuorisojärjestöjen puheenjohtajat Snapchatissa.
18	Liiton viestintä tavoittaa kaikki lukiolaiset.	Toivotetaan uudet lukiolaiset tervetulleeksi lukiolaisyhteisöön eri kanavissa. Kohdistetaan suunnitellusti viestinnän eri sisältöjä lukion eri vaiheissa oleville opiskelijoille. Liiton viestintää tehdään viestinnän yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisesti niin, että jokainen lukiolainen voi kokea liiton omakseen. Hyödynnetään sponsoroitua ja kohdennettua markkinointia viestinnällisen sisällön levittämisessä. Tarjotaan lukioille kattavasti tietoja ja materiaalia Liitosta.	Uusia lukiolaisia onnitteltiin somekanavissa yhteishaun tulosten tultua. Abikirjeitä on lähetetty neljä kappaletta. Eri vuosikursseille on pyritty räätälöimään omanlaistaan somesisältöä erityisesti lukiolaisuuden merkkihetkiin. Uusien lukiolaisten omaa erityisuutiskirjettä on ideoitu, mutta sitä ei vielä tänä vuonna lähetetty. Uusia kuvapankkikuvia suunniteltaessa ollaan pyritty pitämään mielessä lukiolaisten moninaisuus. Uusilta sivuilta löytyy infoa englanniksi, ruotsiksi ja pohjoissaameksi ja sivut on tehty valmiiksi esteettömiksi. Tehdyissä videoissa on ollut tekstitys. Rahaa on käytetty budjetin raameissa.

MARKKINOINTI

Nro	Päättavoite	Toimenpide	Toteutus ja tulokset
19	Liiton jäsenyyden markkinointi on tavoitteellista, suunnitelmallista ja tuloksellista.	Järjestetään koulutuspäivä, jossa perehdytään piirien ja jäsenjärjestön viestintään, jäsenhankintaan sekä yritysysteistyöhön. Markkinoidaan jäsenyyttä monipuolisesti eri kanavissa. Liitto pyrkii jatkuvasti kehittämään ja parantamaan jäsenyyden markkinointia. Toteutetaan aktiivista ja tavoitteellista jäsenyyden markkinointia muun muassa kohdentamalla jäsenhankintakampanjoita lukiolaisuuden merkkipaaluuihin.	Suunniteltiin ja toteutettiin Jässäripäivät, jonne osallistuivat piirien jäsenhankintavastaavat. Jässäripäivät järjestettiin Kevätpäivien yhteydessä. Koulutuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa osallisestiin vertaistukiryhmän vetäjiä. Sisältö keskittyi kesään, syksyyn sekä oman vastualueen hallintaan. Jäsenyyttä on markkinoitu eri somekanavissa ja Improbaturissa. Improbaturissa liity Lukiolaisten jäseneksi -mainoksia 2 sivun verran (1. ja 3. lehti). Lisäksi jäsenyyttä markkinoitu Instagramin Storiesissa muun muassa Tonnitorstai-kampanjassa. Myös uutiskirjeissä mainostettu jäsenyyttä ja sen tuomia etuja.
20	Lukiolaiset ovat tietoisia Liiton tarjoamasta palvelukokonaisuudesta	Markkinoidaan aktiivisesti Liiton tarjoamia palveluita esimerkiksi markkinointikampanjan avulla. Liiton palvelukokonaisuus koostetaan yhdeksi paketiksi ja markkinoidaan sitä yhtenäisenä kokonaisuutena, esimerkiksi Instagramin kohokohdissa. Luodaan opiskelijakunnille markkinointipaketti, jonka avulla opiskelijakunta voi helposti markkinoida liiton jäsenyyttä ja etuja.	Suunniteltiin ja luotiin Tonnitorstai. Kampanjassa nostetaan viikottain torstaina jäsenyyden etuja ja Instagram Stooriin ja highlightseihin. Tonnitorstaissa nostettiin Frankista löytyviä lukiolaisille suunnattuja etuja seitsemän viikon ajan. Ei ole jalostettu koulukäyntimateriaaleja. Ei koettu tarpeelliseksi.
21	Kirkastetaan Lukiolaisten brändiä ja lisätään sen tunnettuutta.	Luodaan Lukiolaisten Liitolle brändikäsikirja. Graafista ilmettä hyödynnetään liiton viestinnässä jatkuvasti. Viestintä on yhtenäistä ja tunnistettavaa kaikissa kanavissa. Markkinoidaan säännöllisesti jäsenyyttä brändin mukaisin ilmein koko kohderyhmälle. Valmistellaan Suomen Lukiolaisten Liiton esittelyvideo yhdessä lukiolaistomijoiden kanssa.	Brändikäsikirja on luotu ja liittohallitus on sen hyväksynyt. Brändikäsikirjasta on tehty jalkautusdiat, mutta jalkautusta ei olla vielä järjestelmällisesti toteutettu. Ollaan hyödynnetty liiton graafista ilmettä. Jäsenyyden markkinointi on tehty Liiton brändin mukaisin ilmein somessa, uutiskirjeissä ja Improbaturissa. Videon tekemiseen ei ollut resursseja.
22	Kehitetään ja vahvistetaan jälkimarkkinointia	Luodaan koulukäyntien, vanhempainiltojen ja roadshow-koulukiertueiden jälkimarkkinointipaketit ja ylläpidetään niitä. Tuotetaan valtakunnallisilta tapahtumilta aftermovieita, joita hyödynnetään tapahtumien & toiminnan markkinoinnissa.	Visiosta, Kevätpäivistä ja Liittokokouksesta tehtiin aftermovidet.

Toimintakertomus 2019

JÄRJESTÖ

Vuoteen 2019 mahtui järjestöpuolella todella paljon kaikkea! Opiskelijakuntatoiminnassa otettiin huima harppaus opiskelijakuntien yksilöllisessä tavoittamisessa. Piirijärjestöt kiersivät huikeasti ympäri maata vierailen yli 70 %:ssa opiskelijakunnista. Jokainen vierailu raportoitin ja raportit yhteensä toivat todella ison määrän arvokasta dataa opiskelijakuntotoiminnan arjesta. Water-opiskelijakuntafestivaalit keräsivät tänäkin vuonna yhteensä yli 600 osallistujaa. Watereiden markkinointiin panostettiin tänä vuonna enemmän ja kokeiltiin festarituuliseksi early bird -hintaa, joka koettiin hyväksi toimintatavaksi. Koulutukset kiinnostivat muutenkin ja täsmäkoulutuksia tilattiin yhteensä 64 kappaletta. Lisäksi vuonna 2019 aloitettiin laajamittainen tapahtuma- ja koulutustarjonnan uudistus.

Piiri- ja jäsenjärjestöpuolella panostettiin ohjeistusten tekemiseen ja keskityttiin vahvasti piiritoimijoiden hyvinvoinnin edistämiseen. Koulutimme mm. hyvinvointivastaavia tehtävänsä ja järjestimme kaikille aktiiveille aiheeseen liittyvää koulutusta. Järjestimme piirien puheenjohtajille laadukasta ja hyvää koulutusta ympäri vuoden vastaten kulloinkin juuri sen vuodenajan tarpeisiin. Vuoden aikana on keskitytty myös tukemaan piirien talous- ja hallintoasioissa sekä selvittämään piirien vanhoja talouselvityksiä. Eteenpäin ollaan näissä päästy, mutta tekemistä vielä riittää.

Kärkihankkeet

Nro	Päätavoite	Toimenpide	Toteutus ja tulokset
1	Opiskelijakunnat ovat aktiivinen osa piirin arkea, ja piirit ovat merkittävässä roolissa opiskelijakuntien tukemisessa.	Vastuulukiotoimintaan kehitetään uusia käytänteitä. Opiskelijakuntia koulutetaan toimimaan lukiossaan, kunnassaan, yhteisössään ja Liitossa. Hyödynnetään opiskelijakuntia eduskuntavaalikampanjaa tehdessä. Opiskelijakuntavastaavia koulutetaan ja tuetaan vastuualueensa tehtävissä ympäri vuoden. Tarjotaan piireille valmiita tapahtumakonsepteja ja yksityiskohtaisempia ohjeita opiskelijakuntatoiminnan toteuttamiseen.	Osavuositomintakertomuksen perusteella tavoitettiin ainakin 75 % opiskelijakunnista vaihtelevalla laadulla. Vastuulukiotoiminnan kehittämisprojektiä ei käynnistetty, vaan sen sijaan on käynnistetty koulutus- ja tapahtumatarjonnan uudistus, jolla pyritään saavuttamaan myös opiskelijakunnat paremmin. Täsmäkoulutuksia on tilattu paljon enemmän kuin aiemmin. Jano-koulutuksia tilattiin vuonna 2019 21 kappaletta ja tutorkoulutuksia 43 kappaletta. Pidetyistä täsmäkoulutuksista raportoitin yhteensä 46 kappaletta. Watereille uudelleen tulevien opiskelijakuntien määrää ei ole kartoitettu. Opiskelijakunnille ja piireille laadittiin erilaisia materiaaleja eduskuntavaaleihin, muun muassa ohjeet vaalipaneelien järjestämiseen. Vertaistukiryhmät ovat tervanleet Talvi-, Kevät- ja Syyspäivillä ja vertaistukiryhmien Hangoutseja eli etätapaamisia järjestettiin tapahtumien välissä. Valmiita tapahtumakonsepteja ei ole luotu, vaan sen sijaan on aloitettu vuoden 2020 koulutus- ja tapahtumatarjonnan uudistuksen alustava valmistelu, millä ajatellaan saavutettavan tavoite pitkällä aikavälillä. Liittokokous myös päätti toteuttaa alustetun uudistuksen vuoden 2020 aikana.
2	Liitto tunnetaan järjestönä, jossa lukiolainen kehittää sekä itseään että yhteisöään. Liitossa opittuja taitoja tunnustetaan ja tunnustetaan siten, että niistä on hyötyä myös liiton ulkopuolella.	Liiton tapahtumilla jaetaan työkaluja niin valtakunnallisen toiminnan, oman piirin kuin itsensäkin kehittämiseen. Tapahtumien suunnittelussa huomioidaan myös pitkään Liitossa toimineet ja heille pyritään järjestämään kehittävä koulutussisältöä. Kehitetään työkaluja, jotka kutsuvat mukaan toimintaan ja joiden avulla lukiolaiset pystyvät tunnistamaan ja laajentamaan omaa osaamistaan. Kartoitetaan olemassaolevia opitun tunnustamisen menetelmiä ja yhteistyömahdollisuuksia. Arvioidaan ja uudistetaan liiton koulutustarjontaa, jotta varmistetaan sen vastaavan lukiolaisten tarpeita.	Tapahtumien palautteet on käyty läpi ja palaute on otettu huomioon tapahtumia suunniteltaessa. Tulevaisuusprojektin yhteydessä on tehty tapahtumatarjonnan uudistustustyötä ajatuksena toteuttaa tapahtumien palvelevuutta entistäkin paremmin. Tapahtumatarjonnan uudistustytöä on jatkettu syksyllä ja työtä jatketaan myös ensi vuonna. Kevään Watereille järjestettiin kouluttajahaku. Valinnoissa painotettiin kokemusta ja motivaatiota. Hakemuksia kouluttajiksi tuli 15 kappaletta. Syksyn Watereille otettiin mukaan taas kouluttajia. Hakemuksia tuli syksyllä 13 kappaletta. Palautetta ensikertalaisilta on kerätty ja se on käyty läpi. Kohdennettuja kehitystoimenpiteitä ei olla vielä tehty liittyen nimenomaan ensikertalaisten kohtaamiseen. Liiton osaamisalueita on kartoitettu ja koottu yhteen. Syksyn aikana on tarkoituksena päästä tekemään konkreettisia toimenpiteitä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen osalta. Ollaan annettu liittohallitukselle ja piiritoimikunnalle mahdollisuutta hakea todistusta tämän vuotisesta toiminnasta. Ei olla tarjottu koulutusta tapahtumilla osa-alueeseen. Kevään aikana on valmistettu tapahtumatarjonnan uudistusta. Uudistus on viety liittohallitukselle sekä piiritoimikunnalle käsittelyyn. Projektiä viedään kesän ja syksyn aikana vielä eteenpäin konkreettisista toimenpiteistä päättämiseen. Tapahtumatarjonnan uudistuksen edistäminen jatkuu vuonna 2020.

3	Liiton opiskelijakuntapalvelut vastaavat opiskelijakuntien tarpeita ja kannustavat opiskelijakuntia olemaan osana Liittoa ja tekemään Liiton jäsenhankintaa.	Hyödynnetään opiskelijakuntakartoitusten tuloksia opiskelijakunnille suunnattujen palveluiden kehittämiseksi. Luodaan suunnitelma siitä, minkälaisia opiskelijakunnille suunnattuja palveluja voisi tarjota, jotta opiskelijakunnat motivoituisivat tekemään jäsenhankintaa omassa lukiossaan. Markkinoidaan palveluita myös koulutuksen järjestäjille siten, että ne motivoituvat suositteluun lukiolaisille liiton jäsenyyttä.	OPKorttien analysointi on vielä kesken, mutta tähän mennessä saatuja tuloksia on hyödynnetty lukioissa toteutettavien osallisuuden hyvien käytäntöjen toteuttamiseksi. Opiskelijakunnille tarjottavia täsmäkoulutuksia on tarkasteltu ja pyritty kehittämään viestinnällisesti sekä sisällöllisesti. Myös edunvalvontaan liittyviä materiaaleja ja teemoja osana täsmäkoulutuksia kehitetään. Valtakunnallisia Water-opiskelijakuntakoulutuksia tarkastellaan osana tapahtumatarjonnan uudistusta. Jäsenyyden etuja tuodaan näkyväksi viestinnässä sekä valtakunnallisissa että alueellisissa tapahtumissa. Koulukävijäkoulutus tulee olemaan merkittävin jäsenyyttä markkinoiva tapahtuma. Joulukuussa luotiin uusi järjestöflaiku, jonka tarkoituksena on esitellä Lukiolaisten toimintaa harrastusnäkökulmasta. Tällä pyritään tavoittamaan ja tiedottamaan koulutuksen järjestäjiä sekä muita sidosryhmiä jäsenyyden hyödyistä sekä Lukiolaisten monipuolisesta toiminnasta. Flaiku otetaan käyttöön vuoden 2020 alussa.
---	--	---	---

Muut projektit ja jatkuva toiminta

PIIRI- JA JÄSENJÄRJESTÖT

Nro	Päätavoite	Toimenpide	Toteutus ja tulokset
4	Piirin tehtävissä kehitty johtajana.	Järjestetään kolmet puheenjohtajapäivät, joissa piirin johto saa koulutusta niin piirin operatiivisesta kuin strategisestakin johtamisesta. Piirin johto saa koulutusta tehtäviinsä valtakunnallisissa koulutustapahtumissa. Valtakunnallisilla tapahtumilla toimijat saavat monipuolista koulutusta johtamisesta ja tiimitoiminnasta. Vertaistukiryhmissä käsitellään johtamista ja tarjotaan siihen vertaistukea.	Järjestettiin kolmet puheenjohtajapäivät, joissa keskityttiin aiempia vuosia enemmän ajankohtaisiin teemoihin piirin johdossa. Liiton valtakunnallisilla tapahtumilla piirien puheenjohtajistojen keskinäiset tuokiot on hyödynnetty pääsääntöisesti vertaistukitoimintaan, ja koulutusta on annettu muissa tilaisuuksissa ympäri vuoden. Talvipäivillä järjestettiin koulutusta johtamiseen. Palaute ei ollut hyvää, ja yhteisten workshopien toimintoja tuleekin pohtia tarkkaan. Syyspäivillä johtamisen suoranaisten kouluttamisen sijasta harjoiteltiin yhdessä joukkoistamista. Lisäksi Kevätpäivillä johtamisen kouluttamisen sijasta tehtiin piirien toiminnansuunnittelutyötä, joka nähtiin johtamistaitoja tukevana. Vertaistukiryhmissä on käsitelty juuri vertaistukiryhmälle olennaisia taitoja, ja Talvipäivillä harjoiteltiin yhteisesti vertaistukiryhmien ulkopuolella johtamista.
5	Piiri arvioi ja kehittää toimintaansa pitkin vuotta.	Annetaan toimintamalleja palautekeskusteluiden järjestämiseen. Piirien puheenjohtajistolle laaditaan puolivälikeskustelut. Kannustetaan ja ohjeistetaan piirejä järjestämään toiminnansuunnittelupäiviä sekä suunnittelemaan ja kehittämään toimintaansa säännöllisesti. Jaetaan piireille tulostavoiterahaa tehdyn toiminnan, sen arvioinnin ja kehittämisen perusteella.	Piireille on annettu toimintamalleja palautekeskustelutilaisuuksien järjestämiseen. Erillisiä ohjeita palautekeskusteluihin ei ole laadittu, mutta tukea on tarjottu tarvittaessa. Piirien puheenjohtajistoille ei ehditty laatia puolivälikeskusteluja resurssien riittämättömyyden takia. Puolivälikeskustelut nähtiin kuitenkin tulevien vuosien kannalta hyvänä toimintatapana, ja niiden pitämistä tulevina vuosina suositellaankin. Piirejä on kannustettu tekemään toimintaa suunnitelmallisesti ja toiminnansuunnittelutyötä on kannustettu tehtävän ainakin piirihallitusten osavuositointakertomusten laatimisen yhteydessä. Toiminnansuunnittelutyöstä koulutettiin Kevätpäivillä ja elokuun puheenjohtajapäivillä. Luotiin uusi osavuositointakertomuspohja, joka on kerännyt valtavasti hyvää ja rakentavaa palautetta, ja tulostavoiterahajärjestelmää kehitetään vielä aktiivisesti palautteen pohjalta ja enemmän piirin oman toimintasuunnitelman seuraamista ja toteuttamista tukevaksi.

6	Vertaistukiryhmätoiminta on inspiroivaa, selkeää ja on tulosta tuottavaa.	Jaetaan piireille alkuvuodesta tieto siitä, mitkä vertaistukiryhmät tullaan perustamaan. Vertaistukiryhmät luovat projekteja toteutettavaksi ympäri vuoden ja niiden etenemisestä raportoidaan vertaistukiryhmän vetäjän kautta. Vertaistukiryhmät kokoontuvat ainakin suuraktiivitahtumilla sekä mahdollisuuksien mukaan niiden ulkopuolella. Vertaistukiryhmän vetäjänä toimii liittohallituksen jäsen tai muu henkilö tehden yhteistyötä vastuualueesta vastaavan toimihenkilön kanssa. Toimihenkilöt ovat läsnä vertaistukiryhmien toiminnassa. Vertaistukiryhmien vetäjät saavat koulutusta tehtävänsä ja piirin erityispiirteistä ja -tarpeista ympäri vuoden. Kerätään läpi vuoden palautetta vertaistukiryhmien toiminnasta ja kehitetään toimintaa kerätyn palautteen pohjalta.	Piireille jaettiin vuoden 2018 joulukuussa tieto perustettavista vertaistukiryhmistä. Liittohallitus ei ole luonut vertaistukiryhmien projekteja, vaan sen sijaan vertaistukiryhmien tietoa ja taitoa on hyödynnetty muun muassa piiritoimikunnan toteuttaman kaikkien ideamallipankin (kimppe) valmistelussa. Kaikki vertaistukiryhmät hyvinvointivastaavia lukuun ottamatta ovat kokoontuneet kaikilla aktiivipäivillä. Hyvinvointivastaavat kokoontuivat vain Talvipäivillä. Lisäksi jäsenhankintavastaavat tapasivat ennen Kevätpäiviä. Jokaisella liittohallituksen jäsenellä on ollut vertaistukiryhmä vastuullaan, ja varapuheenjohtaja on vastannut hyvinvointivastaavien vertaistukiryhmästä, jonka toiminta on jäänyt toimintamallien vakiintumattomuuden ja muiden työtehtävien paljouden takia hyvin vähäiseksi. Toimihenkilöt osallistuivat oman alansa vertaistukiryhmien tapaamiseen Talvipäivillä. Lisäksi vertaistukiryhmät ovat voineet hyödyntää toimihenkilöiden apua ryhmän toiminnassa ja koulutuksen valmistelussa itse sekä liittohallituslaisten kautta. Liittohallitus koulutettiin joulukuussa 2018 perehdytyksen yhteydessä. Tukea vertaistukiryhmän vetämiseen on annettu tarvittaessa. Aktiivipäivien palautteissa on kerätty myös palautetta vertaistukiryhmien tuokioista kyseisillä aktiivipäivillä, ja liittohallitus on kehittänyt vertaistukiryhmän yhteisiä hetkiä kerätyn palautteen perusteella. Syyspäivillä vertaistukiryhmien viimeisen tapaamisen yhteydessä myös kerättiin palautetta vertaistukiryhmän toiminnasta vuoden aikana kokonaisuutena. Joulukuussa toteutettiin jokavuotinen aktiivikysely, jonka tulokset käydään alkuvuodesta 2020 lävitse.
7	Piiritoimijoilla on hyvät valmiudet onnistua tehtävässään.	Valtakunnallisten tapahtumien koulutukset antavat laajat valmiudet toimia piirissä. Tarjotaan piireille työkaluja ja eväitä laadukkaiden koulutusten järjestämiseen. Tieto vastuualueista ja niiden toteuttamismahdollisuuksista ovat kaikkien saatavilla. Toimihenkilöt tarjoavat apua piiritoimijoille.	Liiton aktiivipäivillä on koulutettu taitoja, jotka ovat piirissä toimiessa avuksi. Talvipäivillä koulutukset keskittyivät jokaisen piirin vastuualueen perustaitoihin, ja myöhemmillä aktiivipäivillä koulutukset ovat pureutuneet joko laajempiin ja sovellettavampiin aihekokonaisuuksiin tai sellaisiin kokonaisuuksiin, jotka syventävät aiemmin ja Talvipäivillä opittuja taitoja. Tapahtumilla on käsitelty myös piirin vuosikieron kannalta ajankohtaisia asioita, kuten vaaleja ja toiminnansuunnittelua. Piireille on pyydettyä tarjottu tukea koulutusten järjestämiseen ja lisäksi valmiita työkaluja koulutuksiin on tarjottu kouluttajajaksen materiaalien sekä piiritoimikunnan valmistelemien kaikkien ideamallipankin kautta. Tietoa perinteisistä piirien toiminnan vastuualueista on kaikkien saatavilla piiritoimikunnan luomassa kaikkien ideamallipankissa. Lisäksi vastuualueiden toiminnan toteutuksesta on koulutettu aktiivipäivillä. Liiton toimihenkilöt ovat tehneet yhteistyötä vertaistukiryhmien vetäjien kanssa ja ovat valmistelleet liittohallituksen kanssa toimijoiden koulutuksia aktiivipäiville. Lisäksi piiritoimijat ovat tarvittaessa voineet pyytää apua toimihenkilöiltä omaan toimintaansa.
8	Piiritoimijoilla on mahdollisuus kehittää piiriä.	Tarjotaan koulutusta osallistamisesta ja erilaisista osallisuuden muodoista sekä tuodaan esille osallisuuden merkitys.	Koulutusmateriaaleja on jaettu liiton tapahtumilta osallistujille, mutta muuten kannustamista on tehty vielä varsin vähän. Osallistavista ja yhdenvertaisista toimintatavoista on koulutettu piirien puheenjohtajia.

9	Liiton toiminnassa keskeisenä vaikuttajana on toimijoiden hyvinvointi.	Kannustetaan toimijoita huolehtimaan omasta hyvinvoinnista. Koulutetaan hyvinvoinnista valtakunnallisilla tapahtumilla. Tuodaan ilmi tuloksia viime vuosina tapahtuneesta hyvinvoinnin kehityksestä.	On muistutettu liiton toimistolla, liittohallituksessa ja piiritoimikunnassa huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan. Puheenjohtajisto on omalla esimerkillään muistuttanut vapaapäivien tärkeydestä. Syksyn aikana pilotoitiin Hyvinvoiva lukiolainen -hanke, johon osallistui XX henkeä. Hyvinvointivastaaville järjestettiin oma vertaisryhmän tuokio Talvipäivillä ja vertaistukiryhmä on kokoontunut kevään aikana pari kertaa. Aktiivikyselyn tuloksia ei käyty Kevätpäivillä läpi vaan niitä analysoitiin piirin puheenjohtajien kanssa ensimmäisillä PJ-päivillä Syksyn 2019 aikana pilotoitiin Hyvinvoiva lukiolainen -verkkovalmennus. Valmennus toteutettiin Personal Trainer Kati Lytsyn kanssa. Kurssille osallistui yhteensä 30 lukiolaista. Kurssi toteutettiin verkkoluontona, materiaaleina sekä kahtena livepäivänä Tampereella.
10	Lukiolaisilla on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua piiritoimintaan ja piirin toiminnassa noudatetaan yhdenvertaisuuden periaatteita.	Perustetaan yhdenvertaisuusjaos, joka tarkkailee yhdenvertaisuuden toteutumista ja pyrkii edistämään sitä luomalla hyviä toimintamalleja. Koulutetaan yhdenvertaisuudesta tapahtumilla.	Yhdenvertaisuusjaokseen avattiin haku, ja jaoksen tehtäväksi asetettiin yhdenvertaisuuden nykytilan tarkastelu liitossa sekä päivityksen valmistelu liiton yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Jaokseen ei tullut hakemuksia, joten tarkastelu toteutettiin Syyspäivillä toimijoiden kesken ja myöhemmin liittohallituksen ja piiritoimikunnan työstössä. Kevätpäivillä, Syyspäivillä ja Watereilla koulutettiin yhdenvertaisuudesta.
11	Jäsenjärjestö on sitoutunut liiton toimintaan.	Liitto osallistuu jäsenjärjestön toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen huomioiden jäsenjärjestön erityispiirteet. Kannustetaan jäsenjärjestön jäseniä osallistumaan valtakunnallisiin tapahtumiin. Jäsenjärjestölle tehdään räätälöidyt osavuositointakertomuspohjat jäsenjärjestön toiveiden ja liiton tavoitteiden pohjalta.	Piirikummi on ollut jäsenjärjestön WhatsApp-ryhmässä ja kolmessa etäkokouksessa paikalla. Lisäksi jäsenjärjestön puheenjohtajaa tuettu läpi vuoden sitä mukaa kun kysymyksiä on noussut esille. Yhteistyötä on tehty muun muassa hallinnollisten asioiden tiimoilta. Jäsenjärjestöä on tiedotettu tapahtumista, ja jäsenjärjestön puheenjohtajisto on piiritoimikunnan kautta saanut materiaaleja ja tukea osallistujahankintaan. Jäsenjärjestölle on laadittu vuoden molemmille puolikkaille osavuositointakertomuksen pohja, ja se on palauttanut kaksi osavuositointakertomusta arvioitavaksi.

KOULUTUSTOIMINTA

Nro	Päätavoite	Toimenpide	Toteutus ja tulokset
12	Lukiolaistoimijat ovat mukana kehittämässä Liiton koulutustoimintaa.	Liiton valtakunnallisille tapahtumille voi hakea kouluttajaksi. Luodaan muita osallistamisen muotoja, joilla saadaan lukiolaistoimijoiden ääni kuuluviin ja ideat koulutussuunnitteluun ja kehitetään tapahtumia näiden pohjalta. Perustetaan kouluttajajaos ja koulutetaan se tehtäviinsä.	Sekä kevään että syksyn Watereille järjestettiin kouluttajahaku. Valinnoissa painotettiin kokemusta ja motivaatiota. Hakemuksia kouluttajiksi tuli keväällä 15 ja syksyllä 13 kappaletta. Ohjelmasuunnittelussa pyrittiin huomioimaan monipuolisuus sekä osallistujien että kouluttajien erilaiset kokemustaustat. Tapahtumilta on kerätty palautetta, jota hyödynnetään toiminnan sisäisessä kehittämisessä. Syksyn Watereiden jälkeen kerätty palautetta ja ideoita tapahtuman sisältöihin Instagramissa. Joukkoistamistoiimiin voidaan jatkossa panostaa enemmän. Kouluttajajaos valittiin ja järjestettiin jaokselle koulutuspäivä. Kouluttajajaos on valmistellut materiaaleja täsmäkoulutuksiin sekä tukenut koulutusten järjestämisessä.

13	Tapahtumaviestintä tavoittaa laajan joukon lukiolaisia.	Tapahtumamarkkinointi tuo tehokkaasti ja kattavasti uusia osallistujia Liiton tapahtumiin. Tapahtumamarkkinoinnissa tuodaan esille tapahtumien hyöty myös lukiolaisliikkeen ulkopuolella. Tapahtumilta viestitään laadukkaasti ja monipuolisesti. Tapahtumamarkkinoinnissa hyödynnetään moninaista lukiolaisjoukkoa.	Kevään Rovaniemellä ja Hämeenlinnassa järjestetyille Water-opiskelijakuntafestareille osallistui 330 lukiolaista 99 eri lukiosta. Ensimmäistä kertaa osallistuvia oli n. 200 henkilöä. Syksyllä Kuopion Watereille osallistui 113 lukiolaista 36 eri lukiosta ja Turun Watereille 222 lukiolaista 72 eri lukiosta. Ensimmäistä kertaa osallistuvia oli molemmilla syksyn Watereilla yhteensä 168. Koulutuksissa on ollut paitsi yhteisön hyvinvointiin ja tehokkaampaan toimintaan liittyvä näkökulma, mutta sen lisäksi myös yksilöllistä osaamista kehittäviä osa-alueita. Saatu palaute on ollut pääosin hyvää. Yhdenvertaisuustavoitteet on pidetty mielessä paitsi tapahtumien suunnittelussa, myös viestimisessä sisällöllisesti. Yhdenvertaisuuteen liittyviä asioita on nostettu esiin viestintäohjeistuksissa. Tapahtumilla somettavien viestintä on ollut monipuolista ja laadukasta. Eduskuntavaalien yhteydessä toteutettiin ennakkooäänestystempauskisa. Watereiden markkinointi on tapahtunut pääosin Instagramissa, joissa on pyritty nostamaan kommentoinnin määrää. Osallistujat ovat käyttäneet tapahtumien omia sekä #lukiolaiset aihetunnisteita. Julkaisujen laatu on ollut hyvää. Julkaisujen jakamiseen voisi kannustaa jatkossa lisää.
14	Tapahtumat ovat osallistujille paikka kehittyä, oppia uutta ja verkostoitua.	Järjestetään vähintään kolmet aktiivipäivät. Tapahtumien koulutussisällöt ovat monipuolisia sekä poikkitieteellisiä ja -taiteellisia. Varmistetaan, että tapahtumaosallistujille annetaan selkeitä mahdollisuuksia ja eväitä verkostoitua myös workshoppien ohella.	Järjestettiin vuoden aikana kolmet aktiivipäivät: Talvipäivät Vantaalla tammikuussa, Kevätpäivät Lapualla toukokuussa ja Syyspäivät Tampereella elo–syyskuun vaihteessa. Tapahtumien ohjelmat on laadittu ajankohtaisten teemojen pohjalta, ja niitä on pyritty uudistamaan ja kehittämään kerättyjen palautteiden perusteella. Tapahtumien osallistujille on luotu mahdollisuuksia verkostoitua esimerkiksi iltaohjelmassa sekä WhatsApp-ryhmässä. Koulutuksissa on arvottu ryhmät ja näin osallistujat ovat päässeet kouluttautumaan yhdessä uusien ihmisten kanssa.
15	Jokaisen Suomen lukiolaisen on mahdollista ja mielekäästä osallistua Liiton tapahtumille.	Luodaan laajasti erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia. Kartoitetaan mahdollisuutta tarjota helpotusta tapahtumamaksuihin tarpeen vaatiessa. Järjestetään tapahtumia maantieteellisesti kattavasti. Huomioidaan tapahtumilla yhdenvertaisuus. Tapahtumilla on ajankohtaista sisältöä, jotta emme putoaisi kehityksen kelkasta.	Kaikilla kevään tapahtumilla on tarjottu Early Bird -hintaa. Yhteistyökumppaneita ei olla vielä mietitty. Järjestösektori on miettinyt kuinka tapahtumamaksuja saadaan pienemmäksi sekä kuinka saataisiin luotua malli tapahtumamaksujen stipendijärjestelmään. Ollaan kartoitettu kumppaneita yhteisen mallin toteuttamiseen. Aiheesta on käyty keskustelua muiden toisen asteen järjestöjen sekä Nuvan kanssa. Tapahtumapaikkojen sijainteja ei ole ollut tarpeellista muokata. Esitys vuoden 2020 tapahtumapaikoista on tehty ja se on hyväksytty. Häirintätapauksiin on tartuttu kun niitä on tapahtumilla ilmennyt. Kevään aikana on tarkasteltu toimiston päässä yhdenvertaisuusuunnitelmaa. Suunnitelman käsittely jatkuu syksyllä kun sen toteutumista tarkastellaan liittokokouksessa. Kevään aikana on tuotu esiin kevään ajankohtaisia asioita puheenjohtajien ajankohtaiskatsauksissa. Erityisesti ollaan taisesti kerrottu eduskuntavalikampanjan etenemisestä. Ollaan reagoitu pinnalla oleviin asioihin esimerkiksi mielenosoituksella. PJ-päivillä on hyödynnetty alumnipuhujaa kertomassa kokemuksia tulevasta.

OPISKELIJAKUNTATOIMINTA

Nro	Päätavoite	Toimenpide	Toteutus ja tulokset
16	Opiskelijakuntien toiminta on demokraattista ja kaikki lukion opiskelijat mukaan ottavaa.	Viestitään opiskelijakunnille demokraattisista toimintatavoista ja innostetaan opiskelijakuntia niiden käyttöönottoon. Tuetaan opiskelijakuntia demokraattisen toiminnan organisoinnissa ja edistämisessä esim. kouluttamalla ja tuottamalla materiaaleja. Tehdään selkeä ja helppo malli kestävän kehityksen suunnitelmasta opiskelijakunnille toteutettavaksi.	Luotu Osallisuuden hyvät käytänteet -suositus, josta viestitty Opetushallitukselle ja lukioiden rehtoreille. Lisäksi luotu ohjeistuksia opiskelijakunnille ja piireille siihen, miten opiskelijat voisivat osallistua paikalliseen LOPS-työhön. Demokraattisia käytänteitä on edistetty koulutuksissa. Liittokokous on hyväksynyt liiton kestävän kehityksen ohjelman, jota sovelletaan tapahtumiin. Järjestösektori on käynyt läpi tapahtumatuotannon prosessit kestävän kehityksen näkökulmasta ja kiinnittänyt huomiota erityisesti tapahtumien hiilijalanjälkeen ja päästöjen kompensointiin.
17	Jokaisella opiskelijakunnalla on henkilökohtainen ja toimiva kontakti omaan piiriin.	Tuetaan piirejä opiskelijakuntien yhteystietojen keräämisessä ja päivittämisessä. Valtakunnallisilla tapahtumilla koulutetaan vastuulukiotoiminnasta. Koulukävijäkoulutuksessa panostetaan opiskelijakuntien tapaamisen kouluttamiseen.	Piireille on tarjottu pyydettyä apua opiskelijakuntien yhteystietojen keräämiseen. Talvipäivillä koulutettiin piirien toimijat vastuulukiotoimintaan, ja vastuulukiotoiminnasta ja sen tekemisestä laadittiin piireille lyhyt paperi. Koulukävijäkoulutus toteutettiin syksyllä. Myös muissa koulutustapahtumissa on panostettu vuorovaikutus- ja esiintymisosaamisen kehittämiseen.
18	Jokainen opiskelijakunta tavoitetaan laadukkaalla viestinnällä.	Opiskelijakuntatoiminnan markkinoinnissa hyödynnetään monipuolisesti eri kanavia, joissa julkaistaan monipuolista sisältöä. Viestintä suunnitellaan huolella yhdessä kaikkien sektoreiden kanssa. Opiskelijakuntaviestinnästä tehdään selkeä suunnitelma. Tuetaan piirejä monipuolisen opiskelijakuntaviestinnän toteuttamisessa. Opiskelijakuntaviestintä suunnitellaan sekä yksittäisille opiskelijakuntatoimijoille että laajemmille joukoille kuten opiskelijakuntien puheenjohtajistoille.	Opiskelijakuntatoimintaa ja siihen liittyviä ajankohtaisia asioita on markkinoitu Facebookissa ryhmässä, johon kaikkia opiskelijakuntatoimintatoimijoita kannustetaan liittymään, ja opiskelijakuntakirjeissä. Sen lisäksi lukiomaailman ajankohtaisia asioita on tuotu esille liiton viestinnässä esim. Instagramissa, ja opiskelijakuntia on kannustettu siellä vaikuttamaan paikallisiin asioihin kuten lukion opetussuunnitelmaan. Kaikki sektorit ovat osallistuneet opiskelijakuntaviestintään erityisesti omista osaamisalueistaan. Opiskelijakuntaviestinnän suunnitelmaa ei ole tehty, vaan opiskelijakuntaviestintää on tehty vanhojen ja vakiintuneiden mallien perusteella. Piirien viestintä- ja opiskelijakuntavastaavia on tuettu tehtävissään ympäri vuoden. Piireille on tarjottu materiaaleja ja tietoa opiskelijakuntia koskevista ajankohtaisista asioista. Erityisesti Water-opiskelijakuntafestivaaleista viestiessä on tuotettu valmiita materiaaleja ja konsepteja sekä tehty myös vahvaa piirien välistä yhteistyötä. Opiskelijakuntaviestinnässä on tuotu esille opiskelijakuntia kokonaisuuksina koskevia teemoja sekä yksilöiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa.
19	Opiskelijakunnat haluavat kouluttautua toimintaansa ja saavat selkeää hyötyä Liiton koulutustoiminnasta.	Järjestetään neljät (4) valtakunnalliset Water-opiskelijakuntafestivaalit. Water-opiskelijakuntafestivaalit antavat valmiuksia niin aloitteleville kuin kokeneemmillekin opiskelijakuntatoimijoille. Tuetaan ja koulutetaan piirejä opiskelijakuntien ja tutorien täsmäkoulutusten järjestämisessä laatimalla valmiita materiaaleja ja kehittämällä niitä. Opiskelijakuntia kannustetaan valtakunnallisissa tapahtumissa yhteistyöhön muiden opiskelijakuntien kanssa.	Waterit järjestettiin keväällä Rovaniemellä ja Hämeenlinnassa sekä syksyllä Kuopiossa ja Turussa. Ohjelmasuunnittelussa pyrittiin huomioimaan monipuolisuus sekä osallistujien että kouluttajien erilaiset kokemustaustat. Sekä Watereilta että täsmäkoulutuksista saatu palaute on ollut pääsääntöisesti erittäin hyvää. Kouluttajajos on laatinut materiaaleja piireille. Materiaalit ovat olleet toimivia. Yhteistyöhön on kannustettu piirien omissa tuokioissa sekä opiskelijakuntien yhteistyöhön keskittyvissä koulutuksissa. Opiskelijakuntayhteistyöhön kannustamiseen olisi voitu kiinnittää valtakunnallisilla tapahtumilla enemmän huomiota.

20	Ohjaavat opettajat haluavat kehittyä tehtävässään ja saada opiskelijakunnat kouluttautumaan liiton tapahtumille.	Järjestetään koulutusta lukioiden opiskelijakuntien ohjaaville opettajille. Kehitetään ohjaaville opettajille suunnattua viestintää kartoittamalla uusia toimintamalleja. Kartoitetaan mahdollisuuksia piirien toteuttamiin ohjaavien opettajien koulutuksiin.	Järjestettiin Ohjus-koulutus keväällä Kuopiossa ja syksyllä Lahdessa. Syksyllä koulutukseen osallistui ennätysmäärä, noin 20 ohjaavaa opettajaa. Ohjaavien opettajien keskusteluryhmässä on pyritty herättämään keskustelua erilaisista opiskelijakuntaa koskevista aiheista. Facebook-ryhmästä on viestitty ohjaavien opettajien uutiskirjeissä sekä koulutuksissa. Ryhmässä on yhteensä yli sata jäsentä. Keskustelun aktiivisuuteen ja keskustelunavauksiin olisi voitu kiinnittää enemmän huomiota. Mahdollisuuksia ei ole juuri kartoitettu piirien mahdollisuuksien osalta.
----	--	---	--

PIIRITOIMIKUNTA			
Nro	Päätavoite	Toimenpide	Toteutus ja tulokset
21	Piiritoimikunta kehittää piirien toimintaa valtakunnallisesti ja osallistuu liiton kehittämistyöhön yhteistyössä liittohallituksen kanssa.	Liittohallitus ja piiritoimikunta kokoontuvat yhteen vähintään kerran vuodessa. Kokoontumisen sisältöä suunnitellaan liittohallituksen ja piiritoimikunnan yhteistyöllä. Piiritoimikunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuoden aikana kokoustamaan ja suunnittelemaan toimintaansa. Järjestetään Kapulanvaihto-viikonloppu, jossa piiritoimikunta saa perehdytystä tehtäviinsä. Piiritoimikunta ja liittohallitus käyvät läpi vuoden jatkuvaa vuoropuhelua aktiivisesti.	On järjestetty kaksi liha-PTMK GT -tapahtumaa, joissa on panostettu erityisesti järjestön tulevaisuuden teemojen pohdintaan. Piiritoimikunta on kokoustanut kuusi kertaa, joista neljä on tapahtunut järjestetyssä viikonloppussa. Piiritoimikunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja on ollut mukana lähes kaikissa liittohallituksen kokouksissa.
22	Piiritoimikunnasta on hyötyä toimijoille.	Piiritoimikunta päättää itselleen yhteisen projektin, jota vie eteenpäin yhteisissä kokoontumisissaan. Piiritoimikunta kuulee toimijoita mahdollisimman laajasti työstäessään projektiaan.	Piiritoimikunta toteutti kaikkien ideamallipankin KIMPPA -projektin, jonne on tarkoitus koota kaikki piiritoiminnan kannalta tärkeä aineisto. Kaikkien ideamallipankin työstöön osallistui piiritoimikunnan ulkopuolisia toimijoita, ja ideamallipankki on avoin kaikilla.

Toimintakertomus 2019

JOHTAMINEN JA TALOUS

Vuosi 2019 oli monella tapaa muutosten vuosi, kun moni pitkäaikainen työntekijä siirtyi uralla eteenpäin. Pääsihteeri tuli valituksi eduskuntaan ja uusi pääsihteeri astui sisään kesäkuun alusta. Johtamisessa keskityttiin ennakointiin, josta esimerkkinä toimi keväällä aloitettu tulevaisuusprojekti. Toimintaympäristön muutoksiin vastattiin muun muassa keräämällä tietoa Lukiolaisbarometrin ja valmistautumalla uuden strategian työstämiseen. Toiminnassa pyrittiin myös kehittämään uusia tapoja mitata toiminnan vaikuttavuutta. Työntekijöiden ryhmäytymiseen panostettiin, kun yli puolet toimiston väestä vaihtui syksyn aikana. Monelta osin vuosi oli vaiherikas ja kiintoisa myös johtamisen saralla. Asiat kuitenkin saatiin hyvin hoidettua turbulenssista huolimatta.

Kärkihankkeet

Nro	Päätavoite	Toimenpiteet	Toteutus & tulokset
1	Liiton toimintaa ja taloutta uudistetaan vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin siten, että liiton vaikuttavuus ja toiminnan laatu turvataan.	Varmistetaan, että liiton jäsenyys on myös tulevaisuudessa lukiolaiselle houkutteleva ja hyödyllinen. Seurataan opiskelijakortin avautumisen vaikutuksia liiton jäsenmäärään ja reagoidaan tarvittaessa ripeästi. Sujuvoitetaan jäseneksi liittymistä eri kanavissa. Kehitetään ja kokeillaan uusia palveluita sekä kumppanuus- ja jäsenhankintakonsepteja, ja vakiinnutetaan onnistuneet kokeilut osaksi liiton toimintaa. Toteutetaan sopivien yhteistyökumppaneiden löytyessä tutkimus lukiolaisten tarpeista ja toiveista liiton toiminnan kehittämisen tueksi. Vahvistetaan ja monipuolistetaan liiton tulopohjaa. Huolehditaan hyvästä johtamisesta ja sujuvasta tiedonkulusta toimistolla niin, että jokainen toimihenkilö on osaltaan mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa liiton uudistamista ja resurssien turvaamista.	Toteutettiin tulevaisuusprojekti, jonka tavoitteena on tunnistaa uudistumistarpeet sekä tutkia, luoda ja pilotoida uusia ideoita ja käytäntöjä tukemaan liiton siirtymistä 2020-luvulle. Projektin haasteeksi nousi kuitenkin pääsihteerin vaihtuminen projektin kannalta kriittisenä hetkenä, joten seuranta jäi vähän puolitiehen. Osana tulevaisuusprojektia kirkastettiin jäsenyyden hyötyjä, kehitettiin jäsenhankintaa, ideoitiin uusia jäsenetuja, kehitettiin jäsenyyden myyntikanavaa Frankin kanssa ja päätettiin jäsenyyden hinnoittelusta 2019-2020. Toteutettiin yhdessä OKM:n ja Otuksen kanssa Lukiolaisbarometri. Tuloksia hyödynnetään oman toiminnan kehittämisessä ja strategiaprosessissa. Toteutettiin omia nopeampia kyselyitä liiton toiminnan kehittämisen tueksi. Kumppanuuksien ja ilmoitusten myyntiä kehitettiin vuonna 2019. Musta tulee isona -kampanjaan myytiin ensimmäistä kertaa paikkoja, joissa korkeakoulut saivat näkyvyyttä meidän some-kanavissa. Lisäksi aloitettiin Tonnitorstai -kampanja, jossa nostettiin jäsenetuja. Tonnitorstaissa on potentiaalia, jota voidaan jatkossa hyödyntää myös uudenlaisena kumppanuuspalveluna. Erilaisia sopimuksia on tarkistettu ja kilpailutettu. Työtä jatketaan syksyn aikana. Heikki tapasi sijoitusfirmaa, jonka kanssa voisi tehdä mahdollista sijoitusyhteistyötä.
2	Liiton toimihenkilöt ovat motivoituneita ja hyvinvoivia, ja heillä on hyvät valmiudet itsensä johtamiseen.	Vahvistetaan liiton toimihenkilöiden ja puheenjohtajiston itsensä johtamisen taitoja ja tarjotaan sitä helpottavia työkaluja. Huolehditaan, että kenenkään työkuorma ei kasva liian suureksi ja että jokaisella on mahdollisuus ja keinot hallita omaa työtään. Vahvistetaan työyhteisön hyvinvointia tukevia käytäntöjä ja tarjotaan toimihenkilöille monipuolisia mahdollisuuksia hyödyntää ja kehittää omaa osaamistaan.	Alkuvuodesta järjestettiin koulutus ajanhallinnasta ja itsensä johtamisesta. Kuormittavuutta seurattiin kehityskeskusteluissa ja niitä seuranneissa tsekkikeskusteluissa. Järjestettiin kaksi tykypäivää ja muita kivoja mahiksia yhdessäölooon muun muassa kämppäkierroksen voimin. Tehdään jotain tervehenkistä kivaa. Tuettiin toimihenkilöiden kouluttautumista vuotuisella budjetilla. Erityisesti kiinnitettiin huomiota perehdytykseen, kun toimihenkilöitä vaihtui tasaiseen tahtiin. Yhteensä vuoden aikana vaihtui yli puolet toimihenkilöistä, joista ensimmäinen oli pääsihteeri kevään aikana. Toimihenkilöiden vaihtuvuus toi haasteita erityisesti perehdytykseen, koska moni oli uusi vielä silloin, kun perehdytyksen oli tarkoitus alkaa.
3	Liiton toiminta on vaikuttavaa, johtaminen tavoitteellista ja toiminnanohjaus selkeää.	Järjestetään kolmet toiminnansuunnittelupäivät, jossa liittohallitus ja toimihenkilöt suunnittelevat, arvioivat ja kehittävät liiton toimintaa yhdessä. Kehitetään liiton toiminnanohjausta tukemaan vaikuttavuuden arviointia ja päätöksentekoa. Seurataan strategian ja toimintasuunnitelman toteutumista säännöllisesti. Huolehditaan, että johtaminen ja toiminnanohjaus parantavat liitossa työskentelyn ja toimimisen edellytyksiä. Tehdään liiton toiminnan tuloksia ja vaikuttavuutta näkyväksi lukiolaisille ja sidosryhmille.	Toiminnansuunnittelupäiviä järjestettiin yhteensä kolme kappaletta. Toiminnansuunnittelupäivissä aloitettiin tulevaisuusprojekti, tehtiin asiakirjoja ja tutustuttiin toimihenkilöiden ja luottamustoimijoiden kanssa. Toimintasuunnitelman toteutussuunnitelma tehtiin vuoden alussa ja sitä seurattiin pitkän vuotta. Vaikuttavuuden mittaamista aloitettiin, mutta se jäi vuodelta kesken, koska toimijat vaihtuivat tiuhaan. Vuoden 2020 budjettiin varattiin rahaa Lukiolaisten liiton vaikuttavuustutkimuksen tekemiseksi. Lisäksi osallistuja määriä ja palautetta on kerätty tapahtumilta, joista toiminnan vaikuttavuutta voidaan lähteä tutkimaan. Asiakirjavalmisteluun tehtiin erittäin hyödylliseksi koettu työkalu, jonka avulla liittohallitus on työstänyt asiakirjoja hienosti. Toimintasuunnitelman uudistus laitettiin käytäntöön mm. jatkuvan toiminnan kuvauksen avulla. Paikkoja visioinnille on luotu muun muassa yhteisillä teemalounailla ja kuukausittaisella Toimistopallo -konseptilla, jonne kuka tahansa on voinut tuoda uusia ajatuksia, joihin on kaivannut pallottelu apua.

Jatkuva toiminta ja muut projektit

Nro	Päätavoite	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
4	Liitto on vetovoimainen työnantaja ja kiva työyhteisö, jota kehitetään yhdessä entistä paremmaksi.	Vahvistetaan hyvää johtamista ja rakennetaan helppoja kanavia antaa ja saada palautetta. Järjestetään työyhteisön kehittämispäivä sekä yhteisiä koulutuksia. Lisätään sektorirajat ylittävää yhteistyötä ja huolehditaan työyhteisön sisäisestä tiedonkulusta. Perehdytetään uudet työyhteisön jäsenet huolellisesti ja systemaattisesti. Tarjotaan toimihenkilöille ja liiton puheenjohtajistolle ympärivuotisesti tukea työssään.	Pääsihteerin vaihtuessa tavoite ei ole täysin toteutunut, koska hetken aikaan pääsihteeriiä ei ollut. Kehityskeskusteluja ja tsekkikeskusteluja on kuitenkin pidetty, mutta ei niin usein kuin suunniteltiin. Suunniteltuun rytmitykseen palataan uuden pääsihteerin johdolla. Kartoitettiin ideoita ja tarpeita työyhteisön kehittämiseksi. Pidetään työyhteisön kehittämispäivä, jossa pureudutaan keskeisimpiin kehityskohtiin. Slackin käyttöä parannettiin vuonna 2019. Vuoden 2020 budjettiin on varattu sähköpöytien hankkiminen. Hankintoja on tehty myös näyttöjen ja näppäimistöjen osalta. Vuosi 2019 on ollut rekrytointien vuosi. Uusi pääsihteeri aloitti työskentelyn kesäkuun alusta, kun edellinen tuli valituksi eduskuntaan. Lisäksi rekrytointeja on tehty erillisiin sijaisuuksiin ja toistaiseksi oleviin tehtäviin. Perehdytyksestä on saatu hyvää palautetta uusilta työntekijöiltä, mutta sijaistamiskäytänteet vaativat vielä kehittämistä.
5	Liiton taloutta suunnitellaan ja hoidetaan pitkäjänteisesti ja huolellisesti.	Perehdytetään liittohallitus, uudet toimihenkilöt sekä piirihallitukset huolellisen taloudenpidon ja hyvän hallinnon periaatteisiin sekä tarvittavien työkalujen käyttöön. Päivitetään keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma ja toteutetaan sitä. Laaditaan talousarviota täsmentävä reaalityalousarvio, jossa toimintaa sopeutetaan tarpeen mukaan, ja seurataan sen toteutumista säännöllisesti.	Keskipitkän aikavälin taloussuunnitelman päivitys aloitettiin, mutta prosessi on vielä kesken. Prosessia jatketaan loppuvuodesta ja ensi vuoden alusta. Talouden pitoa täsmentävä reaalityalousarvio tehtiin kevään aikana. Jokaiselle työntekijälle on järjestetty talouden perehdytys. Lisäksi piirihallitukset ja liittohallitus on perehdytetty talouden käytänteisiin. Jokaisessa liittohallituksen kokouksessa on käyty läpi talouden seuranta. Talouden perehdytys huomioitiin myös uusien toimijoiden perehdytyksessä joulukuussa
6	Liittohallitus johtaa ja kehittää Liiton toimintaa avoimesti ja vuorovaikutuksessa piirijärjestöjen, opiskelijakuntien ja koko jäsenistön sekä toimihenkilöiden kanssa.	Liittohallitus perehdytetään kautensa alussa ja hallitukselle järjestetään ympärivuotisesti koulutusta tehtävien hoitamisen tueksi. Jo liiton johtotehtäviin hakeutuville tarjotaan perehdytystä hakemastaan tehtävästä. Liittohallituksen rooli ja tehtävät tehdään tutuksi lukiolaistoimijoille ja liittohallituksen toiminnasta viestitään aktiivisesti. Liittohallituksen jäsenillä on kummipiirit, joihin he pitävät erityisesti yhteyttä. Myös jäsenjärjestöllä on oma kummi. Liiton sisäistä osallisuustyötä vahvistetaan. Erityisesti kiinnitetään huomiota opiskelijakuntien mahdollisuuksiin saada tietoa liiton toiminnasta ja osallistua sen kehittämiseen. Vahvistetaan mahdollisuuksia liittohallituksen ja toimihenkilöiden vuorovaikutukselle.	Liittohallitukselle järjestettiin koulutusta kautensa alussa, jota pyrittiin täydentämään pitkin vuotta. Liittohallituksen vieraili eri sidosryhmien luona, joissa liittohallitus sai perehdytystä muun muassa vaikuttamisesta ja yritystoiminnasta. Iltakouluja pidettiin esimerkiksi lukioiden rahoitusjärjestelmästä. Korpikouluja järjestettiin syksyllä, jonne kokoontuivat liiton ja piirien johtotehtäviin hakeutuvat henkilöt. Piirikummit nimettiin. Liittohallituksen toiminnasta ei ole viestitty aktiivisesti lukiolaistoimijoille, mikä on todella harmillista.
7	Liitto osallistuu yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseen myös oman ydintoimintakenttensä sivuhaaroissa.	Ideoidaan uusi hanke ja haetaan sille rahoitusta.	Huipputapaaminen järjestettiin ja siitä saatiin hyvää palautetta. Loppuraportista käy ilmi toiminnan tulokset. Haettiin rahoitusta lukiolaisten työelämätaitojen vahvistamiseen, joka myös saatiin Opetus- ja kulttuuriministeriöstä.
8	Liiton toiminta on kestävä kehityksen arvojen mukaista.	Liitto edistää kestävä kehitystä omassa toiminnassaan sekä kannustaa lukioita toimimaan kestävä kehityksen mukaisesti. Toimeenpannaan liittokokouksen hyväksymä kestävä kehityksen suunnitelma. Huomioidaan kestävä kehityksen suunnitelma myös liiton asiakirjavalmistelussa ja kartoitetaan, miten eri sektorit osallistuvat kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen.	Kestävä kehityksen suunnitelmaa ei keretty toimeenpanemaan vuonna 2019. Vastuu epäonnistui osittain henkilövaihdosten takia. Kestävä kehityksen suunnitelma kuitenkin huomioitiin toteutussuunnitelman tekemisen yhteydessä.
9	Yhdenvertaisuus toteutuu liiton toiminnassa.	Arvioidaan liittokokouksen hyväksymän yhdenvertaisuussuunnitelman toteutuminen ja päivitetään ohjelma.	Liittohallitus ja piiritoimikunta vastasivat varapuheenjohtajan johdolla yhdenvertaisuussuunnitelman päivittämisestä. Liittohallitus ja piiritoimikunta käsitelivät asiakirjaviikonlopuissaan yhdenvertaisuussuunnitelman. Liittokokouksessa päätettiin päivitetystä suunnitelmasta.

Suomen Lukiolaisten Liitto ry,
Finlands Gymnasistförbund rf

Tilinpäätös ajalta 1.1. - 31.12.2019

Arkistoviite: 2019-003

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/062f8365-0238-4983-9fb8-21b125015d6f>

1
VISMA Sign
www.vismasign.com

SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY, FINLANDS GYMNASISTFÖRBUND RF

Töölönkatu 35 B

00260 Helsinki

Kotipaikka Helsinki

Y-tunnus 0934094-1

Sisällys

	Sivu
Tuloslaskelma	3
Tase	4
Pitkä tuloslaskelma	6
Liitetiedot	7
Tilinpäätöksen allekirjoitus	9
Tilinpäätösmerkintä	9
Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista	10

Tämä tilinpäätös on säilytettävä 31.12.2029 asti.

Tilinpäätöksen on toteuttanut
Rantalainen Oy Helsinki

TULOSLASKELMA

	1.1.2019 - 31.12.2019	1.1.2018 - 31.12.2018
Varsinainen toiminta		
Tuotot	465 456,97	494 879,77
Kulut		
Henkilöstökulut	-442 367,94	-441 046,36
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-474,62	-632,83
Muut kulut		
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	-37 787,77	-45 525,15
Toimintakulut	-257 312,32	-223 777,34
Keskustoimiston kulut	-62 655,41	-62 974,99
Matkakulut	-176 917,55	-176 525,57
Markkinointi- ja viestintäkulut	-26 021,50	-31 783,09
Hallintopalvelut	-61 121,69	-58 651,64
Muut kulut	-199 173,59	-190 079,50
Jäsenyyden kulut	-52 701,31	-96 017,73
Tuotto-/kulujäämä	-851 076,73	-832 134,43
Varainhankinta		
Tuotot	676 314,82	673 800,00
Kulut	-79 207,96	-66 771,98
Tuotto-/kulujäämä	597 106,86	607 028,02
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	0,00	70,71
Kulut	-283,15	-1 933,04
Tuotto-/kulujäämä	-283,15	-1 862,33
Yleisavustukset	395 000,00	395 000,00
Tilikauden tulos	140 746,98	168 031,26
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	140 746,98	168 031,26

TASE	31.12.2019	31.12.2018
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	1 423,86	1 898,48
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1 423,86	1 898,48
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	135 000,00	95 000,00
Muut saamiset	37 000,00	0,00
Sijoitukset yhteensä	172 000,00	95 000,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	173 423,86	96 898,48
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	3 891,50	3 891,50
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	3 891,50	3 891,50
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	77 810,39	25 719,39
Lainasaamiset	100,38	34,62
Muut saamiset	2 863,37	2 385,97
Siirtosaamiset	4 725,80	45 631,38
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	85 499,94	73 771,36
Rahat ja pankkisaamiset	604 733,04	536 493,12
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	694 124,48	614 155,98
V A S T A A V A A Y H T E E N S Ä	867 548,34	711 054,46

TASE	31.12.2019	31.12.2018
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	607 833,59	439 802,33
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	140 746,98	168 031,26
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	748 580,57	607 833,59
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	79 031,14	57 057,89
Muut velat	7 778,05	9 513,23
Siirtovelat	32 158,58	36 649,75
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	118 967,77	103 220,87
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	118 967,77	103 220,87
V A S T A T T A V A A Y H T E E N S Ä	867 548,34	711 054,46

Tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
Varsinainen toiminta		
Tuotot		
Osallistumismaksut	141 116,00	134 449,52
Ilmoitustuotot	147 218,00	143 075,00
Kumppanuudet	29 533,00	52 515,70
Jäsenkorttituotot	54 853,00	61 915,00
ISIC-kortit	29 610,00	38 289,00
Avustussiirrot	0,00	25 621,49
Muut tuotot	17 356,97	33 014,06
Julkiset projektiaavustukset	45 770,00	6 000,00
Tuotot yhteensä	465 456,97	494 879,77
Kulut		
Henkilöstökulut	-442 367,94	-441 046,36
Poistot	-474,62	-632,83
Muut kulut		
Vapaaehtoiset henkilöstösivukulut	-37 787,77	-45 525,15
Toimintakulut	-257 312,32	-223 777,34
Keskustoimiston kulut	-62 655,41	-62 974,99
Matkakulut	-176 917,55	-176 525,57
Markkinointi- ja viestintäkulut	-26 021,50	-31 783,09
Hallintopalvelut	-61 121,69	-58 651,64
Muut kulut	-199 173,59	-190 079,50
Jäsenyyden kulut	-52 701,31	-96 017,73
Muut kulut yhteensä	-873 691,14	-885 335,01
Kulut yhteensä	-1 316 533,70	-1 327 014,20
Kulujäämä	-851 076,73	-832 134,43
Varainhankinta		
Tuotot		
Jäsenmaksutuotot	676 314,82	673 800,00
Tuotot yhteensä	676 314,82	673 800,00
Kulut		
Jäsenmaksupalautukset	-79 207,96	-66 771,98
Kulut yhteensä	-79 207,96	-66 771,98
Varainhankinta yhteensä	597 106,86	607 028,02
Kulujäämä	-253 969,87	-225 106,41
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot		
Tuotot	0,00	70,71
Kulut		
Kulut	-283,15	-1 933,04
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	-283,15	-1 862,33
Kulujäämä	-254 253,02	-226 968,74
Yleisavustukset		
Yleisavustukset	395 000,00	395 000,00
Yleisavustukset yhteensä	395 000,00	395 000,00
Tilikauden ylijäämä	140 746,98	168 031,26

LIITETIEDOT	31.12.2019	31.12.2018
-------------	------------	------------

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet		
---	--	--

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet		
---	--	--

Tilinpäätös on laadittu noudattaen pien- ja mikroyrityksen tilinpäätösasetuksen 3 luvun 1§:n 2 ja 3 momentissa säädettyjä arvostamisen ja jaksottamisen olettamaperiaatteita ja -menetelmiä.		
--	--	--

Saamisten ja rahoitusarvopapereiden sekä velkojen arvostusperiaatteet		
--	--	--

Saamiset, rahoitusarvopaperit ja muut sellaiset rahoitusvarat samoin kuin velat on arvostettu KPL 5 luvun 2 §:n mukaisesti.		
---	--	--

Tiedot olennaisten taseen ulkopuolisten järjestelyjen luonteesta ja liiketoiminnallisesta tarkoituksesta sekä taloudellisten sitoumusten yhteismäärä		
---	--	--

Taseen ulkopuolisten taloudellisten sitoumusten yhteismäärä		
--	--	--

Sitoumukset		
--------------------	--	--

Vuokravastuu		
---------------------	--	--

Liitolla on toimitiloistaan määräaikainen vuokrasopimus. Vuokrasopimus voidaan irtisanoa 3 kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen ensimmäisen kerran 31.1.2019. Sopimuksista aiheutuvat vuokravastuut liitolle ovat yhteensä 11 310,69 euroa.		
--	--	--

Leasingsopimusvastuu Toshiba E-Studio monitoimilaitteesta		
--	--	--

Alkaneelta tilikaudelta maksettavat	1 331,84	2 663,68
--	----------	----------

Myöhemmin maksettavat	0,00	1 331,84
------------------------------	------	----------

Henkilöstö		
-------------------	--	--

Toimihenkilöt	10,00	10,00
----------------------	-------	-------

Palkalliset luottamustoimet	3,00	3,00
------------------------------------	------	------

Toimintakertomusta vastaavat tiedot		
--	--	--

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen		
---	--	--

Suomen Lukiolaisten liitto ry:n hallitus on arvioinut vuoden 2020 alussa puhjenneen ja nopeasti laajentuneen koronavirusepidemian vaikutusta liiton toimintaympäristöön ja työntekijöihin. Virusepidemialla ei toistaiseksi ole ollut merkittävää vaikutusta liiton palveluiden kysyntään. Liiton hallitus ja johto seuraavat tarkasti koronavirustilanteen kehittymistä ja päivittävät arviotaan epidemian vaikutuksista tilanteen edetessä.		
---	--	--

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
--	--	--

Erittely avustuksista		
------------------------------	--	--

Opetus- ja kulttuuriministeriö	395 000,00	395 000,00
---------------------------------------	------------	------------

Erasmus+	39 770,00	0,00
-----------------	-----------	------

Kulttuurilehti -tuki	6 000,00	6 000,00
-----------------------------	----------	----------

Yhteensä	440 770,00	401 000,00
-----------------	------------	------------

KOKONAISTUOTOT JA -KULUT		
---------------------------------	--	--

Yli-/alijäämä		
----------------------	--	--

Kokonaistuotot	1 536 771,79	1 563 750,48
-----------------------	--------------	--------------

Kokonaiskulut	-1 396 024,81	-1 395 719,22
----------------------	---------------	---------------

Ylijäämä	140 746,98	168 031,26
-----------------	------------	------------

Oman pääoman muutokset		
-------------------------------	--	--

OMA PÄÄOMA		
-------------------	--	--

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	607 833,59	439 802,33
---	------------	------------

Tilikauden yli-/alijäämä	140 746,98	168 031,26
---------------------------------	------------	------------

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	748 580,57	607 833,59
----------------------------	------------	------------

Henkilöstökulut		
------------------------	--	--

Palkat	-299 059,69	-306 505,52
---------------	-------------	-------------

Luottamushenkilöiden palkkiot	-71 470,00	-67 850,00
--------------------------------------	------------	------------

Arkistoviite: 2019-003		
-------------------------------	--	--

7

LIITETIEDOT	31.12.2019	31.12.2018
Eläkekulut	-56 192,20	-58 473,59
Muut henkilöstökulut	-15 646,05	-8 217,25
Henkilöstökulut yhteensä	-442 367,94	-441 046,36

Arkistoviite: 2019-003

8

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/062f8365-0238-4983-9fb8-21b125015d6f>

VISMA Sign
www.vismasign.com

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Paikka: Helsinki
Aika: 23.4.2020

Adina Nivukoski
puheenjohtaja

Juho Leskelä
varapuheenjohtaja

Emmi Söderholm
varapuheenjohtaja

Heikki Luoto
pääsihteeri

Tua Halen

Anssi Moilanen

Elsa Kallonen

Teemu Kauppinen

Hugo Paananen

Elias Pitkänen

Emilia Uljas

Benjamin Lamberg

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Paikka: Helsinki
Aika: 27.4.2020

Päivi Stén
HT, KLT

Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista**Kirjanpidot ja tositelajit sekä niiden säilyttämistapa****Tilinpäätös**

Tilinpäätös ja tase-erittely

Tililuettelo ja saldoluettelot

Tilikohtainen tuloslaskelma

Tilikohtainen tase

Tililuettelo

Kirjanpidot

Pääkirjat

Palkkakirjanpito

Tositteet

Automaattiset tilinpäätöskirjaukset	1 - 2
Muut	1 - 33
Myyntilasku	1 - 238
Myyntisuoritus	1 - 142
Ostolasku	1 - 743
Ostosuoritus	1 - 736
Palkat	1 - 198
Pankki	1 - 500

Arkistoviite: 2019-003

10

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/062f8365-0238-4983-9fb8-21b125015d6f>

VISMA Sign
www.vismasign.com

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 10 pages before this page
Dokumentet inneholder 10 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 10 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 10 sider før denne side

Detta dokument innehåller 10 sidor före denna sida

JANINA IRENE MARJAANA PAANANEN

94977cd1-814b-41c1-b49c-711452271513 - 2020-04-27 11:49:26
BankID / MobileID - 38672a28-2257-48ce-b927-b36f6c363f47 - FI

Tua Mikaela Halen

d4aabcfc-f9b2-4927-9503-a731eb06b3d5 - 2020-04-27 12:29:21
BankID / MobileID - d0b37438-1edf-4ad7-8fea-28b325c97487 - FI

HEIKKI JUHANI LUOTO

2536d815-f23c-44c1-878f-129221282a1b - 2020-04-27 12:36:19
BankID / MobileID - e7805aff-020e-42dd-a8ce-a8de82b47f87 - FI

TEEMU KAUPPINEN

b641b00e-8fef-4639-9e45-0f6406b194c9 - 2020-04-27 12:53:04
BankID / MobileID - 9656ce61-3f4c-4c85-9af7-9d1f57aaa5be - FI

EMMI AMANDA SÖDERHOLM

0e5fb519-e4a2-42ed-a987-e671b3300811 - 2020-04-27 13:27:43
BankID / MobileID - ed3d8d3c-e142-4491-8ada-574b0ac92751 - FI

JUHO AUKUSTI LESKELÄ

d78c0b67-971b-4451-a85c-aff3da83539d - 2020-04-27 13:32:22
BankID / MobileID - a7c51aa4-6387-45a5-a955-fc7d1b0941aa - FI

BENJAMIN SAMU LAMBERG

17a36338-104f-4aed-b960-74cc5c0e4249 - 2020-04-27 17:07:13
BankID / MobileID - 58a1d043-80e3-4271-a2c2-aa654fe14d51 - FI

authority to sign
representative
custodial

toimivaltaoikeus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberovende

SIGNATURES

This documents contains 11 pages before this page
Dokumentet inneholder 11 sider før denne siden

ALLEKIRJOITUKSET

Tämä asiakirja sisältää 11 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 11 sider før denne side

UNDERSKRIFTER**SIGNATURER**

Detta dokument innehåller 11 sidor före denna sida

UNDERSKRIFTER**ELIAS KALEVI PITKÄNEN**

3a0e044d-18b9-4f94-a21a-34480f3f86bd - 2020-04-27 17:14:36
BankID / MobileID - 29d20fc1-b157-48e6-b878-cdf96f405631 - FI

ANSSI MOILANEN

96d9d12f-cdca-4c7c-8abc-9708d32eef4c - 2020-04-28 09:02:36
BankID / MobileID - 906a160e-e7ff-4d8a-bb6f-1ff338b09103 - FI

EMILIA ANNA KRISTIINA ULJAS

177cb9bf-e8f6-4ac2-93ec-22567299e891 - 2020-04-28 10:17:22
BankID / MobileID - 42506547-c792-42f8-9b53-02846b004ca7 - FI

Elsa Amada Kallonen

29cad328-9be0-4af3-99b5-4954a92d5620 - 2020-04-28 11:56:40
BankID / MobileID - de24bedc-56f8-4b61-9c71-fcad3f64fba7 - FI

PÄIVI MAARIT STEN

e6184cf-9615-482e-981a-a3ef55a959d3 - 2020-04-28 13:18:47
BankID / MobileID - b66695ef-8534-4398-b537-769143bb8d22 - FI

ADINA NIVUKOSKI

21a32c3b-c10f-4c06-bdd5-71999193f295 - 2020-04-28 13:31:45
BankID / MobileID - cc700271-fbb2-4499-87a7-07b5098720b9 - FI

authority to sign
representative
custodial

toimivaltaoikeus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberovende

Suomen Lukiolaisten Liitto ry,
Finlands Gymnasistförbund rf

Tase-erittelyt 31.12.2019

Arkistoviite: 2019-003

1

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/dbbde6c-9a7e-4b4f-b875-f312b148b458>

VISMA Sign
www.vismasign.com

SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY, FINLANDS GYMNASISTFÖRBUND RF

Töölönkatu 35 B

00260 Helsinki

Kotipaikka Helsinki

Y-tunnus 0934094-1

Sisällys

Tase-erittelyt

Sivu
3

Arkistoviite: 2019-003

2

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/dbdb6c-9a7e-4b4f-b875-f312b148b458>

VISMA Sign
www.vismasign.com

TASE-ERITTELY	Saldo 31.12.2019	Kauden muutos	Saldo 1.1.2019
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	1 423,86	-474,62	1 898,48
1162 Konttorikoneet	1 898,48	-632,83	2 531,31
1163 Koneiden ja kaluston poistot	-474,62	158,21	-632,83
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1 423,86	-474,62	1 898,48
Sijoitukset			
Muut osakkeet ja osuudet	135 000,00	40 000,00	95 000,00
1453 Muut osakkeet	135 000,00	40 000,00	95 000,00
MU 33 31.12.2016 Opiskelija-holding Oy (38 000 osaketta)	95 000,00		
PT 85 1.3.2019 Opiskelija Holding Oy> 30000 kpl uutta osaketta	30 000,00		
PT 489 17.12.2019 Opiskelija Holding 10.000 osaketta	10 000,00		
Muut saamiset	37 000,00	37 000,00	0,00
1471 Pitkäaikaiset lainasaamiset	37 000,00	37 000,00	0,00
OL 361 26.6.2019 Opiskelija-Holding Oy, lasku 26062019	30 000,00		
PT 489 17.12.2019 Sakki ry laina 7000,00eur	7 000,00		
Sijoitukset yhteensä	172 000,00	77 000,00	95 000,00
Pitkäaikaiset saamiset			
Muut saamiset	3 891,50	0,00	3 891,50
1667 Pitkäaikaiset maksetut vuokravakuudet	3 891,50	0,00	3 891,50
MU 4 21.7.2017 Vuokravakuus toimistosta	3 891,50		
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	3 891,50	0,00	3 891,50
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	77 810,39	52 091,00	25 719,39
1701 Myyntisaamiset Netvisor	77 810,39	52 091,00	25 719,39
Lainasaamiset	100,38	65,76	34,62
1751 Saamiset työntekijöiltä	100,38	65,76	34,62
MU 16 31.12.2019 Virheellinen maksu>>>Helmi Pykäläinen matkakulut 46,00eur kenelle maksettu?	46,00		
OL 150 4.3.2019 Kortinhaltija: KK / KIA KATJOS	4,20		
OL 150 4.3.2019 Kortinhaltija: KK / KIA KATJOS	4,20		
OL 205 2.4.2019 Kortinhaltija: SH / SAARA HYRKKÖ kuitti puuttu	25,98		
PT 388 8.10.2019 virheellinen maksu Veronikalle> palautus	20,00		
Muut saamiset	2 863,37	477,40	2 385,97
1779 Saamiset Säätiöltä	2 863,37	477,40	2 385,97
MU 26 31.12.2019 Rantalainen Oy Helsinki, lasku 1170600537 v.2017 oikaisu	477,40		
OL 85 31.1.2018 Saaminen Suomen Lukiolaissäätiöltä	106,50		
OL 348 9.3.2017 Maksettu PRH-maksu Säätiön puolesta	106,50		

Arkistoviite: 2019-003

3

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/dbdb6c-9a7e-4b4f-b875-f312b148b458>

VISMA Sign
www.vismasign.com

TASE-ERITTELY	Saldo 31.12.2019	Kauden muutos	Saldo 1.1.2019
OL 533 3.7.2017 Kortinhaltija: PH / PIETU HEISKANEN. Lask. Lukiolaissäätiö	25,60		
OL 630 14.8.2017 Saaminen Lukiolaissäätiöltä	799,80		
PT 96 13.3.2018 Lasku Rantalainen Oy Helsinki, Saaminen Suomen Lukiolaissäätiöltä	209,56		
PT 272 17.7.2018 BDO Oy, saaminen Säätiöltä	799,80		
PT 272 17.7.2018 Rantalainen Oy Helsinki, saaminen Säätiöltä	338,21		
Siirtosaamiset	4 725,80	-40 905,58	45 631,38
1803 Eläkevakuutusmaksut (siirtosaamiset)	0,00	-22 402,00	22 402,00
1805 Työnantajan pakolliset vakuutusmaksut (siirtosaamiset)	0,00	-1 674,72	1 674,72
1849 Muut siirtosaamiset	4 725,80	-16 828,86	21 554,66
OL 32 16.1.2019 Tampereen kaupunki, lasku 0103407330 > Pirkanmaan lukiolaisten lasku	322,40		
OL 192 23.11.2016 Verohallinto Ennakkovero 2016 UMP	500,00		
OL 273 24.1.2017 Uudenmaan piirin aiheettomia ennakkoveroja. Haetaan verohallinnolta palautukset, kun asia selviää.	504,23		
OL 294 22.12.2016 Yhteis. jäännösv. 2015/erä 01 Etelä-Suomen piiri ry	1 325,86		
OL 444 5.6.2017 Uudenmaan piirin aiheettomia ennakkoveroja. Haetaan verohallinnolta palautukset, kun asia selviää.	504,38		
OL 626 3.11.2019 Vuokra 1.1.2020-31.5.2020> menoennakko 7710-34	724,68		
OL 666 3.11.2019 Siemens Financial Services AB, sivuliike Suomessa, lasku 649200024579>tuplamaksu palautus tilille 8.1.2020	905,85		
OL 699 21.12.2019 Elsa Kallonen HKI- KEM 16.01.2020	30,40		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Adina Nivukoski KP32 Talvipäivät 2020 meno HKI-KEM 16.01.2020	30,40		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Adina Nivukoski KP32 Talvipäivät 2020 paluu OL-SK 19.01.2020	18,70		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Aleksi Airaksinen KP32 Talvipäivät 2020 meno HKI-KEM 16.01.2020	30,40		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Aleksi Airaksinen KP32 Talvipäivät 2020 paluu OL-HKI 19.01.2020	26,70		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Anssi Moilanen kp 32 KV-KEM 16.01.2020	50,00		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Anssi Moilanen kp 32 OL-KV 19.01.2020	32,20		

Arkistoviite: 2019-003

4

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/dbdb6c-9a7e-4b4f-b875-f312b148b458>

VISMA Sign
www.vismasign.com

TASE-ERITTELY	Saldo 31.12.2019	Kauden muutos	Saldo 1.1.2019
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Benjamin Lamberg 32 JP-KEM 16.01.2020	31,80		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Benjamin Lamberg 32 OL-JP 19.01.2020	25,60		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Elias Pitkänen Matka Talvipäiville, kp 32 TKU-KEM 16.01.2020	41,00		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Elias Pitkänen Matka Talvipäiviltä, kp 32 OL-TKU 19.01.2020	148,00		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Elsa Kallonen OL-HKI 19.01.2020	26,70		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Emilia Uljas 32 HKI-KEM 16.01.2020	30,40		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Emilia Uljas 32 OL-HKI 19.01.2020	26,70		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Emmi Söderholm KP32 Talvipäivät 2020 meno TPE-KEM 16.01.2020	24,60		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Emmi Söderholm KP32 Talvipäivät 2020 paluu OL-HKI 19.01.2020	26,70		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Juho Leskelä KP32 Talvipäivät 2020 meno HKI-KEM 16.01.2020	30,40		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Matti Mannonen KEM-OL 19.01.2020	12,20		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Matti Mannonen KP32 Talvipäivät 2020 meno TPE-KEM 16.01.2020	24,60		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Matti Mannonen KP32 Talvipäivät 2020 paluu KEM-OL 19.01.2020	18,30		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Matti Mannonen KP32 Talvipäivät 2020 paluu KEM-OL 19.01.2020	48,80		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Matti Mannonen OL-HKI 19.01.2020	26,70		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Noora Korhonen KP32 Talvipäivät 2020 meno TPE-KEM 16.01.2020	24,60		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Teemu Kauppinen pk32, matka talvipäiville TPE-KEM 16.01.2020	24,60		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Teemu Kauppinen pk32, matka talvipäiviltä OL-TPE 20.01.2020	22,40		
OL 699 21.12.2019 Menoennakko Tua Halen Matka Talvipäiville, kp 32 TKU-KEM 16.01.2020	41,00		
OS 734 31.12.2019 Menoennakko v.2020 Maksu, Paytrail Technology Oy, lasku 91-330234	73,16		
PT 103 20.3.2018 Verohallinto, Uudenmaan piirin verovelka maksettu liitosta	166,82		

Arkistoviite: 2019-003

5

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/dbdb6c-9a7e-4b4f-b875-f312b148b458>

VISMA Sign
www.vismasign.com

TASE-ERITTELY	Saldo 31.12.2019	Kauden muutos	Saldo 1.1.2019
<i>PT 139 16.4.2019 Uudenmaan piirin lukiolaisten velka>Suomen Lukiolaisten Liitto ry.:lle verohallinnolle maksetuista veroista.</i>	-1 175,48		
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	85 499,94	11 728,58	73 771,36
Rahat ja pankkisaamiset			
Pankkisaamiset	604 733,04	68 239,92	536 493,12
1910 OP FI8755412820006592	178 044,08	9 773,65	168 270,43
1920 FI9555412840004841 Jäsenmaksut	425 426,43	75 389,46	350 036,97
1952 Pankkitili Holvi ---616300	1 262,53	-16 923,19	18 185,72
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)			
2251 Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	607 833,59	168 031,26	439 802,33
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)			
2371 Tilikauden ylijäämä	140 746,98	-27 284,28	168 031,26
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Ostovelat	79 031,14	21 973,25	57 057,89
2871 Ostovelat	79 031,14	21 973,25	57 057,89
Muut velat	7 778,05	-1 735,18	9 513,23
2948 Verotili	5 328,05	-1 085,18	6 413,23
<i>PL 197 31.12.2019 Sosiaaliturvamaksujen, ennakonpidätysvelan ja lähdeveron päättäminen verotilille</i>	<i>5 328,05</i>		
2949 Muut lyhytaikaiset velat	2 450,00	-650,00	3 100,00
<i>PT 500 31.12.2019 Liittokokouspalautukset v.2019</i>	<i>2 450,00</i>		
Siirtovelat	32 158,58	-4 491,17	36 649,75
2962 Lomapalkkamenot (siirtovelat)	30 384,80	-2 493,84	32 878,64
<i>MU 31 31.12.2019 Lomapalkkavaraukset 31.12.2019</i>	<i>25 261,72</i>		
<i>MU 31 31.12.2019 Lomapalkkavaraukset 31.12.2019</i>	<i>5 123,08</i>		
2979 Muut siirtovelat	1 773,78	-1 997,33	3 771,11
<i>MU 15 31.12.2019 eTasku SLL Kulukorvaukset 12/2019 mpv 03.01.2020</i>	<i>225,69</i>		
<i>MU 16 31.12.2019 eTasku SLL Kulukorvaukset 12/2019 maksettu 10.1.2020</i>	<i>373,99</i>		
<i>MU 19 31.12.2019 eTasku SLL Kulukorvaukset 12/2019 mpv 17.01.2020</i>	<i>536,79</i>		
<i>MU 20 31.12.2019 eTasku SLL Kulukorvaukset v.2019 maksupäivä 24.01.2020</i>	<i>169,40</i>		
<i>MU 21 31.12.2019 eTasku SLL Kulukorvaukset v.2019 mpv 31.01.2020</i>	<i>263,49</i>		
<i>MU 24 31.12.2019 eTasku SLL Kulukorvaukset v.2019 maksupäivä 07.02.2020 Adina Nivukoski</i>	<i>9,10</i>		
<i>MU 24 31.12.2019 eTasku SLL Kulukorvaukset v.2019 maksupäivä 07.02.2020 Vilma Lappalainen</i>	<i>21,90</i>		

Arkistoviite: 2019-003

6

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/dbdbde6c-9a7e-4b4f-b875-f312b148b458>

VISMA Sign
www.vismasign.com

TASE-ERITTELY	Saldo 31.12.2019	Kauden muutos	Saldo 1.1.2019
MU 25 31.12.2019 eTasku Kulukorvaukset v.2019 Adina Nivukoski	74,20		
MU 27 31.12.2019 eTasku liris Hynönen> Kulukorvaukset v.2019 mpv 28.02.2020	12,00		
MU 27 31.12.2019 eTasku Noora Korhonen> Kulukorvaukset v.2019 mpv 28.02.2020	32,00		
MU 27 31.12.2019 eTasku Toni Ahva > puhelinetu 12/2019>Kulukorvaukset v.2019 mpv 28.02.2020	55,22		
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	118 967,77	15 746,90	103 220,87

Arkistoviite: 2019-003

7

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/dbbde6c-9a7e-4b4f-b875-f312b148b458>

VISMA Sign
www.vismasign.com

TASE-ERITTELYT

Tase-erittelyt laati
23.3.2020

Tase-erittelyt tarkasti ja hyväksyi

Kati Leppänen
Rantalainen Oy Helsinki

Arkistoviite: 2019-003

8

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
<https://sign.visma.net/fi/document-check/dbbde6c-9a7e-4b4f-b875-f312b148b458>

VISMA Sign
www.vismasign.com

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 8 pages before this page
Dokumentet inneholder 8 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 8 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 8 sider før denne side

Detta dokument innehåller 8 sidor före denna sida

Salla Kati Johanna Leppänen

2f1abd85-37e4-4250-ac95-d473cb78229d - 2020-04-27 11:52:13
BankID / MobileID - 216e7973-3246-414d-92e4-87c27400c4de - FI

authority to sign
representative
custodial

toimivaltaoikeus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberovende

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olen tilintarkastanut Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n (y-tunnus 0934094-1) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiani kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olen riippumaton yhdistyksestä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaan tilintarkastusta ja olen täyttänyt muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuuteni. Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Hallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhdistys aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenani on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntoni. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytän ammatillista harkintaa ja säilytän ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistan ja arvioin väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelen ja suoritan näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankin lausuntoni

perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostan käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta en siinä tarkoituksessa, että pystyisin antamaan lausunnon yhdistyksen sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioin sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teen johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teen hankkimani tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätökseni on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, minun täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessani lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntoni. Johtopäätökseni perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhdistys pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioin tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoin hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistan tilintarkastuksen aikana.

Helsingissä 28.4.2020

 Päivi Sten HT-tilintarkastaja

Kolmas linja 11 B 00530 Helsinki

TOIMINNANTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n jäsenille,

Olen tarkastanut Suomen Lukiolaisten Liitto ry:n tilinpäätöksen 1.1.-31.12.2019 toiminnantarkastajana. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen vastuu

Hallitus vastaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Toiminnantarkastajan velvollisuudet

Toiminnantarkastajan tehtävä on arvioida yhdistyksen hallinnon järjestämistä, kirjanpidon ja tilinpäätöksen yleistä asianmukaisuutta, johdon saamien etuuksien ja lähipiiritoimien asianmukaisuutta sekä jäsenten yhdenvertaisen kohtelun toteutumista. Toiminnantarkastus suoritetaan yhdistyksen toimintaan nähden riittävässä laajuudessa.

Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa toiminnantarkastusaineistoa.

Toiminnantarkastuslausunto

Tarkastuksen perusteella totean, että tilinpäätös perustuu kirjanpitoon ja sisältää olennaisilta osin yhdistyksen tuotot, menot, varat, oman pääoman, velat ja yhdistyksen antamat vakuudet. Tarkastuksessa ei ole havaittu, että hallituksen jäsen tai toimihenkilö olisi syyllistynyt tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhdistystä kohtaan, eikä ole havaittu, että johtoon kuuluva tai toimihenkilö olisi olennaisesti rikkonut yhdistyslakia tai yhdistyksen sääntöjä.

Helsingissä 10.4.2020

Wiking Vuori

Toiminnantarkastaja

Osavuositointakertomus 1.1.–30.9.2020

EDUNVALVONTA

Vuoden 2020 kärkihankkeet

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
I	Valtakunnallisen edunvalvonnan kehittäminen	Liiton edunvalvonta on rohkeaa, näkyvää ja vaikuttavaa. Vaikuttamistyö on edistyskennallista ja ennakoivaa.	Arvioidaan valtakunnallisen edunvalvonnan nykytilaa ja tunnistetaan tärkeimmät kehittämiskohteet. Luodaan tämän pohjalta valtakunnallisen edunvalvonnan kehittämissuunnitelma ja pannaan se käyttöön. Terävöitetään edunvalvonnan toimivia toimintatapoja ja luodaan uusia, tehokkaita malleja vaikuttamistyöhön. Luodaan ja otetaan käyttöön toimintatapoja ja työkaluja edunvalvonnan jatkuvuuden varmistamiseksi.	Valtakunnallisen edunvalvonnan kehittämissuunnitelman suunnittelua on tehty, ja siihen liittyviä kartoituksia on aloitettu. Puheenjohtajan on tarkoitus tavata alumnipuheenjohtajia ja -asiantuntijoita loppusyksyn aikana ja haastatella heitä edunvalvonnan kehittämisestä. Tarvittaessa projektia jatketaan vuonna 2021. Ollaan kartoitettu vuosien 2015-2020 jäsenkyselyt ja koottu ne yhteen listaan, jotta seuraavien selvitysaiheiden pohtiminen olisi helpompaa. Edunvalvonnan Drive-kansio on päivitetty, jotta se palvelisi paremmin päivittäistä työtä. Lisäksi on tehty Drive-ohje, jotta henkilöstön vaihtuessa tiedot siirtyvät eteenpäin. Suunnitteilla oli pohtia, miten edunvalvontaa voisi selkeämmin sanoittaa esimerkiksi koulukäynneillä lukiolaisille, mutta uusia ideoita ei syntynyt, vaan panostettiin muutoin selkeyteen.
II	Paikallisen edunvalvonnan kehittäminen	Paikallinen edunvalvonta on vaikuttavaa ja alati kehittyvää.	nykytilaa ja laaditaan askelmerkit paikallisen edunvalvonnan kehittämiseen. Luodaan piirien edunvalvonnan perinnönsiirrolle parempia työkaluja ja käytänteitä. Luodaan ja jaetaan edunvalvonnan työkaluja ja käytänteitä toimijoille. Luodaan konsepteja paikallisen edunvalvonnan toiminnan tueksi. Rakennetaan piirien edunvalvontavastaavien ja toimiston edunvalvonta-asiantuntijoiden välille viestintäyhteys. Peilataan paikallisen edunvalvonnan kehittämistä paikallisten opetussuunnitelmien valmistelun ja tulevien kuntavaalien kautta. Valmistellaan vuoden 2021 kuntavaalikampanja yhdessä piirien ja	Edunvalvontamateriaaleja on tuotettu piireille ja opiskelijakunnille enimmäkseen koronaepidemiaan ja etävaikuttamiseen liittyen, joten muiden vaikuttamismateriaalien valmistelu on siirtynyt eteenpäin. Paikallisen edunvalvonnan kehittämissuunnitelmaa ei ole toistaiseksi valmisteltu. Syksyn aikana on tarkoitus tehdä kysely paikallisen edunvalvonnan kehittämisestä piirien edunvalvontavastaaville, ja luoda sen pohjalta kehityskohteiden lista. Edunvalvontavastaavilla on yhteinen Whatsapp-ryhmä, jossa myös liiton edunvalvonta-asiantuntijat ovat mukana. Ryhmässä on käyty keskusteluja ajankohtaisista aiheista ja sinne on jaettu tietoa edunvalvonnan keskeisistä teemoista. Vuoden 2021 kuntavaalikampanjan suunnittelu on aloitettu ja kampanjasuunnitelma tehty. Kampanjan suunnittelussa on osallistettu monia tahoja: toimiston porukalla on järjestetty ideointihetki, liittohallitus on päättänyt vaalitavoitteista ja aktiivitapahtumissa on ollut tietopaketteja ja ideoiden keräämistä. Etä-Watereilla koulutetaan opiskelijakuntia ja kerätään ajatuksia kampanjasta. Lisäksi kampanjan visuaalista ilmettä ja sloganien varten pidettiin tarjouskilpailu, jonka pohjalta valittiin viestintätoimisto avuksi kampanjan valmisteluun. Suomen nuorisolaan kattojärjestö Allianssin kanssa tehty tiivistä yhteistyötä esim. kuntavaalikoneen suunnittelussa ja äänestysaktiivisuuden nostamiseen liittyvässä työryhmässä.
III	Toimintaympäristön muutos: Edunvalvontaviestinnän kehittäminen	Lukiolaiset näkevät liiton ensisijaisena lukiolaisten etuja ajavana tahona.	Tuodaan liiton edunvalvonta vahvemmin yhdeksi jäsenyyden markkinoinnin kärjistä. Tuetaan piirejä edunvalvonnallisessa viestinnässä. Tehdään edunvalvonnasta läpinäkyvää. Tehdään ajankohtaisia sekä suunnitelmallista edunvalvontaviestintää. Luodaan uusia konsepteja edunvalvonnallisen toiminnan tuomiseksi esille lukiolaisille.	Edunvalvontaviestintää on kehitetty ad hoc -tyyliin, kun korona on muuttanut lukiolaisten elämää. Tilanteesta johtuen jäsenistöön ja potentiaaliin jäseniin kohdistuvan edunvalvontaviestinnän kehittämistä ei ole tehty systemaattisesti. Edunvalvontaviestinnän suunnitelmallisuutta on kehitetty järjestämällä yhteisiä palaverieja viestintäsuunnittelijan kanssa, ja lisäämällä somekalenteriin hyvissä ajoin tiedossa olevia edunvalvontaviestinnän teemoja. Edunvalvontaviestinnän vuosikello valmistellaan osana valtakunnallisen edunvalvonnan kehittämissuunnitelmaa. Kevätpäivillä pidettiin koulutus vastuullisesta viestinnästä niin yksilön kuin organisaation näkökulmasta, mikä linkittyi myös edunvalvontaviestintään. Twitterissä on julkaistu säännöllisesti kuvia ja twiittejä päättäjätapaamisista.

Jatkuvan toiminnan kuvaus

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Valtakunnallinen vaikuttaminen nuoria koskeviin asioihin ja lukiolaisten edustaminen	Liiton tavoitteet näkyvät kansallisessa päätöksenteossa.	Edustetaan lukiolaisia kaikissa merkittävissä lukiokoulutusta ja lukiolaisten hyvinvointia käsittelevissä työryhmissä ja toimielimissä. Vaikutetaan lukiolaisia koskevaan päätöksentekoon mm. tapaamalla merkittäviä päättäjiä, antamalla lausuntoja ja tarjoamalla asiantuntemusta päätöksenteon tueksi. Ylläpidetään ja luodaan laadukkaita verkostoja sidosryhmien kanssa.	Liiton työryhmäedustusten osalta on tehty kartoitus ja priorisointia sekä päivitystä osallistumisista. Liittohallituksen esityslistoille on lisätty tietoa työryhmien työstä avoimuuden lisäämiseksi. Poliittikotapaamisista laadittiin suunnitelma keväällä sekä syksyllä. Tapaamisia oli alkukevään aikana paljon, ja myös koronatilanteen aikana muutamia etätapaamisia. Vuoden 2020 aikana on tavattu mm. tasavallan presidentti, OKM:n virkamiehiä ja avustajia sekä sivistysvaliokunnan edustajia. Syksyn osalta tapaamisia ollut vähemmän, mutta loppusyksystä tavataan vielä kansanedustajia. Julkisen tapaamisrekisterin käyttöönottoa nettisivuille valmistellaan viestintäsuunnittelijan kanssa. Alun perin piirejä kannustettiin tapaamaan 100 kansanedustajaa tänä vuonna vaalittoman vuoden vuoksi, ja päivitettiin materiaalipaketti vuoden alussa. Koronatilanteen myötä piirejä on kannustettu etätapaamisiin ja päivitetty materiaalit uuteen tilanteeseen sopivaksi. Uutena tavoitteena vuodelle on, että piirit tapaisivat vähintään yhden kansanedustajan alueeltaan. Lisäksi piirejä on muistutettu tapaamisten raportoinnin tarkeydestä. Talvipäivillä edunvalvontavastaaavia koulutettiin kuntavaikuttamisesta. Järjestettiin perinteinen Lukiolaisten ajankohtaiskatsaus poliittisten nuorisojärjestöjen edustajille 14.2. Tilaisuuteen osallistui 7 henkilöä eri poliittisista nuoriso- ja opiskelijajärjestöistä ja keskustelu oli laajaa. Heistä 3 osallistui kanssamme vanhojentanssiretkelle Helsingin Jäähallille. Puheenjohtaja on tavannut aktiivisesti eri sidosryhmiä vuoden aikana. Piirejä on kannustettu tapaamaan omia paikallisia sidosryhmiään ja pohtimaan yhteistyötä, muutama piiri on tavannutkin. Kannustamista jatketaan, lisäksi piirien osavuositoimintakertomuksissa kannustetaan tähän.
2	Opiskelijakuntien edunvalvonnan tukeminen	Opiskelijakunnat vaikuttavat aktiivisesti omissa kunnissaan ja lukioissaan.	Koulutetaan opiskelijakuntia vaikuttamaan lukioissa, kunnissa ja muissa paikallisissa yhteisöissä. Tarjotaan opiskelijakunnille tukea ja materiaalia vaikuttamistyöhön sekä viestitään ajankohtaisista vaikuttamisen paikoista.	Kevään Waterit peruttiin, joten kuntavaikuttamisen koulutus siirtyi syksyn E-Watereille. Syyspäivillä järjestettiin kuntavaikuttamiseen ja Lukiolaisten kuntavaalikampanjaan liittyvä workshop sekä vierailuva salipuheenvuoro vaikuttamisesta nuorena. Osana kuntavaalikampanjan valmistelua suunnitellaan opiskelijakunnille materiaalipaketti, jossa on ohjeita vaalivaikuttamiseen. Lisäksi piirejä ohjeistetaan kouluttamaan alueensa opiskelijakuntia. Opetussuunnitelmavaikuttamiseen liittyen järjestettiin viestintäkampanjana LOPS-viikot, jotka onnistuivat hyvin. Lisäksi tehtiin materiaaleja opiskelijakunnille. Opiskelijakunnille toteutettiin kysely LOPS-vaikuttamisesta kesäkuussa, missä selvisi, ettei monikaan ollut tietoinen SLL:n taustamateriaaleista LOPS-vaikuttamiseen - toimitettu uudelleen syksyllä.
3	Lukiokoulutuksen pedagoginen kehittäminen	Lukiokoulutus on laadukasta ja antaa kaikille opiskelijoille hyvät eväät elämään.	Kerätään palautetta opiskelijoilta lukion kehittämisestä ja ylioppilaskirjoituksista. Vaikutetaan lukiokoulutuksen lainsäädäntöön, opetussuunnitelmaan ja opettajankoulutukseen.	Korona-keväen osalta on tehtiin tiivistä yhteistyötä YTL:n kanssa palautteen keräämiseksi yo-kirjoituksista poikkeuskeväänä. Lisäksi vaikutettiin YTL:n suuntaan, jotta syksyllä uusimisesta tuli osittain ilmaista kevään kirjoittajille sekä muihin olennaisiin kysymyksiin. Syksyllä selvitettiin Instagram-kyselyllä kirjoittajien kokemuksia ja jaettiin YTL:n omaa palautekyselyä. Valtion budjettivalmisteluun on vaikutettu monin eri tavoin. Kevään kehysriihen liittyen oli useita tapaamisia sekä some-vaikuttamista Lukiolaisille tärkeistä teemoista. Tehtiin myös yhteiskannanotto opoihin liittyen toisen asteen opiskelijajärjestöjen kanssa. Lisäksi lausuttiin sivistysvaliokunnalle julkisen talouden suunnitelmasta. Syksyn budjettiriihivaikuttaminen alkoi jo kesällä, ja sitä varten työstettiin tavoitepaperi ja vaikuttamissuunnitelma. Tavoitteemme lähetettiin kaikille keskeisille toimijoille hallituspuolueissa. Budjettiriihen jälkeen vaikuttaminen jatkuu budjetin julkaisuun saakka. Budjettiriihessä päätettiin rahoituksesta lukion laatuohjelmalle (15M €), joten vastauskannanotossamme muistutimme kannastamme ottaa sen osaksi opiskelijapalauttejärjestelmä. Ei olla luotu omaa mallia opiskelijapalauttejärjestelmästä, koska se ei ollut ajankohtaista. Helmikuussa julkaistiin linjapaperi koulutuspoliittisen selonteon valmistelua varten. Koronaan liittyvät päivitykset valmisteilla.
4	Lukiolaisten tuki ja neuvonta	Yksittäiselle opiskelijalle on tarjolla tukea ja apua ongelmiinsa sekä tietoa lukiolaisten oikeuksista.	Tarjotaan tietoa ja vastataan opiskelijoiden kysymyksiin Lukiolaisoppaan kautta sekä suoraan lukiolaisille.	Lukiolaisopas päivitettiin nykyilainsäädännön mukaiseksi. Syksyllä järjestettiin somessa oikeusturvakampanja, jonka yhteydessä mainostettiin Lukiolaisopasta ja oikeusturvaneuvontaa liiton palveluna. Asiantuntijat ovat vastanneet lukiolaisten oikeusturvakysymyksiin sitä mukaa, kun niitä on tullut. Keväällä kysymyksiä tuli paljon liittyen koronaan, ylppäreihin, opiskelijavalintoihin ja opintotukimuutoksiin. Syksyllä oikeusturvakampanja kirvoitti paljon kysymyksiä edellä mainittujen lisäksi myös kurinpidosta. Kysymyksiin vastattiin sähköpostitse sekä Instagram-directissä ja -stooreissa.

5	Lukiolaisten osallisuus vaikuttamistyössä	Lukiolaiset osallistuvat liiton vaikuttamistyöhön.	Perustetaan edunvalvonnallisia pop up -jaoksia osallistumaan vaikuttamistyöhön koskien ajankohtaisia yhteiskunnallisia aiheita. Kartoitetaan lukiolaisten, opiskelijakuntien ja piirien mielipiteitä tekemällä kyselyitä edunvalvonnallisista teemoista. Tarjotaan lukiolaisille ja opiskelijakunnille mahdollisuuksia osallistua asiakirjatyöstöön.	Vuoden 2020 aikana ei ole perustettu pop up -jaoksia. Etäopetukseen liittyvä jaos oli suunnitteilla, mutta sitä ei perustettu, sillä hakijoita ei ollut. Etäopetusperiaatteet julkaistiin eri muodossa eli vinkkilistana suoraan opetuksen järjestäjille yhdessä muiden 2. asteen järjestöjen kanssa. Vuonna 2019 valmisteltua väestöennuste-linjabateria ei ole vielä julkaistu. Seurataan Sitran työtä aiheesta ja julkaistaan mahdollisesti myöhemmin. Vuoden aikana on tehty paljon erilaisia kyselyitä lukiolaisille. Kyselyiden aiheita ovat olleet opiskelijavalinnat, koronatilanne, etäopetuksen jatko, Puhutaan panemisesta -kampanjan teemat ja yo-juhlapäivä, ops-työ. Strategiavalmistelun yhteydessä edunvalvonnan kehittämisestä kysyttiin myös sidosryhmiltä (ministeriöt, kansanedustajat, muut järjestöt, lukioiden henkilökunta). Tavoiteohjelman valmistelussa liittohallitus johti työtä ja osallisti mukaan asiantuntijat. Asiantuntijat olivat mukana kahdessa suunnittelupalaverissa ja työstivät valmistelijoiden tueksi taustamateriaalia erilaisista teemoista, tämän lisäksi teemoista keskusteltiin syksyn toiminnasuunnittelupäivillä. Lukiolais- ja opiskelijakuntakirjeissä oli elokuussa kysely keskusteluttaneista teemoista. Asiakirjat olivat kommenttikierroksella kentällä syyskuussa ja kommentit huomioitiin asiakirjavalmistelussa.
6	Viestintä	Lukiolaiset, heidän huoltajansa ja lukion henkilökunta ovat kiinnostuneita ja tietoisia liiton kannoista sekä päätöksistä, jotka koskevat nuoria.	Viestitään edunvalvonnallisista teemoista kiinnostavasti, vuorovaikutteisesti ja voimaannuttavasti niissä kanavissa, joita lukiolaiset käyttävät. Edunvalvontaviestinnässä otetaan huomioon myös lukiolaisten huoltajat ja lukion henkilökunta. Nostetaan esiin viestintäkanavissa piirien edunvalvonnallisia saavutuksia.	Lukioiden opetussuunnitelmatyöhön kannustava LOPS-viestintäkampanja toteutettiin piireissä viikoilla 6 ja 7. Lähes kaikki piirit osallistuivat kampanjaan. Piirit tekivät mielipidekirjoituksia ja some-viestintää. Lisäksi lopuksi piireiltä pyydettiin palautetta kampanjan toteuttamisesta tulevia yhteiskampanjoita varten. Kaikissa uutiskirjeissä on ollut mukana edunvalvonnan ajankohtaisia kuulumisia. Puheenjohtaja on tehnyt aktiivisesti IG-päivityksiä puheenjohtajan työstä henkilökohtaisella tilillään. Lukiolaisten tilille on suunnitteilla somepäivä, joka avaisi puheenjohtajan työtehtäviä. Piirit ovat tehneet vuoden 2020 aikana lukuisia mielipidekirjoituksia, erityisesti etäopetuksesta ja LOPSista. Asiantuntijat ovat tarjonneet apua kirjoitusten muotoiluun ja ideointiin. Edunvalvontaviestintää on tehty paljon liiton Instagram-tilillä ajankohtaisista aiheista, kuten etäopetuksesta, opiskelijavalinnoista ja opintotukimuutoksista. 35-vuotisjuhlavuoteen liittyvässä #35vaikuttavaatekoa-kampanjassa on esitelty liiton edunvalvonnallisia saavutuksia ja työn alla olevia aiheita. Lisäksi liiton Twitter-tilillä ollaan kommentoitu aktiivisesti ajankohtaisia uutisia tai muita puheenaiteita. Asiantuntijat tapaavat säännöllisesti viestintäsuunnittelijan kanssa, jotta viestintä olisi hyvin suunniteltua ja tulevaa voidaan suunnitella yhdessä. Asiantuntijat ovat saaneet tukea ja koulutusta viestinnän tekemiseen. OKM:n erillisrahoituksella toteutettiin opiskelijavalintoihin liittyvä viestintäkampanja yhteishaun aikana. Kampanjassa informoitiin lukiolaisia opiskelijavalintauudistuksesta sekä koronatilanteen vaikutuksista hakuun. Kampanjan osana tehtiin laaja kysymys-vastaus -paketti nettisivuille sekä useita sponsoroituja Instagram-julkaisuja, jotta ne tavoittaisivat mahdollisimman paljon nuoria. Vuoden aikana on toteutettu useita somekampanjoita. Puhjenneeseen koronatilanteeseen liittyen tehtiin maaliskuussa kysymys-vastaus -osio osaksi liiton nettisivuja, jossa oli laajasti tietoa etäopetukseen, hyvinvointiin ja ylioppilaskokeiden siirtymiseen liittyen. Lisäksi toteutettiin huhtikuussa piirien kanssa Opiskelijoiden mielenterveyspäivään liittyvä #mitätehtäis-kampanja, ja toukokuun alussa SAKKin ja asiantuntijajärjestöjen kanssa jo perinteeksi muodostunut Puhutaan panemisesta -seksuaalioikeuskampanja. Elo-syyskuussa toteutettiin oikeusturvakampanja "Tunne oikeutesi", jossa kerrottiin Lukiolaisoppaasta sekä lukiolaisten oikeuksista ja velvollisuuksista.

7	Yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuminen	Liitto on aktiivinen yhteiskunnallinen keskustelija ja keskustelunherättäjä yhteiskunnallisista asioista nuorten näkökulmasta.	Kannustetaan toimijoita osallistumaan edunvalvonnallisiin keskusteluihin sekä jakamaan liiton tuottamaa sisältöä sosiaalisessa mediassa. Tarjotaan toimijoille tietoa ajankohtaisista aiheista. Laaditaan kannanottoja ja lausuntoja ajankohtaisista aiheista. Seurataan yhteiskunnallista keskustelua. Tehdään keskustelunavauksia ja reagoidaan yhteiskunnalliseen, nuoria koskevaan keskusteluun. Luodaan ja ylläpidetään mediasuhteita tavoitteellisesti. Ollaan näkyvillä yhteiskunnallisesti merkittävissä tilaisuuksissa.	Lukiolaistoimijoita on kannustettu osallistumaan somekeskusteluun edunvalvonnan teemoista esimerkiksi Twitterissä. Somessa on jaettu lukiolaistoimijoiden paikallisia mielipidekirjoituksia esimerkiksi etäopetukseen liittyen. Osa liittohallituksesta ja piiritoimijoista on aktivoitunutkin Twitterissä. Liittohallitukselle on jaettu edunvalvonnallisia ajankohtaisia tärpejä Slackissa, ja edunvalvontavastaaville taas heidän vertaistukiryhmänsä chatissa. Syksyn aikana on tarkoitus julkaista Twitter-vaikuttamisen opas, jonka avulla lukiolaisten olisi helpompaa aktivoitua Twitterissä. Sektori on seurannut aktiivisesti ajankohtaisohjelmia ja päivän politiikkaa. Puheenjohtajan esiintymisistä mediassa on viestitty aktiivisesti. Ajankohtaisiin edunvalvonnallisiin teemoihin on reagoitu ja osallistuttu aktiivisesti keskusteluun niin perinteisessä mediassa puheenjohtajan kommenttien kautta kuin sosiaalisessa mediassakin. Vuoden aikana on tehty useita kannanottoja ajankohtaisista teemoista, erityisesti koronatilanteesta (yo-juhlat, valintakokeet, hyvinvointi) ja valtion budjettivalmistelusta. Vuoden 2020 aikana on julkaistu 23 kannanottoa liiton nettisivuilla, lisäksi lausuntoja uusista lakiluonnoksista tai muista uudistuksista on annettu 12. Puheenjohtaja on antanut vuoden 2020 aikana kymmeniä haastatteluja medialle, lähestulkoon viikottain. Lisäksi on erikseen annettu vinkkejä medialle useista teemoista. SuomiAreena peruttiin tältä vuodelta, joten ei osallistuttu tapahtumaan lukiolaistelegaation voimin.
8	Asiantuntijuuden vahvistaminen	Liitto on arvostettu ja asiantunteva lukiolaisten edunvalvoja.	Tehdään oma selvitys ajankohtaisesta lukiolaisia koskevasta aiheesta. Koulutetaan liiton toimijoita asiantuntevaan edunvalvontaan.	Oman selvityksen tekemisestä luovuttiin, sillä sopivaa yhteistyökumppanuutta ei syntynyt. Vuonna 2019 valmistellun oppimisympäristöselvityksen julkaisua suunnitellaan. Seuraavan Lukiolaisharjoittelun valmistelua on aloitettu yhteistyökumppaneiden kanssa, mutta julkaisu on päätetty siirtää vuoteen 2022. Lukiolaisille tärkeitä teemoja on kartoitettu omilla kyselyillä. Nuorisobarometri julkaistiin huhtikuussa, jonka teemoja on hyödynnetty omassakin vaikuttamistyössä. Lisäksi ollaan oltu mukana myös erilaisissa yhteistyökyselyissä, kuten OKM:n rahoittamassa ja Turun yliopiston toteuttamassa kyselyssä koronakevään aabeille ja valmistuneille. Talvipäivillä edunvalvontavastaavat koulutettiin vastuualueensa tehtäviin. Kevätpäivillä pidetty edunvalvontavastaaville pidettiin täydentävä koulutus etätapaamisista. Lisäksi heille on pidetty edunvalvonnan ajankohtaiskatsauksia. Syyspäivillä järjestettiin kuntavaali-workshop, johon osallistui useita edunvalvontavastaavia. Kaikkialla liiton aktiivipäivillä on ollut puheenvuoro edunvalvonnasta. Talvipäivillä puheenvuoro keskittyi kuntavaalivalmistautumiseen ja yleisesti edunvalvonnan vuoteen 2020. Kevätpäivillä keskityttiin jälleen kuntavaaleihin. Syyspäivillä teemana olivat muut ajankohtaiset aiheet, kuten oppivelvollisuuden pidentäminen ja budjettivaikuttaminen. Syksyn E-Watereilla pidetään puheenvuoro LOPS-vaikuttamisesta. Piirien puheenjohtajistojen toimistopäivillä koulutettiin edunvalvonnasta ja sektorin toiminnasta.
9	Kansainvälinen edunvalvonta	Liitto on kansainvälisesti tunnettu ja vakavasti otettava toimija.	Valitaan kansainvälinen jaos johtamaan ja koordinoimaan liiton kansainvälistä toimintaa. Kansainvälinen jaos perehdytetään tehtäviinsä heti vuoden alussa. Jaoksen jäsenet hakeutuvat kansainvälistä toimintaa tekevien sidosryhmien ja kattojärjestöjen luottamuspesteihin. Liiton ulostuloja ja asiakirjoja käännetään ja julkaistaan myös muilla kielillä. Liiton kansainvälisiä tavoitteita koulutus-, sosiaali- ja nuorisopolitiikassa kirjataan ylös ja pidetään yllä liiton tavoiteohjelmassa.	Kansainvälinen jaos valittiin alkuvuodesta avoimella haulla. Jaos perehdytettiin tehtäviinsä helmikuussa. Laaditaan päivitetty englanninkielinen käännös liittokokouksen hyväksymän tavoiteohjelman mukaan, vastaavat henkilöt on valittu. Jaos on päättänyt kääntää myös liiton yhdenvertaisuussuunnitelman. Jaoksella on työn alla kv-jaoksen sisäisen kv-toiminnan strategian sekä liiton kv-toiminnan oppaan päivitys, toteutetaan loppuvuodesta. Liiton Kv-aktiivit -ryhmä Facebookissa on otetty uudelleen käyttöön ja ryhmän toimintaa on aktivoitu erilaisilla postauksilla. Korona on muuttanut myös kv-toimintaa, ja kansainvälisillä järjestöillä on ollut vähänlaisesti paikkoja auki esim. johtotehtäviin, joten näihin ei ole päästy kannustamaan hakemaan. Asiakirjatyöskentelyssä on panostettu kv-toimintaan: Toimintasuunnitelman esityksessä on mukana kv-kärkihanke ensi vuoden jaokselle ja tavoiteohjelmaesitykseen on luotu kansainvälisen koulutuspolitiikan osuus. Koronan takia reissuja ulkomaille on ollut minimaalisesti, joten matkaraporttejaakaan ei ole ollut tarjottavaksi. Benjamin kuitenkin raportoi Norjan reissusta vuoden alussa.

10	Kansainväliset verkostot ja järjestöllinen yhteistyö	Liiton kansainvälinen toiminta on pitkäjänteistä, jatkuvaa, tavoitteellista ja tunnettua liiton toimijoiden sekä muiden lukioisten keskuudessa.	Tavataan muiden kotimaisten kansainvälistä toimintaa tekevien opiskelija- ja nuorisojärjestöjen edustajia ja kutsutaan näitä liiton liittokokoukseen. Tehdään tiivistä yhteistyötä muiden eurooppalaisten toisen asteen opiskelijajärjestöjen kanssa. Vaikutetaan ja pidetään yhteyttä europarlamentaarikkoihin ja tavataan mahdollisuuksien mukaan.	Vuoden aikana oli tarkoitus tavata kaikki suomalaiset Euroopan parlamentin jäsenet eli mepit. Keväällä tavattiin 6 meppiä 14:stä. Meppitapaamisten sisältö on suunniteltu aina ajankohtaisen tilanteen mukaan. Tapaamisissa on puhuttu pääosin koronatilanteesta, opiskelijaliikkuvuudesta, Erasmuksesta ja ilmastoasioista. OBESSU:n ja NSSN:n tapahtumiin on osallistuttu aina, kun mahdollista. Opetushallitusta ja Allianssia on tavattu kv-asioihin liittyen ja pyritty saamaan tietoa ajankohtaisista teemoista. Perustettiin kv-jaoksen Instagram-tili.
----	--	---	--	--

Työelämähanke

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
1	Työelämähanke	Lukioiden työelämäyhteistyön vahvistaminen ja työelämämallin luominen	Vahvistetaan lukioiden työelämäyhteistyötä laatimalla konkreettinen työelämään tutustumisen malli. Työelämämallia esitetään koulutuksen järjestäjille ja kouluille opetussuunnitelmaprosessin yhteydessä, jotta työelämäyhteistyö toteutuisi tulevaisuuden lukioissa laajasti ja valtakunnallisesti. Lisäksi hankkeessa toteutetaan laaja media- ja viestintäkampanja, jossa kannustetaan julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoita ottamaan lukioalaisia mukaan merkittäviin tehtäviin työelämässä. Toteutetaan hanke OKM:n rahoituksella ja hankehakemuksen mukaisesti.	Työelämähanke käynnistyi keväällä, jolloin hankkeelle tehtiin toteutussuunnitelma. Hankkeen pääsisällöksi on suunniteltu kaksi julkaisua, jotka julkaistaan marraskuussa Studia-messuilla. Hankkeeseen on saatu 20 virallista yhteistyökumppania, jotka sponsoroivat hanketta ja tuottavat sille sisältöjä. Hankkeelle perustettiin oma pop-up-jaos, johon valittiin haun jälkeen 7 lukioalaista. Osana hanketta toteutettiin laaja kysely lukioalaisille, johon saatiin yli 450 vastausta. Lisäksi lukioalaisia osallistettiin hankkeen suunnitteluun Syyspäivillä. Hankkeen avaajaksi pyydettiin ja saatiin nuorisasioista vastaava tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko. Hankkeen viestintäkampanjasta on laadittu kampanjasuunnitelma ja sen yhteistyökumppanit on valittu. Lisäksi hankkeelle jaettiin jatkorahoitusta vuodelle 2021, jonka OKM myönsi.

Osavuositointakertomus 1.1.–30.9.2020

PALVELUT

Vuoden 2020 kärkihankkeet

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
I	Viestinnän konseptien kehittäminen	Viestintä luo henkilökohtaisia kokemuksia lukiolaisille.	Käytetään monenlaisia konsepteja ja alustoja viestinnässä ja viestintäkampanjoissa. Käytetään toimivaksi todettuja konsepteja ja alustoja sekä kartoitetaan uusia vastaavia viestintään. Synnytetään viestinnän kautta vuoropuhelua lukilaisten kanssa. Tarkastellaan viestinnän sitouttavuutta ja käytetään saatua tietoa viestinnän parantamiseen. Tuetaan piirejä esteettömän viestinnän suunnittelussa ja toteuttamisessa.	Snapchatin käytöstä liiton viestintäkanavana on luovuttu ja vapautuneet resurssit on kohdennettu Instagram-sisältöjen kehittämiseen ja tuotantoon. Instagramiin on luotu useita uusia viestintäkonsepteja, kuten 35 vaikuttavaa tekoa, Q&A ja täyttöpohjat. Instagramissa on lisätty vuoropuhelua lukilaisten kanssa mm. hyödyntämällä Storiesin vuorovaikutteisia työkaluja monipuolisesti. On päätetty luoda Telegram-uutiskirje tehostamaan liiton tiedotusta. Tätä pilotoidaan syksyn aikana. Someviestinnän mittaamiseen on hankittu Meltwaterin Engage-työkalu, jonka avulla tuloksia on tarkasteltu kuukausittain. Analytiikan perusteella someviestintää on kehitetty. Saavutettavan digiviestinnän koulutus on pidetty aktiiveille ja toimistolle. Saavutettavuutta seurataan ja kehitetään jatkuvasti liiton ja piirien viestinnässä.
II	Kumppanuuskentän vahvistaminen	Kumppanuudet tukevat liiton jäsenhankintaa. Kumppanuuspohja on monipuolinen ja alueellisesti kattava. Kumppanuudet vahvistavat liiton talouspohjaa.	Seurataan mediamyynnin kehitystä digitalisaation edetessä ja tarkastellaan sen uusia mahdollisuuksia. Tarkastellaan perinteisiä ja kehitetään uusia kumppanuuskonsepteja. Löydetään uusia alustoja mainostilalle sekä myydään sitä laajemmalle yleisölle. Levitetään tietoisuutta liiton kumppanuuksista viestinnän ja markkinoinnin keinoin. Syvennetään nykyisiä ja etsitään uusia kumppanuuksia siten, että ne vahvistavat liiton talouspohjaa. Löydetään Frankin kanssa ratkaisuja liiton kumppanuuspohjan sekä jäsenhankinnan vahvistamiseen.	#mustatuleeisona -kamppiksesta pidettiin purku ja kirjattiin kehitysideoita ensi syksyä varten
III	Toimintaympäristön muutos: Jäsenhankinnan murros	Liiton jäsenyys on konseptina lukiolaisille selkeä. KOSKI-rekisterin käyttöönotto hyödyttää liiton jäsenhankintaa. Liitto näkyy jokaisessa Suomen lukiossa. Lukiolaiset kokevat liiton jäsenyyden tärkeäksi ja liittyvät järjestöön.	Jalkautetaan uusi brändistrategia ja hyödynnetään sitä viestinnässä. Tehdään kohdennettua mainontaa ja viestintää lukiolaisille. Valjastetaan KOSKI-rekisteri jäsenpalvelun ja jäsenhankinnan avuksi. Varmistetaan, että liiton jäsenyys on myös tulevaisuudessa lukiolaiselle houkutteleva ja hyödyllinen. Seurataan opiskelijakortin avautumisen vaikutuksia liiton jäsenmäärään ja reagoidaan tarvittaessa ripeästi. Sujuvoitetaan jäseneksi liittymistä eri kanavissa.	Brändistrategiaa ei olla vielä järjestelmällisesti koulutettu toimistolle eikä aktiiveille. KOSKI-rekisteri ei ole vielä tullut joten rajapintaa ei ole vielä kartoitettu Liittohallituksen kokouksiin on toimitettu jäsenmäärä ja -raportti, raporttipohjaa on uudistettu. Toimiston viikkopalaverin raporttipohjaa on myös uudistettu ja se on helpottanut viikkoseurantaa.
IV	Improbaturin nettisivu-uudistus	Nettisivut palvelevat lukijoitaan sekä tekijöitään paremmin. Liitto näkyy selkeämmin Improbaturin kustantajana. Lukiolaiset löytävät Improbaturin nettisivut.	Uudistetaan improbatur.fi-sivusto ja ulkoistetaan sivuston ylläpito. Parannetaan mainostajien mahdollisuuksia mainostaa verkossa määrällisesti sekä laadullisesti. Tarkastellaan ja toteutetaan erilaisia mahdollisuuksia nostaa liittoa Improbaturin nettisivuilla. Hakukoneoptimoidaan Improbaturin verkkosivut.	Päätettiin olla toteuttamatta, koska uudistukselle haettua avustusta ei saatu Taiteen ja kulttuurin edistämiskeskukselta. Improbaturin kokonaisuudistus päätettiin toteuttaa vuonna 2021.

Jatkuvan toiminnan kuvaus

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Kumppanuudet ja yritysysteistyö	Liiton kumppanuudet ja yritysysteistyö tukevat ja täydentävät lukiolaisille tarjottavaa palvelukokonaisuutta sekä tukevat liiton taloudellista vakautta.	Liitto neuvottelee kumppanuuksia, joista on hyötyä liiton jäsenille sekä lukiolaisille. Kumppanuuksissa huomioidaan kaikenlaiset lukiolaiset. Olemassaolevat kumppanit tavataan vuosittain ja kumppanuuksia pyritään kehittämään aina vain paremmiksi.	Uusia kumppanuuslistoja on tehty. Inboundeista tehty oma listaus. Uusia kiinnostavia kumppaneita on tavattu Olemassaolevia kumppaneita on tavattu
2	Viestintä	Liiton viestintä tavoittaa kaikki lukiolaiset. Viestintä luo yhteisöllisyyttä.	Viestintä on vuorovaikutteista, visuaalisesti kaunista, yhtenäistä, monipuolista, esteetöntä, saavutettavaa ja rohkeaa. Viestintää seurataan ja mitataan. Lukiolaistoimijoita koulutetaan viestinnästä ympäri vuoden. Pidetään liiton viestintä mukana lukion ja lukiolaisten arjessa ja lukiolaisuuden merkkipaaluissa. Toteutetaan viestintäkampanjoita liiton viestintäkanavissa. Hyödynnetään sponsoroitua ja kohdennettua markkinointia viestinnällisen sisällön levittämisessä.	Viestinnässä on vuoden aikana panostettu erityisesti vuorovaikutteisuuteen, visuaalisuuteen, monipuolisuuteen ja saavutettavuuteen. Viestintää on seurattu ja mitattu mm. Meltwaterin Engage-työkalun sekä eri alustojen oman analytiikan avulla. Viestinnän suunnittelun tueksi on luotu lukiolaisuuden vuosikello. Viestinnässä on huomioitu lukiolaisen ja nuoren elämää koskettavat ajankohtaiset tapahtumat ja teemat. Liiton viestintäkanavissa on toteutettu useita viestintäkampanjoita, kuten weLOPSyou, myyttien purkaminen opiskelijavalintauudistuksesta, Puhutaan panemisesta, #lukiolaiset35, jäsenhankintakampanja, Lukiolaisopas-kampanja, Tonnitorstai ja #mustatuleisena. Sponsoroitua ja kohdennettua markkinointia on hyödynnetty Instagram-viestinnässä.
3	Jäsenhankinta	Vähintään puolet Suomen lukiolaisista on liiton jäseniä myös muuttuvassa toimintaympäristössä.	Järjestetään jäsenhankintakoulutusta vuoden alusta lähtien sekä tarjotaan ohjeistus ja selkeät toimintamallit piirien omien jäsenhankintakoulutusten järjestämiseen. Liiton lukiolaistoimijat kiertävät jokaisessa Suomen päivälukiossa esittelemässä lukiolaisuutta sekä liiton palveluita ja toimintaa. Kohdennetaan jäsenhankintaa myös huoltajille. Jäsenhankintatähtäystä käytetään konkreettisten tavoitteiden asettamiseen ja sitä päivitetään sekä seurataan aktiivisesti. Jaetaan liittymismateriaaleja ympärivuotisesti.	Kouliksen suunnittelu aloitetaan maaliskuussa ja toteutetaan elokuussa Myyntipäivät ja koulis on tehty Vanheinpainliitto on kontaktoitu ja yhteistyötä mietitty Diat on luotu Talvipäivien palvelukokonaisuustavoitteet ja jäsenprosentti tavoitteet on lanseerattu
4	Jäsenyys ja jäsenpalvelu	Jäsenpalvelu on lukiolaisille hyödyllinen ja toimiva	Lukiolaisia palvellaan ystävällisesti ja ripeästi. Palvellaan jäseniä liiton pääasiallisissa kanavissa. Tarjotaan saavutettavissa olevaa, ajankohtaista ja relevanttia tietoa liitosta, liiton jäsenyydestä ja liiton jäsenpalvelusta verkkosivuilla.	Sivari on rekrytoitu ja perehdytetty. Ruuhkaa on syntynyt, koska laskutuksen ulkoistaminen ja toimittajien ongelmat ovat luoneet yllättäviä ongelmatilanteita. Ruuhka on kuitenkin saatu lokakuun alussa purettua. On palaveerattu neljän vuoden opiskelijoiden jäsenyyksistä. Pohditaan lomaketta nettisivuille jäsenyyden jatkamisen helpottamiseksi.

5	Improbatur	Liitto tarjoaa jäsenilleen ainutlaatuisen, lukiolaisia puhuttelevan ja lukiolaisille suunnatun aikakauslehden, joka houkuttelee lukiolaisia liiton jäseniksi. Lukiolaiset kokevat Improbaturin omakseen. Improbatur on journalistisesti itsenäinen julkaisu.	Julkaistaan Improbatur-lehti painettuna ja digitaalisena versiona neljä (4) kertaa vuodessa. Toimitetaan Improbatur liiton jäsenille. Selvitetään ja seurataan jäsenten näkemyksiä Improbaturista osana liiton palvelukokonaisuutta sekä kehitetään Improbaturia hankitun tiedon perusteella ja liiton taloudellinen tilanne huomioiden. Improbaturin teemoja nostetaan säännöllisesti esiin sekä liiton että lehden omissa sosiaalisen median kanavissa. Verkossa julkaistaan printtilehden ilmestymisajankohtien välissä lukiolaisia kiinnostavia sisältöjä ajankohtaisiin kysymyksiin liittyen. Improbatur kerää aktiivisesti lukijapalautetta tehdäkseen lehdestä yhä kiinnostavamman lukiolaisille. Improbaturia kehitetään esimerkiksi lukiolaisista koostuvan lukijaraadin avulla. Improbatur käsittelee lukiolaisia koskevia teemoja rohkeasti ja ennakkoluulottomasti. Improbatur on jatkuvasti läsnä lukiolaisten arjessa. Säilytetään Improbaturin journalistinen itsenäisyys.	Vuoden kolme printtilehteä on tehty ja toimitettu. Lehdestä on kerätty palautetta ja lukiolaisista koostuva arviointiraati on arvioinut lehtiä. Uusi Röntti-niminen palsta tehtiin vuoden toiseen lehteen. Lehdistä on tehty postauksia sekä liiton että Impron someen. Ensimmäistä lehteä on mainostettu myös abi- ja lukiolaiskirjeissä. Kulttuurisuosituksia on kerätty kaksi kertaa. Lisäksi vuoden kolmas lehti lähetettiin kaikille uusille lukiolaisille. Impron somestrategian luominen on aloitettu. Arvontaa ei ole vielä suoritettu. Kaksi juttua on julkaistu verkossa. Impron päätoimittaja vaihtui kesäkuussa ja liittohallitus aloitti Improbaturin tulevaisuustyön.
6	Frank	Lukiolaiset hyötyvät Frankin tarjoamista eduista ja palveluista monipuolisesti. Lukiolaiset käyttävät Frankia aktiivisesti. Frankin ja liiton vuoropuhelu on vakiintunutta.	Markkinoidaan Frankin mobiiliopiskelijakorttia ja opiskelijapalveluita lukiolaisille. Tiivistetään liiton, toimijoiden ja Frankin toimiston välistä yhteistyötä.	Tonnitorstai on jatkunut ja sitä on kehitetty kaupallisempaan suuntaan Frankilla on mainoksia uutiskirjeissä ja Improbaturissa Frankille on tarjottu konsultaatiota lukiolaisuudesta. Frank on vierailut vertaistukiryhmien kokoontumisessa.
7	Markkinointi	Lukiolaiset ovat tietoisia liiton tarjoamasta palvelukokonaisuudesta.	Liiton jäsenyyden markkinointi on tavoitteellista, suunnitelmallista ja tuloksellista. Markkinoidaan jäsenyyttä monipuolisesti eri kanavissa ympäri vuoden. Panostetaan kampanjoihin erityisesti lukiolaisuuden merkkipaaluissa.	Jäsenyyttä on markkinoitu koulukäynneillä, vanhempainilloissa ja pikaliittymispisteillä. Piirien tapahtumilla tehdään jäsenhankintaa. Piirit mainostavat jäsenyyttä somessa.

JÄRJESTÖ

Vuoden 2020 kärkihankkeet

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
I	Koulutus- ja tapahtumatarjonnan uudistus	Liiton koulutuksiin osallistuu laaja ja moninainen joukko lukiolaisia ja liiton tapahtumat ovat taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Yhä useampi opiskelijakunta tavoitetaan heidän tarpeitaan vastaavilla koulutuksilla.	Toteutetaan koulutus- ja tapahtumatarjonnan strateginen uudistus, jossa kirkastetaan koulutuskonseptit ja -sisällöt, tapahtumien vuosikello sekä suunnittelu- ja toteutusprosessit vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä. Tarkastellaan strategisen uudistuksen yhteydessä liiton tapahtumien taloutta. Piirien valmiuksia toteuttaa koulutuksia vahvistetaan. Valmistellaan piirien kanssa raamit toteuttaa suuria alueellisia tapahtumia.	Projektisuunnitelmaa on valmis ja käytännön suunnitelma on valmis. Uudistusta työstettiin tapahtumassa. Tapahtumapohjia on ideoitu ja uusia tapahtumia on kokeiltu joiden pohjalta pohjia tehdään. Täydennyksiä vielä tehdään. Kaikki OPK-vastaavat on koulutettu sekä tutorkoulutuksia on suunniteltu.
II	Toimintaympäristön muutos: Lukiolaisyhteisön vahvistaminen	Lukiolainen identifioituu ja sitoutuu oman opiskelijakunnan lisäksi myös alueelliseen yhteisöön sekä valtakunnallisesti Lukiolaisiin.	Tunnistetaan piirien ja jäsenjärjestön vahvuudet ja annetaan tukea niiden positiiviselle brändikehitykselle ja yhteisöllisyyden vahvistamiselle. Luodaan ja kehitetään keinoja ja toimintatapoja sitouttaa opiskelijakunnat ja toimijat pitkäjänteisesti osaksi piirin ja liiton toimintaa vastuulukio- ja muun toiminnan keinoin. Kartoitetaan liiton toimintaan lähtemisen ja liitossa toimimisen syitä sekä liitosta pois ajavia syitä. Hyödynnetään saatua tietoa liiton toiminnan ja yhteisön kehittämisessä. Piireille tarjotaan mahdollisuus markkinoida itseään uutiskirjeitse sekä keskusliiton viestintäkanavia käyttäen.	Kysely on suunniteltu, mutta muuta ei ole vielä tehty Suunnittelu aloitettu Mahdollisuus ilmoittaa tapahtumia uutiskirjeisiin. Asiasta on palaveerattu, edistytty ja piireille on tulossa tunnarit lukio.fi
III	Piirien toiminnansuunnittelu ja perinnönsiirto	Piirien perustoiminta on vuosittain laadukasta ja keskenään hallinnollisesti yhtenäistä.	Tehostetaan perinnönsiirtoa ja perehdytystä sekä tarkastellaan aktiivisesti sen toteutumista liitossa. Koulutetaan piirien puheenjohtajistot ohjaamaan toiminnan ja talouden suunnittelutyötä. Koulutetaan toimijoita suunnittelemaan toimintaansa asiakirjojen pohjalta. Luodaan piireille toimiva kokonaisuus asiakirjoista toiminnan- ja taloudensuunnitteluun. Toimijoita koulutetaan arvioimaan toteutunutta toimintaa asiakirjojen pohjalta. Kannustetaan ja ohjeistetaan piirejä järjestämään toiminnansuunnittelupäiviä sekä suunnittelemaan ja kehittämään toimintaansa säännöllisesti. Annetaan toimintamalleja järjestäytymiskokouksien järjestämiseen. Autetaan ja tarkastellaan piirien mahdollisuuksia hyödyntää uusia ja liiton jo käytössä olevia digipalveluja sekä muita työkaluja.	Asia on saanut ajatuksia Pj-päivillä asia käsiteltiin laajasti Otokea on uudistettu ja 1/20 otoken palaute oli positiivista. Tapaaminen sovittu ohjeistuksen ja kouluttamisen suunnitteluun. Piiritoiminnan oppaan päivittämiseen on koottu työryhmä ja päivittäminen on aloitettu.

Jatkuvan toiminnan kuvaus

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Piiri- ja jäsenjärjestöt	Liiton toiminta on valtakunnallisesti kattavaa ja laadukasta piirien ansiosta. Piiri- ja jäsenjärjestöt tekevät laadukasta toimintaa ja kokevat liiton hyödylliseksi. Piirien tehtävissä kehitty johtajana.	Annetaan toimintamalleja palautteen antamiseen ja toiminnan arvioimiseen. Jaetaan piireille tulostavoiterahaa tehdyn toiminnan, sen arvioinnin ja kehittämisen perusteella. Jokaiselle piiri- ja jäsenjärjestölle nimitetään liittohallituksesta yhteyshenkilö, joka pitää aktiivisesti yhteyttä piiri- tai jäsenjärjestön kanssa.	Osavuositointakertomusta on kehitetty ensimmäisellä ja toisella OTOKE -kaudella. On jaettu. FIBS on ollut aikaista aktiivisemmin ollut mukana piiritoimikunnan toiminnassa. Varsinaisia toimenpiteitä ei ole vielä tehty, mutta yhteydenpito on aktiivista. FIBS oli mukana e-kevätpäivillä ja järjestänyt e-semman. FIBSin hallintovastaavat ovat osallistuneet aikaista aktiivisemmin hallintokoulutuksiin. Tulokset selviää FIBSin ensimmäisen osavuositointakertomuskauden lopussa. Hallintohommat hyvällä tolalla.
2	Piirien välinen yhteistyö ja vertaistukiryhmät	Vertaistukiryhmätoiminta tarjoaa piirin vastuualueille vertaistukea sekä turvallisen ympäristön jakaa kokemuksia ja osaamista.	Kannustetaan ja palkitaan piirejä keskenäisestä yhteistyöstä. Koulutetaan vertaistukiryhmän jäseniä vastuualueistaan säännöllisesti läpi vuoden. Vertaistukiryhmissä käsitellään johtamista ja tarjotaan siihen vertaistukea. Kerätään läpi vuoden palautetta vertaistukiryhmien toiminnasta ja kehitetään toimintaa kerätyn palautteen pohjalta. Jaetaan piireille alkuvuodesta tieto siitä, mitkä vertaistukiryhmät tullaan perustamaan ja mitkä ovat kunkin vertaistukiryhmän toiminnan tavoitteita. Vertaistukiryhmät kokoontuvat ainakin aktiivipäivillä. Vertaistukiryhmien vetäjät saavat koulutusta tehtävänsä ja piirien erityispiirteistä ja -tarpeista ympäri vuoden. Kehitetään vertaistukiryhmätoimintaa sekä vertaistukiryhmien ulkopuolisten toimijoiden toimintamahdollisuuksia.	Autettiin piirejä Talvipäivien yhteiskyötejen organisoimisessa. Piirien kampanjoissa kannustettu yhteistyöhön. Piirit ovat auttaneet toisiaan koulukäyntien tekemisessä. On tehty. Aktiivipäivät ovat ohi. Kaikissa vertaistukiryhmien tapaamisia. Yksi palautekysely toteutettu. Yksi palautekeskustelu pidetty. Jokaisilla aktiivipäivillä järjestetty. Kehitetty on ja kehitetään lisää, jokaisessa vertaistukiryhmässä on toimihenkilö mukana. Aktiivitapahtumilla tarjottiin vertaistukiryhmäsetien aikana piirihallitusten ulkopuolisille suunnattua koulutusta
3	Aktiivipäivät ja muu aktiivitoiminta	Liiton aktiivitapahtumat palvelevat piiritoimijoita. Liitto tunnetaan järjestönä, jossa lukiolainen kehittää itseään. Liitossa opittuja taitoja tunnustetaan ja tunnustetaan siten, että niistä on hyöttyä myös liiton ulkopuolella. Liitossa on hyvä toimia, ja toimijat ovat hyvinvoivia.	Järjestetään kolmet (3) aktiivipäivät. Aktiivipäivillä tarjotaan monipuolista koulutusta vastuualueista, johtamisesta ja tiimitoiminnasta, ja aktiivipäivien koulutuksissa saa laajat valmiudet toimia piireissä. Kehitetään työkaluja, jotka kutsuvat mukaan toimintaan ja joiden avulla lukiolaiset pystyvät tunnistamaan ja laajentamaan omaa osaamistaan. Kartoitetaan olemassaolevia opitun tunnustamisen menetelmiä ja yhteistyömahdollisuuksia. Kannustetaan ja koulutetaan toimijoita huolehtimaan omasta hyvinvoinnista. Järjestetään valtakunnallisilla tapahtumilla mahdollisuus oman hyvinvoinnin kehittämiseen. Tuodaan ilmi tuloksia viime vuosina tapahtuneesta hyvinvoinnin kehityksestä. Edistetään liitossa toimimisen esteettömyyttä ja tasa-arvoisuutta.	Kaikki aktiivitapahtumat järjestetty. Aktiivipäivillä koulutettu. Palaute on ollut erittäin positiivista. Hyvinvoinnista on koulutettu kevätpäivillä, Koulispäivillä ja Syyspäivillä. Teemaa pidetty esillä ja se nostetaan etäkoulutuksissa teemana. Aktiivikyselyä ja tuloksia käyty läpi liha+ptmk-gt:llä.

4	Opiskelijakuntien tuki	Opiskelijakunnat haluavat kouluttautua toimintaansa ja saavat selkeää hyötyä liiton koulustoitinnasta.	Järjestetään opiskelijakunnille koulutuksia, jotka antavat valmiuksia niin aloitteleville kuin kokeneemmillekin opiskelijakuntatoimijoille. Tuetaan opiskelijakuntia tarjoamalla heidän tarpeisiinsa räätälöityjä täsmäkoulutuksia, joiden suunnittelussa ja toteuttamisessa opiskelijakuntavastaavat auttavat. Opiskelijakuntia kannustetaan ja koulutetaan yhteistyöhön muiden opiskelijakuntien kanssa. Osallistetaan lukiolaisia kehittämään liiton koulustoitintaa.	Valtakunnallisia koulutuksia on pidetty pääsääntöisesti etänä keväällä (etätutorkoulutus, koulutuskeskiviikot) OPK-vastaavia koulutettiin Talvipäivillä ja Syyspäivillä sekä kevään etätutorkoulutuksen yhteydessä. Täsmäkoulutuksia on markkinoitu ja keväällä järjestettiin massatutorkoulutus. Etätutorkoulutukseen osallistui 47 lukiota. Kevään Water-kouluttajat kouluttavat syksyn Watereilla, sillä kevään koulutuksen peruttiin. Kouluttajahakemuksia tuli reilusti yli valittavien määrän.
5	Viestintä opiskelijakunnille	Opiskelijakunnille suunnattu viestintä tavoittaa laajan joukon lukiolaisia.	Toiminnasta viestitään niin, että uudet toimijat kiinnostuvat liitosta ja tapahtumiin osallistuu laaja joukko lukiolaisia. Viestitään laadukkaasti tapahtumista. Yksittäisten opiskelijakuntien ääntä tuodaan esille valtakunnallisessa viestinnässä. Liiton ja opiskelijakuntien välinen viestintä on vuorovaikutteista.	Tapahtumien viestintäsuunnitelmat on tehty. Syksyllä luodaan geneerinen pohja tapahtumaviestinnän tueksi. Vaihtumisaikoja on kysytty ja noin puolet ovat vastanneet kyselyyn. Selvittämistä jatketaan edelleen. Lukiolaistoimijoilta on kartoitettu opiskelijakuntien onnistumisia Aktiivikirjeessä ja Instagramissa.
6	Lukioiden kanssa tehtävä yhteistyö	Liitolla on hyvät suhteet lukioiden henkilökuntaan. Rehtorit arvostavat liiton toimintaa ja ohjaavat opettajat tekevät yhteistyötä liiton kanssa opiskelijakuntatoiminnan kehittämiseksi.	Markkinoidaan liiton toimintaa lukiokoulutuksen järjestäjille ja heidän edustajilleen, jotta he tukevat lukiolaisten toimintaan osallistumista sekä suosittelevat lukiolaisille liiton jäsenyyttä. Järjestetään koulutusta lukioiden opiskelijakuntien ohjaaville opettajille. Viestitään rehtoreille ja ohjaaville opettajille ajantasaisesti ja monipuolisesti. Liitto kehittää osallistavaa ilmapiiriä lukioissa.	Koulutuksia on markkinoitu ohjus-, opiskelijakunta- ja rehtorikirjeissä. Keväällä järjestettiin Ohjus-koulutus Helsingissä. Koulutukseen osallistui xx opettajaa. Syksyllä järjestetään EtäOhjus-koulutus. Uutiskirjeitä on lähetetty rehtoreille ja ohjaaville opettajille. Toimijoita on osallistettu muun muassa tapahtumien yhteydessä sekä erilaisin kyselyin ja foorumein. Osallisuuden hyvät käytänteet on päivitetty. Syksyllä ohjeistuksissa huomioidaan erityisesti etäosallistamisen mahdollisuudet. Järjestöjen kanssa on tehty yhteistyötä mm. OKM:n demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen edistämisen ohjausryhmässä, osallisuusverkostossa ja Idemohankkeessa.
7	Vastuulukiotoiminta	Jokaisella opiskelijakunnalla on henkilökohtainen ja toimiva kontakti omaan piiriin.	Tuetaan piirejä opiskelijakuntien yhteystietojen keräämisessä ja päivittämisessä. Valtakunnallisilla tapahtumilla koulutetaan vastuulukiotoiminnasta. Koulukävijäkoulutuksessa panostetaan opiskelijakuntien tapaamisen kouluttamiseen.	Kaikkiin vastuulukioihin laitettu viestiä. Ei varmaa, onko kaikista saatu vastaus. Vastuulukiohenkilöitä on koulutettu. Materiaaleja löytyy kimpasta. Vastuulukiotyypit ovat itse tuottaneet materiaaleja ja jakaneet toisilleen. Vuorovaikutus- ja esiintymiskoulutus kuuluu koulukävijäkoulutuksen sisältöön. Koulukäyntiin kuuluu opiskelijakuntatapaaminen ja siitä koulutettiin myös koulukävijäkoulutuksessa.
8	Piirien ja jäsenjärjestön johdot	Piirien johtaminen on tavoitteellista ja onnistunutta. Piiritoimikunta kehittää piirien toimintaa valtakunnallisesti ja osallistuu liiton kehittämistyöhön yhteistyössä liittohallituksen kanssa.	Koulutetaan piirien puheenjohtajistot tehtäviinsä alkuvuodesta ja tuetaan heitä piirien johtamisessa. Järjestetään kolmet puheenjohtajapäivät, joissa piirin johto saa koulutusta niin piirin operatiivisesta, kuin strategisestakin johtamisesta. Perehdytetään piiritoimikunnan jäsenet tehtäviinsä. Liittohallitus ja piiritoimikunta kokoontuvat yhteen vähintään kerran vuodessa. Liittohallitus ja piiritoimikunta käyvät läpi vuoden jatkuvaa vuoropuhelua aktiivisesti. Piiritoimikunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuoden aikana kokoustamaan ja suunnittelemaan toimintaansa. Piiritoimikunta viestii avoimesti toimijoille.	Kaksi järjestetty. Toinen etänä ja toinen livenä. Ryhmä on perustettu ja sen säännöistä sovittu. Kapulanvaihto + kaksi vuoden 2020 kokousviikonloppua on järjestetty. Projekti on suunniteltu ja toteutettu.

JOHTAMINEN JA TALOUS

Vuoden 2020 kärkihankkeet

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
I	Strategian päivitys	Liitolla on uusi strategia, joka antaa suuntaviivat tulevaisuuteen. Lukiolaisten ääni kuuluu strategiassa.	Kerätään tietoa eri sidosryhmiltä strategian taustamateriaaliksi. Tehdään skenaariotyötä erilaisista liittoon vaikuttavista tulevaisuuden kuvista. Varmistetaan jäsenten äänen kuuluminen strategiassa. Luodaan suunnitelma strategian viestintään ja jalkauttamiseen.	Strategiatyö aloitettiin tammikuussa kilpailuttamalla kolme strategiakumppania. Näistä Demos valikoitui kumppaniksi strategian valmisteluun. Keskeisten sidosryhmien kuuleminen aloitettiin toimiston toiminnansuunnittelupäivillä tammikuussa ja jatkettiin aktiivien kuulemisella Kemissä Kevätpäivillä. Kuulemisia oli tarkoitus jatkaa muillakin tapahtumilla, mutta koronatilanteen myötä tapahtumat peruttiin. Tämä tarkoitti, että osallistaminen pyritään tekemään verkkokyselyillä ja -työpajoilla. Yksi työpaja järjestettiin piiritoimikunnalle ja liittohallitukselle heidän verkko-get-togetherissa. Strategiaa varten perustettiin ydinryhmä, joka koostuu puheenjohtajistosta ja toimihenkilöistä, joka on valmistellut strategiaa eteenpäin. Liittohallitukselle tuloksia on esitelty jokaisessa kokouksessa. Liittohallitus työsti strategiaa ennen kesää ja lähetti sen piiritoimikunnalle kommentteille kesän ajaksi. Ensimmäisen asiakirjaviikonlopun jälkeen liittohallitus työsti strategiaan muutoksia piiritoimikunnan ehdotuksien pohjalta. Elokuun lopulla strategia lähti kommentteille jäsenistölle ja piireille. Strategian jalkauttamiseen liittyviä ideoita on kerätty pitkin työskentelyä ja niitä hyödynnetään toimintasuunnitelman valmistelussa. Strategian luonnos otettiin huomioon, kun toimintasuunnitelmaa valmisteltiin vuodelle 2021. Jatkossa strategia tulee ohjaamaan vahvemmin toimintasuunnitelmatyötä Jäsenkysely tehtiin tammikuussa vuoden 2019 osalta. Kyselyyn vastasi yli 3000 lukiolaista tasaisesti jokaiselta vuosikurssilta. Jäsenkysely vahvisti sitä, että liitto tekee hyvää työtä. Kehittämiskohteiksi mainittiin erityisesti harrastustoiminnan ja tapahtumien lisääminen. Edunvalvontaa ja viestintää pidettiin hyvänä.
II	Toimintaympäristön muutos: Toimintaedellytysten turvaaminen	Järjestö on sopeutumiskykyinen ja valmistautunut toimintaympäristön muutoksiin. Lukiolaiset kokevat liiton jäsenyyden tärkeäksi ja liittyvät järjestöön.	Varmistetaan, että liiton jäsenyys on myös tulevaisuudessa lukiolaiselle houkutteleva ja hyödyllinen. Seurataan opiskelijakortin avautumisen vaikutuksia liiton jäsenmäärään ja tehdään reagointisuunnitelma. Sujuvoitetaan jäseneksi liittymistä eri kanavissa. Kehitetään ja kokeillaan uusia palveluita sekä kumppanuus-, jäsenetu- ja jäsenhankintakonsepteja, ja vakiinnutetaan onnistuneet kokeilut osaksi liiton toimintaa. Vahvistetaan ja monipuolistetaan liiton tulopohjaa varainhankinnan suunnittelulla. Sujuvoitetaan talouden ja varainhankinnan seurantaa, niin että eri toimijat tietävät liiton talouskehityksen suunnan. Viestitään suunnitelmallisesti ja informatiivisesti KOSKI-rekisterin järjestön tulevaisuuskehityksen kannalta relevanteista vaikutuksista sisä- ja ulkopuolelle.	Strategian pohjalta luodaan erilaisia talousskenaarioita, joilla vastataan tulevaisuuden rahoituksen haasteisiin. Tätä ei keretty tekemään tämän vuoden aikana, joten se nostettiin kärkihankkeeksi vuoden 2021 toimintasuunnitelmaan. Ammattiiliitoilta benchmarkattiin jäsenetuja, mutta tapaamisia ei toistaiseksi ole vielä järjestetty. Uusia kumppanuuskonsepteja on pyritty luomaan muun muassa Studentumin ja Epic autokoulun kanssa. Vielä valmiita sopimuksia uusista kumppanuuskonsepteista ei ole luotu. Jäsenet saavat liittymisetuna Ruutu + -lahjakortin. Muiden liittymisetujen hankkiminen vielä työn alla. Jäsenmäärien kehittymisen raportointia on kehitetty yhdessä hallintoasiantuntijan kanssa. Tarkoituksena on parantaa liittohallitukselle raportointia jäsenmäärien kehittymisestä. KOSKI-rekisteri huomioitiin, kun tehtiin pohdintaa strategia-prosessin aikana. KOSKI-rekisterin käyttöönotto on kuitenkin viivästynyt, joten siitä viestiminen ei toistaiseksi ole ollut ajankohtaista. Liittohallitukselle on tehty ja esitelty lähes jokaisessa kokouksessa talousraportti, jonka avulla on kuvattu talouden kehittymistä. Erityisesti on seurattu koronaviruksen vaikutuksia talouteen ja sen pohjalta on tehty korona-korjattu reaaliaikainen arvio kesken vuotta. Kevätpäivien osalta talousraportin esittely jäi tekemättä, koska koronavirustilanteen takia kevätpäivät jouduttiin perumaan.

III	Keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma	Liiton talouden suunnittelu on kestäväällä pohjalla. Piirien taloudelle on keskipitkän aikavälin suunnitelma.	Kartoitetaan liiton nykyinen talouden tila ja huomioidaan muutokset valtion avustusrakenteissa sekä jäsentuotoissa.	Sijoitustoiminnan aloittaminen siirtyy vuodelle 2021, Korona-tilanteen vuoksi taloustilanteeseen tuli yllättäviä tekijöitä, joiden takia varallisuuden sijoittamisen suunnittelu ei ollut ajankohtaista. Sen sijaan Lukiolaissäätiön sijoituksia järjesteltiin uudestaan.
			Luodaan suunnitelma turvaamaan liiton rahoitus tuleville vuosille.	Pitkän aikavälin taloussuunnitelmaa ei tehty tänä vuonna, koska strategia ja koronatilanne veivät huomion. Asia on kuitenkin huomioitu vuoden 2021 toimintasuunnitelman kärkihankkeena.
			Harkitaan liiton varallisuuden kasvattamista sijoitustoiminnalla.	Piirien talouden pidemmän aikavälin suunnittelu siirtyi myös vuoteen 2021.
			Kehitetään Lukiolaissäätiötä tukemaan liiton taloutta. Huomioidaan taloussuunnitelmassa myös piirien talouden pidon suunnittelu pidemmällä aikavälillä.	Talouden kehittämisen haasteet huomioitiin strategiatyössä, mutta konkreettisten skenaarioiden tekeminen siirtyi vuodelle 2021.
IV	Sääntöuudistus	Liiton säännöt ovat ajantasaiset.	Perustetaan sääntöuudistustyöryhmä käymään läpi yhdistyksen säännöt ja kartoittamaan muutostarpeet. Tehdään esitykset muutostarpeista liittokokoukselle.	Sääntöuudistustyöryhmä kokousti kevään aikana kolme kertaa ja käsitteli sääntöjen uudistamistarpeet. Sääntöryhmän puheenjohtajana toimi varapuheenjohtaja Söderholm. Muut jäsenet olivat Elias Pitkänen (liha), Benjamin Lamberg (lha), Lukas Virtala (PTMK), Lauri Koskentausta (asiantuntija), Wiking Vuori (asiantuntija). Työryhmän sihteerinä toimi pääsihteeri. Säännöt käsiteltiin liittohallituksen asiakirjaviikonlopussa elokuun alussa ja lähetettiin kommentteille piireille ja jäsenille syyskuussa.
V	Omistajaohjaus	Frank huomioi liiton näkökulmat palvelun kehittämisessä. Frank turvaa liiton toimintaa muuttuvassa toimintaympäristössä.	Tehdään kehittävää ja aktiivista omistajaohjausta. Luodaan toimivia rakenteita yhteistyölle, jotka vahvistavat liiton varainhankintaa ja yrityksen liiketoimintaa. Varmistetaan, että liiton etu huomioidaan yrityksen kehittämistyössä.	Omistajapäivä järjestettiin 28.4., jossa mietittiin Frankin tulevaisuutta ja omistajaohjauksen linjauksia. Omistajapäivä oli etänä johtuen koronarajoituksista. Osallistujia oli kaikista omistajajärjestöistä ja se sai hyvää palautetta.
				Syksyllä järjestettiin Opiskeja-Holding Oy:n koulutus yrityselämään sekä katsaus Frankin nykytilanteeseen.
				Sopimuksen tekeminen on aloitettu, mutta se on vielä kesken. Suunnitelmaa on aloitettu, mutta se on vielä keskeneräinen. Liittohallitukselle järjestettiin ilta koulutus Frankiin liittyen 17.4., jolloin pohdittiin Frankin tulevaisuutta. Frank asioista on tiedotettu liittohallituksen kokouksissa aktiivisesti.

Jatkuvan toiminnan kuvaus

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Hyvä johtaminen, työyhteisön kehittäminen ja työhyvinvoinnin edistäminen	Liitto on hyvin johdettu organisaatio. Liitossa työntekijät voivat hyvin.	Vahvistetaan hyvää johtamista ja rakennetaan helppoja kanavia antaa ja saada palautetta. Järjestetään työyhteisön kehittämissäpäivä sekä yhteisiä koulutuksia. Lisätään sektorirajat ylittävää yhteistyötä ja huolehditaan työyhteisön sisäisestä tiedonkulusta. Pehdytetään uudet työyhteisön jäsenet huolellisesti ja systemaattisesti. Tarjotaan toimihenkilöille ja liiton puheenjohtajistolle ympärivuotisesti tukea työssään.	Kevään ensimmäinen virkistyspäivä jouduttiin perumaan johtuen koronatilanteesta, mutta sen tilalle suunniteltiin etävirikistyspäivä. Lisäksi etätyöskentelyn parantamiseksi on järjestetty erilaisia toimiston yhteisiä hassuttelujuttuja, kuten perähuoneen etäparit, pubivisa ja rairuohon kasvatuskilpailu. Ennen kesää saatiin kuitenkin järjestettyä virkistyspäivä, jossa toimiston porukka teki tehtäviä pitkin Helsinkiä. Ideoita ja ehdotuksia on kerätty työntekijöiltä ja suunniteltu sen perusteella toimiston kehittämisbudjetin jakoa. Erityiseksi toiveeksi nousivat sähköpöydät, jotka päätettiin hankkia kaikille työntekijöille. Fysioterapeutti on käynyt toimistolla ja antanut neuvoja sekä sektorikohtaisesti että yleisesti toimiston työergonomiaan liittyen. Sähköpöydät on tilattu ja otettu käyttöön. Loppu budjetti käytetään työhuoneiden ja yhteisten tilojen sisutukseen työntekijöiden toiveiden mukaan. Henkilöstön kanssa käytiin kehityskeskustelut alkuvuodesta, joissa keskityttiin tavoitteiden asettamiseen tulevalle vuodelle. Lisäksi työntekijät ovat käyneet tsekikeskusteluja pääsihteerin kanssa noin kuukauden välein. Alkuvuodesta käytiin jokaisen tiimin kanssa tiimikehityskeskustelut, joissa keskityttiin tiimin työskentelyyn ja sen kehittämiseen. Toimisto siirtyi maaliskuuna alusta etätöihin, jolloin pääsihteeri kysyi joka viikko kuulumiset ja tavoitteet tulevalle viikolle työntekijöiltä. Uusille työntekijöille on tehty lista ja vuosikello toimiston käytänteistä ja perinteistä. Tiedostoa täydennetään toimintakulturia koskien loppuvuoden aikana. Vuoden aikana on tehty yhteensä seitsemän rekrytointia, kun työntekijöitä on siirtynyt uusiin tehtäviin ja organisaatioissa on tullut uusia tehtäviä auki. Osa rekrytoinneista tehtiin sisäisinä rekrytoineina ja osaan järjestettiin avoin haku. Avoimissa rekrytoinneissa osallistettiin työntekijöitä. Perehdytysprosessia on pyritty kehittämään palautteen pohjalta, mutta toistaiseksi kehittävää palautetta on tullut vähäisesti.

2	Toiminnanohjaus, toiminnan suunnittelu ja seuranta	Toiminnan suunnittelu on kaikille selkeää. Toiminnan suunnittelu on lukiolaisten näköistä.	Lukiolaiset johtavat toiminnan suunnittelua. Työntekijöiden asiantuntemusta hyödynnetään toiminnan suunnittelussa. Järjestetään toiminnan suunnittelupäivät yhdessä liittohallituksen ja toimihenkilöiden kanssa. Pilkotaan toimintasuunnitelma konkreettisemmaksi toteutussuunnitelmaksi.	Toiminnansuunnittelu päivät järjestettiin kolmesti vuoden aikana. Ensimmäiset pidettiin Kemijoen saarella, jossa tarkennettiin toimintasuunnitelmaa toteutussuunnitelmaksi. Toiset toiminnansuunnittelupäivät järjestettiin virtuaalisesti johtuen koronatilanteesta. Niissä aloitettiin uuden toimintasuunnitelman työstäminen ideoimalla toimintaa. Kolmannet toiminnansuunnittelupäivät järjestettiin Karja-Lohjalla, jossa viimeisteltiin toimintasuunnitelma, varauduttiin koronasyyksiin sekä käsiteltiin tavoiteohjelmaa. Toimintasuunnitelmasta tehtiin toteutussuunnitelma vuoden alussa ja toteutussuunnitelmaa on arvioitu sektoreiden ja liittohallituksen kesken vuoden mittaan. Alkuvuodesta jokainen sektori varasi itselleen kolme aikaa toteutussuunnitelman arviointiin. Puheenjohtajisto ja liittohallitus vastasi toiminnansuunnittelusta ja vetivät projektia eteenpäin. Liittohallitus päätti laittaa asiakirjat kommentteille elokuun alussa. Asiakirjatyöstö aloitettiin heti alkuvuodesta strategialla, joka saatiin viimeisteltä kesäkuun aikana. Tämän jälkeen siirryttiin toimintasuunnitelmaan, tavoiteohjelmaan ja talousarvioon. Näiden työstöä johti liittohallitus ja pääsihteeri.
3	Talouden suunnittelu ja huolellinen hoitaminen	Taloudenpidon käytännöt ovat selkeät kaikille toimijoille. Liiton taloudenpito on suunniteltua ja muutoksiin reagoidaan ajoissa.	Perehdytetään liittohallitus, uudet toimihenkilöt sekä piirihallitukset huolellisen taloudenpidon ja hyvän hallinnon periaatteisiin sekä tarvittavien työkalujen käyttöön. Laaditaan talousarvio ja täsmäntävä reaalityalousarvio, jossa toimintaa sopeutetaan tarpeen mukaan, ja seurataan sen toteutumista säännöllisesti. Raportoidaan säännöllisesti taloudesta liittohallitukselle ja toimihenkilöille.	Henkilöstöä ja luottamustoimijoita on perehdytetty talouden ja hallinnon työkaluihin vuoden alussa. Kuitenkin perehdytyksessä on aukkoja, joita tulee kehittää tulevina vuosina. Talouden seurantaan järjestettiin koulutustoimihenkilöille vuoden alussa yhdessä tilitoimiston kanssa. Talouden seuranta on pyritty parantamaan olemalla aktiivisesti yhteydessä tilitoimiston kanssa sekä selvittämällä tiliointi- ja kustannuspaikka käytänteitä. Reaalityalousarviota on päivitetty kolme kertaa vuoden aikana. Erityistä päivitystarvetta on aiheuttanut koronatilanne, joka aiheutti uusia epävarmuuksia talouden toteutumiseen. Toimihenkilöille on raportoitu talouden toteutumisesta reaalityalousarvion päivittämisen yhteydessä ja toimistopalaverissa.
4	Kestävä kehitys	Liiton toiminta on kestävä kehityksen mukaista.	Toteutetaan liiton kestävä kehityksen suunnitelmaa. Arvioidaan kestävä kehityksen toteutumista.	Kestävän kehityksen suunnitelmaa on arvioitu toimistolla ja toimintapöytä on pyritty tekemään suunnitelman mukaisesti. Esimerkkeinä on työvälineiden hankkiminen käytettynä sekä paperitelineiden vaihtaminen kestävämpiin liinoihin. Toimistolle valittiin kestävä kehityksen vastaavaksi Pauliina Vuorinen. Piirejä on kehoitettu nimeämään kestävästä kehityksestä vastaavat henkilöt ja järjestövarapuheenjohtajan perehdytykseen kirjattu muistiin, että niin muistetaan tehdä jo alkuvuodesta jatkossa.
5	Yhdenvertaisuuden edistäminen	Yhdenvertaisuus on huomioitu kaikessa liiton toiminnassa.	Toteutetaan liiton yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Arvioidaan yhdenvertaisuuden toteutumista.	Luottamustehtäviin hakevien kustannuksia on kartoitettu, mutta työ on vielä kesken ja 2020 vuoden kulut ovat hyvin erilaiset kuin tavanomaisena vuonna, joten selvitystyö jatkuu ensi vuonna. Toimistolle valittiin yhdenvertaisuudesta vastaavaksi henkilökseksi Iiris Hynönen, joka vastaa myös yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumisesta.
6	Liittohallitustyöskentely	Liittohallituksella on valmiudet ja osaaminen liiton johtamiseen. Liittohallituksen ja toimihenkilöiden yhteistyö on sujuvaa ja hedelmällistä. Liittohallituksen työskentely on läpinäkyvää.	Liittohallitus perehdytetään kautensa alussa ja hallitukselle järjestetään ympärivuotisesti koulutusta tehtävien hoitamisen tueksi. Jo liiton johtotehtäviin hakeutuville tarjotaan perehdytystä hakemastaan tehtävästä. Vahvistetaan mahdollisuuksia liittohallituksen ja toimihenkilöiden vuorovaikutukselle. Toteutetaan liittohallituksen itsearviointi kaksi kertaa vuodessa ja kehitetään toimintaa palautteen perusteella. Rakennetaan toimivat viestinnän ja yhteistyön rakenteet liittohallituksen ja toimiston välille. Liittohallituksen toiminnasta ja päätöksistä viestitään aktiivisesti lukiolaisille ja lukiolaistoimijoille.	Liittohallitus ja toimihenkilöt eivät ole tavanneet systemaattisesti toiminnansuunnittelupäivien ulkopuolella, vaan sen sijaan jokainen liittohallitus sekä toimisto ovat sektoreittain työstäneet yhdessä asiakirjoja. Mentori-/alumnitapaamisten osalta päätettiin, ettei vallitsevissa olosuhteissa niitä lähdetä pilotoimaan tänä vuonna.

7	Toimiston ylläpito ja muut tukipalvelut	Työympäristö on toimiva ja viihtyisä. Työntekeeminen on sujuvaa ja aika käytetään oikeisiin asioihin.	Jokaiselle työntekijälle hankitaan työn tekemisen kannalta tarvittavat välineet. Mitataan työssä viihtymistä tasaisesti ja tehdään toimenpidelistaus työympäristön kehittämistarpeista. Työssä ja työympäristössä viihtymisestä raportoidaan liittohallitukselle.	Ergonomiatarpeet on kartoitettu työfysioterapeutin avulla ja hankintoja tehty kartoituksen perusteella. Koronakevään jäljiltä työntekijöille ja liittohallitukselle tehtiin kysely siitä, kuinka työntekeminen on onnistunut poikkeusoloissa. Monessa asiassa onnistuttiin poikkeustilanteessa toimimaan erittäin hyvin. Työntekijöiltä on kartoitettu tarpeita työvälineistä erityisesti etätöiden tekemiseen kaksi kertaa vuoden aikana. Näiden perusteella on tehty muun muassa hankinnat työpöydistä, kuulokkeista ja muista vastaavista työtä helpottavista välineistä. Työvälineitä on pyritty uusimaan vuoden aikana. Useille henkilöille on ostettu uusia tietokoneita ja puheenjohtajistolle hankittiin uudet työpuhelimet.
8	Jäsenten osallisuus	Jäsenet kokevat liiton omaksi järjestökseen.	Liiton sisäistä osallisuustyötä vahvistetaan. Erityisesti kiinnitetään huomiota opiskelijakuntien mahdollisuuksiin saada tietoa liiton toiminnasta ja osallistua sen kehittämiseen. Järjestön toiminta, toimijoiden tehtävät ja vaikuttamisen paikat tehdään selkeiksi jäsenistölle.	Osallisuuden toteuttamisen tavoista on keskusteltu ja niitä on pyritty kehittämään, mutta varsinaista kartoitusta ei ole tehty. Tunnistettuihin kehittämistarpeisiin on kuitenkin tartuttu ja muun muassa asiakirjatyöstössä toimijoita on osallistettu useampaan kertaan asiakirjatyöstön eri vaiheissa. Mahdollisuus vaikuttaa toimintaa ohjaavien asiakirjojen valmisteluun on tarjottu vuoden aikana useita kertoja, useissa eri kanavissa ja eri vaiheissa työstöä. Asiakirjojen työstöprosessin ensimmäiseksi vaiheeksi lisättiin yhteinen ideointi Kevätpäivillä, jonka jälkeen aloitettiin vasta liittohallituksen ja toimiston keskinäinen ideointi. Asiakirjojen ensimmäisien kärkihankkeideiden työstämisessä kuultiin piiri-toimikuntaa kesäkuussa ja valmiit asiakirjaluonnokset lähetettiin kommentteille ensimmäisen kerran elokuussa ja toisen kerran lokakuussa. Syyskuussa asiakirjaluonnokset esiteltiin toimijoille työpajoissa ja siellä tarjottiin mahdollisuus jättää kommentteja ja vaikuttaa asiakirjoihin vielä ennen liittohallituksen toista asiakirjaviikonloppua, jossa myös Syyspäiviltä tulleet ideat huomioitiin käsittelyssä.
9	Henkilöstö ja toimijat	Liiton henkilöstö ja toimijat voivat hyvin.	Vahvistetaan liiton toimihenkilöiden ja puheenjohtajiston itsensä johtamisen taitoja ja tarjotaan sitä helpottavia työkaluja. Huolehditaan, että kenenkään työkuorma ei kasva liian suureksi ja että jokaisella on mahdollisuus ja keinot hallita omaa työtään. Vahvistetaan työyhteisön hyvinvointia tukevia käytäntöjä ja tarjotaan toimihenkilöille monipuolisia mahdollisuuksia hyödyntää ja kehittää omaa osaamistaan. Vahvistetaan toimijoiden itsensä johtamisen taitoja ja tarjotaan sitä helpottavia työkaluja.	Toimihenkilöille ja puheenjohtajistolle järjestettiin koulutus itsensäjohtamisesta vuoden alussa yhdessä Nyyti ry:n kanssa. Lisäksi toimiston porukalle järjestettiin toimiston kehittämisspäivä elokuun alussa, jossa käsiteltiin yhteisiä käytänteitä, palautteenantoa sekä itsensä johtamista. Toimenpidesuunnitelma toimijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseen otettiin mukaan strategiaprosessiin ja asiakirjatyöstöön. Siitä tehtiin vuoden 2021 yksi kärkihankkeista.
10	Toiminnan rahoitus	Liiton rahoituspohja on monipuolinen.	Haetaan rahoitusta uusiin hankkeisiin ja ydintoiminnan sivuhaaroihin eri ministeriöiltä, säätiöiltä tai muilta kumppaneilta. Varmistetaan, että julkinen avustus kasvaa tai säilyy samalla tasolla.	Työelämähankkeelle haettiin elokuun alussa uutta rahoitusta. Lisäksi valmisteltiin avustushakemus esports-toiminnan aloittamiseen liitossa. Yleisavustusta haetaan syyskuun aikana. Onnistuneen korona-ajan viestinnän ansioista saatiin tehtyä uusia kumppanuuksia muun muassa ministeriöiden kanssa.

YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA 2020–2022

TAPAHTUMAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2019):

Liitto järjestää vuosittain 11 suurempaa koulutustapahtumaa, joille ovat tervetulleita kaikki lukiolaiset. Esteettömyyden huomioimisessa näissä tapahtumissa on parannettavaa. Tapahtumat ovat itsessään edullisia, mutta majoitus kustantaa muutamista kympeistä reiluun sataan euroon.

Tapahtumapaikoista päätettäessä on huomioitu aikaisempien vuosien paikkakunnat ja tätä kautta maantieteellinen kattavuus vuosien saatossa. Jokaisen mukavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi kaikki tapahtumat ovat alkoholittomia. Tapahtumapalautteet otetaan huomioon seuraavaa tapahtumaa järjestettäessä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Jokainen lukiolainen kokee olevansa tervetullut liiton tapahtumiin.	Liitto kannustaa jäsenistöään toimimaan tasavertaisesti kaikkia kohtaan.	Liitto on luonut toimijoiden käyttöön yhdenvertaisuuden muistilistan tapahtumiin. Päivityksen yhteydessä kesällä 2020 pyritti aiempaa paremmin huomioimaan erilaisia esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä aiheita. Yhdenvertaisuudesta on myös koulutettu tapahtumilla. Kesällä 2020 luotu liitolle turvallisemman tilan periaatteet, jotka jaetaan osallistujille ilmoittautumisen yhteydessä ja käydään läpi tapahtumien alussa. Lisätty ilmoittautumislomakkeisiin kohta, että hyväksyykö em. ohjeet.
2	Osallistujat voivat ilmaista itseään, esimerkiksi sukupuoli-identiteettiään haluamallaan tavalla ilman pelkoa syrjityksi tulemisesta.	Kaikissa tapahtumajärjestelyissä otetaan huomioon ihmisten moninaisuus ja jokaisen itsemääritysoikeus.	Tapahtumille järjestetään unisex-vessat, ilmoittautumisessa ei kysytä sukupuolta tai osallistujien sukupuolia ei tilastoida.
3	Osallistuminen liiton tapahtumiin on mahdollista lukiolaisen mistään ominaisuuksista tai lähtökohdista riippumatta.	Tarkastellaan mahdollisuutta saada tapahtuma alennettuun hintaan toimijan taustan huomioiden. Tapahtumia järjestetään maantieteellisesti kattavasti hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä. Tapahtumapaikkakuntia suunniteltaessa valitaan paikkakunnat tapahtuman kokoon ja luonteeseen sopiviksi. Selvitetään mahdollisuutta antaa tapahtumastipendejä niitä eniten tarvitseville, jotta mahdollisimman moni voisi osallistua liiton tapahtumiin taloudellisesta tilanteesta riippumatta.	Kannustetaan piirejä ja kouluja tukemaan osallistujiansa kustannuksia resurssien puitteissa. Selvitetään liiton mahdollisuutta toimia asian tiimoilta vuonna 2021. Tapahtumia järjestetään maantieteellisesti kattavasti hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä. Tapahtumapaikkakuntia suunniteltaessa valitaan paikkakunnat tapahtuman kokoon ja luonteeseen sopiviksi. Asiaa on selvitetty, mutta selvitystyö jatkuu. Lukiolaissäätiö ei lähtenyt tukemaan asian edistämistä, joten täytyy selvittää muita mahdollisuuksia.
4	Liiton tapahtumat ovat esteettömiä.	Tapahtumapaikoista ja tapahtuman sisällöstä päätettäessä otetaan huomioon esteettömyys. Tapahtumapaikkojen esteettömyydestä tiedotetaan tapahtumaviestinnässä. Nimetään henkilöt, joihin voi olla yhteydessä esteettömyysasioista ja kerrotaan heistä osallistujille. Laitetaan tapahtumailmoittautuslomakkeisiin kohta, jossa voi ilmoittaa tarvitsemistaan erityisjärjestelyistä. Liitto takaa tarvittaessa henkilökohtaiselle avustajalle ilmaisen osallistumisen tapahtumalle. Yhdenvertaisuuden toteutuminen piirin tapahtumissa on yksi tulostavoitepalautusten saamisen kriteeri. Luodaan liiton ja piirien sekä jäsenjärjestöjen käyttöön yhdenvertaisuus-checklist, josta tapahtuman järjestäjä voi tarkistaa, että yhdenvertaisuusasiat on otettu huomioon. Luodaan yhdenvertaisuus-checklististä lomake, jonka piirit ja jäsenjärjestöt täyttävät tapahtuman jälkeen.	Periaatetta noudatetaan jo parhaan mukaan. Lisäksi ilmoittautumisessa selvitetään osallistujien muut erityistarpeet, jotta ne voidaan huomioida tapahtuman esteettömyysjärjestelyissä. Tapahtumapaikkojen esteettömyydestä tiedotetaan tapahtumaviestinnässä (esim. pyörätuoliliiska, äänentoisto, induktiosilmukka jne.) ja kannustetaan osallistujia kertomaan järjestäjille erityistarpeistaan. Tapahtuman päävastuuhenkilöön voi olla yhteydessä esteettömyysasioista, ja hänestä/heistä kerrotaan osallistujille. Tapahtumailmoittautuslomakkeisiin on lisätty kohta, jossa voi ilmoittaa tarvitsemistaan erityisjärjestelyistä. Liitto takaa tarvittaessa henkilökohtaiselle avustajalle ilmaisen osallistumisen tapahtumalle. Selvitetään, miten voitaisiin paremmin huomioida tai toteuttaa, jotta yhdenvertaisuuden toteutuminen piirin tapahtumissa olisi yksi tulostavoitepalautusten saamisen kriteeri. Päivitetty kesällä 2020. Otetaan piireille ja jäsenjärjestöille käyttöön viimeistään vuodelle 2021. Luodaan yhdenvertaisuus-checklististä lomake, jonka piirit ja jäsenjärjestöt täyttävät tapahtuman jälkeen - viimeistään 2021
5	Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista tapahtuman osallistujia tietää, kenelle voi siitä kertoa, myös anonyymisti, ja tilanteeseen puututaan.	Nimetään jokaiselle tapahtumalle häirintäyhdyshenkilöt, joihin tapahtuman osallistujat voivat olla tarpeen tullen yhteydessä ja kerrotaan heistä osallistujille. Tapahtumien palautelomakkeet voi halutessaan antaa täysin anonyymina.	Nimetään jokaiselle tapahtumalle häirintäyhdyshenkilöt, joihin tapahtuman osallistujat voivat olla tarpeen tullen yhteydessä ja kerrotaan heistä osallistujille. Häirintäyhdyshenkilöt koulutetaan tehtäviinsä joka vuosi. Tapahtumien palautelomakkeet voi halutessaan antaa täysin anonyymina.

VAALIT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2019):

Liiton vaalikulttuuri on kehittynyt viime vuosina hyvään suuntaan. Vaaleille on viime vuosina nimetty joka syksy yhdenvertaisuustarkkailijat, joihin voi ottaa yhteyttä vaaleihin liittyvissä rikkomuksissa.

Varsinkin keskusliiton luottamushenkilöiden sukupuolijakauma kautta liiton historian on ollut erittäin epätasainen. Liiton 34-vuotisessa historiassa 33 puheenjohtajasta vain 7 on ollut naisia, ja liittohallitusten kokoonpainot kautta aikain ovat olleet muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta miesvaltaisia. Liiton historiassa ei ole yhtäkään vain naisista koostuvaa puheenjohtajistoa. Piiritoiminnassa ja piirien johdossa sukupuolijakauma on selkeästi tasaisempi, mutta useammin naisvaltainen kuin miesvaltainen.

Keskusliiton luottamustehtäviin hakevien henkilöiden vaikuttamistaustat liitossa ovat nykyään kirjavampia kuin ennen, eli tiettyjä stereotypioita on onnistuttu rikkomaan.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Jokainen liiton jäsen kokee, että hän voi tavoitella luottamustehtäviä asettumalla ehdolle vaaleissa taustastaan riippumatta.	Toimijoita kannustetaan asettumaan ehdolle vaaleissa mistään henkilökohtaisista ominaisuuksista tai järjestöhistoriastaan riippumatta.	Toimenpide on jo käytössä, ja tätä tuodaan esille ehdolle asettumista koskevissa "mainoksissa" ja ohjeistuksissa. Asiasta kysytään aktiivikyselyssä. Ehdokkaille toteutetaan liittokokouksen jälkeen yhdenvertaisuutta koskeva kysely.
2	Vaalikulttuuri on yhdenvertainen ja tasa-arvoinen ja mahdollistaa jokaisen halukkaan ehdokkuuden.	Yhdenvertaisuustarkkailijat seuraavat tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja hyvien tapojen toteutumista vaalisyksynä niin liiton kuin piirien vaaleissa ja heille voi ilmoittaa rikkomuksista.	Ennen liittokokousta 2020 tehdään suunnitelma, miten toteutetaan systemaattisesti.
3	Ehdokkuus ei vaadi kohtuuttomasti rahallista tai ajallista panostusta.	Vaalikampanjointi on vapaata niissä rajoissa joissa ehdokas ei omalla kampanjoinnillaan loukkaa toisen vapautta kampanjoida. Tarjotaan liiton tai piirien johtotehtäviin hakeville maksuton koulutustapahtuma. Liitto tukee liiton johtotehtäviin hakevia keskeisiin vaalipaneelisiin ja -tilaisuuksiin osallistumisen kustannuksissa.	Huomioidaan ohjeistuksissa. Järjestetään Korpikiekka. Tapahtumasta ei peritä maksua. 2020 järjestettiin koronatilanteen vuoksi etä tapahtuma. Asiasta on käyty keskustelua, miten tämä olisi mahdollista. Lisäksi tuetaan mahdollisuutta järjestää etä tapaamisia luottamustehtäviin hakeville.
4	Demokratia toteutuu täysin henkilövalinnoissa.	Henkilövalinnat suoritetaan aina äänestyksellä, kun ehdokkaita on enemmän kuin valittavia henkilöitä. Henkilövalinnoissa ei käytetä vaalivaliokuntaa tai muuten neuvotella vaalin tulosta. Liitossa ei hyväksytäkään minkään asteista ryhmäkuria, joka ilmeni esimerkiksi piirijärjestöjen tai opiskelijakuntien äänestyskäytännöissä tai puoluepoliittisena järjestäytymisenä. Liittohallitus sekä piirien puheenjohtajistot eivät ota kantaa piirien henkilövalintoihin. Liittohallitus ei ota kantaa liittohallitusvaaliin. Toimihenkilöt ja istuva puheenjohtajisto eivät ota henkilövalintoihin kantaa.	Toteutuu jo. Toteutuu jo. Toteutuu jo, mutta hyvä seurata vuosittain. Yhdenvertaisuustarkkailijat ovat aktiivisia liittokokouksen aikana ja heille voi ilmoittaa ilmenevistä epäkohdista. Syksyisin muistutetaan ja käydään läpi pelisääntöjä. Käytännöt sovittava PTMK:n ja liittohallituksen osalta reagoinnissa. Syksyisin muistutetaan ja käydään läpi pelisääntöjä. Liittohallitus ei ota kantaa ehdokkaisiin, ja pyrkii tsemppaamaan ihan jokaista ehdokasta tasapuolisesti. Mietitään tulevaisuudessa tarkemmin, miten käytäntöä toteutetaan. Tämä toteutuu jo. Syksyisin muistutetaan ja käydään läpi pelisääntöjä. Toimihenkilöt ja puheenjohtajisto eivät reagoi keidenkään ehdokkaiden vaalipostauksiin somessa, ja tästä tiedotetaan myös ehdokkaita ja tukitiimejä.

VIESTINTÄ

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2019):

Liiton nettisivujen ja muun viestintämateriaalin helppolukuisuutta on tarkasteltu ja sen pohjalta on ryhdytty toimiin. Kieliversiot ovat tarjolla suomen lisäksi myös englanniksi, ruotsiksi sekä pohjoissaameksi.

Liitolla on useita kuvapankkeja, joista viimeisimmät on kuvattu vuosina 2017 ja 2019. Kuvapankit ilmentävät lukiolaisten moninaisuutta hyvin, mutta eivät kiittävästi. Liitossa käytettyjä käsitteitä on viime aikoina erityisesti ulkoisessa viestinnässä avattu yleiskielisiksi. Työtä on kuitenkin tehtävä erityisesti brändistrategian jalkauttamisen kanssa työntekijöille sekä liitossa toimiville yksilöille.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liiton vuorovaikutuksellinen viestintä tavoittaa kaikki Suomen lukiolaiset.	Edistetään lukiolaisten tietoisuutta siitä, keille tapahtumat ja toiminta ovat suunnattuja.	Tapahtumamarkkinoinnissa tarkennetaan kenelle tapahtumat erityisesti sopii. Lähtökohtaisesti tapahtumat ovat aina suunnattuja kaikille lukiolaisille. Tapahtumia kehitetään paremmin kohdeyleisölle suunnatuiksi. Kerrotaan toiminnasta Kouluksella.
2	Liiton viestinnässä näkyä lukiolaisten moninaisuus. Lukiolaiset kokevat samaistumista viestinnän sisältöihin.	Liiton viestintä tunnistaa lukiolaisten moninaisuuden ja pyrkii ilmentämään sitä.	Visuaalisessa viestinnässä (kuvat, kuvitukset, videot) käytetään ja näytetään monen näköisiä nuoria (esim. ihonväritään, pukeutumisltaan ja tyyliään).
3	Liiton viestintä on esteetöntä, ja sisältö on helposti ymmärrettävää.	Kehitetään liiton nettisivujen monikielisyyttä.	Käännöksistä on käytävä keskustelua vuosina 2021–2022. Käännökset vaativat lisäresursseja.
		Parannetaan viestinnän ja muiden materiaalien helppolukuisuutta ja esteettömyyttä, esimerkiksi tekstityksillä.	Lisätään kaikkiin uusiin julkaistaviin videoihin tekstitykset, jos se ei ole kohtuuttoman työn takana (esim. liittokokous striimitallenne on asia erikseen). Lisätään Instagram Stories -videoihin puheesta tärkeimmät pointit tekstinä. Arvioidaan digitaalisen viestinnän saavutettavuuden tasoa WCAG-kriteeristön avulla ja kehitetään sitä täyttämään A- ja AA-tason kriteerit → 2021 viestinnän kärkihanke toimintasuunnitelmassa. Seurataan myös piirien viestintää ja tarvittaessa koulutetaan ja muistutetaan piiritoimijoita saavutettavuusasioista.
		Vältetään ulkoisessa viestinnässä lyhenteitä ja liittoslangia.	Ei käytetä lyhenteitä tai liittoslangia puheessa eikä tekstissä, kun viestitään liitosta ulospäin. Jos lyhenteen käyttäminen on välttämätöntä tai viestiä selkeyttävää, se avataan tekstin alussa. Koulutetaan ja muistutetaan tarvittaessa toimijoita. 2020 alussa koulutettu Talvipäivillä ja toimistolla.

TYÖSKENTELY LIITOSSA

Yleistä nykytilanteesta (2019):

Sukupuolten välinen palkkatasa-arvo toteutuu liiton työntekijöiden keskuudessa tällä hetkellä täydellisesti. Työilmapiiri on lämmin ja kannustava, ja yleinen työhyvinvointi on hyvä. Liiton työntekijät ovat aktiivisesti mukana rakentamassa ja kehittämässä järjestökulttuuria. Liiton toimitilat eivät tällä hetkellä ole esteettömiä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liitossa työskenteleviä kohdellaan yhdenvertaisesti.	Selvitetään mahdollisuutta edistää toimitilojen esteettömyyttä.	Liiton toimisto ei ole esteetön eikä toistaiseksi ole mahdollisuutta muuttaa sitä sellaiseksi. Huomioidaan esteettömyys mahdollisissa tulevien toimitilojen kartoituksissa.
		Kaikki samanlaisissa tehtävissä työskentelevät saavat sukupuolesta riippumatta samaa palkkaa.	Toteutuu.
2	Työyhteisö ei ole cis- eikä heteronormatiivinen.	Tehtävänimikkeissä ei esiinny sukupuoleen viittaavia liitteitä.	Toteutuu. (Lukiolaissäätiö ei osa liittoa, mutta nimike 'asiamies' kaipaisi päivytystä sopivalla hetkellä)
3	Työilmapiiri on hyvä ja kannustava, jossa jokainen saa olla oma itsensä. Jokainen liitolle työtä tekevä kokee olevansa osa työyhteisöä.	Suoritetaan työhyvinvointikyselyitä ja kehitetään työympäristöä ja -yhteisöä tulosten mukaisesti.	Helmikuussa 2020 tehty kysely kehityskeskusteluiden yhteydessä, ergonomiatarkastuksen yhteydessä sovittiin toimenpiteistä työympäristön kehittämiseksi.
			Kesäkuussa 2020 tehtiin kevään arviointi- ja hyvinvointikysely sekä etätyöskentelyn työturvallisuuskartoitus, josta tehtiin toimenpide-ehdotukset työnantajalle.
4	Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista työntekijä tietää, kenelle voi siitä kertoa.	Nimetään toimihenkilöistä joka vuoden alussa kaksi häirintäyhdyshenkilöä, joihin kuka tahansa toimija tai toimihenkilö voi olla yhteydessä ympäri vuoden.	Nimitys tehty ja tarvittaessa vaihdettu henkilöstön vaihtuessa. Viestiminen ulospäin tekemättä. Vuonna 2021 tehdään näkyvämmäksi.
5	Liiton rekrytointiprosessit ovat hakijoille reiluja ja mielekkäitä.	Rekrytointien yhteydessä kaikkia kohdellaan tasa-arvoisesti koko prosessin läpi.	Tätä pyritään aina toteuttamaan. Liittohallitukselle koulutetaan jatkossa joka vuosi liiton rekrytointiperiaatteet ja rekryjä ohjaavat lait ja asiakirjat.
		Liiton työntekijöiden rekrytointi toteutetaan anonymisti.	Voidaan kokeilla rekrytointien anonymisointia alkaen 2021 tai 2022, mikäli siihen on resursseja.

LUOTTAMUSHENKILÖT JA LUKIOLAISTOIMIJAT

Yleistä nykytilanteesta (2019):

Järjestön vapaaehtoistoimijat tuntevat työnsä arvokkaaksi ja näkevät sen tulokset. Työmäärän tasaisemman jakautumisen ja paremman delegoinnin suhteen on kuitenkin vielä tehtävää, sillä on vaarana, että vapaaehtoistoimijat kokevat taakkansa liian suureksi eivätkä koe avun pyytämistä tarpeeksi helpoksi.

Eri elinten jäsenet tuntevat saavansa tasa-arvoista kohtelua luottamustehtävässään tai muuna osana toimintaa, mutta yhdenvertaista kohtelua on nostettava ja vahvistettava jatkuvasti.

Ilmapiiiri luottamushenkilöiden ja järjestön kaikkien toimijoiden kesken on hyvä ja syrjintää ei juuri esiinny. Hyvän ja kaikkia kunnioittavan toimintakulttuurin luominen ja ylläpitäminen on jokaisen toimijan vastuulla, ja sitä vastaan toimiminen tulee tunnistaa heti ja siihen tulee puuttua.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liitossa toimiminen on esteetöntä.	Ketään ei syrjitä, ahdistella tai kiusata toiminnassa ja kyseisiin toimiin reagoidaan välittömästi asian vaatimalla vakavuudella.	Huomioidaan koulutuksissa, tapahtumien alussa, piirikummitoiminnassa, kaikkialla. Sanotaan ääneen.
2	Jokainen luottamushenkilö ja lukiolaistoimija voi liitossa hyvin ja toimiminen on mielekästä eikä syrjintää tapahdu.	Kaikesta liiton toiminnasta on mahdollista antaa anonymisti palautetta ympäri vuoden. Ketään ei pakoteta osallistumaan epämiellyttäviin tilanteisiin tai tapahtumiin vastoin tahtoaan.	On olemassa anonymisti palautekanava: bit.ly/palautekaikesta. Lisätään myös nettisivuille ja parannetaan tiedottamista aiheesta. Huomioidaan kaikessa. Mietitään etukäteen omassa toiminnassa mahdollisia vaihtoehtoisia tapoja osallistua. Vältetään toimintatapoja, jotka voivat aiheuttaa epämiellyttävän olon toimijoille/osallistujille.
3	Luottamushenkilöt osaavat toimia ja viestiä kriisi- ja ongelmatilanteissa tilanteen vaatimalla tavalla.	Kriisi- ja ongelmatilanteiden viestinnästä tehdään pakollinen osa jokaisen luottamustoimijan koulutusta niin liitossa kuin piireissä.	On mukana liittohallituksen ja PTMK:n koulutuksissa. Selvitetään 2021-2022, miten voitaisiin vielä paremmin jakaa tietoa piiritoimijoille.
4	Luottamustehtäviin hakeutumista ja valituksi tulemistä koskevia oletuksia tai ennakkoluuloja ei ole.	Edistetään yhdenvertaista ja tasa-arvoista toimintakulttuuria sekä puretaan esteitä ja ennakkoluuloja ja ehkäistään niiden syntymistä.	Lisätään yhdenvertaisuudesta puhumista tapahtumiin ja muuhun toimintaan, jotta esteet ja ennakkoluulot tulisivat näkyville. Tästä esimerkkinä turvallisemman tilan periaatteet, jotka otettiin käyttöön syksyllä 2020. Mahdollinen koulutus toimistolle (esim. antirasismiin liittyen) sopivassa kohdassa.
5	Jokaisen tekemä työ on yhtä arvokasta.	Kaikkien toimijoiden antamaa työpanosta arvostetaan ja sen merkitys tunnustetaan.	Puhutaan asiasta myös ääneen niin perehdytyksissä kuin tapahtumissakin.
6	Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista luottamushenkilö tietää, kenelle voi siitä kertoa.	Liittohallituksessa on ympäri vuoden kaksi häirintäyhdyshenkilöä, joihin kuka tahansa toimija voi olla yhteydessä. Häirintäyhdyshenkilöt koulutetaan tehtävään.	Valittu liittohallituksesta Tuija, Hugo ja Emilia. He osallistuivat keväällä 2020 Allianssin häirintäyhdyshenkilökoulutukseen.
7	Toimintaan on mahdollista lähteä mukaan läpi vuoden.	Tarjotaan mahdollisuuksia lähteä mukaan läpi vuoden, vaikka luottamushenkilöt valitaan vain kerran vuodessa.	Kiinnitetään tähän huomiota toiminnan suunnittelussa niin piireissä kuin liitossa. Piireissä esim. kannustetaan lähtemään mukaan tiimitoimintaan muulloinkin kuin vuoden alussa.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN SUUNNITELMA 2019–2021

TAPAHTUMAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Liitto järjestää vuosittain 11 suurempaa tapahtumaa eri puolilla Suomea. Koulutusten tapahtumapaikoista päätettäessä on huomioitu aikaisempien vuosien paikkakunnat ja maantieteellinen kattavuus sekä riittävän hyvät kulkuyhteydet. Kulkuyhteyksiä ei kuitenkaan tarkastella kestävän kehityksen näkökulmasta riittävästi. Tapahtumapaikalta on usein huomattavasti matkaa majoitukseen ja/tai lähimmälle julkisen liikenteen asemalle, mikä johtaa runsaaseen yksityisautoiluun ja taksin käyttöön tapahtumapaikalla.

Tapahtumilla ruokailu hoidetaan joko omatoimisesti tai Liiton järjestämänä. Liiton tarjoama ruoka on monipuolista ja erityisruokavaliot huomioidaan hyvin. Ruokaa tilatessa ei kuitenkaan tarkastella riittävästi sen hiilijalanjälkeä. Tapahtumilla syntyy myös usein tarpeetonta ruokahävikkiä. Kestävä kehitys ei kuulu tapahtumien koulutussisältöihin. Tapahtumilla ei useimmiten kierrätetä jätteitä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Tapahtumien hiilijalanjälki on mahdollisimman pieni. Tapahtumapaikoille kulkeminen ei aiheuta tarpeettomia päästöjä.	Valitaan tapahtumapaikat siten, että tapahtumapaikalle pääsee helposti julkisilla kulkuvälineillä tai muuten mahdollisimman pienellä hiilijalanjäljellä. Tapahtumapaikan on oltava kävelyetäisyydellä julkisen liikenteen pysäkiltä tai tapahtumapaikalle on järjestettävä yhteiskuljetus osuudelle, jota ei voi kulkea julkisilla kulkuvälineillä. Kuljetuksen hiilijalanjälki on valintakriteeri yhteiskuljetusten palveluntarjoajia valittaessa.	Useimmat tapahtumat hyvien kulkuyhteyksien päässä. Kevätpäivillä yhteiskuljetus mahdollisimman ympäristöystävällinen. Majoitus ja koulutuspaikka pyritään hankkimaan mahdollisimman läheltä toisiaan. Tapahtumapaikat pyritään valitsemaan läheltä julkisen liikenteen asemia ja pysäkkejä. Tapahtumapaikalle on järjestetty yhteiskuljetuksia, mikäli matkat ovat olleet pitkiä. Kuljetuksen hiilijalanjälki sisällytetään tarjouspyyntöön. Tarkennetaan toimintatapaa 2021.
2	Tapahtumilla ei synny tarpeetonta jätettä.	Tapahtumilla huolehditaan kierrätyksestä varaamalla jätteille ja pantillisille pulloille lajitteluastiat sekä opastamalla osallistujia. Tarjotaan tapahtumilla mahdollisuus kaulanauhojen kierrättämiseen. Suositetaan paperittomia toimintamuotoja koulutuksissa. Jos paperisia materiaaleja tarvitaan, niitä uudelleenkäytetään mahdollisuuksien mukaan.	Tehdään laminoidut (uudelleen käytettävät) kierrätysohjeet ja huolehditaan kierrätyspisteiden helposta saavutettavuudesta. Mainitaan tapahtumakirjeessä ja tapahtuman lopuksi laitetaan esille laatikko, johon voi palauttaa kaulanauhan. Paperin kulutus harkitaan aina tarkkaan ja uudelleenkäytetään materiaaleja. Paperisten materiaalien käyttöä tulee perusteella aina pedagogisesti.
3	Tapahtumilla tarjottava ruoka on ekologista ja osallistujia saa mahdollisuuksia tutustua ekologiin ruokavalioiden.	Tapahtumilla tarjottavaa ruokaa hankittaessa huomioidaan sen ekologisuus tarjoamalla mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kotimaisia kausituotteita sekä kasvispainotteista ruokaa.	Niillä tapahtumilla, joissa tarjotaan ruoka järjestäjien puolesta, pyritään suosimaan kotimaisia kausituotteita ja kasvispainotteista ruokaa. Osallistujia voidaan kannustaa tekemään ympäristöystävällisiä valintoja omakustanteisissa ruokailuissa.
4	Tapahtumilla ei synny tarpeetonta ruokahävikkiä.	Tehdään yhteistyötä esimerkiksi kauppojen kanssa hävikkiruuan hyödyntämiseksi. Tapahtumilla, joilla liitto tarjoaa ruokailut, ruokailuihin sisällytetään vähintään yksi kasvisruoka. Tarjotaan osallistujille mahdollisuuksia kokeilla erilaisia ekologistia ruokavaloita, ja arvioidaan mahdollisimman tarkasti tarvittavan ruoan määrää. Ohjeistetaan toimijoita tapahtumalle tarvittavan ruoan määrän arvioinnissa.	Mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi saman päivän aamupalatarvikkeet voi ostaa alennetuista läheltä viimeistä käyttöpäivää olevia tuotteista. Pyritään tarjoamaan aina kasvisruokaa. Tuodaan näkyväksi eri ruokavalintojen hiilijalanjälkiä. Tarvittaessa pyydetään ulkopuolisia asiantuntijoita puhumaan aiheesta tapahtumilla. Annetaan suosituksia tapahtumapaikan läheisistä ruokapaikoista. Ohjeistetaan ruoan määrän arvioinnissa. Piireille annetaan tieto tapahtuman erityisruokavaloista ja osallistujamäärästä ruuan arvioinnin avuksi.
5	Tapahtumilla osallistujia saa eväitä kaikkien kestävän kehityksen osa-alueiden toteuttamiseen omassa toiminnassaan.	Tapahtumien koulutuksiin sisällytetään näkökulmia eri kestävän kehityksen osa-alueista.	Toimitaan esimerkkinä tekemällä kestävän elämäntavan mukaisia valintoja.
6	Tapahtumat kannustavat niille osallistujia eri taustoista tulevia lukiolaisia jatkamaan liiton toiminnassa ja kehittämään liittoa.	Kestävän kehityksen toteutuminen piirin tapahtumilla ja muussa toiminnassa otetaan huomioon piireille maksettavissa tulostavoitepalautuksissa. Luodaan liiton ja piirien käyttöön kestävän kehityksen checklist, josta tapahtuman järjestäjä voi tarkistaa, että kestävä kehitys on otettu huomioon tapahtumalla. Tapahtumia suunniteltaessa otetaan huomioon sekä uudet osallistujat että pitkään toiminnassa mukana olleet. Liiton toimijat toivottavat sekä uudet että vanhat kasvat tervetulleiksi tapahtumille ja huolehtivat avoimesta ilmapiiristä.	Kestävän kehityksen toteutuminen otetaan huomioon toteutuneen toiminnan mukaan piireille maksettavissa tulostavoitepalautuksissa. Luodaan kestävän kehityksen checklist hyödynnettäväksi liiton ja piirien tapahtumilla (julkaistaan viimeistään 2021). Talvipäivät on suunnattu uusille toimijoille, sillä siellä opitaan perusteita toimimisesta Lukiolaisissa. Muilla tapahtumilla näitä taitoja pääsee syventämään. Liiton toimijat toivottavat sekä uudet että vanhat kasvat tervetulleiksi tapahtumille ja huolehtivat avoimesta ilmapiiristä. Jee!

HANKINNAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Kaupasta hankintoja tehdessä käytetään usein kertakäyttöisiä muovikasseja. Piirien tapahtumille sekä valtakunnallisten tapahtumien iltaohjelmiin hankitaan lähes poikkeuksetta kertakäyttöisiä astioita, jotka on valmistettu pääsääntöisesti muovista ja kartongista. Tuotteen hinta on usein merkittävin kriteeri ostopäätöstä tehdessä, eikä esimerkiksi tuotteen käyttöikää tai hiilijalanjälkeä huomioida riittävästi.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liiton toimintaan liittyvät hankinnat ovat sekä ekologisesti, eettisesti että taloudellisesti kestäviä. Hankittavat tuotteet ja palvelut ovat ekologisesti tuotettuja.	Tuotetta hankittaessa otetaan huomioon sen käyttöikä sekä käyttötarpeen kesto.	Käytetään aina harkintaa hankintoja tehdessä ja mietitään, voisiko sen saada käytettynä tai lainattuna. Luodaan huoneentaulu vastuullisten hankintojen tekemiseen 2021.
		Vältetään hankintoja, jotka tekevät liiton riippuvaiseksi tietyistä tavarantoimittajasta tai valmistajasta.	Kiinnitetään tähän huomiota hankintoja tehdessä. Liitetään huoneentauluun.
		Selvitetään hankittavien tuotteiden ja palveluiden ekologisuus.	Painettavissa materiaaleissa sekä toimiston hankinnoissa on otettu huomioon ekologiset materiaalit (esim. kopiopaperi, painotuotteet, toimiston saippuat, kahvit ym.). Otettu toimistolla käyttöön käsipyyhepaperien lisäksi pyyherullat.
		Hankittaessa palkintoja huomioidaan niiden ekologisuus esimerkiksi suosimalla kiertopalkintoja.	Arvontojen palkinnoissa on suosittu esimerkiksi lahjakortteja ja palkittu aineettomilla lahjoilla.
		Aiemmille tapahtumille tehtyjä hankintoja hyödynnetään myös tulevilla tapahtumilla.	Painettu materiaali on pääosin tapahtumilla samoja. (Esimerkiksi kyltit ym.) Lisäksi kaulanauhoja kierrätetään.
2	Hankinnoista ei aiheudu tarpeetonta jätettä.	Kaupasta hankintoja tehtäessä ei osteta muovikasseja tai -pusseja, vaan käytetään olemassa olevia kangas- tai kestokasseja sekä -pusseja.	Toteutuu jo melko hyvin. Liitetään huoneentauluun.
		Kertakäyttöastoiden hankkimista vältetään, mutta jos niitä on välttämätöntä hankkia, vältetään muovisia kertakäyttöastioita. Kertakäyttöastoiden asianmukaisesta kierrätyksestä huolehditaan.	Toteutuu jo monilta osin. Huoneentauluun.

HALLINTO JA TOIMISTO

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Liitto tarjoaa työntekijöilleen työsuhte-etuna julkisen liikenteen matkat HSL-alueella, joten työntekijöiden matkat toimistolle kuljetaan pääsääntöisesti käyttäen julkista liikennettä. Toimistolla ei käytetä kertakäyttöastioita ja jätteet lajitellaan. Liiton jäsenmaksun paperilaskutus on jäsenelle maksullinen, sähköinen laskutus maksuton. Jäsenten tietoisuus tästä on kuitenkin puutteellista. Hankittaessa toimistolle pesuaineita niiden ekologisuutta ei ole tarkasteltu systemaattisesti. Liiton talouden suunnittelu on pitkäjänteistä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liiton toiminnasta ei aiheudu turhaa tulostusjätettä.	Asiakirjoja tulostettaessa selvitetään, ovatko tulosteet välttämättömiä ja kuinka paljon niitä tarvitaan.	Liittokokoukseen painatetaan erillinen painettu pumaska vain niille, jotka sen tilaavat erikseen. Kaikki aineistot pyritään tuottamaan digitaalisesti. Huomioidaan yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuus.
2	Liiton laskutus toimii sähköisesti.	Tiedotetaan liiton jäseniä sähköisestä laskutuksesta sekä kannustetaan jäseniä ottamaan sähköinen laskutus käyttöön perimällä maksua paperilaskusta.	Paperimaksusta peritään 2,90€ lisämaksu. Sähköisellä liittymislomakkeella on oletusarvoisesti valittu sähköpostilasku. Otetaan jäsenlaskutuksessa käyttöön myös e-laskumahdollisuus vuoden 2020 aikana.
3	Liiton toimisto toimii esimerkkinä ekologisesta toimistosta.	Huolehditaan kierrätyksestä liiton toimistolla varaamalla jätteille lajitteluastiat sekä opastamalla tilojen käyttäjiä.	Toimistolta löytyy erilliset astiat biojätteelle, muoville, kartongille, paperille sekä sekajätteelle. Myös tyhjiä pulloja ja tölkeille on oma astiansa. Metallin- ja lasinkeräysastiat puuttuvat toimistolta.
		Toimistolla siirrytään ympäristöystävällisiin pesuaineisiin ja selvitetään mahdollisuutta luopua käsipyyhepaperista.	Saippuat ja tiskiaineet ovat ympäristöystävällisiä. Pitää kartoittaa mahdollisuutta sopia siivoojan kanssa ympäristöystävällisistä siivoustuotteista. Toimistolle on laatu käsipyyherullatelineet vessoihin, jotta käsipaperin käyttöä voitaisiin vähentää.
4	Liiton työntekijät ovat tietoisia kestävän kehityksen edistämisestä liiton toiminnassa.	Koulutetaan liiton työntekijöitä kestävään kehitykseen liittyvissä asioissa.	Suunnitellaan toteutusta ja toteutetaan koulutus työntekijöille 2021.
5	Liitto toimii esikuvana kestävän kehityksen edistämisessä järjestökentällä.	Selvitetään ja hyödynnetään yhteistyömahdollisuuksia erilaisten järjestötoiminnan kestävä kehityksen mittareiden luomiseksi.	Selvitetään vuonna 2021.
		Tehdään kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumus.	Selvitetään asiaa 2021 (https://kestavakehitys.fi/sitoutumus2050)
		Huolehditaan liiton työntekijöiden sekä liittohallituksen hyvinvoinnista järjestämällä virkistystapahtumia.	Työntekijöille järjestetään kaksi kertaa vuodessa virkistystapahtumia. Näiden lisäksi liitto tukee tiimien omia tiimpäiviä sekä toimihenkilöiden itsenäisesti järjestämiä vapaa-ajan viettohetkiä työyhteisön kesken.
6	Liiton taloudelliset toimintaedellytykset säilyvät alati sekä muuttuvassa toimintaympäristössä.	Suunnitellaan liiton taloutta pitkäjänteisesti ja hoidetaan varallisuutta suunnitelmallisesti.	Taloussuunnittelua tehdään vuosittain. Tänä vuonna tehtiin kaksi reaalitalousarviota korona-viruspandemian takia. Tehdään liitolle pidempi aikainen keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma.

MATKUSTAMINEN

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Liitto maksaa matkakorvauksia niihin oikeutetuille lähinnä julkisilla kuljetuista matkoista. Matkakorvauksia ei makseta polkupyörällä kuljettaessa. Erikoistilanteissa myös oman auton tai taksin käyttö on sallittua matkakorvauksien piirissä olevalla matkalla. Käytänteet siitä, milloin oman auton käyttö on sallittua, eivät ole yhtenäiset piirien ja keskusliiton välillä. Liiton ja piirien tapahtumille matkustetaan edelleen usein omalla autolla.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liiton toimintaan liittyvästä matkustamisesta ei aiheudu turhia päästöjä.	Suositaan matkustamista julkisilla kulkuvälineillä, etenkin junalla.	Matkat tehdään lähtökohtaisesti julkisilla ja erityisesti vuonna 2020 on suosittu etäyhteyksiä kokousten ja tapahtumien järjestämisessä, jotka eivät ole vaatineet matkustamista.
2	Liiton toiminnassa vähennetään yksityisautoilua.	Sallitaan oman auton käyttö matkakorvauksiin oikeutetulta henkilöltä vain tapauksissa, joissa matkustaminen ei ole järkevästi mahdollista julkisilla kulkuvälineillä, ja yhdenmukaistetaan käytänteitä siitä, missä tilanteissa matkustaminen omalla autolla on sallittua.	Tarkistetaan ja päivitetään nykyiset käytänteet vuoden 2020 aikana.
3	Liitto kannustaa jäsenistöä ja toimihenkilöitä käyttämään julkista ja kevyttä liikennettä liikuttaessa paikasta toiseen.	Maksetaan matkakorvauksiin oikeutetulle henkilölle korvaus myös polkupyörän käytöstä. Kannustetaan kestävään matkustamiseen esimerkiksi tempauksin.	Otetaan huomioon, kun matkustusohjesääntöä päivitetään vuodelle 2021. Kevään 2020 pyöräilykilometrikisa. Työstä johtuva matkustaminen vähentynyt huomattavasti koronatilanteen takia. Työsuhde-etuna saa HSL-kortin. Järjestetään jatkossakin tempauksia.

SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO RY:N SÄÄNNÖT

ESITYS SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITON XXXVI LIITTOKOKOUKSELLE

I LUKU

LIITTO

1 § NIMI, KOTIPAikka, TOIMINTA-ALUE JA KIELET

Yhdistyksen nimi on Suomen Lukiolaisten Liitto ry. ja ruotsiksi Finlands Gymnasistförbund rf. Kansainvälisissä yhteyksissä käytetään epävirallista nimeä The Union of Upper Secondary School Students in Finland. Yhdistyksen kotipaikka on Helsingin kaupunki ja toiminta-alue koko maa. Yhdistyksen kieli on suomi. Kokouksissa keskusteluun voi osallistua muillakin kielillä.

Yhdistys on puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Yhdistystä kutsutaan näissä säännöissä liitoksi.

2 § TARKOITUS

Liiton tarkoituksena on toimia lukiolaisten etu-, palvelu- ja harrastusjärjestönä

- edistämällä ja valvomalla jäsentensä etuja erityisesti koulutus-, sosiaali- ja nuorisopoliittisissa kysymyksissä
- pyrkimällä parantamaan lukio-opiskelun edellytyksiä ja kehittämällä lukiokoulutusta
- edistämällä opiskelijakuntatoimintaa ja lukiolaisten aktiivisuutta
- tarjoamalla lukiolaisille ja jäsenilleen suunnattuja palveluita
- vahvistamalla lukiolaisten hyvinvointia ja tarjoamalla harrastustoimintaa
- tekemällä yhteistyötä muiden koti- ja ulkomaisten opiskelijajärjestöjen kanssa.

3 § TOIMINNAN LAATU

Tarkoituksensa toteuttamiseksi liitto pitää yhteyttä lukiolaisiin ja lukioden opiskelijakuntiin sekä pyrkii vaikuttamaan koulutus-, sosiaali- ja nuorisopolitiikasta päättäviin poliitikkoihin, virkamiehiin sekä toimielimiin. Liitto harjoittaa kulttuuri- ja julkaisu-toimintaa, järjestää harrastustoimintaa, kokouksia, koulutus- ja keskustelutilaisuuksia, messuja ja juhlia, vahvistaa lukiolaisten hyvinvointia sekä toimii muilla vastaavanlaisilla tavoilla lukiolaisten hyväksi.

Toimintansa rahoittamiseksi liitto kantaa jäseniltään jäsenmaksuja, ottaa vastaan testamentteja, lahjoituksia ja avustuksia sekä harjoittaa seuraavanlaista yhdistyslain 5 §:n mukaista taloudellista toimintaa siten, että toiminta ei saa johtaa voiton tai muun taloudellisen edun hankkimiseen siihen osallisille eikä se muutoinkaan saa johtaa liiton toimintaa pääasiassa taloudelliseksi:

- järjestää rahankeräyksiä,
- harjoittaa neuvonta-, julkaisu-, välitys-, kustannus- ja palvelutoimintaa
- omistaa toimintaansa varten tarpeellista irtainta ja kiinteää omaisuutta.

4 § PÄÄTÖSVALTA JA LIITON JOHTO

Liiton johdon muodostavat liittokokous ja liittohallitus. Hallituksen apuna toimii piiritoimikunta. Näiden elinten kokouksissa noudatetaan yleistä kokouskäytäntöä, ellei yhdistyslaista, näistä säännöistä, hyväksytystä menettelytapajärjestyksestä tai johtosäännöstä muuta johdu.

Päätäntävaltaa käyttää liittokokous. Toimeenpanovalta on liittohallituksella.

haluavan piirijärjestön on ilmoitettava kirjallisesti liittohallitukselle halustaan liittyä jäseneksi ja toimitettava sille sääntönsä.

Piirijärjestöksi hyväksymisestä ja piirijärjestön erottamisesta päättää liittohallitus. Liittohallituksen on tehtävä piirijärjestön erottamisesta tai piirijärjestöksi hyväksymisestä päätös yksimielisesti. Erotetulla piirijärjestöllä on oikeus alistaa erottamispäätös liittokokouksen ratkaistavaksi. Vaatimus asian käsittelystä on toimitettava kirjallisena liittohallitukselle viimeistään 30 vuorokauden kuluttua siitä, kun piirijärjestö sai päätöksen tiedokseen. Piirijärjestön, joka haluaa erota liitosta, on ilmoitettava siitä yhdistyslain 13 § mukaisesti. Näin meneteltyään piirijärjestö on vapaa jäsenyydestään kuluva kalenterikalenterivuoden lopusta lukien.

Piirijärjestö suorittaa liitolle vuosittain varsinaisen liittokokouksen määräämän piirijärjestöjäsenmaksun. Jos piirijärjestö ei ole maksanut jäsenmaksuaan toukokuun loppuun mennessä, voi liittohallitus katsoa sen eronneeksi liitosta.

Liittokokous hyväksyy piirien mallisäännöt ja niihin tehtävät muutokset. Piirijärjestön on muutettava sääntönsä vastaamaan kulloinkin voimassa olevia mallisääntöjä.

Liitto avustaa piirijärjestöjä rahallisesti liittohallituksen päättämällä tavalla. Piirijärjestöjä on avustamisprosessissa kohdeltava keskenään yhdenvertaisesti. Ennen kuin liittohallitus muuttaa avustamista koskevia periaatteita, on asiassa pyydettävä lausuntoa piiritoimikunnalta. Lisäksi piirijärjestöille voidaan maksaa suoritukseen perustuvaa rahoitusta liiton ja järjestöjen välillä käytyjen neuvotteluiden mukaisesti. Liittohallituksella on oikeus lopettaa rahoituksen tilitys piirijärjestölle, jos piirijärjestö ei ole hoitanut sääntöjensä edellyttämiä velvoitteita liittoa kohtaan. Ennen rahoituksen lopettamista on liittohallituksen kuultava asiassa piiritoimikuntaa.

B) Jäsenjärjestöt

Liiton jäsenjärjestöksi voi päästä rekisteröity järjestö, joka sitoutuu noudattamaan toiminnassaan liiton tavoite- ja periaateohjelmaa. Jäsenjärjestöksi haluavan yhdistyksen on ilmoitettava liittohallitukselle

kirjallisesti halustaan liittyä jäsenjärjestöksi ja toimitettava sille sääntönsä.

Jäsenjärjestöksi hyväksymisestä ja jäsenjärjestön erottamisesta päättää liittohallitus. Liittohallituksen on tehtävä jäsenjärjestön erottamisesta tai jäsenjärjestöksi hyväksymisestä päätös yksimielisesti. Erotetulla jäsenjärjestöllä on oikeus alistaa erottamispäätös liittokokouksen ratkaistavaksi. Vaatimus asian käsittelystä on toimitettava kirjallisena liittohallitukselle viimeistään 30 vuorokauden kuluttua siitä, kun jäsenjärjestö sai päätöksen tiedokseen. Jäsenjärjestön, joka haluaa erota liitosta, on ilmoitettava siitä yhdistyslain 13 § mukaisesti. Näin meneteltyään jäsenjärjestö on vapaa jäsenyydestään kuluva vuoden lopusta lukien.

Jäsenjärjestö suorittaa liitolle vuosittain varsinaisen liittokokouksen määräämän jäsenjärjestömaksun. Jos jäsenjärjestö ei ole maksanut jäsenmaksuaan toukokuun loppuun mennessä, voi liittohallitus katsoa sen eronneeksi liitosta.

Liitto avustaa jäsenjärjestöjä rahallisesti liittohallituksen päättämällä tavalla. Jäsenjärjestöjä on avustamisprosessissa kohdeltava keskenään yhdenvertaisesti. Ennen kuin liittohallitus muuttaa avustamista koskevia periaatteita, on asiassa pyydettävä lausuntoa piiritoimikunnalta. Jäsenjärjestöille voidaan maksaa suoritukseen perustuvaa rahoitusta liiton ja jäsenjärjestöjen välillä käytyjen neuvotteluiden mukaisesti.

C) Opiskelijakuntajäsenyys

Liiton opiskelijakuntajäseneksi voi liittyä oikeushenkilö, joka toimii lukiokoulutuksen järjestäjänä tai lukiolain pykälään 33 perustuvana opiskelijaryhmän edunvalvojana.

Opiskelijakuntajäseneksi haluavan yhteisön on ilmoitettava liittohallitukselle kirjallisesti halustaan liittyä opiskelijakuntajäseneksi. Opiskelijakuntajäseneksi hyväksymisestä ja erottamisesta päättää liittohallitus. Liittohallituksen on tehtävä opiskelijakuntajäsenen erottamisesta tai opiskelijakuntajäseneksi hyväksymisestä päätös yksimielisesti. Erotetulla opiskelijakuntajäsenellä on oikeus alistaa erottamispäätös liittokokouksen ratkaistavaksi. Vaatimus asian käsittelystä on toimitettava kirjallisena liittohallitukselle viimeistään 30 vuorokauden kuluttua siitä, kun

A) Äänivalta

Liittokokouksessa ovat äänioikeutettuja kaikki liiton piiri- ja jäsenjärjestöt. Piiri- ja jäsenjärjestöjen hallitukset valitsevat liittokokousedustajansa. Liittokokousedustajaksi voidaan valita henkilö, joka on liiton sääntöjen 6 § -mukainen jäsen.

Piiri- ja jäsenjärjestöillä on oikeus lähettää liittokokoukseen yhteensä 300 kokousedustajaa. Kustakin piiri- ja jäsenjärjestöstä valittavien kokousedustajien lukumäärä saadaan kertomalla luku 300 piiri- tai jäsenjärjestöön kuuluvien jäsenten lukumäärällä ja jakamalla näin saatu luku kaikkien piiri- ja jäsenjärjestöjen jäsenten yhteisellä lukumäärällä. Lisäksi kullakin piiri- tai jäsenjärjestöllä on oikeus nimetä yhteensä 150 varaedustajaa samassa suhteessa kuin kokousedustajia.

Laskennassa käytettävät jäsenmäärät on otettava liiton jäsenrekisteristä 30 päivää ennen liittokokouksen alkua olevan tilanteen mukaan. Liittohallituksen on 23 päivää ennen liittokokouksen alkua ilmoitettava piiri- ja jäsenjärjestöille niiden äänioikeutettujen liittokokousedustajien ja varaedustajien lukumäärä. Liittokokouksessa kullakin liittokokousedustajalla on käytössään yksi (1) ääni.

Henkilö-, kunnia- ja opiskelijakuntajäsenillä ei ole äänioikeutta.

B) Päätöksenteko

Päätökset tehdään ehdottomalla äänitenemmistöllä, mikäli näissä säännöissä ei toisin määrätä. Liittokokouksessa noudatetaan vakiintunutta kokouskäytäntöä ja liittokokouksessa erikseen päätettävää menettelytapajärjestystä.

Liiton puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan kukin erillisellä vaalilla. Liiton puheenjohtajan, ensimmäisen varapuheenjohtajan ja toisen varapuheenjohtajan vaaleissa noudatetaan 11 § määriteltyä siirtoäänivaalitapaa.

Liittohallituksen 6-10 muun jäsenen vaali toimitetaan suhteellisena vaalina yhdistyslain 29 § 3 mom. 3 kohdan mukaisesti.

C) Esitysoikeus, vaalikelpoisuus sekä läsnäolo- ja puheoikeus

Liittokokouksessa on esitysoikeus, vaalikelpoisuus sekä läsnäolo- ja puheoikeus kaikilla liiton henkilösillä.

D) Läsnäolo- ja puheoikeus

Läsnäolo- ja puheoikeus liittokokouksessa on liiton kunniajäsenillä, liiton kannatusjäsenillä, liiton lehden toimituksen edustajilla sekä liiton toimihenkilöillä.

Liittokokous voi myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden muillekin sitä pyytävälle henkilöille.

E) Aloiteoikeus

Oikeus aloitteiden tekemiseen on liiton henkilösillä, piirijärjestöillä, jäsenjärjestöillä, liittohallituksella ja piiritoimikunnalla. Aloitteet on jätettävä liittohallitukselle viimeistään neljä (4) viikkoa ennen kokousta. Liittohallitus antaa aloitteista lausuntonsa, jotka kokousedustajat saavat muun kokousmateriaalin mukana.

11 § SIIRTOÄÄNIVAALITAPA

Tässä pykälässä määriteltyä siirtoäänivaalitapaa käytetään liiton puheenjohtajan vaalissa sekä liiton varapuheenjohtajien vaaleissa.

Äänestäjä merkitsee asetetut ehdokkaat äänestyslippuun haluamassaan järjestyksessä: parhaaksi katsomansa ehdokkaan ensimmäiseksi, toiseksi parhaaksi katsomansa ehdokkaan toiseksi ja niin edelleen. Äänestäjä voi halutessaan merkitä äänestyslippuun myös vähemmän nimiä kuin vaalissa on ehdokkaita.

Jokainen äänestyslippu lasketaan ääneksi sille ehdokkaalle, joka on merkitty lipussa ykköseksi.

Jos joku ehdokkaista on saanut ehdottoman enemmistön eli yli puolet annetuista ykkösäänistä, on tämä ehdokas voittanut vaalin.

Jos kukaan ehdokkaista ei saa ehdotonta enemmistöä äänistä, karsitaan pois vähiten ääniä saanut ehdokas. Jokainen karsitun ehdokkaan saama äänestyslippu siirretään ääneksi sille ehdokkaalle, joka on merkittynä lipussa toiselle sijalle.

Jos joku ehdokkaista on nyt saanut yli puolet annetuista äänistä, hän on voittanut vaalin.

Jos karsittavan ehdokkaan äänestyslipun perusteella ei voida päätellä, kenelle ääni tulisi siirtää, jaetaan kyseisen äänestyslipun arvo tasan kaikkien jäljellä olevien ehdokkaiden kesken kahden desimaalin tarkkuudella alaspäin pyöristäen.

jaa, joita kutsutaan liiton varapuheenjohtajiksi sekä 6-10 liittokokouksessa valittua muuta jäsentä.

Puheenjohtajan estyneenä ollessa toimii hänen sijaisenaan se liiton varapuheenjohtajista, jolle liittohallitus on johtosäännöllä tämän tehtävän määrännyt. Tämänkin varapuheenjohtajan estyneenä ollessa toimii toinen varapuheenjohtajista puheenjohtajan sijaisena.

Liittohallitus voi asettaa työryhmiä, toimikuntia tai vastaavia määrääjäksi tai erityistä tehtävää varten.

14 § LIITTOHALLITUKSEN TOIMIKAUSI

Liittohallituksen toimikausi on kalenterivuosi.

15 § LIITTOHALLITUKSEN KOKOUKSET

Liittohallitus on kutsuttava koolle, milloin puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi tai vähintään puolet liittohallituksen jäsenistä sitä vaatii. Liittohallitus päättää itse toimikautensa alussa koollekutsumista vastaan.

Liittohallitus on päätösvaltainen, kun vähintään puolet sen jäsenistä on läsnä. Mikäli puheenjohtaja ja kumpikin varapuheenjohtaja ovat estyneitä kokouksen tai asiakohdan käsittelyn ajan, liittohallitus valitsee kokoukselle tilapäisen puheenjohtajan. Päätökset tehdään ehdottomalla ääntenenemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni, paitsi vaaleissa arpa.

Läsnäolo- ja puheoikeus liittohallituksen kokouksissa on liiton toimihenkilöillä ja piiritoimikunnan valitsemalla edustajalla. Toimihenkilöt, piiritoimikunnan edustaja ja muut puhe- ja läsnäolo-oikeutetut voidaan poistaa kokouksesta, mikäli liittohallitus katsoo käsiteltävän asian luonteen sitä vaativan.

16 § LIITTOHALLITUKSEN TEHTÄVÄT

Liittohallituksen tehtävänä on sen lisäksi, mitä nämä säännöt ja yhdistyslaki muuten edellyttävät:

- johtaa liiton toimintaa liittokokousten päätösten mukaisesti,
- valmistella liittokokousten käsiteltäväksi tulevat

asiat ja kutsua kokoukset koolle,

- valmistella ja ohjata liiton poliittista toimintaa,
- päättää taloudellisista seikoista ja vastata omaisuuden hoidosta,
- vahvistaa liiton johtosääntö ja talousjohtosääntö,
- päättää henkilöjäsenmaksujen ja kannatusjäsenmaksujen sekä opiskelijakuntajäsenmaksun suuruudesta piiritoimikuntaa kuultuaan mikäli jäsenmaksua muutetaan,
- hyväksyä ja erottaa henkilöjäsenet, piirijärjestöt, jäsenjärjestöt, kannatus- ja opiskelijakuntajäsenet,
- valita ja irtisanoa liiton toimihenkilöt,
- pitää jäsenluetteloa,
- ylläpitää liiton julkaisutoimintaa,
- päättää liiton omaisuuden myymisestä, vaihtamisesta ja kiinnittämisestä,
- päättää liiton piirijaosta piiritoimikuntaa ja muutoksenalaisia piirejä kuultuaan, sekä
- päättää jäsenmaksupalautusten tilitysten lopettamisesta näiden sääntöjen 4 §:ssä määrättyistä syistä piiritoimikuntaa kuultuaan.

V LUKU

NIMENKIRJOITTAMINEN JA TALOUS

17 § NIMENKIRJOITTAJAT

Liiton nimen kirjoittavat liiton puheenjohtaja, liiton varapuheenjohtajat ja liiton pääsihteeri, aina kaksi yhdessä.

18 § TILIKAUSI JA TILINTARKASTUS

Liiton toiminta- ja tilivuosi on kalenterivuosi. Tilinpäätöksen allekirjoittavat liittohallitus ja pääsihteeri.

Liittohallituksen on jätettävä tilit tilintarkastajille viimeistään 31.3. ja ne on palautettava hallitukselle viimeistään 15.5. Puheenjohtajan, pääsihteerin ja mahdollisen taloussihteerin tulee olla läsnä tilintarkastuksessa.

VI LUKU

PIIRITOIMIKUNTA

19 § PIIRITOIMIKUNNAN TEHTÄVÄT

Piiritoimikunnan tehtävänä on liittohallituksen apuna edistää niin piiri- ja jäsenjärjestöjen keskinäistä kuin myös piiri- ja jäsenjärjestöjen sekä liittohallituksen välistä yhteistoimintaa, tehdä aloitteita liittohallitukselle ja liittokokoukselle liiton toiminnan kehittämiseksi, ohjata piiri- ja jäsenjärjestöjen toimintaa sekä seurata sääntöjen ja liittokokousten päätösten noudattamista piiri- ja jäsenjärjestöjen keskuudessa.

20 § PIIRITOIMIKUNNAN KOKOONPANO

Piiritoimikunnan varsinaisia jäseniä ovat piirijärjestöjen ja jäsenjärjestöjen puheenjohtajat. Varsinaisen jäsenen henkilökohtaisena varajäsenenä toimii varsinaisen jäsenen edustaman piirijärjestön tai jäsenjärjestön varapuheenjohtaja.

Piiritoimikunta valitsee kautensa ensimmäisessä kokouksessa itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Ehdolle puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi voivat asettua piiritoimikunnan varsinaiset ja varajäsenet.

21 § PIIRITOIMIKUNNAN KOKOUKSET

Piiritoimikunnan kutsuu koolle toimikunnan puheenjohtaja tai liittohallitus. Piiritoimikunta päättää itse toimikautensa alussa koollekutsumistavastaan. Piiritoimikunta on päätösvaltainen, kun paikalla on piiritoimikunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään 1/2 piiritoimikunnan jäsenistä tai varajäsenistä. Piiritoimikunnan kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus on liittohallituksen määräämällä henkilöllä ja kaikilla piiritoimikunnan varajäsenillä. Piiritoimikunta voi lisäksi myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden sitä pyytävälle henkilölle.

VII LUKU

ERITYISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

22 § LIITON LUOTTAMUS- JA TOIMIHENKILÖT

Liiton luottamustehtäviin voidaan valita vain liiton henkilöjäseniä, toimihenkilöiksi muitakin.

Liiton puheenjohtajan tulee valvoa, että liiton toimintaa johdetaan sääntöjen sekä liiton tavoite- ja periaateohjelman hengessä ja liiton johdon päätösten mukaisesti.

Liiton pääsihteeri on toiminnastaan vastuussa liittohallitukselle ja toimihenkilöt vastaavat toiminnastaan pääsihteerille. Pääsihteeri ja muut toimihenkilöt hoitavat tehtäviään liittohallituksen vahvistaman johtosäännön mukaisesti. Mikäli toimihenkilöksi valitaan liittohallituksen jäsen, hän ei saa osallistua omaa tai muiden toimihenkilöiden työsuhdetta koskevaan päätöksentekoon.

23 § SÄÄNTÖJEN MUUTTAMINEN JA LIITON PURKAMINEN

Kysymys näiden sääntöjen muuttamisesta tai liiton purkamisesta voidaan ottaa esille liittokokouksessa, jos se on kokouskutsussa mainittu. Ehdotus liiton purkamisesta katsotaan hyväksytyksi, jos sitä kahdessa peräkkäisessä liittokokouksessa kannattaa vähintään kolme neljäsosaa ($\frac{3}{4}$) annetuista äänistä. Jos liitto purkautuu, on liiton varat käytettävä viimeisen purkamisesta päättäneen liittokokouksen määräämällä tavalla liiton tarkoituksen edistämiseen.

Ehdotus näiden sääntöjen muuttamisesta katsotaan hyväksytyksi, jos sitä kannattaa kolmen neljäsosan ($\frac{3}{4}$) enemmistö annetuista äänistä.

Näiden sääntöjen lisäksi liiton toiminnassa noudatetaan voimassa olevaa yhdistyslakia ja yleistä kokouskäytäntöä. Nämä säännöt astuvat voimaan välittömästi niiden tultua merkityiksi yhdistysrekisteriin.

24 § SAAVUTETUT JÄSENOIKEUDET

Saavutetut jäsenoikeudet säilyvät.

SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITON

STRATEGIA 2021–2025

ESITYS SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITON XXXVI LIITTOKOKOUKSELLE

Suomen Lukiolaisten Liiton (SLL) strategia analysoi ja ohjaa liiton kehitystä vuosina 2021–2025 sekä määrittää tulevaisuuden vision. Strategia perustuu toimintaympäristön analyysiin, johon voi tutustua osoitteessa: bit.ly/sll-toimintaympariston-analyysi.

1 LUKIOLAISTEN ARVOT

2 **SIVISTYS: MAHDOLLISUUS YMMÄRTÄÄ MAAILMAA**

3 Jokaisella nuorella on mahdollisuus tutustua ja syventyä eri ilmiöihin ja tieteenaloihin faktapohjaisen
4 tiedon avulla. Tuemme nuorten mahdollisuuksia oppia erilaisista näkökulmista ja toimimme
5 kasvattijärjestönä nuorille niin toiminnallisesti kuin tietoa jakamalla.

6 **OSALLISUUS: MAHDOLLISUUS OLLA MUKANA, TOIMIA JA VAIKUTTAA**

7 Osallisuus tarkoittaa nuoren tunnetta kunnioituksesta, tasavertaisuudesta, luottamuksesta sekä
8 mahdollisuutta toimia ja vaikuttaa omassa yhteisössä. Huolehdimme, että jokainen lukiolainen voi
9 osallistua, vaikuttaa ja kuulua joukkoomme omana itsenään.

10 **YHDENVERTAISUUS JA YHTEISÖLLISYYS: YHDENVERTAINEN JA TURVALLINEN YHTEISÖ**

11 Erilaiset näkemykset ja taustat ovat rikkaus. Noudatamme toiminnassamme intersektionaalisen
12 feminismin periaatteita eli teemme jatkuvaa työtä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä
13 moniperusteisen syrjinnän torjumiseksi. Tarjoamme yhteisön, johon jokainen lukiolainen on tervetullut.

14 **DEMOKRATIA: NUORILLA KEINOT VAIKUTTAA YHTEISKUNTAAN**

15 Yhteiskunnan tulee olla sellainen, jossa voi luottaa demokratiaan sekä kunnioittaa sen kautta syntyneitä
16 äänestystuloksia ja päätöksiä. Ikä ei ole peruste jättää nuoria päätöksenteon ulkopuolelle. Edistämme
17 hyvien demokraattisten käytäntöjen toteutumista lukioissa ja yhteiskunnassa sekä toimimme itse niiden
18 mukaisesti.

19 **KESTÄVÄ KEHITYS: EKOLOGISTA, SOSIAALISTA JA TALOUDELLISTA KESTÄVYYTTÄ**

20 Ekologinen kestävyys on vastuuta ympäristöstä ja ilmastonmuutoksen torjumisesta. Sosiaalisella
21 kestävyydellä taataan kaikille ihmisille mahdollisuus hyvään elämään ja kestävä talous on edellytys
22 liiton keskeisille toiminnoille. Huomioimalla kestävyiden kaikessa toiminnassamme huolehdimme
23 yhteiskunnasta ja liiton tulevaisuudesta.

25

- 27

35

36

- 37

43

44

45

46

- 47

Mittarit

- Liiton jäsenmäärä
- Piiri- ja jäsenjärjestöjen jäsenmäärät
- Vapaaehtoistoimijoiden määrä
- Vuoden aikana tapahtumiin ja toimintaan osallistuvien lukiolaisten määrä
- Liiton toiminnassa jatkavien tai tapahtumille uudelleen osallistuvien ensikertalaisten prosentuaalinen osuus
- Lukiolaisten sitoutuminen liiton sisältöihin ja julkaisuihin vuoden aikana
- Lukiolaiskyselyn tulokset

LÄHESTYTTÄVÄ JA YMMÄRRETTÄVÄ

Olemme vuorovaikutuksessa kaikkien lukiolaisten kanssa ja toiminnassamme otetaan huomioon nuorten moninaisuus.

Tavoitteet

- Kaikki toimintamme on avointa, yhdenvertaista ja mukaan kutsuvaa niin paikallisella kuin valtakunnallisella tasolla.
- Olemme yhteydessä jokaiseen suomenkieliseen päivälukioon ja tavoitamme viestinnällämme jokaisen lukiolaisen.
- Viestintämme on vuorovaikutteista, havainnollistavaa ja ymmärrettävää. Se tukee lukiolaisten arkea ja pyrkii tavoittamaan jatkuvasti enemmän lukiolaisia.
- Viestintämme huomioi lukiolaisten moninaisen joukon erilaiset tarpeet.

Mittarit

- Lukiolaisten sitoutuminen liiton sisältöihin ja julkaisuihin vuoden aikana
- Lukiolaiskyselyn tulokset
- EU:n viestinnän saavutettavuusdirektiivin ja WCAG 2.1 -ohjeistuksen mukaiset standardit
- Liiton jäsenmäärä
- Vuoden aikana tapahtumiin ja toimintaan osallistuvien lukiolaisten määrä
- Tapahtumilla kerätty palaute
- Liiton vuorovaikutteisen viestinnän määrä vuosittain

KESTÄVÄ JA HYVINVOIVA

Lukiolaiset on aina askeleen edellä. Toiminnan kehittämisellä ennakoidaan yhteiskunnan muutoksia ja tuetaan lukiolaisten hyvinvointia.

Tavoitteet

- Lukiolaisten hyvinvoinnin lisääminen ja epävarmuuden vähentäminen ovat kaiken toimintamme keskiössä.
- Kestävä kehitys on huomioitu ja toimintamme edistää ilmastonmuutoksen torjumista.
- Olemme muutoskykyisiä muuttuvassa toimintaympäristössä ja uudistumme jatkuvasti.
- Taloudellinen tilanteemme on kestävä ja vakaa nopeasti muuttuvassa maailmassa.

Mittarit

- Lukiolaisbarometri, lukiolaiskysely ja kouluterveyskysely
- Aktiivikysely ja työterveyskyselyt
- Liiton hiilijalanjäljen ja -kädenjäljen mittaaminen
- Liiton jäsenmäärä
- Liiton liikevaihto pysyy samana tai kasvaa
- Liiton muutoksistaselviytymiskyvyn mittaaminen

ASiantunteva ja vaikuttava

Lukiolaiset on lukiolaisuuden asiantuntija sekä näkyvä ja aloitteellinen toimija.

Tavoitteet

- Eri alojen asiantuntijat ja lukiolaiset pohtivat ja edistävät yhdessä lukiolaisten ajankohtaisia asioita.
- Vaikuttamisemme perustuu lukiolaisten demokraattisesti määrittelemiін tavoitteisiin. Tavoitteet perustuvat lukiolaisten ajatuksiin ja kokemuksiin koulutuksesta ja lukiosta. Tavoitteita täydennetään tutkitulla tiedolla.
- Kansainvälinen toimintamme vahvistaa eurooppalaista yhteisöämme, kehittää liiton toimintaa sekä tukee jokaisen lukiolaisen kansainvälistymistä.
- Olemme näkyvä vaikuttaja valtakunnallisissa ja paikallisissa medioissa. Näyttäydymme yhtenäisenä ja asiantuntevana lukiolaisten joukkona.

Mittarit

- Asiantuntijoiden ja lukiolaisten yhteisten tilaisuuksien määrä
- Lukiolaisille ja sidosryhmille suunnattujen kyselyiden vastausmäärät ja tulokset
- Yhteistyöhankkeiden määrä kansainvälisten organisaatioiden kanssa
- Mediaosumien määrät
- Lausuntopyyntöjen määrät
- Yhteiskunnan muuttumisen seuraaminen tavoiteohjelmassa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti
- Tehtyjen päättäjätapaamisten lukumäärä

Toimintasuunnitelma 2021

EDUNVALVONTA

Voimavarat	
Henkilötyövuosia:	0,75 luottamushenkilöä 2 työntekijää
Toimintabudjetti:	Kansallinen edunvalvonta Kansainvälinen toiminta Julkaisu- ja tutkimustoiminta

Strategia 2021-2025
Piiri-, jäsenjärjestö- ja opiskelijakuntatoiminnalla on yhteisömmme rakentamisessa ja tunnettuutemme kasvattamisessa erityinen rooli.
Olemme näkyvä vaikuttaja valtakunnallisissa ja paikallisissa medioissa. Näyttäydymme yhtenäisenä ja asiantuntevana lukiolaisten joukkona.
Kansainvälinen toimintamme vahvistaa eurooppalaista yhteisöämme, kehittää liiton toimintaa sekä tukee jokaisen lukiolaisen kansainvälistymistä.
Vaikuttamisemme perustuu lukiolaisten demokraattisesti määrittelemiін tavoitteisiin. Tavoitteet perustuvat lukiolaisten ajatuksiin ja kokemuksiin koulutuksesta ja lukiosta. Tavoitteita täydennetään tutkitulla tiedolla.

Kärkihankkeet:

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toimenpiteet piiri- ja
I	Lukiolaisten näköiset kuntavaalit	Lukiolaisille tärkeät teemat näkyvät vaalikeskustelussa. Kuntavaalivaikuttaminen antaa hyvän pohjan kuntavaikuttamiselle vuosille 2021-2025. Nuoret asettuvat ehdolle ja äänestävät.	Tarjotaan piiri- ja jäsenjärjestöille sekä opiskelijakunnille monipuolisia materiaaleja kuntavaaleja varten. Käännetään materiaaleja tarpeen mukaan englanniksi. Hyödynnetään olennaisia yhteistyökumppaneita materiaaleja tuottaessa. Huomioidaan kestävä kehitys kampanjamateriaaleissa. Liiton kuntavaalikampanjassa kannustetaan nuoria äänestämään, vaikuttamaan ja asettumaan ehdolle. Varaudutaan toteuttamaan kampanja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Nostetaan julkiseen keskusteluun Lukiolaisille tärkeitä teemoja. Huomioidaan paikalliset erot kuntavaalityössä.	Piiri- ja jäsenjärjestöt toteuttavat liiton kuntavaalikampanjaa ja tukevat alueensa opiskelijakuntien sekä lukiolaistoimijoiden osallistumista kuntavaaleissa vaikuttamiseen. Piiri- ja jäsenjärjestöt kouluttavat ja tukevat opiskelijakuntia monipuolisen ja kattavan toiminnan järjestämisessä. Piiri- ja jäsenjärjestöt tuovat ehdokkaille, puolueille ja paikkalimedioille esiin alueensa lukiolaisille tärkeitä teemoja.
II	Lukiolaiset vaikuttavat paikallisesti	Kehitetään paikallisen vaikuttamisen osaamista muiden vaikuttavien tahojen kanssa. Jokainen lukiolainen voi innostua ja löytää itselleen sopivan tavan vaikuttaa. Paikalliset päättäjät tunnistavat liiton ja opiskelijakuntien aseman. Liittoa arvostetaan lukiolaisten edunvalvojana. Lukiolaisille tärkeät teemat näkyvät maakuntavaaleissa.	Kerätään toimintamalleja paikalliseen vaikuttamiseen piiri- ja jäsenjärjestöille ja opiskelijakunnille hyödyntäen muita vaikuttavia tahoja. Luodaan toimintamalleja erilaiset kunnat ja lukiot huomioiden. Paikallista edunvalvontaa kehittäessä tehdään yhteistyötä muiden vaikuttavien tahojen kanssa. Tuodaan esiin erilaisia vaikuttamismuotoja, jolloin jokainen lukiolainen voi löytää itselleen sopivia tapoja vaikuttaa. Mikäli sote-uudistus etenee suunnitellusti, suunnitellaan lukiolaisten näköinen maakuntavaalikampanja keväälle 2022 osallistaen piiri- ja jäsenjärjestöjä sekä opiskelijakuntia.	Piiri- ja jäsenjärjestöt sekä opiskelijakunnat ylläpitävät suhteita paikallisiin päättäjiin ja nostavat tapaamisissa esiin ajankohtaisia, lukiolaisille relevantteja asioita. Piiri- ja jäsenjärjestöt hyödyntävät paikallisia vaikuttavia tahoja tehdessään edunvalvontaa kunnissa. Piiri- ja jäsenjärjestöt tukevat opiskelijakuntien ja kuntapäättäjien välistä yhteistyötä.

III	Kansainvälisen toiminnan kehittäminen	Kansainvälinen toiminta on pitkäjänteistä, jatkuvaa ja ympärivuotista. Kansainvälinen toiminta on näkyvämpi osa liiton järjestötoimintaa ja edunvalvontaa. Kansainvälinen toiminta on osallistavaa ja saavutettavaa. Liitto hyötyy kansainvälisestä toiminnasta. Liitto on aktiivisempi edunvalvontatoimija Euroopan tasolla.	Tehdään kansainvälisen toiminnan kehittämisestä kansainvälisen jaoksen projekti. Tehdään selvitys kansainvälisen toiminnan puutteista ja vahvuuksista sekä kehitetään toimintaa edellä mainitun selvityksen pohjalta. Luodaan käytänteet ja toimintamallit kansainvälisen jaoksen toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi. Etsitään liitolle uusia ja vaihtoehtoisia väyliä tehdä kansainvälistä yhteistyötä. Tarjotaan toimijoille uusia kanavia tehdä kansainvälistä toimintaa. Tehdään aktiivisempaa pohjoismaista yhteistyötä ja pyritään luomaan yhteistyölle selkeä pohja. Pyritään toimimaan esimerkkinä järjestöjen välisen yhteistyön saralla kansainvälisellä kentällä. Kehitetään kansainvälisen toiminnan hallinnonpitoa. Luodaan kansainväliselle toiminnalle selkeitä tavoitteita. Tuodaan ympärivuotisesti esille liiton kansainvälistä toimintaa eri alustoilla.	Piiri- ja jäsenjärjestöt osallistuvat kehittämistyöhön tuomalla omat näkemyksensä kansainvälisestä toiminnasta. Piiri- ja jäsenjärjestöt toimivat osana liiton kansainvälistä toimintaa.
-----	---------------------------------------	--	---	--

Jatkuvan toiminnan kuvaus:

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toimenpiteet piiri- ja jäsenjärjestöissä
1	Valtakunnallinen vaikuttaminen nuoria koskeviin asioihin ja lukiolaisten edustaminen	Liiton tavoitteet näkyvät kansallisessa päätöksenteossa.	Edustetaan lukiolaisia kaikissa merkittävissä lukiokoulutusta ja lukiolaisia käsittelevissä työryhmissä ja toimielimissä. Vaikutetaan lukiolaisia koskevaan päätöksentekoon muun muassa tapaamalla merkittäviä päättäjiä, antamalla lausuntoja ja tarjoamalla asiantuntemusta päätöksenteon tueksi. Ylläpidetään ja luodaan laadukkaita verkostoja sidosryhmien kanssa.	Piiri- ja jäsenjärjestöt tapaavat oman alueensa kansanedustajia ja kunnallisia päättäjiä. Piiri- ja jäsenjärjestöt edustavat lukiolaisia alueellisissa ja maakunnallisissa työryhmissä ja toimielimissä. Piiri- ja jäsenjärjestöt ylläpitävät laadukkaita verkostoja paikallisten sidosryhmien kanssa.
2	Opiskelijakuntien edunvalvonnan tukeminen	Opiskelijakunnat vaikuttavat aktiivisesti omassa kunnissaan ja lukioissaan.	Koulutetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä sekä opiskelijakuntia vaikuttamaan lukioissa, kunnissa ja muissa paikallisissa yhteisöissä. Tarjotaan opiskelijakunnille tukea ja materiaalia vaikuttamistyöhön sekä viestitään ajankohtaisista vaikuttamisen paikoista.	Piiri- ja jäsenjärjestöt kannustavat, tukevat ja kouluttavat alueensa opiskelijakuntia vaikuttamaan sekä kunnallisella tasolla että lukion sisäisessä päätöksenteossa. Piiri- ja jäsenjärjestöt viestivät opiskelijakunnille ajankohtaisista paikallisista vaikuttamisen paikoista.
3	Lukiokoulutuksen kehittäminen	Lukiokoulutus on laadukasta ja antaa kaikille opiskelijoille hyvät edellytykset elämään.	Kerätään palautetta opiskelijoilta lukion kehittämisestä ja ylioppilaskirjoituksista. Vaikutetaan lukiokoulutuksen lainsäädäntöön, opetussuunnitelmaan ja opettajankoulutukseen.	Piiri- ja jäsenjärjestöt vaikuttavat yhdessä opiskelijakuntien kanssa alueen paikallisiin opetussuunnitelmiin sekä oppivelvollisuuslainsäädännön toimeenpanoon.
4	Lukiolaisten tuki ja neuvonta	Yksittäiselle opiskelijalle on tarjolla tukea ja apua ongelmiinsa sekä tietoa lukiolaisten oikeuksista.	Tarjotaan tietoa ja vastataan opiskelijoiden kysymyksiin Lukiolaisoppaan kautta sekä suoraan lukiolaisille. Päivitetään Lukiolaisopas vuonna 2021 voimaan tulevien säädösten mukaiseksi.	Piiri- ja jäsenjärjestöt ohjeistavat opiskelijoita hakemaan apua oikeasta paikasta.
5	Lukiolaisten osallisuus vaikuttamistyössä	Lukiolaiset osallistuvat liiton vaikuttamistyöhön.	Luodaan toimintamalli, joka mahdollistaa lukiolaisten osallistamisen valtakunnallisen vaikuttamistyön tekemiseen. Kartoitetaan lukiolaisten, opiskelijakuntien ja piirien mielipiteitä tekemällä kyselyitä edunvalvonnallisista teemoista. Kerättyä dataa hyödynnetään liiton edunvalvonnassa. Tarjotaan lukiolaisille ja opiskelijakunnille mahdollisuuksia osallistua asiakirjatyöhön.	Lukiolaisilla on mahdollisuus osallistua piiri- ja jäsenjärjestöjen vaikuttamistyöhön. Piiri- ja jäsenjärjestöt tiedottavat alueen lukiolaisia vaikuttamisen paikoista liiton päätöksenteossa.

6	Vaikuttamisesta viestiminen	Lukiolaiset, heidän huoltajansa ja lukion henkilökunta ovat kiinnostuneita ja tietoisia liiton kannoista sekä päätöksistä, jotka koskevat nuoria.	Viestitään edunvalvonnallisista teemoista saavutettavasti, kiinnostavasti ja vuorovaikutteisesti niissä kanavissa, joita lukiolaiset käyttävät. Edunvalvontaviestinnässä otetaan huomioon myös lukiolaisten huoltajat ja lukion henkilökunta. Nostetaan esiin viestintäkanavissa piiri- ja jäsenjärjestöjen edunvalvonnallisia saavutuksia. Tuetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä edunvalvonnallisessa viestinnässä. Tehdään ajankohtaista ja suunnitelmallista edunvalvontaviestintää. Toteutetaan edunvalvonnallisia viestintäkampanjoita.	Piiri- ja jäsenjärjestöt viestivät edunvalvonnallisista teemoista saavutettavasti, kiinnostavasti ja vuorovaikutteisesti niissä kanavissa, joita lukiolaiset käyttävät. Piiri- ja jäsenjärjestöt huomioivat viestinnässään myös lukiolaisten huoltajat ja lukion henkilökunnan.
7	Yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuminen	Liitto on aktiivinen yhteiskunnallinen keskustelija ja keskustelunherättäjä yhteiskunnallisissa asioissa nuorten näkökulmasta.	Kannustetaan toimijoita osallistumaan edunvalvonnallisiin keskusteluihin sekä jakamaan liiton tuottamaa sisältöä sosiaalisessa mediassa. Tarjotaan toimijoille tietoa ajankohtaisista aiheista. Laaditaan kannanottoja ja lausuntoja ajankohtaisista aiheista. Seurataan yhteiskunnallista keskustelua. Tehdään keskustelunavauksia ja reagoidaan yhteiskunnalliseen, nuoria koskevaan keskusteluun. Luodaan ja ylläpidetään mediasuhteita tavoitteellisesti. Ollaan näkyvillä yhteiskunnallisesti merkittävässä tilaisuuksissa.	Piiri- ja jäsenjärjestöt ottavat kantaa ajankohtaisiin asioihin paikallisten lukiolaisten näkökulmasta ja kannustavat opiskelijakuntia samaan. Piiri- ja jäsenjärjestöt ovat näkyvillä alueensa yhteiskunnallisesti merkittävässä tilaisuuksissa. Piiri- ja jäsenjärjestöt luovat ja ylläpitävät suhteita paikallisiin medioihin.
8	Asiantuntijuuden vahvistaminen	Liitto on arvostettu ja asiantunteva lukiolaisten edunvalvoja.	Tehdään tarvittavia selvityksiä liittyen lukiolaisia koskettaviin aiheisiin. Tarjotaan asiantuntemusta muiden tahojen lukiolaisia koskevaan tutkimustyöhön. Koulutetaan liiton toimijoita asiantuntevaan edunvalvontaan.	Piiri- ja jäsenjärjestöt tekevät alueellaan tarvittavia selvityksiä liittyen ajankohtaisiin lukiolaisia koskettaviin aiheisiin.
9	Kansainvälinen edunvalvonta	Liitto on kansainvälisesti tunnettu ja vakavasti otettava toimija. Kansainvälisen toiminnan viestintä on laadukasta.	Valitaan kansainvälinen jaos ja sille puheenjohtajisto johtamaan ja koordinoimaan liiton kansainvälistä toimintaa. Kansainvälinen jaos ja sen puheenjohtajat perehdytetään tehtäviinsä heti vuoden alussa. Jaoksen jäsenet hakeutuvat kansainvälistä toimintaa tekevien sidosryhmien ja kattojärjestöjen luottamuspesteihin. Perinnönsiirrossa liittohallitus ja piiritoimikunta pidetään tietoisena kansainvälisen jaoksen toiminnasta. Toimijoita osallistetaan kansainväliseen toimintaan. Liiton ulostuloja ja asiakirjoja käännetään ja julkaistaan myös muilla kielillä. Liiton kansainvälisiä tavoitteita koulutus-, sosiaali- ja nuorisopolitiikassa kirjataan ylös ja pidetään yllä liiton tavoiteohjelmassa. Panostetaan kansainvälisen viestinnän vuorovaikutteisuuteen, selkeyteen, ymmärrettävyyteen ja laadukkuuteen. Seurataan, mitataan ja kehitetään kansainvälistä viestintää.	Piiri- ja jäsenjärjestöjen johdot pitävät hallituksensa tietoisena kansainväliseen toimintaan liittyvistä asioista.
10	Kansainväliset verkostot ja järjestöllinen yhteistyö	Liiton kansainvälinen toiminta on pitkäjänteistä, jatkuvaa, tavoitteellista ja tunnettua liiton toimijoiden sekä muiden lukiolaisten keskuudessa.	Osallistutaan aktiivisesti kansainvälisten sidosjärjestöjen tapahtumiin. Tavataan ja tehdään yhteistyötä muiden kotimaisten kansainvälistä toimintaa tekevien opiskelija- ja nuorisojärjestöjen edustajia. Tehdään tiivistä yhteistyötä muiden eurooppalaisten toisen asteen opiskelijajärjestöjen kanssa. Vaikutetaan ja pidetään yhteyttä europarlamentaarikkoihin ja tavataan heitä mahdollisuuksien mukaan. Tiedotetaan liiton kansainvälisestä toiminnasta järjestön sisä- ja ulkopuolelle.	Piiri- ja jäsenjärjestöt kannustavat toimijoita ja opiskelijakuntia lähtemään mukaan kansainväliseen toimintaan. Piiri- ja jäsenjärjestöt tuovat esiin liiton kansainvälisen toiminnan viestintää omissa viestintäkanavissaan.

PALVELUT

Voimavarat	
Henkilötyövuosia:	0,75 luottamushenkilöä 2,5 työntekijää 1 freelancer 1 harjoittelija
Toimintabudjetti:	Jäsenyys Markkinointi ja jäsenhankinta Jäsenviestintä Improbatur Messut ja muut tapahtumat

Strategia 2021-2025
Toimintamme on saavutettavaa. Jokaisen on helppo tulla mukaan ja osallistua omista lähtökohdistaan riippumatta.
Olemme yhteydessä jokaiseen suomenkieliseen päivälukioon ja tavoitamme viestinnällämme jokaisen lukiolaisen.
Viestintämme huomioi lukiolaisten moninaisen joukon erilaiset tarpeet.
Taloudellinen tilanteemme on kestävä ja vakaa nopeasti muuttuvassa maailmassa.

Kärkihankkeet:

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toimenpiteet piiri- ja jäsenjärjestöissä
I	Improbaturin uudistaminen printtilehdestä nuorten verkkomediaksi	Improbaturin verkkosivut palvelevat lukiolaisia paremmin. Improbaturin verkkosivusto on mielenkiintoinen, joustava ja interaktiivinen verkkomedia. Improbatur vastaa digitalisoituvan maailman tarpeisiin. Improbaturin resurssit käytetään tehokkaammin.	Palkataan Improbaturille päätoimittaja suunnittelemaan, koordinoimaan ja tuottamaan journalistista sisältöä. Uudistetaan verkkosivut joustavaksi verkkomediaksi. Selvitetään erilaisten digitaalisten alustojen kehittämistä Improbaturin käyttöön. Tehdään suunnitelma joustavan siirtymän toteuttamiseksi printistä digitaaliselle alustalle, ja toteutetaan tätä. Toteutetaan uudenlaista sisältöä Improbaturin alustoille.	Piiri- ja jäsenjärjestöt ottavat huomioon Improbaturin uudistuksen toiminnassaan. Piiri- ja jäsenjärjestöt markkinoivat aktiivisesti uudistuneen Improbaturin sisältöjä.
II	Toiminnan ulkopuolella olevien lukiolaisten tunnistaminen ja tavoittaminen	Jäsenkannan laajentaminen. Tarjotaan olemassa oleville jäsenille paremmat mahdollisuudet osallistua toimintaan. Sekä liiton että piiri- ja jäsenjärjestöjen toiminta on tavoitettavaa ja lähestyttävää.	Toteutetaan selvitys siitä, millaisia profiileja edustavat lukiolaiset jäävät jäsenyyden ja aktiivitoiminnan ulkopuolelle. Selvitetään, miten voidaan kontaktoida lukiolaisia, jotka eivät ole jäseniä eivätkä osallistu toimintaan. Madalletaan kynnystä osallistua liiton tapahtumille. Uudistetaan koulukäyntien konseptia ja kehitetään moninaisia koulukäyntimalleja.	Piiri- ja jäsenjärjestöt tarkkailevat kriittisesti toimijakuntansa jäsenprofiileja ja tarvittaessa muokkaavat toimintaansa sen perusteella. Piiri- ja jäsenjärjestöt pohtivat yhdessä keskusliiton kanssa uusia tapoja tavoittaa ja hankkia jäseniä. Piiri- ja jäsenjärjestöt hyödyntävät liiton toteuttamaa selvitystä aktiivitoiminnan ulkopuolelle jäävistä lukiolaisista toimintansa kehittämisessä. Piiri- ja jäsenjärjestöt pyrkivät madaltamaan kynnystä tapahtumilleen osallistumiseen.
III	Paikallisetujen kehittäminen	Piiri- ja jäsenjärjestöjen talous on kestäväällä pohjalla. Paikallisedut tukevat sekä liiton että piiri- ja jäsenjärjestöjen jäsenhankintaa ja talouspohjaa. Liiton jäsenyys koetaan hyödyllisemmäksi haja-asutusalueilla. Solmittujen paikallisetujen määrä on aiempaa suurempi.	Koulutetaan piiritoimijat paikallisetujen hankintaan. Luodaan paikalliseduille osio liiton nettisivuille. Kuullaan lukiolaisten ajatuksia ja toiveita paikalliseduista erilaisten kyselyiden ja koulukäyntien avulla. Luodaan piiri- ja jäsenjärjestöille hinnoittelupohja. Kannustetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä yritysyritysohjon palkitsemalla aktiivisia piiri- ja jäsenjärjestöjä. Paikalliseduista viestitään selkeämmin ja yhtenäisemmin lukiolaisille.	Piiri- ja jäsenjärjestöt tuovat paikallisetuja paremmin esille viestinnässään. Piiri- ja jäsenjärjestöt kouluttavat toimijoita ympärivuotisesti paikallisetujen hankintaan. Piiri- ja jäsenjärjestöt tekevät ympärivuotista yritysyritysohjoa.

IV	Digiviestinnän saavutettavuus	Viestintä on saavutettavaa ja ymmärrettävää kaikille.	Kartoitetaan liiton digitaalisen viestinnän nykyinen saavutettavuustaso. Kehitetään liiton viestinnän saavutettavuutta niin, että se yltää verkkosisällön saavutettavuusohje WCAG:n mukaisille A- ja AA-tasolle. Kehitetään liiton nettisivujen käännösversioiden laajuutta. Koulutetaan ja ohjeistetaan kaikki liiton ja piiri- ja jäsenjärjestöjen viestintää toteuttavat saavutettavuudesta.	Piiri- ja jäsenjärjestöt kartoittavat digitaalisen viestintänsä nykyisen saavutettavuustason. Piiri- ja jäsenjärjestöt kehittävät viestintänsä saavutettavuutta niin, että se yltää ainakin verkkosisällön saavutettavuusohje WCAG:n mukaiselle A-tasolle, jonka lisäksi pyritään yltämään myös AA-tasolle.
----	-------------------------------	---	---	---

Jatkuvan toiminnan kuvaus:

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toimenpiteet piiri- ja jäsenjärjestöissä
1	Frank	Lukiolaiset hyötyvät Frankin tarjoamista eduista ja palveluista monipuolisesti. Lukiolaiset käyttävät Frankia aktiivisesti. Frankin ja liiton vuoropuhelu on vakiintunutta.	Markkinoidaan Frankin mobiiliopiskelijakorttia ja opiskelijapalveluita lukiolaisille. Ylläpidetään liiton, toimijoiden ja Frankin toimiston välistä yhteistyötä. Koulutetaan piiritoimijoita paikallisetujen hankinnasta ja kirjaamisesta Frankiin.	Frank näkyy piiri- ja jäsenjärjestöjen viestinnän ja toiminnan kautta lukiolaisille.
2	Improbatur	Liitto tarjoaa jäsenilleen ainutlaatuisen, lukiolaisia puhuttelevan ja lukiolaisille suunnatun nuorten median, joka houkuttelee lukiolaisia liiton jäseniksi. Lukiolaiset kokevat Improbaturin omakseen. Improbatur on journalistisesti itsenäinen julkaisu.	Selvitetään ja seurataan jäsenten näkemyksiä Improbaturista osana liiton palvelukokonaisuutta sekä kehitetään Improbaturia hankitun tiedon perusteella ja liiton taloudellinen tilanne huomioiden. Improbaturin teemoja nostetaan säännöllisesti esiin sekä liiton että julkaisun omissa sosiaalisen median kanavissa. Improbatur kerää aktiivisesti palautetta ja kehittää itseään tehdäkseen julkaisusta yhä kiinnostavamman lukiolaisille. Improbatur käsittelee lukiolaisia koskevia teemoja rohkeasti ja ennakoluulottomasti. Improbatur on jatkuvasti läsnä lukiolaisten arjessa. Säilytetään Improbaturin journalistinen itsenäisyys. Myydään ilmoituksia improbatur.fi-sivustolle.	Piiri- ja jäsenjärjestöt jakavat Improbaturin julkaisuja omissa kanavissaan. Piiri- ja jäsenjärjestöt tuovat Improbaturille ilmi mahdollisia aiheita opiskelijakunnista.
3	Jäsenhankinta	Vähintään puolet Suomen lukiolaisista on liiton jäseniä myös muuttuvassa toimintaympäristössä. Lukiolaiset ymmärtävät liiton jäsenyyden merkityksen. Liitto vierailee jokaisessa Suomen päivälukiossa vuosittain. Lukiolaiset haluavat olla jäseniä koko lukion ajan.	Järjestetään jäsenhankintakoulutusta vuoden alusta lähtien sekä tarjotaan ohjeistus ja selkeät toimintamallit piirien omien jäsenhankintakoulutusten järjestämiseen. Järjestetään Koulukävijäkoulutus ja tuetaan piirien jäsenhankinnan koulutusta. Liiton toimijat kiertävät jokaisessa Suomen päivälukiossa esittelemässä lukiolaisuutta sekä liiton palveluita ja toimintaa. Kohdennetaan jäsenhankintaa myös huoltajille vanhempainiltojen kautta. Jäsenhankintataulukkoa käytetään konkreettisten tavoitteiden asettamiseen, ja sitä päivitetään sekä seurataan aktiivisesti. Markkinoidaan jäsenyyttä ympärivuotisesti. Pyritään tarjoamaan lukiolaisille liittymisetu, erityisesti syksyn jäsenhankintaan. Markkinoidaan jäsenyyttä eri somekanavissa, lukioissa ja Improbaturissa. Panostetaan kampanjoihin erityisesti lukiolaisuuden merkkipaaluissa. Mahdollistetaan monivuotinen jäsenyys. Liittohallitus ja piiritoimikunta suorittavat yhdessä pitkäaikaista jäsenhankintaa piireissä etsimällä itselleen lisääntymiskumppanin.	Piiri- ja jäsenjärjestöt järjestävät toimijoilleen jäsenhankintakoulutuksia säännöllisesti vuoden aikana liiton tarjoamien ohjeiden mukaisesti. Piiri- ja jäsenjärjestöt tukevat toisiaan jäsenhankinnan tekemisessä. Piiri- ja jäsenjärjestöt toteuttavat ympärivuotista jäsenhankintaa sosiaalisessa mediassa sekä lukion arjessa. Piiri- ja jäsenjärjestöt jalkauttavat jäsenhankintaa myös koulujen ulkopuolelle. Piiri- ja jäsenjärjestöt jakavat liittymismateriaaleja ympärivuotisesti.

4	Jäsenyys ja jäsenpalvelu	Jäsenpalvelu on lukiolaisille hyödyllinen ja toimiva. Liitto tiedostaa lukiolaisten tarpeet. Jäsenpalvelu on ennakoivaa. Jäsenyyteen liittyviä ongelmia ratkeaa jo paikallisella tasolla.	Lukiolaisia palvellaan ystävällisesti ja ripeästi. Palvellaan jäseniä liiton pääasiallisissa kanavissa sekä jäsenpalvelulle tarkoitettussa sähköpostissa, chatissa ja puhelimesta. Tarjotaan saavutettavissa olevaa, ajankohtaista ja relevanttia tietoa liitosta sekä liiton jäsenyydestä ja jäsenpalvelusta verkkosivuilla. Suorutetaan jäseneksi liittymistä ja jäsenyyden jatkamista teettämällä säännöllisesti jäsenrekisterin kehitystyötä. Toteutetaan vuosittainen lukiolais- ja jäsenkysely. Tehdään tarvittavia muita kyselyitä. Kehitetään liiton nettisivuja siten, että jäsenet voivat hoitaa jäsenasioitaan sitä kautta. Koulutetaan toimijoita vastamaan kysymyksiin jäsenyydestä ja siihen liittyvistä ongelmista.	Piiri- ja jäsenjärjestöt auttavat lukiolaisia jäsenpalveluun liittyvissä ongelmissa ja tarvittaessa ohjaavat jäsenpalvelukysymykset eteenpäin.
5	Kumppanuudet ja yritysyhteistyö	Liiton kumppanuudet ja yritysyhteistyö tukevat ja täydentävät lukiolaisille tarjottavaa palvelukokonaisuutta sekä tukevat liiton taloudellista vakautta.	Liitto neuvottelee kumppanuuksia, joista on hyötyä kaikenlaisille lukiolaisille. Olemassaolevat kumppanit tavataan vuosittain ja kumppanuuksia pyritään kehittämään yhä hyödyllisemmäksi lukiolaisille. Järjestetään Studia-messut Messukeskuksen kanssa. Liitto neuvottelee laajoja valtakunnallisia kumppanuuksia. Luodaan ohje kumppanuuksien luomisen eettisistä periaatteista.	Piiri- ja jäsenjärjestöt tekevät kannattavaa sekä suunnitelmallista yritysyhteistyötä ympäri vuoden. Piiri- ja jäsenjärjestöt pyrkivät sitouttamaan vanhoja kumppanuuksia vuosiksi eteenpäin. Piiri- ja jäsenjärjestöt kouluttavat toimijansa laadukkaaseen yritysyhteistyöhön.
6	Viestintä	Viestintämme tukee lukiolaisten arkea ja pyrkii tavoittamaan jatkuvasti enemmän lukiolaisia. Viestintämme luo yhteisöllisyyttä. Viestintämme on vuorovaikutteista, saavutettavaa ja laadukasta. Viestintämme tuo liiton toimintaa ja arvoja laajasti ja selkeästi esille.	Viestitään lukiolaisten kanssa aktiivisesti sosiaalista mediaa, nettisivujen ja uutiskirjeiden kautta. Hyödynnetään sponsoroitua ja kohdennettua markkinointia viestinnällisen sisällön levittämisessä ja uusien lukiolaisten tavoittamisessa. Pidetään liiton viestintä mukana lukion ja lukiolaisten arjessa sekä lukiolaisuuden ja nuoruuden merkkipaaluissa. Panostetaan viestinnän vuorovaikutteisuuteen, saavutettavuuteen ja laadukkuuteen. Koulutetaan lukiolaistoimijoita viestinnästä ympäri vuoden. Suunnitellaan ja toteutetaan viestintäkampanjoita liiton viestintäkanavissa. Seurataan, mitataan ja kehitetään viestintää.	Piiri- ja jäsenjärjestöjen viestintä on yhdenmukaista liiton viestinnän kanssa. Piiri- ja jäsenjärjestöjen viestintä täydentää liiton viestintää. Piiri- ja jäsenjärjestöjen viestintä tuo laajalti esiin piirien toimintaa. Piiri- ja jäsenjärjestöjen viestintä on monipuolista ja jatkuvaa.

JÄRJESTÖ

Voimavarat	
Henkilötyövuosia:	0,75 luottamushenkilöä 2,5 työntekijää
Toimintabudjetti:	Piiri- ja jäsenjärjestöt Aktiivi- ja koulutustoiminta Opiskelijakuntatoiminta Liittohallitus ja piiritoimikunta Liittokokous

Strategia 2021-2025
Toimintamme on saavutettavaa. Jokaisen on helppo tulla mukaan ja osallistua omista lähtökohdistaan riippumatta.
Olemme lukiolaisten yhteisö, johon jokainen haluaa ja tuntee kuuluvansa ja josta jokainen löytää itselleen merkityksellistä toimintaa.
a opiskelijakuntatoiminnalla on yhteisömmme rakentamisessa ja tunnettuutemme kasvattamisessa erityinen
ki toimintamme on avointa, yhdenvertaista ja mukaan kutsuvaa niin paikallisella kuin valtakunnallisella tasolla
Viestintämme huomioi lukiolaisten moninaisen joukon erilaiset tarpeet.

Kärkihankkeet:

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toimenpiteet piiri- ja jäsenjärjestöissä
I	Koulutus- ja tapahtumatarjonnan uudistus	Liiton koulutuksiin osallistuu laaja ja moninainen joukko lukiolaisia ja liiton tapahtumat ovat taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Yhä useampi opiskelijakunta tavoitetaan heidän tarpeitaan vastaavilla koulutuksilla.	Noudatetaan ja tarvittaessa päivitetään koulutus- ja tapahtumatarjonnan uudistuksen projektisuunnitelmaa. Järjestetään keväällä uusi etätapahtuma. Järjestetään keväällä etäkoulutuskokonaisuus. Laajennetaan tapahtumatarjontaa selvittämällä yhteistyömahdollisuuksia uusien tahojen kanssa. Järjestetään syksyllä uusi valtakunnallinen tapahtuma. Tuetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä paikallisten Watereiden järjestämisessä. Uudistetaan opiskelijakuntatapahtumia vastaamaan paremmin opiskelijakuntien tarpeisiin. Tapahtumat konseptoidaan ja niille luodaan yhtenäinen brändi.	Piiri- ja jäsenjärjestöt noudattavat osaltaan projektisuunnitelmaa ja osallistuvat sen kehittämiseen. Piiri- ja jäsenjärjestöt selvittävät uusia yhteistyökumppaneita ja -muotoja koulutustapahtumien yhteyteen. Piiri- ja jäsenjärjestöt huolehtivat perinnönsiirrosta koskien uusien tapahtumien konsepteja ja niiden kehittämistä. Piiri- ja jäsenjärjestöt tarkastelevat omaa toimintaansa tehdäkseen toiminnastaan mahdollisimman kustannus- ja henkilöresurssitehokasta.
II	Piiri- ja jäsenjärjestöjen toiminnan tuki	Piiri- ja jäsenjärjestöt saavat toimintansa rytmittämiseen lisää eväitä ja tekevät yhteistyötä keskenään. Piiri- ja jäsenjärjestöjen toimintavuoden rakenne vakiintuu.	Toteutetaan yhdessä piiri- ja jäsenjärjestöjen kanssa laaja ja hyvin dokumentoitu selvitys piiri- ja jäsenjärjestötoiminnan toimintamalleista ja käytänteistä. Luodaan selvityksen pohjalta kooste ja käytetään sitä toiminnan hyötyjen maksimointiin. Tuetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä päivitetyn piiritoiminnan oppaan käyttöönotossa. Luodaan malleja piiri- ja jäsenjärjestöjen yhteistyölle.	Piiri- ja jäsenjärjestöt hyödyntävät päivitettyä piiritoiminnan opasta toiminnassaan. Piiri- ja jäsenjärjestöt kehittävät ja lisäävät keskinäistä yhteistyötä.
III	Opiskelijakunta-toiminta liiton voimavarana	Opiskelijakunnat ovat tärkeä osa liiton toimintaa.	Markkinoidaan opiskelijakuntatoiminnan päivitettyä opasta opiskelijakuntatapahtumien yhteydessä sekä viestitään siitä opiskelijakunnille. Luodaan opiskelijakuntien toiminnan tukemiseen tarkoitettua materiaalia. Arvioidaan opiskelijakuntien verkostoitumista. Tuetaan verkostoitumisen kehitystä ja opiskelijakuntien yhteistyötä tehdyn arviointityön perusteella.	Piiri- ja jäsenjärjestöt muodostavat alueellisia verkostoja opiskelijakuntien välille. Piiri- ja jäsenjärjestöt avustavat opiskelijakuntia yhteistyön aloittamisessa sekä ylläpitämisessä. Piiri- ja jäsenjärjestöt saattavat opiskelijakuntien toiminnan tukemiseen tarkoitettua materiaalia alueellisen käyttöön.

Jatkuvan toiminnan kuvaus:

Nro	Strateginen painopiste	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toimenpiteet piiri- ja jäsenjärjestöissä
1	Aktiivipäivät ja muu aktiivitoiminta	Liiton aktiivitapahtumat palvelevat toimijoita. Liitto tunnetaan järjestönä, jossa lukiolainen kehittää itseään. Liitossa opittuja taitoja tunnustetaan ja tunnustetaan siten, että niistä on hyötyä myös liiton ulkopuolella. Liitossa toimiminen tukee toimijoiden hyvinvointia. Liiton toimijat ovat hyvinvoivia. Liiton toimintaan osallistuu entistä laajempi joukko erilaisista asioista kiinnostuneita lukiolaisia.	Järjestetään kolmet (3) aktiivipäivät. Aktiivipäivillä tarjotaan monipuolista koulutusta vastuualueista, johtamisesta ja tiimitoiminnasta. Aktiivipäivien koulutuksissa saa laajat valmiudet toimia liitossa. Kehitetään työkaluja, joiden avulla lukiolaiset pystyvät tunnistamaan ja laajentamaan omaa osaamistaan. Kartoitetaan olemassaolevia opitun tunnustamisen menetelmiä. Tarkastellaan yhteistyömahdollisuuksia uusia tapahtumakonsepteja kehittäessä. Kannustetaan ja koulutetaan toimijoita huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan. Järjestetään valtakunnallisilla tapahtumilla mahdollisuus oman hyvinvoinnin kehittämiseen. Tuodaan ilmi tuloksia viime vuosina tapahtuneesta hyvinvoinnin kehityksestä. Edistetään liitossa toimimisen esteettömyyttä ja yhdenvertaisuutta sekä kehitetään ilmapiiriä kutsuvammaksi.	Piiri- ja jäsenjärjestöjen toimijat osallistuvat aktiivipäiville. Piiri- ja jäsenjärjestöt tarjoavat mahdollisuuksia toimia erilaisissa opettavaisissa luottamus- ja - vastuutehtävissä. Piiri- ja jäsenjärjestöt rohkaisevat alueensa lukiota tunnustamaan liitossa opittuja taitoja. Piiri- ja jäsenjärjestöt kartoittavat toimijoidensa hyvinvointia ympärivuotisesti ja kehittävät toimintaansa saadun tiedon pohjalta.
2	Etämahdollisuuksien hyödyntäminen toiminnassa	Liitolla on valmiudet toimia monialustaisesti.	Koulutetaan etäyhteyksillä toimimisesta piiri- ja jäsenjärjestötoiminnassa. Tarjotaan malleja etämahdollisuuksien hyödyntämiseen piiri- ja jäsenjärjestöjen sekä opiskelijakuntien toiminnassa.	Piiri- ja jäsenjärjestöt hyödyntävät etämahdollisuuksia toiminnassaan.
3	Jäsenten osallisuus	Jäsenet kokevat liiton omaksi järjestökseen. Osallisuustoimista on hyötyä liiton toiminnalle.	Liiton sisäistä osallisuustyötä vahvistetaan. Erityisesti kiinnitetään huomiota opiskelijakuntien mahdollisuuksiin saada tietoa liiton toiminnasta ja osallistua sen kehittämiseen. Järjestön toiminta, toimijoiden tehtävät ja vaikuttamisen paikat tehdään selkeiksi jäsenistölle. Osallistetaan lukiolaisia liiton toiminnan kehittämisessä.	Piiri- ja jäsenjärjestöt osallistavat toimijoita ja opiskelijakuntia toiminnassaan.
4	Liiton sekä piiri- ja jäsenjärjestöjen välinen vuoropuhelu	Järjestön eri tahojen sisäinen viestintä on vuorovaikutteista.	Viestitään piiri- ja jäsenjärjestöille jatkuvasti ajankohtaisista asioista. Tarjotaan alustoja toimijoiden väliselle keskustelulle. Liitto antaa palautetta piiri- ja jäsenjärjestöjen toiminnasta ympärivuotisesti.	Piiri- ja jäsenjärjestöt antavat palautetta liiton toiminnasta ympärivuotisesti.
5	Lukioiden kanssa tehtävä yhteistyö	Liitolla on hyvät suhteet lukioiden henkilökuntaan. Lukioiden henkilökunta arvostaa liiton toimintaa ja kannustaa opiskelijoita osallistumaan siihen. Ohjaavat opettajat tekevät yhteistyötä liiton kanssa opiskelijakuntatoiminnan kehittämiseksi.	Markkinoidaan liiton toimintaa lukiokoulutuksen järjestäjille ja heidän edustajilleen, jotta he tukevat lukiolaisten toimintaan osallistumista sekä suosittelevat lukiolaisille liiton jäsenyyttä. Järjestetään koulutusta lukioiden opiskelijakuntien ohjaaville opettajille. Viestitään rehtoreille ja ohjaaville opettajille ajantasaisesti ja monipuolisesti. Kehitetään opinto-ohjaajille kohdennettua viestintää ja heidän kanssaan tehtävää yhteistyötä. Tarjotaan opinto-ohjaajille ja tutortoiminnan vetäjille tukea ja tietoa tutortoiminnan järjestämiseen. Kehitetään osallistavaa ilmapiiriä lukioissa ja tarjotaan tukea demokratian toteuttamisessa.	Piiri- ja jäsenjärjestöt tiedottavat lukiota mahdollisuuksista kouluttautua. Koulukäyntien yhteydessä ylläpidetään hyviä suhteita lukioiden henkilökuntaan. Piiri- ja jäsenjärjestöt ovat yhteydessä alueensa lukioihin.
6	Opiskelijakunta- viestintä	Opiskelijakuntaviestintä on vuorovaikutteista ja molempia osapuolia hyödyttävää. Opiskelijakunnille suunnattu viestintä tavoittaa laajan joukon lukiolaisia. Viestintä sitouttaa opiskelijakuntia liiton toimintaan. Opiskelijakuntien on helppo saada yhteys liittoon.	Toiminnasta viestitään niin, että uudet toimijat kiinnostuvat liitosta ja tapahtumiin osallistuu laaja joukko lukiolaisia. Viestitään tapahtumista suunnitelmallisesti. Yksittäisten opiskelijakuntien ääntä tuodaan esille valtakunnallisessa viestinnässä. Liiton ja opiskelijakuntien välinen viestintä on vuorovaikutteista. Tarjotaan opiskelijakunnille matalan kynnyksen yhteydenottokanava kasvattamalla ja kehittämällä Telegram-yhteisöä. Kehitetään uudenlaisia tapoja pitää opiskelijakuntiin yhteyttä.	Piiri- ja jäsenjärjestöt viestivät monipuolisesti ja ennakoivasti tapahtumista opiskelijakunnille. Opiskelijakunnat ovat aktiivisesti ja jatkuvasti mukana piiri- ja jäsenjärjestöjen viestinnässä. Piiri- ja jäsenjärjestöt luovat ja ylläpitävät toimivia suhteita opiskelijakuntiin.

7	Opiskelijakuntien tuki	Opiskelijakunnat haluavat kouluttautua toimintaansa ja saavat selkeää hyötyä liiton koulutustoiminnasta. Liiton ja opiskelijakuntien välinen yhteistyö on vuorovaikutteista sekä molempia osapuolia hyödyttävää.	Järjestetään koulutuksia, jotka antavat valmiuksia niin aloitteleville kuin kokeneemmillekin opiskelijakuntatoimijoille. Tuetaan opiskelijakuntia tarjoamalla heidän tarpeisiinsa räätälöityjä täsmäkoulutuksia, joiden suunnittelussa ja toteuttamisessa opiskelijakuntavastaavat auttavat. Opiskelijakuntia kannustetaan ja koulutetaan yhteistyöhön muiden opiskelijakuntien kanssa. Liitto kannustaa esimerkiksiään opiskelijakuntia noudattamaan osallisuuden ja demokratian periaatteita.	Piiri- ja jäsenjärjestöt markkinoivat ja toteuttavat alueellaan täsmäkoulutuksia opiskelijakunnille sekä niiden hallituksille. Piiri- ja jäsenjärjestöt järjestävät opiskelijakuntapahtumia ja tarjoavat tukea opiskelijakuntien yhteistyöhön. Piiri- ja jäsenjärjestöt innostavat ja tukevat opiskelijakuntia demokraattisten toimintatapojen organisoimisessa ja käyttöönotossa.
8	Piiri- ja jäsenjärjestöjen johtaminen	Piiri- ja jäsenjärjestöjen johtaminen on tavoitteellista ja onnistunutta. Piiritoimikunta kehittää piiri- ja jäsenjärjestöjen toimintaa valtakunnallisesti ja osallistuu liiton kehittämistyöhön yhteistyössä liittohallituksen kanssa.	Koulutetaan piiri- ja jäsenjärjestöjen puheenjohtajistot tehtäviinsä alkuvuodesta ja tuetaan heitä piiri- ja jäsenjärjestöjen johtamisessa. Piiritoimikunnan puheenjohtajisto koulutetaan tehtäviinsä. Järjestetään ainakin neljä (4) puheenjohtajapäivä, joissa piiri- ja jäsenjärjestöjen johdot saavat koulutusta piiri- ja jäsenjärjestöjen operatiivisesta ja strategisesta johtamisesta. Piiritoimikunta kokoontuu vähintään neljä (4) kertaa vuoden aikana kokoustamaan ja suunnittelemaan toimintaansa. Liittohallitus ja piiritoimikunta kokoontuvat yhteen vähintään kaksi (2) kertaa vuodessa. Liittohallitus ja piiritoimikunta käyvät vuoropuhelua jatkuvasti. Piiritoimikunta viestii avoimesti toimijoille.	Piiri- ja jäsenjärjestöjen puheenjohtajistot välittävät piiritoimikunnan kuulumisia ja päätöksiä piiri- ja jäsenjärjestöille säännöllisesti. Piiritoimikunnan jäsenet toimivat piiritoimikunnassa hallituksensa kannan mukaisesti.
9	Piiri- ja jäsenjärjestöjen välinen yhteistyö ja vertaistukiryhmät	Vertaistukiryhmätoiminta tarjoaa piiri- ja jäsenjärjestöjen vastuualueille vertaistukea sekä turvallisen ympäristön jakaa kokemuksia ja osaamista. Monipuolinen yhteistyö piiri- ja jäsenjärjestöjen välillä edistää alueellista kattavuutta.	Kannustetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä keskinäiseen yhteistyöhön ja palkitaan onnistumisista. Koulutetaan vertaistukiryhmien jäseniä vastuualueistaan säännöllisesti vuoden aikana. Vertaistukiryhmissä käsitellään johtamista ja tarjotaan siihen vertaistukea. Kerätään läpi vuoden palautetta vertaistukiryhmien toiminnasta ja kehitetään toimintaa kerätyn palautteen pohjalta. Jaetaan piireille ja jäsenjärjestöille alkuvuodesta tieto siitä, mitkä vertaistukiryhmät tullaan perustamaan ja mitkä ovat kunkin vertaistukiryhmän toiminnan tavoitteita. Vertaistukiryhmät kokoontuvat ainakin aktiivipäivillä. Vertaistukiryhmien vetäjät saavat koulutusta tehtävästään sekä piiri- ja jäsenjärjestöjen erityispiirteistä ja -tarpeista ympäri vuoden. Vertaistukiryhmien vetäjät perehdyttävät seuraajansa. Kehitetään vertaistukiryhmätoimintaa sekä vertaistukiryhmien ulkopuolisten toimijoiden toimintamahdollisuuksia. Vahvistetaan piiri- ja jäsenjärjestöjen välistä yhteistyötä vertaistukiryhmien avulla.	Vertaistukiryhmien toimintaa arvioidaan ja siitä keskustellaan piiri- ja jäsenjärjestöissä. Piiri- ja jäsenjärjestöt jakavat järjestäytymiskokouksissaan toimijoilleen vastuualueet hyödyntäen tietoa siitä, mitä vertaistukiryhmiä tullaan perustamaan.
10	Piiri- ja jäsenjärjestötoiminta	Liiton toiminta on valtakunnallisesti kattavaa ja laadukasta piiri- ja jäsenjärjestöjen ansiosta. Piiri- ja jäsenjärjestöt tekevät laadukasta toimintaa ja kokevat liiton hyödylliseksi. Piiri- ja jäsenjärjestötoiminnassa saa arvokasta kokemusta ja oppii uusia taitoja.	Annetaan toimintamalleja palautteen antamiseen ja toiminnan arvioimiseen. Jaetaan piireille ja jäsenjärjestöille tulostavoiterahaa tehdyn toiminnan, sen arvioinnin ja kehittämisen perusteella. Jokaiselle piiri- ja jäsenjärjestöille nimitetään liittohallituksesta yhteyshenkilö, joka pitää aktiivisesti yhteyttä piiri- tai jäsenjärjestöjen kanssa. Tunnistetaan ja tunnustetaan piiri- ja jäsenjärjestötoiminnassa opittuja taitoja erilaisten todistusten avulla. Luodaan malleja sanoittaa toiminnasta karttuvia opittuja taitoja ja osaamista.	Piiri- ja jäsenjärjestöt arvioivat ja kehittävät toimintaansa ympärivuotisesti. Piiri- ja jäsenjärjestöt tarjoavat koulutusta toimijoilleen. Piiri- ja jäsenjärjestöt tarjoavat johtamisaikaa toimijoilleen esimerkiksi tiimeissä ja erilaisten projektien parissa. Piirit tuottavat kolmesti vuodessa osavuositointakertomuksen, jossa ne raportoivat ja arvioivat toimintaansa. Jäsenjärjestöt tuottavat kahdesti vuodessa osavuositointakertomuksen, jossa ne raportoivat ja arvioivat toimintaansa.

11	Vastuulukiotoiminta	Jokaisella opiskelijakunnalla on henkilökohtainen ja toimiva yhteys liittoon piiri- tai jäsenjärjestönsä kautta. Piiri- ja jäsenjärjestöt ovat tietoisia alueensa lukioiden tilanteesta.	Tuetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä opiskelijakuntien yhteystietojen keräämisessä ja päivittämisessä. Valtakunnallisilla tapahtumilla koulutetaan vastuulukiotoiminnasta ja tarjotaan keinoja säännölliseen yhteydenpitoon opiskelijakuntien kanssa. Koulukävijöiden koulutuksessa koulutetaan opiskelijakuntien tapaamiseen.	Piiri- ja jäsenjärjestöissä luodaan rautalankamalleja ja ohjeistuksia vastuulukiotoiminnan toteuttamiseksi ja kehittämiseksi sekä selkeytetään toiminnan tarkoitusta. Piiri- ja jäsenjärjestöt toteuttavat laadukasta vastuulukiotoimintaa liiton ohjeiden ja koulutusten pohjalta. Vastuulukiotoimintaa hyödynnetään edunvalvontatapausten löytämisessä.
----	---------------------	--	--	--

JOHTAMINEN JA TALOUS

Voimavarat	
Henkilötyövuosia:	0,75 luottamushenkilöä 1 työntekijä
Toimintabudjetti:	Keskustoimisto Hallinto ja talous

Strategia 2021-2025
Olemme muutoskykyisiä muuttuvassa toimintaympäristössä ja uudistumme jatkuvasti.
Taloudellinen tilanteemme on kestävä ja vakaa nopeasti muuttuvassa maailmassa.

Kärkihankkeet:

Nro	Strateginen	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toimenpiteet piiri- ja
I	Ketterä ja ennakoiva liitto	Liitto on valmistautunut erilaisiin muutoksiin sen toiminnassa ja toimintaympäristössä.	Tehdään keskipitkän (3-5 vuotta) aikavälin taloussuunnitelma, joka tukee liiton strategiaa. Toteutetaan projekti, jossa tutkitaan mahdollisuuksia uusiin toiminta-alueisiin sekä vanhoista toimintatavoista luopumiseen uuden strategian toteuttamiseksi. Piiri- ja jäsenjärjestöjä kuullaan keskipitkän aikavälin (3-5 vuotta) taloussuunnitelmassa. Selvitetään opiskelijakuntajäsenyyden mahdollistamista ja vaikutuksia liiton rakenteeseen. Päivitetään kestävän kehityksen suunnitelma vuosille 2022-2024.	Piiri- ja jäsenjärjestöt laativat suunnitelman toiminnan kehittämiseen.
II	Henkilöstö ja toimijat	Liiton toimijat ja toimihenkilöt voivat hyvin. Liitossa toimiminen vahvistaa hyvinvointia.	Toteutetaan hyvinvointikartoitus toimihenkilöille ja toimijoille. Tehdään suunnitelma, jossa määritellään toimenpiteet, joilla toimijoiden sekä toimihenkilöiden hyvinvointia voidaan parantaa. Vahvistetaan liiton toimihenkilöiden ja puheenjohtajiston sekä liittohallituksen ja piiri- ja jäsenjärjestöjen puheenjohtajistojen itsensä johtamisen taitoja sekä tarjotaan sitä helpottavia työkaluja. Huolehditaan, että kenenkään työkuorma ei kasva liian suureksi ja että jokaisella on mahdollisuus ja keinot hallita omaa työtään. Vahvistetaan työyhteisön hyvinvointia tukevia käytäntöjä sekä tarjotaan toimihenkilöille monipuolisia mahdollisuuksia hyödyntää ja kehittää omaa osaamistaan. Vahvistetaan toimijoiden itsensä johtamisen taitoja ja tarjotaan sitä helpottavia työkaluja. Päivitetään henkilöstöstrategia vuosille 2022-2026 yhdessä toimihenkilöiden kanssa.	Piiri- ja jäsenjärjestöt huolehtivat, ettei kenenkään työkuorma kasva liian suureksi. Piiri- ja jäsenjärjestöt huolehtivat, että jokaisella on mahdollisuus ja keinot hallita omaa työtään.

III	Laadukkaaseen johtamisen liitto	Laadukkaaseen johtamiseen koulutetaan ja kiinnitetään huomiota jokaisella tasolla.	Toimijoiden ja toimihenkilöiden itsensäjohtamisen taitoja vahvistetaan koulutuksilla. Toiminnanohjausta ja projektinhallintaa kehitetään kokeilemalla ja ottamalla käyttöön uusia teknisiä työvälineitä. Pääsihteerin, puheenjohtajien ja liittohallituksen johtamisen taitoja kehitetään suunnitelmallisesti. Kartoitetaan mahdollisuutta toteuttaa anonyymia rekrytointia. Piiri- ja jäsenjärjestöjen puheenjohtajille ja liittohallitukselle järjestetään johtamisen koulutusta. Piiri- ja jäsenjärjestöille tarjotaan ympärivuotista tukea johtamiseen. Liiton johtamisjärjestelmää kehitetään. Vahvistetaan hyvää johtamista ja rakennetaan helppoja kanavia antaa ja saada palautetta. Järjestetään työyhteisön kehittämispäivä sekä yhteisiä koulutuksia. Tarjotaan toimihenkilöille ja liiton puheenjohtajistolle ympärivuotisesti tukea työssään. Lisätään sektorirajat ylittävää yhteistyötä ja huolehditaan työyhteisön sisäisestä tiedonkulusta. Perehdytetään uudet työyhteisön jäsenet huolellisesti ja systemaattisesti. Kehitetään perehdytys- ja sijaistamiskäytänteitä. Päivitetään liiton periaateohjelma vuosille 2022-2025.	Piiri- ja jäsenjärjestöt kehittävät perinnönsiirron ja perehdytyksen käytänteitä. Piiri- ja jäsenjärjestöt käyvät aktiivista vuoropuhelua liiton kanssa. Piiri- ja jäsenjärjestöt selkeyttävät johtamistaan.
-----	---------------------------------	--	--	---

Jatkuvan toiminnan kuvaus:

Nro	Strateginen painopiste	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toimenpiteet piiri- ja jäsenjärjestöissä
1	Toiminnanohjaus, toiminnan suunnittelu ja seuranta	Toiminnan suunnittelu on kaikille selkeää. Toiminnan suunnittelu on lukiolaisten näköistä.	Lukiolaiset johtavat toiminnan suunnittelua. Toimihenkilöiden asiantuntemusta hyödynnetään toiminnan suunnittelussa. Järjestetään toiminnansuunnittelupäivät yhdessä liittohallituksen ja toimihenkilöiden kanssa. Pilkotaan toimintasuunnitelma konkreettisemmaksi toteutussuunnitelmaksi. Toimijoita osallistetaan toiminnansuunnitteluun.	Piiri- ja jäsenjärjestöt antavat esityksiä ja aloitteita toiminnansuunnitteluun sekä toiminnan toteuttamistapoihin. Piiri- ja jäsenjärjestöt osallistavat toimijoita toiminnansuunnitteluun.
2	Talouden suunnittelu ja huolellinen hoitaminen	Taloudenpidon käytänteet ovat selkeät kaikille toimijoille. Liiton taloudenpito on suunniteltua ja muutoksiin reagoidaan ajoissa.	Perehdytetään liittohallitus, uudet toimihenkilöt sekä piirihallitukset huolellisen taloudenpidon ja hyvän hallinnon periaatteisiin sekä tarvittavien työkalujen käyttöön. Laaditaan talousarvio ja täsmentävä reaalitytökalu. Reaalitytökalussa toimintaa sopeutetaan tarpeen mukaan, ja sen toteutumista seurataan säännöllisesti. Raportoidaan säännöllisesti taloudesta liittohallitukselle ja toimihenkilöille.	Piiri- ja jäsenjärjestöt seuraavat oman taloutensa kehitystä.
3	Kestävä kehitys	Liiton toiminta on kestävän kehityksen periaatteiden mukaista.	Toteutetaan liiton kestävän kehityksen suunnitelmaa ja arvioidaan sen toteutumista.	Piiri- ja jäsenjärjestöt toteuttavat liiton kestävän kehityksen suunnitelmaa ja arvioivat sen toteutumista.
4	Yhdenvertaisuuden edistäminen	Yhdenvertaisuus on huomioitu kaikessa liiton toiminnassa.	Toteutetaan liiton yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja arvioidaan sen toteutumista.	Piiri- ja jäsenjärjestöt toteuttavat liiton yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja arvioivat sen toteutumista.

5	Liittohallitustyöskentely	Liittohallituksella on valmiudet ja osaaminen liiton johtamiseen. Liittohallituksen ja toimihenkilöiden yhteistyö on sujuvaa ja tuloksellista. Liittohallituksen työskentely on läpinäkyvää.	Liittohallitus perehdytetään kautensa alussa ja hallitukselle järjestetään ympärivuotisesti koulutusta tehtävien hoitamisen tueksi. Liiton johtotehtäviin hakeutuville tarjotaan perehdytystä hakemastaan tehtävästä. Vahvistetaan mahdollisuuksia liittohallituksen ja toimihenkilöiden vuorovaikutukselle. Toteutetaan liittohallituksen itsearviointi kaksi kertaa vuodessa ja kehitetään toimintaa palautteen perusteella. Rakennetaan toimivat viestinnän ja yhteistyön rakenteet liittohallituksen ja toimiston välille. Liittohallituksen toiminnasta ja päätöksistä viestitään aktiivisesti lukiolaisille ja lukiolaistoimijoille. Kehitetään perinnönsiirtoa ja perehdytystä piirikummityön, jaosten ja toimikuntien johtamisen osalta. Kehitetään vertaistukiryhmätoimintaa ja -johtamista.	Piiri- ja jäsenjärjestöt seuraavat liittohallitustyöskentelyä ja lukevat liittohallituksen kokoustiedotteita.
6	Toimiston ylläpito ja muut tukipalvelut	Työympäristö on toimiva ja viihtyisä. Työnteko on sujuvaa ja aika käytetään oikeisiin asioihin.	Jokaiselle toimihenkilölle hankitaan työn tekemiseen tarvittavat välineet. Mitataan työssä viihtymistä tasaisesti ja tehdään toimenpidelistaus työympäristön kehittämistarpeista. Työssä ja työympäristössä viihtymisestä raportoidaan liittohallitukselle. Järjestetään toimiston yhteinen siivous- ja arkistointipäivä kaksi kertaa vuodessa.	
7	Toiminnan rahoitus	Liiton rahoituspohja on monipuolinen.	Haetaan rahoitusta uusiin hankkeisiin ja ydintoiminnan sivuhaaroihin eri ministeriöiltä, säätiöiltä tai muilta kumppaneilta. Varmistetaan, että julkinen avustus kasvaa tai säilyy samalla tasolla. Kartoitetaan rahoituspohjan laajentamisen mahdollisuuksia uusien yhteistyökumppanien avulla.	Piiri- ja jäsenjärjestöt kehittävät omaa varainhankintaansa. Piiri- ja jäsenjärjestöt osaavat hakea avustuksia kunnilta ja alueellisilta tahoilta.
8	Tiedonhallinta ja tietosuojat	Liiton tiedonhallinta- ja tietosuojat asiat hoidetaan asianmukaisesti.	Perehdytetään toimihenkilöt tietosuojakäytänteistä. Nimetään virallinen tietosuojayhteyshenkilö. Tehdään tiedonhallinnasta työntekoa tukevaa. Laaditaan selkeät ohjeistukset tiedostojen hallintaan ja tallentamiseen. Piiri- ja jäsenjärjestöt perehdytetään tietosuojakäytänteisiin.	Piiri- ja jäsenjärjestöillä on nimetty virallinen tietosuojayhteyshenkilö. Piiri- ja jäsenjärjestöt kehittävät tiedonhallintaansa. Piiri- ja jäsenjärjestöt perehdyttävät toimijansa tietosuojakäytänteisiin.
9	Sisäinen viestintä	Viesti kulkee keskustuomiston, liittohallituksen ja toimijoiden välillä jouhevasti. Asioista viestitään ajankohtaisesti ja avoimesti.	Toimiston ja liittohallituksen sisäisen viestinnän kanavana käytetään Slackia ja sähköpostia. Luodaan Slackin, sähköpostin ja kalenterin käyttöön ohjeistukset, joita noudatetaan toimistolla ja liittohallituksessa. Selkeytetään sisäisen viestinnän käytänteitä ja rooleja. Liiton ja toimijoiden välistä sisäistä viestintää kehitetään, ja sille etsitään uusia kanavia. Liittohallitus, piiritoimikunta, toimihenkilöt ja toimijat perehdytetään sisäisen viestinnän käytänteisiin. Vertaistukiryhmien sisäiseen viestintään tehdään selkeät ohjeistukset.	Piiri- ja jäsenjärjestöt kouluttavat toimijansa sisäiseen viestintään. Piiri- ja jäsenjärjestöt luovat itselleen sisäisen viestinnän toimintatavat.
10	Henkilöstöhallinto	Henkilöstö on motivoitunut ja henkilöstöhallinto on hoidettu hyvin.	Rekrytoinnit hoidetaan huolellisesti ja hakijoita kohdellaan tasavertaisesti. Uusien toimihenkilöiden perehdytykseen on selkeät ja yhdenmukaiset käytännöt. Toimihenkilöiden toimenkuvia päivitetään tarpeen mukaan. Tarjotaan toimihenkilöiden hyvinvointia ja yhteishenkeä tukevia työsuhte-etuja. Toimihenkilöille tarjotaan mahdollisuuksia kehittää osaamistaan ja kouluttautua tehtävässään.	

SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITON

TAVOITEOHJELMA 2021

ESITYS LIITTOKOKOUKSELLE

1. KOULUTUSPOLITIikka

1.1 Lukiokoulutuksen järjestäminen

Lukiokoulutuksen tulee olla aidosti maksutonta, ja jokaisella nuorella tulee olla mahdollisuus osallistua siihen esimerkiksi taloudellisesta asemasta tai taustasta riippumatta. Lukion tulee olla vetovoimainen vaihtoehto toiselle asteelle siirryttäessä, jotta sinne hakeutuu motivoituneita opiskelijoita. Lukiokoulutuksen tulee olla poliittisesti ja uskonnollisesti täysin riippumatonta ja sitoutumatonta. Koulutuksen järjestäjän on varmistettava, että tarjottava koulutus on laadukasta ja että se toteuttaa lukiokoulutukselle asetetut tavoitteet. Opintojen eteneminen ei saa olla sidottu vuosiluokkiin vaan opiskelijan on voitava valita kurseja omaan opiskelutahtiinsa sopivasti. Opiskelijoiden hyvinvointi ja osallisuus sekä koulutuksen laatu tulee huomioida opiskelijapalautteella.

Opiskelijan on voitava osallistua kaikille haluamilleen valtakunnallisille opintojaksoille hänen suorittaessaan lukion kolmessa vuodessa. Opiskelu on voitava suorittaa ensisijaisesti lähiopetuksessa, jossa ryhmäkoot eivät saa olla liian suuria. Erityisesti kielten sekä matematiikan opetuksessa on taattava riittävän pienet ryhmäkoot. Etäopetuksella tuetaan opetuksen järjestämistä ja mahdollistetaan laajempi opintotarjonta. Itsenäisiä opintojaksoja on myönnettävä yhtenäisin, opiskelijan elämäntilanteen huomioon ottavin perustein, ja opintojaksojen suorittamisperusteiden on oltava valtakunnallisesti standardoituja. Opintoja pitää voida suorittaa myös etänä verkkoympäristöissä. Myös muualla hankittun osaamisen tunnustamista ja hyväksilukua tulee

kehittää sujuvaksi ja valtakunnallisesti yhtenäiseksi. Nuoren tulee voida opinnoissaan hyväksilukea aktiivinen toiminta kansalaisyhteiskunnassa esimerkiksi opintopisteinä. Opetuksen suunnittelussa ja mitoituksessa on huomioitava myös opiskelijan itsenäisen työn määrä, ja lukion oppimäärien ja niihin kuuluvien opintojen perusteena käytettävien opintopisteiden on oltava ECTS-opintopisteitä.

Valtion tulee tukea tulevaisuudessakin lukion jälkeistä täydentävää aineopetusta, jotta yksilön koulutuspolku ei katkea.

Kunnilla on merkittävä rooli lukiokoulutuksen järjestäjänä. Nykyinen eri koulutuksen järjestäjien varaan rakentuva malli tulee säilyttää. Toisen asteen koulutuksen järjestämisvastuuta ei tule siirtää valtiolta kunnille tai maakunnille. Koulutuskuntayhtymissä koulutuksen laatu tulee taata riippumatta hallinnollisista järjestelyistä. Myös vaihtoehtoisia opetusmenetelmiä harjoittavien koulujen, erityistehävän saaneiden lukioden ja yksityiskoulujen asema on turvattava. Lukion tulee lähtökohtaisesti sijaita niin lähellä, että sitä voi käydä kotoa käsin.

Lukiokoulutuksen rahoitus on jatkossakin toteutettava opetus- ja kulttuuriministeriön kautta koulutuksen järjestäjälle maksettavana yksikköhintana, eikä sen tule olla riippuvaista koulutuksen järjestämisestä. Lukiokoulutuksen riittävä rahoitus tulee turvata maksamalla koulutuksen järjestäjille todellisia kustannuksia vastaava yksikköhinta.

Lukiokoulutuksen tasa-arvo on turvattava riittävän suurella perusrahoitusosuudella, jonka lisäksi osa valtionosuudesta voi määräytyä opiskelijapalautteella. Rahoitusjärjestelmä ei saa johtaa lukioden eriarvoistumiseen.

68 Valtionosuuksien vuosittaisen vaihtelun on pysyt-
69 tävä kohtuullisena. Yksikköhintaa pitää korottaa
70 vuosittain vähintään yleisen hintatason kasvua vas-
71 taavilla korotuksilla. Lukiokoulutuksen saavutetta-
72 vuuden turvaamiseksi harvan väestöpohjan alueiden
73 lukioille on maksettava korotettua valtionosuutta.
74 Korotettua valtionosuutta on maksettava myös eri-
75 tyistehtävän saaneille lukioille. Lukioilla tulee olla
76 aito mahdollisuus hakea erityistehtävää ja myöntä-
77 misperusteiden tulee olla standardoituja. Erityisteh-
78 täviä myönnettäessä alueellinen kattavuus tulee ottaa
79 huomioon.

80 1.2 Tuntijako

81 Lukion tuntijaon tulee taata lukiolaiselle vahvat
82 kielelliset, viestinnälliset ja matemaattiset taidot,
83 monipuolinen kielitaito sekä laajat tiedolliset,
84 kulttuuriset ja tietotekniset valmiudet. Lukion
85 on autettava opiskelijaa löytämään omat vahvuus-
86 tensa ja kiinnostuksen kohteensa sekä tarjottava
87 riittävä tieto ja tuki oman jatko-opintovalinnan
88 tekemiseen.

89 Lukiossa tulee järjestää vähintään kolme sisällöl-
90 tään monipuolista, laaja-alaista osaamista kehittävää
91 temaattisten opintojen opintojaksoa, joissa tulee
92 käsitellä eri oppiaineiden asioita ajankohtaisten tee-
93 mojen ympärillä. Näitä teemoja tulee tarkastella eri
94 näkökulmista harjoittamalla viestintä- ja tiedonhaku-
95 taitoja sekä kriittistä ajattelua. Oppiaineiden välistä
96 yhteistyötä on lisättävä lukio-opetuksessa myös
97 temaattisten opintojen ulkopuolella.

98 Nykymallisesta uskonnonopetuksesta tulee siirtyä
99 kaikille yhteiseen katsomusoppiin, joka tarkastelee
100 uskontoja ja maailmankatsomuksia tasapuolisesti
101 ilmiöiden pohjalta. Uskonnon ja elämänsäksomustie-
102 don erityisasema on poistettava lukiolaista.

103 Lukion merkitys hyvän ja laajan kielitaidon
104 hankkimisessa on merkittävä, minkä takia kielten
105 opetuksen tulee antaa valmiudet opiskellun kielen
106 monipuoliseen käyttöön. Lukiossa on opiskeltava
107 äidinkielen lisäksi vähintään kahta vapaavalintaista
108 kieltä, joista ainakin toisen on oltava pitkä A-kieli.
109 Kielenopetuksen on oltava enemmän myös suul-
110 lista kielitaitoa kehittävää. Muuta kuin suomea tai

111 ruotsia äidinkielenään puhuvan opiskelijan oman
112 äidinkielen opiskelua ja ylläpitoa on tuettava. Häntä
113 ei saa vaatia opettelemaan molempia kotimaisia
114 kieliä, mutta hänellä on oltava siihen yhtäläinen
115 mahdollisuus.

116 Matematiikan yhteisessä opintojaksossa on
117 luotava pohja sekä lyhyen että pitkän oppimäärän
118 opiskeluun, ja sen on kannustettava opiskelemaan
119 matematiikkaa. Yhteisen opintojakson on annettava
120 opiskelijalle tarpeelliset valmiudet valita itselleen ja
121 jatko-opintosuunnitelmiinsa sopiva oppimäärä sekä
122 kehittää motivaatiota matematiikan opiskeluun.
123 Pitkän oppimäärän on tarjottava hyvät valmiudet
124 matemaattis-luonnontieteellisiin jatko-opintoihin.
125 Lyhyen oppimäärän on oltava käytännönläheistä ja
126 korostettava kaikissa opinnoissa tarvittavia mate-
127 maattisia taitoja.

128 Laaja-alainen yleistieto ja jatko-opintoihin suun-
129 taava tutkinto mahdollistetaan rakenteellisella valin-
130 naisuudella, joka kohdistuu yksittäisten oppiaineiden
131 sijaan laajoihin teemoihin. Pakollisten sisältöjen
132 lisäksi opiskelijalla on oltava mahdollisuus valita
133 haluamansa määrä valinnaisia opintojaksoja, joissa
134 hän voi syventää osaamistaan itselleen hyödyllisiksi
135 kokemissaan oppiaineissa. Lukio-opinnoissa opiske-
136 lijan tulee voida syventyä haluamiinsa aineisiin, eikä
137 liian suuri pakollisten opintojaksojen määrä saa estää
138 sitä.

139 Opiskelijalla täytyy olla mahdollisuus suorittaa
140 erilaisia lukiodiplomeja, jotka osoittavat lukiolaisen
141 kyvyn itsenäiseen ajatteluun ja toimintaan. Lukiodip-
142 lomeita on voitava suorittaa sekä oppiaineryhmissä
143 että yksittäisissä oppiaineissa, eivätkä diplomit saa
144 rajoittua vain taito- ja taideaineisiin. Lukiodiplomit
145 ilmentävät opiskelijan motivaatiota oppiaineryhmää
146 tai oppiainetta kohtaan, ja lukiodiplomeita tulee
147 pystyä hyödyntämään opiskelijavalinnassa. Lukio-
148 diplomeille on oltava kansalliset suoritusohjeet sekä
149 arviointikriteerit. Lukiodiplomien tulee olla suori-
150 tuksina vertailukelpoisia.

151 Lukion tuntijakoon tulee sisällyttää valinnaista
152 tieto- ja viestintätekniikan opetusta, jotta kaikilla
153 olisi yhtäläiset mahdollisuudet pärjätä sähköisissä
154 ylioppilaskirjoituksissa.

1.3 Oppisisällöt ja pedagogiikka

Oppisisältöjen tulee olla yleissivistäviä sekä jatko-opiskeluun valmentavia. Niiden tulee painottaa tietojen hankintaan, jäsentelyyn ja soveltamiseen sekä kokonaisuuksien hallintaan. Lukion aikana ajattelun ja tietokäsityksen tulee kehittyä. Opiskelijan tulee oppia ymmärtämään ja sietämään tietoon liittyvää epävarmuutta. Opetuksen tulee kannustaa opiskelijaa suhtautumaan tietoon kriittisesti ja oppia kyseenalaistamaan ja löytämään perusteltuja ratkaisuja. Alati muuttuvassa maailmassa oppisisältöjen tulee tukea opiskelijan omaa ajattelun kehitystä.

Lukion opettajilla tulee olla pätevyys tehtävänsä sekä hyvät ja ajantasaiset pedagogiset valmiudet. Pedagogiikkaa tulee päivittää tukemaan vahvemmin lukiokoulutukselle asetettuja tavoitteita. On varmistettava, että yhteistyö työelämän, kolmannen sektorin sekä korkeakoulujen kanssa toteutuu kaikkialla, ja koulujen on avauduttava yhteiskunnallisille toimijoille. Lukioden ja korkeakoulujen välisen yhteistyön tulee olla laadukasta ympäri Suomen. Kaikilla lukiolaisilla on oltava yhtäläiset mahdollisuudet suorittaa korkeakouluopintoja lukio-opintojensa aikana.

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöä ja merkitystä opetuksessa on lisättävä. Tämän mahdollistamiseksi jokaisella lukiolla on oltava riittävät ja ajanmukaiset välineet ja yhteydet. Opettajien tulee kouluttautua säännöllisesti, ottaa käyttöön uusia keinoja hyödyntää tietotekniikkaa opetuksessa ja saada siinä tarvittaessa tukea. Laitteiston nykyaikaistamisen lisäksi on huolettava sähköisten oppimisympäristöjen ja sovellusten kehittämisestä ja käyttöön otosta lukio-opetuksessa. Opetuksessa käytettävien sovellusten ja laitteiden tulee valmentaa opiskelijaa myös opintojen jälkeiseen elämään ja työuralle. Opiskelijoiden digitaalisista taidoista on pidettävä huolta tarjoamalla opetuksen yhteydessä tukea ja ohjausta digitaalisten opiskelumenetelmien käytössä. Lukion tulee myös nimetä tarpeellinen määrä tietotekniikkatukihenkilöitä, jotka voivat auttaa opiskelijoita ja opettajia tietoteknisissä ongelmissa. Opintojaksojen kokeet tulee pääsääntöisesti järjestää Abitti-järjestelmässä. Opetuksen tulee aidosti valmentaa sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin.

Etäopetusta järjestettäessä on varmistettava sähköisen opetuksen toimivuus ja riittävän monipuoliset opiskelutavat. Etäopetusta ei tule nähdä vain verkkoon siirrettynä lähiopetuksena. Opettajilla tulee olla pedagogiset valmiudet laadukkaaseen etäopetuksen toteuttamiseen. Verkkokursseja ja itsenäisiä opintojaksoja suorittaville opiskelijoille on myös tarjottava riittävä määrä ohjausta. Etäopetuksesta ei saa syntyä ylimääräistä kuormitusta opiskelijalle.

1.4 Oppimateriaalit

Kaikkien oppimateriaalien ja -välineiden tulee olla opiskelijalle maksuttomia. Oppimateriaalien tuottamisen täytyy tulevaisuudessa nojata mahdollisimman monen eri toimijan malliin. Oppimateriaalien tulee olla monipuolisia, eikä niiden sähköistäminen saa tarkoittaa vain painetun aineiston siirtämistä sähköiseen muotoon. Digitalisaatiota tulee hyödyntää sekä nykyisten että uusien oppimateriaalien kehittämisessä.

Oppimateriaalien maksuttomuuden varmistamiseksi tulee aloittaa valtakunnallisen digitaalisen oppimateriaalipankin luominen. Sekä opiskelijoiden että opettajien tulee voida hyödyntää oppimateriaalipankkia vapaasti opiskelussa ja opetuksessa. Oppimateriaalipankin avulla oppimateriaalien ei tarvitse olla yksittäisiin opintojaksoihin keskittyvää, vaan materiaalit voivat käsitellä laajempia kokonaisuuksia esimerkiksi oppiaineryhmittäin. Oppimateriaalipankin luominen tai oppimateriaalien sähköistäminen ei saa heikentää oppimateriaalien laatua.

Verotuksella ei tule jarruttaa lukiokoulutuksen ja erilaisten opetustapojen kehittämistä eikä nykyaikaistamista. Sähköisten oppimateriaalien tarjonnan on vastattava opiskelijoiden ja opetuksen vaatimuksia.

1.5 Opinto-ohjaus

Ylioppilaat on saatava sujuvasti jatko-opintoihin ja siitä työelämään, minkä vuoksi jokaisella lukiolaisella tulee olla mahdollisuus laadukkaaseen opinto-ohjaukseen ja muihin opinto-ohjausta tukeviin palveluihin. Opinto-ohjauksen riittävät resurssit on turvattava koulutuksen järjestäjiä

241 velvoittavalla asetuksella opintojen ohjauksen
 242 vähimmäisresursseista. Jokaista kahtasataa
 243 opiskelijaa kohti on oltava yksi (1) täysipäiväinen
 244 opinto-ohjaaja. Opinto-ohjaajien tulee pystyä tar-
 245 joamaan ohjausta myös ulkomaille opiskelemaan
 246 suuntaaville opiskelijoille. Vailla jatko-opiskelu-
 247 paikkaa olevien ylioppilaiden jälkiohjaukseen on
 248 varattava riittävästi resursseja ja se on toteutet-
 249 tava opiskelijan yksilölliset tarpeet huomioiden.

250 Lukion opinto-ohjaukseen on käynnistettävä
 251 valtakunnallinen kehittämisohjelma. Opinto-ohjauk-
 252 sesta tulee kerätä palautetta, ja palautteen perusteella
 253 on tehtävä opinto-ohjauksen laadunvalvontaa ja
 254 kehittämistyötä. Opinto-ohjauksessa tulee keskittyä
 255 ensisijaisesti yksilöllisten opintopolkujen mahdolli-
 256 tamiseen lisäämällä opinto-ohjausta ja kasvattamalla
 257 henkilökohtaisen opinto-ohjauksen määrää. Ohjauk-
 258 sen yksilöllisyyttä on vahvistettava kehittämällä
 259 opinto-ohjauksen opintojaksoihin ryhmäohjauksen
 260 rinnalle vaihtoehtoisia suoritustapoja. Opinto-oh-
 261 jauksen on tarjottava opiskelijalle riittävät tiedot
 262 omien ainevalintojen tekemiseen ja kirkastettava
 263 valintojen vaikutusta jatko-opintomahdollisuuksiin.
 264 Lisäksi lukioaikaisella ohjauksella on tuettava opiske-
 265 lijän omien vahvuuksien ja kiinnostuksen kohteiden
 266 tunnistamista, minäkuvan rakentamista sekä oman
 267 jatko-opintopaikan löytymistä. Koulun täytyy myös
 268 pystyä tukemaan opiskelijaa kansainvälisissä pyrki-
 269 myksissä, kuten opiskelijavaihdossa, kulttuurimat-
 270 koissa ja jatko-opinnoissa ulkomailla.

271 Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, yli-
 272 oppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja
 273 urasuunnitelman on tarjottava hyödyllistä tukea
 274 opiskelijalle, ja niitä on päivitettävä opintojen ohessa.
 275 Opinto-ohjauksen laatu tulee ottaa yhdeksi kritee-
 276 riksi opiskelijapalautejärjestelmässä.

277 Jokaiselle lukiolaiselle tulee tarjota valinnainen
 278 TET-jakso, jonka voi viettää työelämään tai kor-
 279 keakouluun tutustuen. Opiskelijoille on esiteltävä
 280 koulutusaloja ja oppilaitoksia Suomessa sekä ulko-
 281 mailla mahdollisimman laajasti, jotta opiskelijalla on
 282 mahdollisuus löytää oma polkunsä. Opinto-ohjauksen
 283 oikea-aikaisuutta on kehitettävä, ja opintojen alussa
 284 on tuettava erityisesti opiskelu- ja ajanhallintataitojen

285 kehittymistä. Kaikki ohjaa -periaatetta on myös vah-
 286 vistettava, ja aineenopettajien rooli ja vastuu ohjauk-
 287 sessa selkeytettävä. Opinto-ohjauksen tuntien jakso-
 288 tuksen tulee tukea opiskelijaa pitkin tämän opintietä.

289 1.6 Peruskoulu ja toisen asteen nivelvaihe

290 Yläkoulun opinto-ohjaukseen tulee panostaa
 291 entistä enemmän, jotta lukioon hakeutuu moti-
 292 voituneita opiskelijoita. Lukion on kuitenkin
 293 oltava matalan kynnyksen vaihtoehto jokaiselle,
 294 joka haluaa valmistaa itseään jatko-opintoihin,
 295 vaikka kaikki heistä eivät olisi varmoja tule-
 296 vaisuuden alastaan. Lukion opiskelijavalinnan
 297 tulee perustua perusopetuksen päättötodis-
 298 tuksen lukuaineiden keskiarvoon, jota voidaan
 299 täydentää valintakokeilla ja muilla kriteereillä
 300 erityislinjoille hakeuduttaessa. Perusopetuksen
 301 päättötodistuksen arvosanojen tulee olla aidosti
 302 vertailukelpoisia peruskoulujen välillä.

303 Jokaiselle peruskoulun päättäneelle täytyy taata
 304 subjektiivinen oikeus jatkokoulutuspaikkaan.
 305 Peruskouluille tulee säätää jälkiohjausvelvoite, josta
 306 vastaavat kunnan etsivä nuorisotyö ja peruskoulun
 307 opinto-ohjaaja. Toiselle asteelle hakeutumisen tulee
 308 jatkossakin perustua vapaaehtoisuuteen. Mikäli
 309 oppivelvollisuus laajennetaan koskemaan toisen
 310 asteen koulutusta, vapaata hakeutumisoikeutta
 311 toisen asteen koulutukseen ei tule rajoittaa, opiskelu-
 312 jen laiminlyönnistä ei pidä seurata sakkoja tai muita
 313 sanktioita vaan tehostettuja tukipalveluita.

314 Perusopetuksen ja toisen asteen opetussuunni-
 315 telmien tulee muodostaa jatkumo, jotta oppilaan on
 316 mahdollista saavuttaa toisen asteen koulutuksessa
 317 tarvittavat pohjatiedot ja -taidot perusopetuksessa.

318 Toisen asteen yhteishakuun tulee sisällyttää myös
 319 toiselle asteelle valmistavat koulutukset, joihin voisi
 320 näin myös hakea yhteishaun täydennyshaussa. Perus-
 321 opetuksen lisäopetuksen, eli niin sanotun kymppi-
 322 luokan, tulee aidosti tarjota mahdollisuus tutustua
 323 toisen asteen opintoihin. Kymppiluokalla on oltava
 324 mahdollisuus suorittaa lukion pakollisia opintojak-
 325 soja, jotka voi lukioon siirryttäessä hyväksilukea.
 326 Valmentavien opintojen ohessa on oltava mahdolli-
 327 suus korottaa peruskoulun päättötodistuksen arvosa-

noja. Kynnystä hakeutua valmentaviin opintoihin on
madallettava, ja valmentavia opintomahdollisuuksia
on tehtävä entistä näkyvämmiksi. Toisella asteella
opiskelevien mahdollisuutta opiskelualan vaihtoon
täytyy kehittää erilaisilla erillisvalinnoilla.

1.7 Toinen aste

Toisen asteen koulutuksen on pohjauduttava ma-
liin, jossa lukio ja ammatillinen koulutus toteut-
tavat toisistaan erillisiä tehtäviä. Lukion rooli on
olla yleissivistyksen kautta jatko-opintoihin val-
mistava koulutusmuoto. Ammatillinen koulutus
valmentaa osaavia ja ammatillisesti sivistyneitä
käytännön tekijöitä. Molempia koulutusmuotoja
ja niiden opintosisältöjä on kehitettävä itsenäi-
sesti kunkin omista tarpeista ja lähtökohdista.

Toisen asteen opiskelijalla tulee olla mahdollisuus
halutessaan suorittaa kaksois- tai kolmoistutkinto.
Kaksois- tai kolmoistutkinnon suorittajille tulee
tarjota räätälöityä opinto-ohjausta. Oppilaitosten väli-
nen toimiva yhteistyö on edellytys sen sujuvuudelle.

Nuorille tarkoitettua lukiokoulutusta suorittavan
nuoren tulee suorittaa lukion oppimäärä ja ylioppi-
lastutkinto pääsääntöisesti päivälukiossa. Tätä tarkoi-
tusta tukevia yksittäisiä opintojaksoja tulee kuitenkin
voida suorittaa myös aikuislukiossa. Aikuislukiota
ei tule markkinoida nuorelle ensisijaisena vaihtoeh-
tona, mikäli opiskelijalla on opinto-oikeutta jäljellä
omassa päivälukiossaan. Aikuis- ja päivälukion tulee
vastata erilaisiin tarpeisiin, eikä niille tarkoitettuja
tehtäviä tule sekoittaa.

1.8 Ylioppilastutkinto

Ylioppilastutkinnon on koostuttava lukion
oppimäärästä sekä ylioppilastutkinnon kokeista.
Tutkintoon vaadittavien suoritettujen opinto-
jen määrän ja laadun tulee olla sama kaikille
kokelaille riippumatta siitä, missä opiskelee.
Opiskelijan asuinpaikka tai lukion koko eivät saa
vaikuttaa siihen, mitä aineita opiskelija pystyy
tutkintoonsa valitsemaan. Ylioppilastutkintoon
tulee sisältyä enintään neljä pakollista ylioppilas-
tutkinnon koetta, joihin tulee sisältyä äidinkielen
ja kirjallisuuden koe, vieraan kielen koe, reaa-

liaineen koe ja yksi vapaasti valittava koe. Yhden
kokeen tulee olla pitkän oppimäärän mukainen.
Opiskelijalla tulee olla tämän lisäksi mahdolli-
suus suorittaa vapaavalintaisesti haluamansa
määrä ylimääräisiä ylioppilaskokeita. Ylioppilas-
tutkinnon kokeet tulee voida jatkossakin suorit-
taa hajautetusti kolmen tutkintokerran aikana.
Ylioppilastutkinnon arvosanojen on oltava keske-
nään vertailukelpoisia.

Opiskelijan, joka on suorittanut lukion oppimää-
rän englanniksi, on voitava suorittaa myös ylioppilas-
tutkinnon kokeet englannin kielellä. Ylioppilastut-
kinnon kokeet tulisi voida suorittaa englanniksi myös
opiskelijalle kevyen hakemuksen perusteella. Englan-
ninkielistä ylioppilastutkintoa ei tule toteuttaa muun
koulutuksen kustannuksella, eikä englanninkielisen
ylioppilastutkinnon tule vaikuttaa ylioppilastutkin-
non rakenteeseen.

Äidinkielen kokeen tulee jatkossakin olla kaikille
pakollinen opiskelijan kielellisiä sekä ajatuksellisia
valmiuksia mittaava koe, joka suoritetaan ylioppilas-
tutkinnon suorituskielellä. Niiden, joiden äidinkieli
on romanikieli, viittomakieli tai pohjois-, inarin- tai
koltansaamen kieli, tulee voida suorittaa ylioppi-
lastutkinnon pakollinen äidinkielen ylioppilaskoe
omalla äidinkielellään, vaikka tutkinnon suori-
tuskieli olisi suomi, ruotsi tai englanti. Kokeen tulee
mitata tekstin ja tiedon tulkitsemis- ja käsittelytaitoja
sekä oman tekstin tuottamisen taitoja. Opiskelijalla
tulee olla lisäksi mahdollisuus sisällyttää ylioppilas-
tutkintoonsa sekä suomen, ruotsin että englannin
äidinkielen koe taikka suomi tai ruotsi toisena kie-
lenä -koe. Erikielisten äidinkielen ylioppilaskokeiden
tulee vastata rakenteeltaan toisiaan.

Kielten osaamista on mitattava eurooppalaisen
viitekehyksen mukaisilla kielitasoilla, minkä kautta
opiskelija saa ylioppilastutkinnon yhteydessä kan-
sainvälisesti hyväksytyn todisteen kielitaidostaan.
Samalla ylioppilastutkintoon sisältyy kielen suullisen
osaamisen arviointi.

Ylioppilaskoetilanteen sähköisen ja fyysisen
ympäristön on palveltava opiskelijaa. Kokeita ei
tule järjestää peräkkäisinä päivinä. Ylioppilastut-
kinto on korkea-asteelle suuntaava tutkinto, jonka

414 suorittaneella on riittävät oppimistaidot ja sivistys
415 korkea-asteella opiskeluun. Ylioppilastutkinnon
416 tehtävä osana valintajärjestelmää tulee olla kaikkialla
417 korkea-asteella ja työelämässä tarvittavan osaamisen
418 mittaaminen.

419 Korkea-asteella tietotekniikkataidot ovat kes-
420 keinen osa opiskelua, joten niiden soveltaminen
421 jatko-opintokelpoisuutta mittaavassa ylioppilasko-
422 keessa on luontevaa. Tietotekniikan käyttö ylioppilas-
423 kokeissa ei saa kuitenkaan muodostua kenellekään
424 esteeksi suorittaa tutkintoa tai sen osia. Kokeessa
425 tarvittavia aineistoja tulee jatkossa voida hakea avoi-
426 mesta verkkoympäristöstä ja tehtävätyyppejä tulee
427 kehittää siten, että ne hyödyntävät paremmin tieto-
428 tekniikan tarjoamia mahdollisuuksia. Reaaliainei-
429 den ylioppilaskokeiden tulisi testata myös kokelaan
430 tiedonhaku- ja soveltamistaitoja sekä lähdekritiikkiä.

431 Ylioppilastutkintomaksut tulee poistaa ja ylioppi-
432 lastutkintolautakunnan rahoittaminen tulee siirtää
433 valtion tehtäväksi. Ylioppilaskokeita tulee voida uusia
434 rajatta. Kokeiden tarkistamisen on oltava asiantun-
435 temukseen perustuvaa ja tasalaatuista. Kokeiden
436 uusintatarkastuksesta mahdollisesti koituvien
437 kustannusten on oltava opiskelijalle kohtuulliset. Yli-
438 oppilastutkintolautakuntaan tulee sisällyttää opiske-
439 lijaedustus. Ylioppilastutkinnon uusintoihin ilmoit-
440 tautumisen tulee olla mahdollista korkeakoulujen
441 opiskelijavalinnan jälkeen, jotta ehkäistään yksilön
442 koulutuspolun katkeaminen.

443 Ylioppilaskokeiden arvostelussa tutkintopisteiden
444 porrastus tulee olla lineaarisempi, jotta kokeiden
445 pisteytyksen porrastuneisuudesta syntyviä epäta-
446 sa-arvoisia pisteytystilanteita ei synny korkeakoulu-
447 jen todistushaussa. Tämä ei saa kuitenkaan vaikeut-
448 taa korkeakoulujen todistusvalinnan kansainvälistä
449 yhteensopivuutta.

450 **1.9 Lukion ja korkea-asteen nivelvaihe**

451 Lukiolaisen tulee saada jatko-opintokelpoisuus
452 suorittamalla lukion oppimäärä. Toimiva valinta-
453 järjestelmä on avain lukiolaisen kannalta epätoi-
454 vottujen välivuosien karsimiseen. Korkeakoulu-
455 tutkintojen tavoitteet on tehtävä opiskelijalle
456 selväksi jo ennen korkea-asteelle hakeutumista.

457 Ylioppilaskirjoitusten tuloksia tulee käyttää
458 tehokkaasti hyödyksi korkea-asteen opiskelijavalin-
459 noissa. Valintakokeita tulee käyttää opiskelijavalin-
460 nan työkaluna kuitenkin siten, että osa valinnoista
461 tehdään suoravalintana ylioppilastutkinnon perus-
462 teella. Opiskelijavalintaa tulee tehdä myös ainoas-
463 taan valintakokeilla, jotta kirjoituksissa heikommin
464 menestyneillä, lukion oppimäärän ja ammatillisen
465 tutkinnon suorittaneilla on mahdollisuus hakeutua
466 haluamilleen aloille. Valintajärjestelmä ei saa sulkea
467 valmistuneilta opiskelijoilta opintopolkuja. Valinta-
468 järjestelmän tulee olla tasapainossa, ja ylioppilastut-
469 kinnon perusteella tehtävässä valinnassa eri oppiai-
470 neet tulee pisteittää reilusti ala huomioon ottaen.

471 Opiskelijoiden alalle soveltuvuuden mittaaminen
472 on merkittävä osa valintakokeiden sisältöä. Pääsy-
473 kokeiden ei tule perustua ulkoa opetellun tiedon
474 testaamiseen. Valintakokeiden suunnittelussa on
475 kiinnitettävä huomiota siihen, että valmennuskurssit
476 eivät saa antaa osalle opiskelijoista etulyöntiasemaa
477 valintakokeeseen valmistautuessa. Valintakokeissa
478 vaadittava osaamistaso tulee pystyä saavuttamaan
479 lukio-opintojen aikana. Valintakokeiden on oltava
480 hakijalle maksuttomia.

481 Korkea-asteen haku aikataulujen on oltava yhden-
482 mukaisia ja tiedot ennakkotehtävistä on julkaistava
483 ajoissa. Korkeakoulujen pääsykoeaineistot tulee
484 julkaista vasta kevään ylioppilaskirjoitusten jälkeen.
485 Korkeakoulujen tulee huomioida myös IB-päätöko-
486 keiden päivämäärät valintakokeiden asettamisessa.
487 Korkeakoulujen on tehtävä yhteistyötä suunnitelles-
488 saan valintakokeiden päivämääriä, jotta hakijalla on
489 mahdollisuus hakea kaikille samankaltaisille aloille
490 samassa haussa. Ylioppilaskokeiden aikataulun tiiv-
491 vistäminen sijasta tulee korkeakoulujen pääsykokeita
492 myöhäistää.

493 Samaa koulutusta antavien korkeakoulujen
494 on luotava yhtenäinen, ensisijaisesti sähköisessä
495 ympäristössä toteutettava valintakoe, jolla on oltava
496 mahdollista hakea kaikkiin oppilaitoksiin. Valin-
497 takokeen suorittamista ei saa ensisijaisesti sitoa
498 maantieteelliseen sijaintiin, ja mahdolliselle valin-
499 takoepaikalle siirtyminen ei saa aiheuttaa hakijalle
500 kustannuksia. Valintakokeiden laajaan sähköiseen

501 toteutukseen tulee siirtyä vain, jos siirtymässä synty-
502 viin epäkohtiin on puututtu. Siirtymää toteuttaessa
503 ei saa tinkiä hakijoiden oikeusturvasta eikä hyvin-
504 voinnista. Valintaprosessi ja valintakokeiden mah-
505 dolliset lisävaiheet eivät saa muodostaa hakijalle
506 kohtuutonta kuormaa. Valintaprosessi ei saa venyä
507 liian pitkäksi hakijan oikeusturvan ja hyvinvoinnin
508 takaamiseksi. Sähköisen valintakokeen tekninen
509 toteutus ei saa eriarvoistaa hakijoita toisistaan, eikä
510 se saa muodostaa kynnystä hakijoiden soveltuvuu-
511 den testaamiseen. Mahdollisen sähköisen valin-
512 takokeen rakenteen ja sisältöjen tulee minimoida
513 mahdollisuus vilppiin.

514 Vaihtoehtoisia väyliä korkeakouluihin, kuten avoi-
515 mia opintoja ja MOOC-kurssien suorittamista, tulee
516 kehittää ja ottaa laajempaan käyttöön. Opiskelijaa
517 on myös tiedotettava vaihtoehtoisista väylistä kor-
518 keakouluopintoihin toisen asteen opinto-ohjauksen
519 aikana.

520 Yhteisvalinnan on oltava ensisijaisesti uusien
521 opiskelijoiden väylä korkea-asteelle. Aikaisemmin
522 korkea-asteella opiskelleiden mahdollisuus alan
523 vaihtamiseen on turvattava erillisvalintojen ja omien
524 valintakiintiöiden kautta. Alan vaihtamisen tapoja
525 tulee kehittää ja monipuolistaa niin, että alan vaihta-
526 minen olisi mahdollisimman sujuvaa ja nopeaa.

527 Korkea-asteen koulutuksen on muodostuttava
528 akateemisesta yliopistokoulutuksesta sekä käytän-
529 nönläheisemmästä ammattikorkeakoulutuksesta.

530 **1.10 Kansainvälinen koulutuspolitiikka**

531 Suomen tulee aktiivisesti osallistua EU-tason
532 koulutuspoliittiseen kehittämistyöhön ja huo-
533 lehtia kansallisen koulutusjärjestelmän eri-
534 tyispiirteiden huomioimisesta. Suomalaisen
535 koulutusjärjestelmän hyviä puolia tulee edistää
536 kansainvälisesti. Koulutuspolitiikasta päättämi-
537 sen täytyy säilyä kansallisella tasolla. Pohjois-
538 maisen koulutuksellisen yhteistyön tulee olla
539 laajamittaista, tehokasta ja saumatonta. EU:n
540 jäsenrakenteen muutoksista huolimatta opiske-
541 lijoiden liikkuvuus ja Euroopan sisäiset koulu-
542 tushmahdollisuudet tulee säilyttää ennallaan sekä
543 taloudellisesti että liikkuvuuden kannalta.

544 Ulkomailta suoritettuja opintoja pitää pystyä
545 hyväksilukemaan lukio-opintoihin. Lukiokoulutuk-
546 sen tulee kasvattaa kansainvälisiä osaajia sekä val-
547 mistaa opiskelijoita toimimaan ja työskentelemään
548 globalisoituvassa maailmassa. Lukio-opinnoissa
549 kansainvälisyyttä tulee tukea muun muassa ulotta-
550 malla Erasmus+ -ohjelman yksilöliikkuvuuden osuus
551 koskemaan lukio-opiskelijoita. Erasmus+ -ohjelman
552 kattavuus tulee säilyttää ja sen budjetti vähintään kol-
553 minkertaistaa. DiscoverEU-hankkeen rahoitusta tulee
554 kasvattaa.

555 IB-tutkinnon saatavuus tulee taata valtakunnalli-
556 sesti. IB-tutkinnon ja suomalaisen ylioppilastutkin-
557 non tulee olla tasa-arvoisessa asemassa suomalaisia
558 korkeakouluvalintoja tehdessä. IB-tutkinnon ja suo-
559 malaisen ylioppilastutkinnon opetussisältöjä tulee
560 tarkastella erillään, eikä niitä tule suoraan rinnastaa
561 toisiinsa. IB-tutkintoa koskevasta "muut reaaliai-
562 neet" -kohdasta tulee luopua korkeakouluvalintoja
563 tehdessä.

564 **2. SOSIAALIPOLITIikka**

565 **2.1 Tukipalvelut**

566 Psykkiset tai fyysiset rajoitteet eivät saa vaikut-
567 taa mahdollisuuksiin suorittaa opintoja. Koulu-
568 tuksen järjestäjän tulee huolehtia tukitoimista ja
569 tilojen esteettömyydestä opiskelun sujuvuuden
570 varmistamiseksi. Tarpeellista tukitoimintaa täy-
571 tyy olla tarjolla niin, ettei opiskelija joudu mat-
572 kustamaan kohtuuttomia matkoja.

573 Erityistä tukea on oltava saatavilla, ja opiskeli-
574 joiden on oltava siitä tietoisia. Lakisääteisen oikeu-
575 den erityisopetukseen on toteuduttava jokaisessa
576 lukiossa. Oppimisvaikeudet on otettava huomioon
577 opetuksessa, kokeiden laadinnassa ja koetilanteissa.
578 Lukivaikeuden testaamista on kehitettävä. Jokaiselle
579 opiskelijalle tulee järjestää lukiseula lukion alussa.
580 Jokaisella opiskelijalla on oltava opintopolkunsa
581 aikana valtakunnallisesti yhtäläinen mahdollisuus
582 osallistua oppimisvaikeustestaukseen.

583 Maahanmuuttajataustaisten lukioon valmistavaa
584 koulutusta on lisättävä ja kehitettävä vetovoimaisem-
585 maksi. Valmistavan opetuksen tehtävä on vahvistaa

586 kielellisiä ja kulttuurillisia valmiuksia siirtyä lukioon.
587 Lukioon valmistavaa opetusta tulisi olla saatavilla
588 yhdenvertaisesti ja tasalaatuisesti joka puolella
589 Suomea.
590 Oppilaitoksessa opinto-ohjaaja toimii opiskeli-
591 joiden jaksamisen tukena ja opiskelijoilla tulee olla
592 mahdollisuus päästä keskustelemaan opinto-ohjaa-
593 jansa kanssa aina tarvittaessa.

594 **2.2 Turvallisuus oppilaitoksessa**

595 Lukioden tulee kunnioittaa opiskelijoiden ihmis-
596 ja perusoikeuksia poikkeuksetta. Kaikenlainen
597 koulukiusaaminen tulee nähdä ja sitä tulee
598 käsitellä väkivallan muotona, josta tulee käyttää
599 termiä kouluväkivalta. Lukio on kaikenmuotoi-
600 sen väkivallan, syrjinnän, ahdistelun ja rasmin
601 vastainen paikka, ja sen ilmapiirin on oltava
602 avoin, turvallinen ja välittävä. Tämän täytyy näkyä
603 kouluympäristössä läpi kouluvuoden, ja koulun
604 henkilökunnalla on oltava velvollisuus tuoda tätä
605 esille ja puuttua kaikkiin tähän liittyviin mahdol-
606 lisiin ongelmatilanteisiin heti niiden ilmettyä.
607 Velvollisuus puuttua kouluväkivaltaan on kirjat-
608 tava lukiolakiin ja kouluväkivaltatapauksissa on
609 sovellettava rikoslakia ja käytettävä sen termistöä.

610 Opiskelijan fyysinen koskemattomuus on louk-
611 kaamaton kaikissa tilanteissa. Koulurauha saavute-
612 taan lukiossa opiskelijoiden ja opettajien sekä koulun
613 muun henkilökunnan tiiviillä yhteistyöllä ja keski-
614 näisellä kunnioituksella. Opettajille ja opiskelijoille
615 pitää järjestää koulutusta koulurauhan turvaamisen
616 tavoista sekä opiskelijoiden ja opettajien oikeuksista.
617 Fyysisen opiskeluympäristön tulee olla terveelli-
618 nen, turvallinen ja viihtyisä. Opiskelijoiden terveyttä
619 ja turvallisuutta ei saa laiminlyödä koulutukseen
620 liittyvässä paikallisessa tai valtakunnallisessa
621 päätöksenteossa.

622 **2.3 Opiskelija kouluyhteisön jäsenenä**

623 Opiskelijakunta on irrottamaton osa lukiota.
624 Koulutuksen järjestäjän on turvattava opiskelija-
625 kunnan toimintaedellytykset ja otettava opiskeli-
626 jakunta kiinteäksi osaksi koulun päätöksentekoa.
627 Opiskelijakunnan hallitukselle on myös nimet-

628 tävä ohjaava opettaja. Laadukas opiskelijakun-
629 tatoiminta on toimivan kouluyhteisön edellytys
630 ja koululle vetovoimatekijä. Opiskelijakunnan
631 tulee olla kiinteästi mukana avoimen, turvallisen
632 ja välittävän ilmapiirin luomisessa. Kouluväki-
633 vallasta vapaan ilmapiirin edistäminen on myös
634 opiskelijakunnan vastuulla.

635 Opiskelijoilla tulee olla edustus opettajain- ja
636 johtokunnan kokouksissa. Opiskelijakunta täytyy
637 ottaa mukaan koulun järjestyssääntöjä laadittaessa
638 ja tarkistettaessa, ja jokaisen opiskelijan tulee olla
639 tietoinen koulun järjestyssäännöistä. Opiskelijo-
640 den mahdollisuutta keskustella yhteiskunnallisista
641 asioista koulussa tulee kehittää.

642 On varmistettava, että myös kasvavissa yksiköissä
643 yksittäisistä opiskelijoista pidetään huolta muun
644 muassa tehokkaalla ryhmänohjauksella ja tutorto-
645 minnalla. Kaikissa lukioissa tulee järjestää tutor-
646 toimintaa, ja tutortoiminnalle on varattava riittävät
647 resurssit. Koulujen on nimitettävä tutortoiminnasta
648 vastaava opettaja. Tutorit on koulutettava tehtä-
649 väänsä. Tutorin tärkein tehtävä on opastaa ja tukea
650 uutta aloittavaa opiskelijaa. Kouluväkivallan ennal-
651 taehkäisy ja uusien opiskelijoiden ryhmäyttäminen
652 yhteisöllisen ilmapiirin luomiseksi ovat osa tutortoi-
653 mintaa. Tutortoiminta on kirjattava lukiolakiin.

654 **2.4 Yhdenvertaisuus**

655 Opiskelijoita on arvostettava ja kohdeltava
656 yhdenvertaisesti. Kouluyhteisössä pitää olla tilaa
657 yksilöllisyydelle ja erilaisille identiteeteille ja
658 ilmaisumuodoille. Sukupuolen moninaisuus on
659 tunnustettava, eikä kouluyhteisö saa olla cis- eikä
660 heteronormatiivinen. Yhdenvertaisuuden ja opis-
661 kelijan itsemääräämisoikeuden tulee toteutua
662 aidosti. Lukion seksuaalikasvatuksen tulee olla
663 laadukasta. Sen tulee siirtyä pois lisääntymiskes-
664 keisyydestä sekä keskittyä nuorten seksuaalisen
665 itsemääräämisoikeuden ja seksuaali-identiteetin
666 käsittelemiseen. Seksuaalikasvatuksessa tulee
667 ottaa huomioon sukupuolen ja seksuaalisuuden
668 moninaisuus.

669 Kouluympäristö ei saa syrjiä ketään fyysisesti eikä
670 henkisesti. Opetuksessa on otettava huomioon erilai-

671 set oppijat tarjoamalla erityistä tukea sekä opiskeluun
 672 että kokeiden suorittamiseen. Oppiaineiden ja koulu-
 673 tusvalintojen eriytymistä perustuen stereotypioihin
 674 tai yksilön ulkoisiin ominaisuuksiin tulee purkaa.
 675 Tämä tulee huomioida myös opettajien ja muun hen-
 676 kilökunnan koulutuksissa sekä opinto-ohjauksessa.
 677 Jokaisessa lukiossa on oltava yhdenvertaisuussuun-
 678 nitelma, joka sisältää oppilaitoksen nykytilan kuvauk-
 679 sen sekä tulevaisuuden tavoitteet. Yhdenvertaisuuden
 680 takaamiseksi lukiodien tulee aktiivisesti ottaa opiske-
 681 lijat mukaan yhdenvertaisuussuunnitelman valmiste-
 682 luun ja toteutukseen. Opettajien koulutukseen tulee
 683 sisällyttää opetusta liittyen seksuaalisuuden, suku-
 684 puolen ja kehojen moninaisuuteen. Opettajien tulee
 685 saada koulutusta syrjinnän tunnistamiseen, syrjintään
 686 puuttumiseen sekä yhdenvertaisuuden edistämiseen.
 687 Lukio-koulutuksessa ja sen kehittämisessä tulee tun-
 688 nistaa sukupuoliroolit sekä purkaa niitä.
 689 Nykyisestä asevelvollisuusjärjestelmästä tulee
 690 siirtyä koko ikäluokkaa sukupuoleen katsomatta
 691 yhdenvertaisesti kohtelevaan järjestelmään.

692 2.5 Opiskelijahuolto

693 Jokaisella lukiolaisella tulee olla saatavilla moni-
 694 puoliset tukipalvelut opiskelunsa tueksi ja hyvin-
 695 vointinsa turvaksi. Opiskelijoiden hyvinvointiin
 696 ja terveydenhuoltoon on kohdistettava selkeästi
 697 enemmän resursseja, erityisesti ennaltaehkäise-
 698 viin, matalan kynnyksen palveluihin.

699 Lukioissa tulee olla täysipäiväinen terveydenhoi-
 700 taja, koulukuraattori ja -psykologi enintään kuutta-
 701 sataa opiskelijaa kohti, sekä täysipäiväinen lääkäri
 702 kahtatuhatta opiskelijaa kohti. Kaikille nuorille on
 703 tarjottava laaja maksuton terveystarkastus, joka sisäl-
 704 tää myös lääkärintarkastuksen. Lukio-opiskelijalla
 705 tulee olla oikeus selvittää 1–3 päivän sairauspoissaolo
 706 pelkällä ilmoituksella ryhmänohjaajalle. Opiskelija-
 707 huollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestä-
 708 misvastuun tulee olla oppilaitoksen sijaintikunnalla.
 709 Kaikkien opiskelijahuollon palveluiden tulee olla saa-
 710 tavilla oppilaitosten tiloissa tai niiden välittömässä
 711 läheisyydessä.

712 Terveydenhuollon, seksuaaliterveydenhuollon ja
 713 suun terveydenhuollon on oltava maksutonta toisen

714 asteen opiskelijoille myös heidän täysi-ikäistyttyään.
 715 Opiskelijahuollon tulee muodostaa kokonaisuus,
 716 jossa asioita hoitavat samat opiskeluun liittyviin
 717 erityiskysymyksiin perehtyneet terveydenhuollon
 718 ammattilaiset luottamussuhteen luomiseksi. Palve-
 719 luiden järjestämisessä, arvioinnissa ja kehittämisessä
 720 on otettava huomioon opiskelijoiden antama palaute.
 721 Palveluihin hakeutumisen tulee olla helppoa ja sel-
 722 keää sekä onnistua ilman välikäsiä ja pelkoa leimau-
 723 tumisesta. Hoitoon hakeutumisen helpottamiseksi
 724 tulee tarjota sähköinen ajanvaraus sekä tietoa palve-
 725 luista. Sähköiset sosiaali- ja terveyspalvelut täydentä-
 726 vät opiskelijahuollon palveluita.

727 Jokaisessa lukiossa on oltava toimiva opiskelija-
 728 huoltoryhmä, jossa on opiskelijakunnan edustus.
 729 Koulun tulee luoda opiskelijahuoltosuunnitelma,
 730 joka määrittää ryhmän toiminnan ja jonka laatimi-
 731 seen opiskelijoiden tulee osallistua.

732 2.6 Hyvinvointi

733 Oppilaitoksilla on suuri rooli opiskelijoiden
 734 kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukijoina. Oppi-
 735 minen tapahtuu välittävässä ilmapiirissä, jossa
 736 jokainen opiskelija huomioidaan yksilönä. Oppi-
 737 misympäristöllä ja opetuskäytänteillä tuetaan
 738 opiskelijoiden liikunnallisuutta ja vähennetään
 739 liian istumisen aiheuttamia haittoja. Tietotekni-
 740 kan käyttö ei saa rasittaa opiskelijaa kohtuutto-
 741 masti, ja työskentelyergonomiasta on pidettävä
 742 huolta.

743 Toisen asteen opiskelijoiden kouluruokailua tulee
 744 kehittää, jotta kaikilla on mahdollisuus täysipainoi-
 745 seen ateriaan jokaisena opiskelupäivänä. Kouluruo-
 746 kailussa huomioidaan erilaiset ruokavaliot ja tuetaan
 747 kasvispainotteista ruokavaliota sekä pyritään vähen-
 748 tämään kouluruokailusta syntyvää ruokajätettä.
 749 Kouluruokailussa tulee kiinnittää huomiota ruoan
 750 laatuun, ravintoainepitoisuuteen sekä täyttävyyteen.

751 Opiskelun kuormittavuuteen ja työmäärään tulee
 752 kiinnittää huomiota, ja koulun tulee tarjota tukea
 753 ajan- ja stressinhallintaan. Koulutuksen järjestäjän
 754 tulee myös varata riittävästi opiskeluun soveltuvia
 755 oleskelutiloja opiskelijoiden käyttöön niin kouluajalla
 756 kuin sen jälkeenkin.

757 **2.7 Toimeentulo ja asuminen**

758 Nykyistä sosiaaliturvajärjestelmää tulee yksinker-
759 taistaa tinkimättä nuorten toimeentulosta. Opis-
760 kelijoiden sosiaaliturvan on katettava lukiolaisen
761 elämisen ja asumisen kustannukset kokonaan.
762 Opintotukea tulee saada kaikilta opiskelukuukau-
763 silta, eikä lukiolaista tule edellyttää nostamaan
764 opintolainaa ennen oikeutta toimeentulotukeen.
765 Oppimateriaalilisä on tärkeä tukimuoto ennen
766 toisen asteen aitoa maksuttomuutta ja sen tulee
767 kohdentua nykyistä enemmän opintojen alkuun.
768 Opintotuen lainapainotteisuudesta tulee luopua.
769 Sosiaaliturvan kokonaisuudistuksessa on otettava
770 tavoitteeksi nuorten köyhyysvähentäminen
771 ja kannustinloukkujen purkaminen. Uudistuk-
772 sen jälkeen järjestelmän tulee vastata työelämän
773 epävarmuuteen. Sosiaaliturvaa uudistettaessa
774 opintotuki tulee sisällyttää uudistukseen siten,
775 että opiskelijatkin ovat universaalin sosiaalitur-
776 van piirissä. Tuen tulee olla vastikkeellista. Tuen
777 saamisen ehtojen tulee olla kohtuulliset.

778 Opintorahaa ei tule laskea saaduksi tuloksi
779 ansiotulojen tapaan, ettei se heikennä asumistu-
780 kea. Yleisen asumistuen ruokakuntakohtaisuus on
781 poistettava vähintään opiskelijoilta ja yhteisasumi-
782 seen on kannustettava. Alaikäisellä on oltava oikeus
783 yleiseen asumistukeen, vaikka hänellä ei olisikaan
784 muita tuloja. Kuntien ja valtion on huolehdittava
785 siitä, että lukiolaisille soveltuvia opiskelija-asuntoja
786 rakennetaan riittävästi eri puolille Suomea ja että
787 opiskelija-asunnot ovat laadukkaita, kohtuuhintaisia
788 ja saavutettavuudeltaan hyviä.

789 Opintorahan veronalaisuus on poistettava, ja
790 opintoraha on sidottava indeksiin. Kohtuulliset tulot
791 eivät saa leikata opintotukea, vaan työnteon tulee olla
792 kannattavaa ja opiskelijan tulee voida käydä töissä
793 opintojen ohessa. Huoltajien tulojen alentava vai-
794 kutus opintotukeen on poistettava, eikä opintotuen
795 tasoa saa sitoa täysi-ikäisyyteen.

796 Työmarkkinatuen viiden kuukauden odotusaika
797 on poistettava lukiosta valmistuneilta ammatillisen
798 tutkinnon suorittaneiden tapaan. Tavoitteellista kor-
799 keakoulupaikan hakemista sekä ahkeraa avoimessa
800 korkeakoulussa opiskelemista tulee tukea korkea-

801 kouluissa opiskelevien tavoin.

802 Koulumatkatukea täytyy kehittää paremmin
803 opiskelijoiden tarpeita palvelevaksi lyhentämällä
804 koulumatkatuen minimikilometrimäärä viiteen
805 kilometriin. Koulumatka on huomioitava kokonai-
806 suutena, ei osissa. Koulumatkatuen käyttämistä tulee
807 joustavoittaa ja helpottaa.

808 **3. NUORISOPOLITIikka**

809 **3.1 Nuorten vaikuttamismahdollisuudet**

810 Nuoria on kuultava aidosti kaikilla päätöksenteon
811 tasoilla ja siihen tulee tarjota vaikuttamisen kei-
812 noja, joissa vaikuttamisen mahdollisuudet ovat
813 aitoja pelkän osallistumisen mielikuvan sijaan.
814 Vaikuttamismahdollisuuksien tulee olla kaikille
815 yhdenvertaiset nojaten yhdenvertaisuuslain
816 syrjinnän kiellosta säätävään pykälään. Suku-
817 polvien välinen tasa-arvo on otettava huomioon
818 päätöksenteossa. Nuorilla on oltava yhtäläiset
819 etenemismahdollisuudet yhteiskunnassa sekä
820 mahdollisuus osallistua kansalaisyhteiskunnan
821 toimintaan. Nuorilla on oltava aidot mahdolli-
822 suudet päästä käsiksi valtion tarjoamiin palvelui-
823 hin myös sähköisesti. Nuorille on taattava vahvan
824 sähköisen tunnistautumisen tapa.

825 Päätöksenteon viestinnässä käytettävän kielen
826 täytyy olla selkeää. Nuoriin liittyvässä päätöksen-
827 teossa on kysyttävä ensisijaisesti kantaa nuorilta,
828 ja erityisesti koulutukseen liittyvissä kysymyksissä
829 oppilas- ja opiskelijakunnat ovat tärkeimpiä asian-
830 tuntijoita. Niiden tulee olla aidosti vaikutusvaltaisia
831 vaikuttamiskanavia myös oman koulun ulkopuoli-
832 seen vaikuttamiseen paikallisella tasolla. Nuorille on
833 taattava pääsy päättäviin elimiin, kuten lautakuntiin,
834 kunnanhallituksiin ja -valtuustoihin, jokaisessa
835 kunnassa.

836 Nuoria edustavien kunnallisten kuulemisjär-
837 jestelmien ja vaikuttajaryhmien on oltava nuorten
838 itsensä demokraattisesti valitsemia. Kunnallisissa
839 vaikuttamismuodoissa on kunnioitettava nuorten
840 itsenäistä järjestäytymisoikeutta. Koska nuoriso- ja
841 opiskelijajärjestöt ovat merkittävä vaikuttamisen
842 väylä nuorille, niiden rooli on tunnustettava voimak-

843 kaammin. Nuoriso- ja opiskelijajärjestöjä tulee myös
844 hyödyntää osana opetussisältöjä. Järjestöjen rahoitus
845 ja toimintaedellytykset on turvattava ja niiden merki-
846 tystä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa on vahvis-
847 tettava. Järjestöillä on tärkeä rooli pitkäjänteisessä
848 nuorisotyössä ja osana elinvoimaista kansalaisyhteis-
849 kuntaa. Nuoriso- ja opiskelijajärjestöille jaettavia
850 valtionapuja ei tule leikata.

851 Nuorten demokratiakasvatusta tulee lisätä konk-
852 reettisin esimerkein. Päätöksentekoon liittyvien
853 prosessien on tultava tutuiksi nuorille esimerkiksi
854 koulun kautta, jotta jokainen nuori ymmärtää mah-
855 dollisuutensa vaikuttaa. Nuorten vaikuttajaryhmien,
856 kuten nuorisovaltuustojen, toimintaedellytyksiä ja
857 -menetelmiä on kehitettävä, ja niiden jäsenille on
858 tarjottava koulutusta sekä mahdollisuuksia osallistua
859 tarjolla oleville järjestöjen koulutuksille. Sähköisty-
860 mistä pitää lisätä nuorten osallistumisen ja vaikutta-
861 mismahdollisuuksien helpottumisen kannalta.

862 **3.2 Nuoret vaaleissa**

863 Äänestysikäraja on laskettava 16 ikävuoteen
864 kaikissa vaaleissa. Kuntavaaleissa ehdolle asettu-
865 misen ikäraja on laskettava 16 ikävuoteen. Muissa
866 yleisissä valtakunnallisissa vaaleissa ehdolle aset-
867 tumisen ikärajan on oltava sidonnainen henkilön
868 oikeustoimikelpoisuuteen. Kansalaisaloitteen alle-
869 kirjoittamisen ikäraja tulee laskea 15 ikävuoteen.

870 Nuorten demokraattisen osallistuminen tukemi-
871 nen on koko yhteiskunnan vastuulla. Äänestyspaikat
872 yleisissä valtakunnallisissa vaaleissa tulee sijoittaa
873 nuorille keskeisiin paikkoihin, kuten toisen asteen ja
874 korkea-asteen oppilaitoksiin. Keskusvaalilautakun-
875 tien tulee valmistella esitykset äänestyspaikkojen
876 sijainnista nuoria kuullen. Sekä ennakkoäänestyksen
877 että vaalipäivän äänestyspaikkojen sijainnit tulee
878 suunnitella yhteistyössä nuorisovaltuuston, toisen ja
879 korkea-asteen opiskelijakuntien, nuorisojärjestöjen ja
880 nuorisotyöntekijöiden kanssa. Ennakkoäänestämistä
881 pitää yleisesti helpottaa.

882 **3.3 Opiskelijoiden oikeusturva**

883 Suomeen tulee luoda oppilas- ja opiskelija-asi-
884 avaltuutetun tehtävä, joka valvoo opiskelijoiden

885 oikeusturvan toteutumista. Mitään opiskelijaa
886 koskevia toimenpiteitä ei saa aloittaa ilman, että
887 opiskelija on tietoinen tästä. Opiskelijalle tulee
888 tarjota oikeusneuvontaa häntä koskevissa hallin-
889 nollisissa asioissa. Opiskelijan tulee tietää, missä
890 henkilörekistereissä hänestä on tietoja, kenellä
891 on pääsy rekistereihin ja kuinka hän voi itse
892 päästä omiin tietoihinsa helposti käsiksi. Opiske-
893 lijän opintosuoritukset eivät saa vaarantua hänen
894 terveydellisen tilansa takia.

895 **3.4 Nuorisotakuu**

896 Nuorten työllisyyttä parantavista järjestelmistä
897 on pidettävä kiinni, ja niitä on jatkuvasti kehitet-
898 tävä. Etsivää nuorisotyötä on jatkettava nuorten
899 tukemis- ja ohjauskeinona. Etsivässä nuoriso-
900 työssä on otettava huomioon ennaltaehkäisy sekä
901 työn riittävät resurssit. Koulutuksen roolia syrjäy-
902 tymisen ennaltaehkäisyssä ja pysäyttämisessä on
903 painotettava. Avoimen korkeakoulun koulutus-
904 seteli ja ylioppilaiden oikeus jälkiohjaukseen on
905 otettava osaksi nuorisotakuuta.

906 Nuorisotakuun ja etsivän nuorisotyön vaiku-
907 tusten mittaamiseen on luotava arviointityökalu,
908 jolla saatuja tuloksia käytetään hyödyksi toimin-
909 nan kehittämisessä. Nuorisotakuuta tulee kehittää
910 pitkäjänteisesti.

911 **3.5 Nuorisopalvelut**

912 Kuntien nuorisopolitiikassa ja -palveluissa on
913 oltava yhtäläiset linjat ja vähimmäisresurssit,
914 jotta ne ovat kaikissa kunnissa riittävät. Kun-
915 nissa pitää korostaa ja edistää monikulttuurista
916 ja kansainvälistä nuorisotoimintaa ja luoda sille
917 edellytykset. Nuorisopalvelujen on oltava nuoren
918 helposti saatavilla ja koottuna yhteen. Nuoriso-
919 palveluihin ja -politiikkaan on tultava ennakoiva
920 ja pitkäjänteinen ote, jotta lyhytaikaisten hank-
921 keiden sijaan keskitytään pitkän aikavälin tavoit-
922 teissa onnistumiseen.

923 Etsivän nuorisotyön resurssit on taattava, jotta
924 tuen piiriin pääsevät koulutuksen tai työmarkkinoi-
925 den ulkopuolella olevat nuoret tai he, jotka tarvitsevat
926 tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut.

927 Ohjaamoita tulee olla kattavasti ympäri Suo-
928 mea, ja niiden rahoitus on turvattava. Toimintaa on
929 laajennettava ja kehitettävä yhdessä nuorten kanssa.
930 Nuorille tulee tarjota tietoa Ohjaamo-palveluista ja
931 tukea palveluiden piiriin hakeutumiseen.

932 **3.6 Nuorten työllisyys**

933 Julkisen sektorin tulee tarjota lukiolaisille enem-
934 män kesätyöpaikkoja ja yksityisen sektorin
935 toimijoita tulee kannustaa siihen esimerkiksi
936 kesätyöseteleiden avulla. Lisäksi nuorten kesä-
937 työmahdollisuuksien parantamiseksi koulujen
938 alkamisajankohtaa on myöhäistettävä nykyi-
939 sestä vastaamaan paremmin yleiseurooppalaista
940 mallia. Talous-, työelämä- ja työnhakutaitojen
941 opetus tulee ottaa kiinteäksi osaksi perusopetusta
942 ja toisen asteen koulutusta. Yrittäjyyskurssien
943 tarjontaa tulee laajentaa, ja opiskelijalla tulee olla
944 mahdollisuus tutustua opintojensa yhteydessä
945 yrityksiin ja yrittäjyyteen esimerkiksi yritysvie-
946 railujen muodossa.

947 Työmarkkinoita tulee uudistaa mahdollistamaan
948 nuorten suurempi työllisyys. Nuoria ja erityisesti
949 maahanmuuttajataustaisia nuoria ei saa jättää heik-
950 koon asemaan työmarkkinoilla suhteessa muihin
951 väestöryhmiin. Oppisopimuskoulutusjärjestelmää
952 tulee kehittää ja ottaa laajempaan käyttöön. Sosiaa-
953 liturvajärjestelmässä eikä työttömyyspalveluissa saa
954 olla erillisiä sanktioita nuorille. Jokaista nuorta on
955 kohdeltava yhdenvertaisesti ja häirinnästä vapaasti
956 työelämässä. Valtion ja kuntien rekrytointi tulee
957 toteuttaa anonyymisti. Nuorten työllisyyspalveluita
958 on kehitettävä yksilöllisemmäksi, jotta jokainen saa
959 niistä tarvitsemansa hyödyn.

960 **3.7 Nuorten terveys**

961 Alle 25-vuotiaille on saatava henkilökohtaiseen
962 tilanteeseen sopiva maksuton ehkäisy. Nuorille
963 räätälöityjä päihde- ja mielenterveyspalveluja on
964 vahvistettava. Terapiatakuu on otettava käyttöön
965 koko maassa. Nuorten syrjäytyminen tulee tun-
966 nustaa yhdeksi Suomen suurimmista haasteista
967 ja syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn ja korjaaviin
968 toimenpiteisiin on suunnattava mittakaavan

969 mukaiset resurssit. Terveystieteidenhuolto-, koulutus-
970 ja työmarkkinajärjestelmää tulee kehittää koko-
971 naisvaltaisesti syrjäytymisen ratkaisemiseksi.
972 Kansalaisyhteiskunnan toimijoiden edellytyksiä
973 on parannettava ja niitä on kannustettava sitout-
974 tamaan syrjäytymisvaarassa olevia nuoria osaksi
975 yhteiskuntaa.

976 Lääketieteellinen ja juridinen sukupuolen kor-
977 jauksen prosessi tulee erottaa toisistaan ja nuorella
978 tulee olla mahdollisuus korjata juridinen sukupuoli-
979 merkintänsä jo ennen täysi-ikäisyyttä, ilman lääke-
980 tieteellistä selvitystä tai todistusta lisääntymiskyvyt-
981 tömyydestä. Kolmas juridinen sukupuoli on otettava
982 käyttöön Suomessa ja sukupuolen vahvistamisen
983 on perustuttava omaan ilmoitukseen. Nuorten tulee
984 saada solmia itselleen sopivia ihmissuhteita suku-
985 puolesta ja seksuaalisesta suuntautumisestaan huoli-
986 matta ilman pelkoa häirinnästä ja/tai syrjinnästä.

987 Lukion on tuettava erilaisia harrastusmahdol-
988 lisuuksia. Harrastamisen rooli yhteisöllisyyden
989 kasvattamisessa ja opinnoissa jaksamisessa tulee tun-
990 nustaa. Lukioiden tilat tulee avata vapaamuotoiselle
991 harrastustoiminnalle iltapäivisin ja iltaisin. Tilojen
992 varaamiseen on oltava lukiolaisille avoin ja tietotur-
993 vallinen digitaalinen järjestelmä. Liikuntamahdol-
994 lisuuksia koulupäivien yhteydessä sekä opiskelu-
995 ympäristön liikunnallisuutta on tuettava. Opintojen
996 suorittamisen tulee olla joustavaa, jotta esimerkiksi
997 urheilu- tai musiikkiuralla olevat nuoret voivat elää
998 tasapainoista elämää.

999 **3.8 Kestävä kehitys**

1000 Suomen ja Euroopan unionin tulee olla esimerkil-
1001 lisiä Yhdistyneiden Kansakuntien kestävän kehi-
1002 tyksen tavoitteiden toteuttamisessa ja kestävän
1003 kehityksen suunnitelma tulee ottaa kansallisen ja
1004 kansainvälisen päätöksenteon pohjaksi. Nuorilla
1005 on oltava mahdollisuus osallistua YK:n kestävään
1006 kehitykseen liittyviin kokouksiin. Kestävään
1007 kehitykseen liittyvää politiikkaa on tehtävä nuor-
1008 ten ja tulevien sukupolvien ehdoilla.

1009 Ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuu-
1010 teen kohdistuvien uhkien ehkäisemisen tulee olla
1011 politiikan keskiössä. Nuoria tulee kuunnella sellais-

LUKIOILAISTEN KUNTAVAALITAVOITTEET 2021

LIITTOHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT KUNTAVAALITAVOITTEET, TIEDOKSI LIITTOKOKOUKSELLE

LUKIOKOULUTUS 2020-LUVULLE

TAVOITTEET:

- Lukiokoulutukseen kohdennetaan riittävät resurssit, jotta laadukkaan ja monipuolisen koulutuksen tarjoaminen on mahdollista.
- Etäopetuksen mahdollisuuksia pitää hyödyntää laajasti siten, että yhteistyötä voidaan tehdä niin alueellisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.
- Korkeakouluyhteistyön pitää olla laadukasta ja laajaa siten, että jokainen lukiolainen voi löytää itseään kiinnostavia mahdollisuuksia.
- Jokainen lukion opettaja saa tarvittaessa täydennyskoulutusta digipedagogiikasta.
- Jokaisessa lukiossa on oltava tarkoituksenmukaiset laitteet, yhteydet ja tietotekninen tuki kunnossa.
- Jokaisella koulutuksen järjestäjällä tulee olla tarjolla valinnainen tieto- ja viestintätekniikan opintojakso.

LUKIOISTA SÄÄSTÄMINEN SEIS

TAVOITTEET:

- 2030-luvun ikärakenteiden muutoksiin pitää varautua kehittämällä erilaisia yhteistyömalleja koulutuksen tarjoamiseen, jotta oppilaitosverkon saavutettavuus voidaan turvata.
- Lukioita ei saa lakkauttaa siellä, missä ne turvaavat koulutuksen saavutettavuutta.
- Lukioverkon muutoksissa on kuultava alueen

lukiolaisia ja yläkoululaisia.

- Etäyhteyksiä hyödyntämällä voi laajentaa lukioden kurssitarjontaa, mutta se ei saa korvata lähiopetusta säästötoimenpiteenä.
- Julkisen liikenteen on tarjottava sujuvat matkat oppilaitoksiin.

LUKIOILAISTEN HYVINVOINTI TAKAISIN

TAVOITTEET:

- Opiskelijahuollon palveluiden säilymisestä lähipalveluna lukiossa on pidettävä kiinni, ja palveluille on varattava tarvittavat resurssit laadun varmistamiseksi.
- Mielenterveyspalveluita tulee olla saatavilla riittävästi ja matalalla kynnyksellä. Terapiatakuu tulee ottaa käyttöön koko maassa.
- Jokaisen lukiolaisen tulee saada tarvitsemansa tuki opinnoilleen, oli kyseessä sitten erityisopetus tai muu erityinen tuki.
- Opiskelijakuntien toimintaedellytyksiä on tuettava, jotta jokaisessa lukiossa voidaan järjestää laadukasta toimintaa ja edistää opiskelijoiden osallisuutta sekä yhteisöllisyyttä.
- Lukioden tulee sijaita esteettömissä, viihtyisissä ja terveellisissä tiloissa. Sisäilmaongelmiin tulee puuttua välittömästi.
- Kunnissa tulee olla edullisia liikuntamahdollisuuksia nuorille, ja muitakin nuorille tärkeitä harrastusmahdollisuuksia on tuettava.

TALOUSARVIO 2021

	TOT2019	TA2020	TA2021	Muutos %
TUOTOT YHT	1 549 530 €	1 477 560 €	1 443 920 €	-2,3%
KULUT YHT	1 414 381 €	1 483 424 €	1 459 466 €	-1,6%
POISTOT	633 €	700 €	700 €	0,0%
TULOS	134 516 €	- 6 564 €	- 16 246 €	147,5%

TUOTOT*Varainhankinta*

3201	Jäsenmaksutuotot	673 800 €	560 000 €	570 000 €	1,8%
3040, 3060	Korttituotot	100 204 €	55 440 €	44 200 €	-20,3%
3000	Osallistumismaksut	120 230 €	103 050 €	79 550 €	-22,8%
3010	Ilmoitustuotot	143 075 €	152 500 €	133 500 €	-12,5%
3020	Kumppanuudet	52 516 €	35 500 €	32 500 €	-8,5%
3100	Muut tuotot	33 085 €	80 470 €	61 170 €	-24,0%

Avustukset

9790	Yleisavustus	395 000 €	430 000 €	430 000 €	0,0%
3105	Julkiset projektiavustukset	31 621 €	60 600 €	93 000 €	53,5%

TUOTOT YHTEENSÄ	1 549 530 €	1 477 560 €	1 443 920 €	-2,3%
------------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------

KULUT*Edunvalvonta*

Edunvalvonnan henkilöstö	89 975 €	91 255 €	90 698 €	-0,6%
Kansallinen edunvalvonta	15 612 €	34 690 €	35 740 €	3,0%
Kansainvälinen toiminta	9 291 €	9 650 €	8 450 €	-12,4%
Julkaisu- ja tutkimustoiminta	2 002 €	14 500 €	2 000 €	-86,2%
Edunvalvonta yhteensä:	116 881 €	150 095 €	136 888 €	-8,8%

Palvelutoiminta

Palvelutoiminnan henkilöstö	117 677 €	117 876 €	139 805 €	18,6%
Jäsenyys	162 880 €	119 004 €	88 970 €	-25,2%
Markkinointi ja jäsenhankinta	35 384 €	39 130 €	27 130 €	-30,7%
Jäsenviestintä	10 097 €	12 720 €	19 220 €	51,1%
Improbatur	184 322 €	174 700 €	185 700 €	6,3%
Messut ja muut tapahtumat	54 974 €	54 650 €	18 350 €	-66,4%
Palvelutoiminta yhteensä	565 333 €	518 080 €	479 175 €	-7,5%

Järjestötoiminta

Järjestötoiminnan henkilöstö	108 653 €	110 044 €	114 591 €	4,1%
Piiri- ja jäsenjärjestöt	102 959 €	116 870 €	119 070 €	1,9%
Aktiivi- ja koulutustoiminta	51 116 €	54 520 €	53 520 €	-1,8%
Opiskelijakuntatoiminta	54 780 €	52 270 €	47 470 €	-9,2%
Liittohallitus ja piiritoimikunta	18 276 €	26 800 €	24 240 €	-9,6%
Liittokokous	61 833 €	67 450 €	69 650 €	3,3%
Järjestötoiminta yhteensä	397 617 €	427 954 €	428 541 €	0,1%

Johtaminen ja hallinto

Pääsihteeri ja puheenjohtajisto	140 206 €	154 612 €	155 144 €	0,3%
Keskustoimisto	98 077 €	115 005 €	109 505 €	-4,8%
Hallinto ja talous	65 951 €	65 700 €	55 400 €	-15,7%
Johtaminen ja hallinto yhteensä	304 234 €	335 317 €	320 049 €	-4,6%

Projektit

Projektin henkilöstö	22 415 €	40 939 €	43 573 €	6,4%
Projektin toimintakulut	7 901 €	11 040 €	51 240 €	364,1%
Projektit yhteensä	30 317 €	51 979 €	94 813 €	82,4%

KULUT YHTEENSÄ	1 414 381 €	1 483 424 €	1 459 466 €	-1,6%
-----------------------	--------------------	--------------------	--------------------	-------

EDUNVALVONTA

TA2020

RTA2020

TA2021

Kansallinen edunvalvonta

TUOTOT

3100	Muut tuotot	0 €	0 €	0 €	0%
	TUOTOT YHTEENSÄ	0 €	0 €	0 €	0%

KULUT

7800, 7810, 7860	Matkakulut	2 000 €	2 000 €	2 000 €	0%
7870	Kilometrikorvaukset	250 €	250 €	250 €	0%
7820	Majoitus	2 500 €	2 500 €	2 500 €	0%
8528	Ruokailut	1 000 €	750 €	500 €	0%
7235	Tilavuokrat	1 500 €	1 000 €	500 €	50%
8630	Painatuskulut	3 000 €	1 500 €	3 000 €	200%
8540	Postikulut	700 €	700 €	2 000 €	0%
8500	Puhelinkulut	2 040 €	2 040 €	2 040 €	0%
8360	Ostetut palvelut	14 500 €	17 000 €	12 000 €	-12%
8620	Tarvikkeet ja materiaalit	1 000 €	1 000 €	1 000 €	-50%
8450	Kirjallisuus ja lehdet	700 €	350 €	550 €	0%
8270	Onnittelut, palkinnot ym.	0 €	350 €	400 €	-100%
8650	Kokous- ja neuvottelukulut	1 500 €	1 500 €	1 000 €	0%
7990	Edustuskulut	1 500 €	500 €	500 €	0%
8460	Osallistumiskulut	1 500 €	1 500 €	2 500 €	-50%
7020, 8684	Tarverahoitus piireille	0 €	0 €	4 000 €	0%
7880, 7890	Päivärahat	500 €	500 €	500 €	0%
8680, 8760	Muut kulut	500 €	500 €	500 €	0%
	KULUT YHTEENSÄ	34 690 €	33 940 €	35 740 €	-14%

YLI-/ALIJÄÄMÄ

-34 690 €

-33 940 €

-35 740 €

-14%

EDUNVALVONTA

TA2020

RTA2020

TA2021

Kansainvälinen toiminta

TUOTOT

3100	Muut tuotot	3 000 €	3 000 €	3 000 €	0%
	TUOTOT YHTEENSÄ	3 000 €	3 000 €	3 000 €	0%

KULUT

7800, 7810, 7860	Matkakulut	3 250 €	3 250 €	3 250 €	0%
7870	Kilometrikorvaukset	50 €	50 €	50 €	0%
7820	Majoitus	500 €	500 €	500 €	0%
8528	Ruokailut	550 €	350 €	350 €	0%
8760	Muut kulut	1 000 €	500 €	0 €	0%
8460	Osallistumiskulut	300 €	300 €	300 €	0%
8480	Jäsenmaksut	4 000 €	4 000 €	4 000 €	0%
	KULUT YHTEENSÄ	9 650 €	8 950 €	8 450 €	0%

YLI-/ALIJÄÄMÄ	-6 650 €	-5 950 €	-5 450 €	0%
----------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------

Julkaisu- ja tutkimustoiminta

TUOTOT

3100	Muut tuotot	0 €	14 500 €	0 €	0%
	TUOTOT YHTEENSÄ	0 €	14 500 €	0 €	0%

KULUT

8630	Painokulut	2 000 €	2 000 €	0 €	300%
8360	Ostetut palvelut	2 000 €	2 000 €	2 000 €	-60%
5200	Palkkiot	10 500 €	10 500 €	0 €	2000%
8680, 8760	Muut kulut	0 €	0 €	0 €	0%
	KULUT YHTEENSÄ	14 500 €	14 500 €	2 000 €	142%

YLI-/ALIJÄÄMÄ	-14 500 €	0 €	-2 000 €	142%
----------------------	------------------	------------	-----------------	-------------

PALVELUTOIMINTA

TA2020

RTA2020

TA2021

Muutos %

Jäsenyys (palvelu, rekisteri, kortti)

TUOTOT

	Jäsenmaksutuotot	560 000 €	560 000 €	570 000 €	-14%
3040	Jäsenkorttituotot	36 000 €	36 000 €	32 500 €	-31%
3060	ISIC-korttituotot	19 440 €	19 440 €	11 700 €	-62%
3010	Ilmoitustuotot	3 500 €	3 500 €	3 500 €	40%
	Majoituskorvaukset	-	2 790 €	- €	
	Muut tuotot	29 000 €	17 400 €	5 800 €	0%
	TUOTOT YHTEENSÄ	647 940 €	639 130 €	623 500 €	-10%

KULUT

8646	Jäsenkortin kulut	32 400 €	32 400 €	20 000 €	-31%
8685	ISIC-kortit	19 440 €	19 440 €	11 700 €	-62%
8630	Painokulut	2 000 €	2 000 €	1 900 €	0%
8540	Postikulut	27 300 €	12 600 €	25 000 €	29%
8500	Puhelinkulut	1 700 €	1 000 €	1 320 €	-11%
8360	Ostetut palvelut	6 000 €	6 000 €	8 650 €	-33%
8550	Jäsenrekisterin kulut	21 000 €	17 500 €	20 300 €	-9%
8680, 8760	Muut kulut	100 €	100 €	100 €	0%
	Majoituskulut	1 200 €	5 850 €	0 €	
8525	Siviilipalvelumiehen päiväraha	2 633 €	3 240 €	0 €	
8526	Siviilipalvelusmiehen ruokaraha	4 685 €	2 565 €	0 €	
7800	HSL-matkaetu	546 €	546 €	0 €	
	KULUT YHTEENSÄ	119 004 €	103 241 €	88 970 €	-24%

YLI-/ALIJÄÄMÄ

528 936 €

535 889 €

534 530 €

-7%

Markkinointi ja jäsenhankinta

TUOTOT

3000	Osallistumismaksut			800 €	
3020	Kumppanuudet	8 000 €	8 000 €	10 000 €	0%
3100	Muut tuotot	4 000 €	4 000 €	6 000 €	0%
	TUOTOT YHTEENSÄ	12 000 €	12 000 €	16 800 €	0%

KULUT

7800, 7810, 7860	Matkakulut	2 000 €	2 000 €	2 000 €	0%
7870	Kilometrikorvaukset	500 €	500 €	500 €	0%
7820	Majoitus	3 000 €	3 000 €	3 000 €	-25%
8528	Ruokailut	3 000 €	3 000 €	3 000 €	-25%
7235	Tilavuokrat	400 €	400 €	400 €	-60%
8630	Painokulut	6 000 €	4 000 €	4 000 €	-8%
8540	Postikulut	2 000 €	2 000 €	2 000 €	100%
8500	Puhelinkulut	1 020 €	1 020 €	1 020 €	0%

PALVELUTOIMINTA

	TA2020	RTA2020	TA2021	Muutos %
8360 Ostetut palvelut	10 750 €	10 750 €	750 €	1333%
8090, 8140 Mainos- ja ilmoituskulut	3 000 €	3 000 €	3 000 €	0%
8620 Tarvikkeet ja materiaalit	3 000 €	3 000 €	3 000 €	0%
8450 Kirjallisuus ja lehdet	100 €	100 €	100 €	0%
8270 Onnittelut, palkinnot, ym.	1 000 €	1 000 €	1 000 €	0%
8650 Kokous- ja neuvottelukulut	500 €	500 €	500 €	0%
7880, 7890 Päivärahat	360 €	360 €	360 €	0%
8680, 8760 Muut kulut	2 500 €	2 500 €	2 500 €	0%
KULUT YHTEENSÄ	39 130 €	37 130 €	27 130 €	25%

YLI-/ALIJÄÄMÄ - 27 130 € - 25 130 € - 10 330 € 41%

Jäsenviestintä

TUOTOT

3010 Ilmoitustuotot	27 000 €	27 000 €	27 000 €	0%
3020 Kumppanuudet	- €	- €	- €	0%
3100 Muut tuotot	- €	5 100 €	- €	0%
TUOTOT YHTEENSÄ	27 000 €	32 100 €	27 000 €	0%

KULUT

7800, 7810, 7860 Matkakulut	100 €	100 €	100 €	0%
8630 Painokulut	- €	- €	- €	0%
8540 Postikulut	- €	- €	- €	0%
8500 Puhelinkulut	1 020 €	1 020 €	1 020 €	0%
8360 Ostetut palvelut	6 000 €	6 500 €	12 500 €	-14%
5200 Palkkiot	- €	- €	- €	0%
8090, 8140 Mainos- ja ilmoituskulut	1 000 €	1 000 €	1 000 €	0%
8620 Tarvikkeet ja materiaalit	200 €	200 €	200 €	0%
8450 Kirjallisuus ja lehdet	100 €	100 €	100 €	0%
8270 Onnittelut, palkinnot, ym.	100 €	100 €	100 €	0%
8650 Kokous- ja neuvottelukulut	200 €	200 €	200 €	0%
8470 Verkkosivukulut	3 500 €	3 500 €	3 500 €	-78%
8680, 8760 Muut kulut	500 €	500 €	500 €	0%
KULUT YHTEENSÄ	12 720 €	13 220 €	19 220 €	-49%

YLI-/ALIJÄÄMÄ 14 280 € 18 880 € 7 780 € 629%

PALVELUTOIMINTA

	TA2020	RTA2020	TA2021	Muutos %
Improbatur				
TUOTOT				
3010 Ilmoitustuotot	120 000 €	110 000 €	100 000 €	9%
3105 Projektiavustukset	12 000 €	- €	12 000 €	0%
TUOTOT YHTEENSÄ	132 000 €	110 000 €	112 000 €	8%
KULUT				
7800, 7810, 7860 Matkakulut	500 €	500 €	500 €	100%
8630 Painatuskulut	38 000 €	36 000 €	38 000 €	0%
8540 Postikulut	60 000 €	60 000 €	64 000 €	0%
8500 Puhelinkulut	- €	- €	- €	
8360 Ostetut palvelut	50 000 €	43 000 €	57 000 €	14%
5200 Palkkiot	25 000 €	25 500 €	25 000 €	0%
8650 Kokous- ja neuvottelukulut	200 €	200 €	200 €	0%
8680, 8760 Muut kulut	1 000 €	1 000 €	1 000 €	0%
KULUT YHTEENSÄ	174 700 €	166 200 €	185 700 €	4%
YLI-/ALIJÄÄMÄ	- 42 700 €	- 56 200 €	- 73 700 €	-8%

Messut ja muut lukiolaistapahtumat

TUOTOT				
3020 Kumppanuudet	9 500 €	11 500 €	9 500 €	0%
3000 Osallistumismaksut	28 000 €	- €	- €	22%
3100 Muut tuotot	44 120 €	35 120 €	35 120 €	20%
TUOTOT YHTEENSÄ	81 620 €	46 620 €	44 620 €	18%
KULUT				
7800, 7810, 7860 Matkakulut	12 000 €	500 €	500 €	140%
7870 Kilometrikorvaukset	50 €	50 €	50 €	0%
7820 Majoitus	- €	- €	- €	0%
8528 Ruokailut	600 €	600 €	600 €	0%
8500 Puhelinkulut	500 €	- €	- €	0%
8360 Ostetut palvelut	330 €	330 €	330 €	560%
8620 Tarvikkeet ja materiaalit	500 €	500 €	500 €	0%
8270 Onnittelut, palkinnot, ym.	100 €	100 €	100 €	0%
8650 Kokous- ja neuvottelukulut	50 €	50 €	50 €	0%
8170 Messukulut	16 120 €	16 120 €	16 120 €	0%
5200 Palkkiot	100 €	100 €	100 €	0%
Muut kulut	- €	- €	- €	0%
8460 Osallistumiskulut	24 300 €	- €	- €	22%
KULUT YHTEENSÄ	54 650 €	18 350 €	18 350 €	28%
YLI-/ALIJÄÄMÄ	26 970 €	28 270 €	26 270 €	2%

JÄRJESTÖTOIMINTA

TA2020

RTA2020

TA2021

Muutos %

KP31 Piiri- ja jäsenjärjestöt

TUOTOT

3100	Muut tuotot	0 €	0 €	0 €	0%
	TUOTOT YHTEENSÄ	0 €	0 €	0 €	0%

KULUT

7800, 7810, 7860	Matkakulut	8 500 €	8 000 €	6 500 €	13%
7870	Kilometrikorvaukset	250 €	250 €	750 €	0%
7820	Majoitus	3 000 €	3 000 €	2 500 €	-25%
8528	Ruokailut	6 000 €	6 000 €	5 500 €	-14%
7235	Tilavuokrat	2 500 €	2 500 €	3 000 €	-17%
8360	Ostetut palvelut	2 170 €	2 170 €	2 170 €	262%
8620	Tarvikkeet ja materiaalit	250 €	250 €	250 €	0%
8270	Onnittelut, palkinnot ym.	500 €	500 €	500 €	0%
8600	Vakuutukset	600 €	600 €	600 €	20%
7020, 8684	Tarverahoitus piireille	1 000 €	1 000 €	2 000 €	-67%
8686	Tulostavoitepalautukset	26 400 €	26 400 €	26 400 €	0%
4101	Piirien ja jäsenjärjestön tuki	55 000 €	56 000 €	58 200 €	-11%
	Piirien taloushallinto	10 000 €	10 000 €	10 000 €	UUSI
7880, 7890	Päivärahat	200 €	200 €	200 €	-33%
8680, 8760	Muut kulut	500 €	500 €	500 €	0%
	KULUT YHTEENSÄ	116 870 €	117 370 €	119 070 €	1%

YLI-/ALIJÄÄMÄ

-116 870 €	-117 370 €	-119 070 €	1%
------------	------------	------------	----

JÄRJESTÖTOIMINTA

	TA2020	RTA2020	TA2021	Muutos %	
KP32	Aktiivi- ja koulutustoiminta				
TUOTOT					
3000	Osallistumismaksut	20 050 €	20 050 €	20 050 €	-4%
3020	Kumppanuudet	3 000 €	3 000 €	3 000 €	0%
	TUOTOT YHTEENSÄ	23 050 €	23 050 €	23 050 €	-3%
KULUT					
0, 7860	Matkakulut	4 000 €	4 000 €	4 000 €	0%
7870	Kilometrikorvaukset	250 €	250 €	250 €	0%
7820	Majoitus	28 000 €	28 000 €	28 000 €	-13%
8528	Ruokailut	5 000 €	7 000 €	7 000 €	0%
7235	Tilavuokrat	10 000 €	10 000 €	10 000 €	-17%
8540	Postikulut	0 €	0 €	0 €	-100%
8500	Puhelinkulut	1 020 €	1 020 €	1 020 €	0%
8360	Ostetut palvelut	900 €	900 €	900 €	20%
8620	Tarvikkeet ja materiaalit	500 €	500 €	500 €	0%
0, 8684	Tarverahoitus piireille	1 000 €	1 000 €	1 000 €	0%
7520	Auton vuokratulut	400 €	400 €	400 €	400%
0, 7890	Päivärahat	3 000 €	3 000 €	0 €	25%
0, 8760	Muut kulut	450 €	450 €	450 €	0%
	KULUT YHTEENSÄ	54 520 €	56 520 €	53 520 €	-8%
	YLI-/ALIJÄÄMÄ	-31 470 €	-33 470 €	-30 470 €	-12%
KP38	Opiskelijakuntatoiminta				
TUOTOT					
3000	Osallistumismaksut	25 000 €	12 500 €	27 500 €	-15%
3020	Kumppanuudet	15 000 €	15 000 €	10 000 €	0%
	TUOTOT YHTEENSÄ	40 000 €	27 500 €	37 500 €	-10%
KULUT					
0, 7860	Matkakulut	5 500 €	3 000 €	6 000 €	-8%
7870	Kilometrikorvaukset	250 €	250 €	250 €	0%
7820	Majoitus	30 000 €	30 000 €	35 000 €	-15%
8528	Ruokailut	3 000 €	2 000 €	3 000 €	-25%
7235	Tilavuokrat	6 000 €	4 500 €	10 500 €	-43%
8630	Painokulut	500 €	500 €	500 €	0%
8540	Postikulut	500 €	500 €	500 €	0%
8500	Puhelinkulut	1 020 €	1 020 €	1 020 €	0%
8360	Ostetut palvelut	950 €	950 €	950 €	27%
8620	Tarvikkeet ja materiaalit	750 €	750 €	750 €	-6%
8650	Kokous- ja neuvottelukulut	200 €	200 €	200 €	0%
0, 8684	Tarverahoitus piireille	2 000 €	1 000 €	2 000 €	0%
0, 7890	Päivärahat	1 300 €	220 €	0 €	0%
0, 8760	Muut kulut	300 €	300 €	300 €	0%
	KULUT YHTEENSÄ	52 270 €	35 690 €	47 470 €	-18%
	YLI-/ALIJÄÄMÄ	-12 270 €	-8 190 €	-9 970 €	-36%

JÄRJESTÖTOIMINTA

	TA2020	RTA2020	TA2021	Muutos %
KP33 Liittohallitus ja PTMK				
TUOTOT				
3100 Muut tuotot	0 €	0 €	0 €	0%
TUOTOT YHTEENSÄ	0 €	0 €	0 €	0%
KULUT				
7800, 7810, 7860 Matkakulut	8 000 €	6 800 €	6 800 €	-20%
7870 Kilometrikorvaukset	400 €	400 €	400 €	0%
7820 Majoitus	4 000 €	4 000 €	4 000 €	-20%
8528 Ruokailut	6 000 €	5 000 €	6 000 €	-33%
7235 Tilavuokrat	3 000 €	2 000 €	2 000 €	0%
8500 Puhelinkulut	1 440 €	1 440 €	1 440 €	0%
8650 Kokous- ja neuvottelukulut	1 000 €	1 000 €	1 000 €	-50%
7990 Edustuskulut	1 000 €	1 000 €	1 000 €	0%
8460 Osallistumiskulut	800 €	800 €	800 €	-20%
7880, 7890 Päivärahat	160 €	160 €	0 €	0%
8680, 8760 Muut kulut	1 000 €	800 €	800 €	100%
KULUT YHTEENSÄ	26 800 €	23 400 €	24 240 €	-20%
YLI-/ALIJÄÄMÄ	-26 800 €	-23 400 €	-24 240 €	-20%

KP36 Liittokokous				
TUOTOT				
3000 Osallistumismaksut	30 000 €	32 000 €	32 000 €	0%
3010 Ilmoitustuotot ja kumppanuudet	2 000 €	3 000 €	3 000 €	0%
TUOTOT YHTEENSÄ	32 000 €	35 000 €	35 000 €	0%
KULUT				
7800, 7810, 7860 Matkakulut	1 400 €	1 400 €	1 400 €	0%
7870 Kilometrikorvaukset	150 €	150 €	150 €	0%
7820 Majoitus	32 000 €	32 000 €	32 000 €	0%
8528 Ruokailut	10 000 €	10 000 €	10 000 €	0%
7235 Tilavuokrat	10 000 €	10 000 €	10 000 €	-17%
8630 Painatuskulut	4 000 €	3 000 €	3 000 €	0%
8540 Postikulut	0 €	0 €	0 €	0%
8640 Kopiointikulut	400 €	400 €	400 €	0%
8360 Ostetut palvelut	3 000 €	7 500 €	7 500 €	0%
8620 Tarvikkeet ja materiaalit	1 000 €	1 000 €	1 000 €	0%
8270 Onnittelut, palkinnot ym.	0 €	0 €	0 €	0%
8650 Kokous- ja neuvottelukulut	1 200 €	1 200 €	1 200 €	0%
7990 Edustuskulut	1 000 €	1 000 €	1 000 €	-50%
Tarverahoitus piireille	1 500 €	0 €	1 500 €	0%
7880, 7890 Päivärahat	1 300 €	1 300 €	0 €	0%
8680, 8760 Muut kulut	500 €	500 €	500 €	0%
KULUT YHTEENSÄ	67 450 €	69 450 €	69 650 €	-4%
YLI-/ALIJÄÄMÄ	-35 450 €	-34 450 €	-34 650 €	-8%

JOHTAMINEN JA TALOUS

TA2020

RTA2020

TA2021

Muutos %

KP41 Keskustoimisto

TUOTOT

3100	Muut tuotot	0 €	0 €	0 €	0%
	TUOTOT YHTEENSÄ	0 €	0 €	0 €	0%

KULUT

7800, 7810, 7860	Matkakulut	3 000 €	3 000 €	3 000 €	0%
7870	Kilometrikorvaukset	100 €	100 €	100 €	-60%
7820	Majoitus	5 500 €	5 500 €	5 500 €	0%
8528	Ruokailut	7 500 €	7 500 €	7 500 €	0%
7235	Tilavuokrat	2 500 €	2 500 €	1 500 €	0%
7230	Konttorivuokra	45 405 €	45 405 €	45 405 €	-4%
7740	Pienkalustohankinnat	5 000 €	5 000 €	5 000 €	150%
7390	Energia	2 000 €	2 000 €	2 000 €	-20%
7680	Laitehankinnat	4 000 €	4 000 €	4 000 €	0%
7710	Leasingvuokrat	5 000 €	5 000 €	5 000 €	-17%
8630	Painokulut	1 000 €	1 000 €	1 000 €	0%
8540	Postikulut	2 000 €	2 000 €	2 000 €	-50%
8640	Kopiointikulut	2 500 €	2 500 €	2 500 €	-17%
8360	Ostetut palvelut	6 000 €	6 000 €	6 000 €	-25%
8620	Tarvikkeet ja materiaalit	3 000 €	1 500 €	1 500 €	50%
8270	Onnittelut, palkinnot ym.	2 000 €	1 000 €	1 000 €	0%
8600	Vakuutukset	5 000 €	5 000 €	5 000 €	0%
8650	Kokous- ja neuvottelukulut	2 000 €	2 000 €	2 000 €	0%
7990	Edustuskulut	2 000 €	2 000 €	2 000 €	0%
7170	Työkyvyn ylläpito	4 000 €	4 000 €	4 000 €	0%
7000	Henkilökunnan koulutus	5 000 €	3 000 €	3 000 €	0%
8680, 8760	Muut kulut	500 €	500 €	500 €	0%
	KULUT YHTEENSÄ	115 005 €	110 505 €	109 505 €	-3%

YLI-/ALIJÄÄMÄ

-115 005 €

-110 505 €

-109 505 €

-3%

HENKILÖSTÖ

TA2020

RTA2020

TA2021

Muutos %

KP10 Edunvalvonta

KULUT

5000, 5035, 5110, 5300, 5310	Palkat	67 290 €	67 290 €	67 183 €	-14%
6130	TyEL-maksut	13 274 €	13 274 €	13 274 €	-11%
6300	Sosiaaliturvamaksut	554 €	554 €	358 €	-33%
6400	Tapaturmavakuutusmaksut	576 €	576 €	573 €	65%
6410	Työttömyysvakuutusmaksut	360 €	360 €	358 €	-46%
7880, 7890	Päivärahat			860 €	
6430, 6480	Muut henkilösivukulut	- €	- €	- €	0%
7000	Henkilökunnan koulutus	700 €	700 €	700 €	0%
7050	Työterveyspalvelut	1 380 €	1 380 €	1 200 €	0%
7070	Lounassetelit	5 244 €	5 244 €	4 560 €	2%
7075	Liikunta- ja kulttuurisetelit	497 €	497 €	432 €	0%
7800	HSL-matkaetu	1 380 €	1 380 €	1 200 €	0%
	Satunnaiset henkilöstökulut	- €	- €	- €	0%
	KULUT YHTEENSÄ	91 255 €	91 255 €	90 698 €	-13%

KP20 Palvelutoiminnan henkilöstö

KULUT

5000, 5035, 5110, 5300, 5310	Palkat	87 234 €	84 924 €	98 905 €	3%
6130	TyEL-maksut	17 894 €	17 468 €	22 755 €	10%
6300	Sosiaaliturvamaksut	747 €	729 €	950 €	-17%
6400	Tapaturmavakuutus	776 €	757 €	617 €	76%
6410	Työttömyysvakuutusmaksut	485 €	473 €	987 €	-34%
7880, 7890	Päivärahat			860 €	
6430, 6480	Muut henkilösivukulut	- €	- €	- €	0%
7000	Henkilökunnan koulutus	1 050 €	1 050 €	1 225 €	0%
7050	Työterveyspalvelut	1 950 €	1 950 €	2 100 €	0%
7070	Lounassetelit	5 700 €	5 700 €	8 550 €	2%
7075	Liikunta- ja kulttuurisetelit	540 €	540 €	756 €	0%
7800	HSL-matkaetu	1 500 €	1 500 €	2 100 €	0%
	Satunnaiset henkilöstökulut	- €	- €	- €	0%
	KULUT YHTEENSÄ	117 876 €	115 091 €	139 805 €	4%

KP30 Järjestötoiminnan henkilöstö

KULUT

5000, 5035, 5110, 5300, 5310	Palkat	81 539 €	81 539 €	84 613 €	-3%
6130	TyEL-maksut	16 132 €	16 132 €	16 699 €	1%
6300	Sosiaaliturvamaksut	673 €	673 €	697 €	-24%
6400	Tapaturmavakuutus	673 €	673 €	724 €	53%
6410	Työttömyysvakuutusmaksut	437 €	437 €	453 €	-39%

PROJEKTIT

TA 2020

TA 2021

Lukiolaisten työelämä -malli

TUOTOT

3105	Projektiavustus	48 600 €	81 000 €	Hankeavustus (OKM)
3100	Muut tuotot	0 €	10 900 €	Yhteistyökumppanuudet
	TUOTOT YHTEENSÄ	48 600 €	91 900 €	

KULUT

7800, 7810, 7860	Matkakulut	1 000 €	5 500 €	Lukioiden ja sidosryhmien tapaaminen
7870	Kilometrikorvaukset	500 €	400 €	
7820	Majoitus	250 €	500 €	
8528	Ruokailut	250 €	500 €	
7235	Tilavuokrat	0 €	11 300 €	
8630	Painatuskulut	2 000 €	6 000 €	
8540	Postikulut	0 €	1 700 €	
8500	Puhelinkulut	1 040 €	1 040 €	
8360	Ostetut palvelut	6 000 €	19 800 €	Viestintäkampanjan tuottaminen
7680	Laitehankinnat	0 €	4 500 €	Tietokoneet, puhelimet
8620	Tarvikkeet ja materiaalit	0 €	0 €	
5200	Palkkiot	0 €	0 €	
8680, 8760	Muut kulut	0 €	0 €	
	KULUT YHTEENSÄ	11 040 €	51 240 €	95,71%

TAUSTAMUISTIO VUODEN 2021

TALOUSARVIOON

LIITTOKOKOUKSELLE

EDUNVALVONTA

Edunvalvontasektorilla työskentelee kaksi kokopäiväistä asiantuntijaa.

Kansallinen edunvalvonta: toimintakulut, joilla tuetaan lukiolaisten mahdollisuuksia olla mukana valtakunnallisessa edunvalvonnassa, SuomiAreenaan ja muihin tapahtumiin liittyvät kulut, mediaseuranta- ja tiedotepalvelut, vaalikampanjoiden kulut sekä muut edunvalvontatoimintaan liittyvät kulut. Edunvalvonnassa on jätetty varaus mahdollisiin maakuntavaaleihin valmistautumiseen

Kansainvälinen toiminta: kansainvälisen jaoksen toimintakulut, osallistuminen Obessun ja NSSN:n tapahtumiin, Obessun jäsenmaksu

Julkaisu- ja tutkimustoiminta: Lukilaisbarometri julkaistaan ensi vuonna, joten omaa selvitystä ei tehdä. Budjetissa on varaus mahdolliselle lisäselvitykselle Lukiolaisbarometrin yhteydessä

JÄRJESTÖTOIMINTA

Järjestösektorilla työskentelee kaksi kokopäiväistä suunnittelijaa ja puolipäiväinen tapahtumasihteeri.

Piiri- ja jäsenjärjestöt: Piirien toimistopäivät ja muut koulutukset, puheenjohtajapäivät, Kapulanvaihto, piirivierailut, vertaistukiryhmät, piirien tilintarkastukset ja vakuutukset, jäsenmaksupalautukset, tulostavoiterahat. Uutena kohtana on lisätty piirien taloushallinnon kulut, jotka on siirretty Hallinto ja talous -kohdasta.

Aktiivi- ja koulutustoiminta: Talvipäivät, Kevätpäivät, Syyspäivät, Korpikieikka

Opiskelijakuntatoiminta: Waterit x 4, kouluttajajaoksen toimintakulut, muut opiskelijakuntatoimintaan liittyvät kulut

Liittohallitus ja PTMK: Liittohallituksen kokoukset ja muu toiminta, piiritoimikunnan kokoukset, liittohallituksen ja piiritoimikunnan get togetherit.

Liittokokous: Liittokokoukset kulut

Muita huomioita: Talousarvio on toteutettu toistaiseksi niin, että tavalla tai toisella ensi vuonna pystytään

järjestämään normaaliin tapaan. Tämä kuitenkin voi muuttua korona-tilanteen mukaan. Samaan aikaan valmistaudutaan tekemään etätapahtumia live-tapahtumien rinnalle.

PALVELUTOIMINTA

Palvelusektorilla työskentelee kaksi kokopäiväistä suunnittelijaa, puolipäiväinen hallintoasiantuntija sekä yksi harjoittelija (3kk). Talousarviossa on esitetty, että palkataan puolipäiväinen jäsensihteeri vastaamaan jäsenpalveluun tuleviin kysymyksiin sekä puolipäiväinen varainhankinnasuunnittelija vahvistamaan Improbaturin myyntiä ja jäsenhankintaa.

Jäsenyys: Jäsenkortin kulut, jäsenmaksupositukset, jäsenrekisterin kulut, jäsenpalvelupuhelin.

Markkinointi ja jäsenhankinta: Koulukävijäkoulutus, hyväksymiskirjeet ja muut markkinointimateriaalit, kohdennetun markkinoinnin koulutus, jäsenkyselyn ja jäsenhankintakilpailujen palkinnot, liittokokouspalautukset sekä muut kumppanuuksiin liittyvät kulut.

Jäsenviestintä: Uutiskirje, lukio.fi ja muut domainit, videot, ohjelmistot, FB- ja verkkokampanjat.

Improbatur: Lehden painatus ja postitus, improbatur.fi, mediakortti, levikintarkastus, mediamyynnin edistäminen, lukijaraadin toiminta sekä päätoimittajan, taittajan ja avustajien palkkiot.

Messut ja muut lukiolaistapahtumat: Studia-messut

Muita huomioita: Talousarvioissa on huomioitu Improbaturin tekeminen printtilehtenä koko vuoden ajan sekä valmistautuminen printtilehdestä luopumiseen ja uuden verkkomedian konseptointiin.

JOHTAMINEN JA TALOUS

Liiton johdossa työskentelee liiton pääsihteeri sekä kokopäiväisessä luottamustoimessa puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Keskustoimisto: Liittohallituksen ja toimiston toiminnansuunnittelupäivät x 3, toimiston vuokra, siivous, sisustus ja sähkö, laitehankinnat sekä kopiokoneen ja postimaksukoneen leasingvuokrat, toimistotarvikkeet, työkyvyn edistäminen, työyhteisökysely, kehityskeskustelut, toimiston joul- ja penkkarilounas, liittohallituksen vaihtoillallinen sekä muut toimiston yleiset kulut.

Hallinto ja talous: Taloushallinnon palvelut, pankkikulut, tilintarkastus, tositetarkastajien kulut, liiton jäsenmaksut järjestöihin sekä muut hallinnon yleiset kulut.

PROJEKTIT

Vuodelle 2021 on suunniteltu lukiolaisten työelämähankkeen jatkamista. Projektia varten on haettu Opetus- ja kulttuuriministeriön tukea. Hankkeeseen palkataan projektikoordinaattori ja viestintäharjoittelija.

JULKILAUSUMA

ESITYS KOKOUKSEN JULKILAUSUMAKSI, VAIHTOEHTO 1

Aihe: Rasismi koululaitoksessa, antirasismi

1 Tänä vuonna rasismi on ollut vahvasti esillä
2 julkisessa keskustelussa. Rasismin eri muodot
3 levittyvät laajalle yhteiskuntaan. Myöskään suo-
4 malainen koulu ei ole rasismista vapaa: yhden-
5 vertaisuusvaltuutetun tänä vuonna julkaiseman
6 selvityksen mukaan lähes 70 prosenttia afrikka-
7 laistaustaisista suomalaisista on kokenut syrjin-
8 tää ja rasismia koulutuksessa. Rasistinen kohtelu
9 on jatkunut aina varhaiskasvatuksesta korkea-
10 kouluun. Lukiolaisten Liiton liittokokous vaatii
11 koulutukseen selkeää nollatoleranssia rasismille.

12 "Lukio-opetuksen perustana on elämän ja
13 ihmisoikeuksien kunnioitus sekä ihmisarvon
14 loukkaamattomuus. Pelkkä irtisanoutuminen
15 rasismista ei riitä, vaan tarvitsemme lukiokou-
16 lutukseen antirasistista näkökulmaa - tietoja ja
17 taitoja toimia aktiivisesti rasismia ja syrjintää vas-
18 taan", Lukiolaisten Liiton puheenjohtaja **Adina**
19 **Nivukoski** toteaa.

20 Meneillään oleva lukioden opetussuunnitel-
21 matyö pitää nähdä mahdollisuutena rakentaa toi-

22 mintakulttuuria, jossa kannetaan vastuuta siitä,
23 että lukiossa jokainen kohdataan yksilönä, eikä
24 tietyn ryhmän edustajana. Antirasistisen peda-
25 gogiikan sisällyttäminen opettajankoulutukseen
26 varmistaisi sen, että opetushenkilökunnalla olisi
27 valmiudet ennaltaehkäistä ja puuttua rasismiin -
28 myös sellaiseen, joka on piilossa.

29 "Sen pitäisi olla jo itsestäänselvyys, että jokai-
30 nen saa lukiossa ja yhteiskunnassa laajemminkin
31 olla oma itsensä kohtaamatta ennakkoluuloja tai
32 jopa vihapuhetta ja väkivaltaa. Sen lisäksi mei-
33 dän pitää kuitenkin olla valmiita tarkastelemaan
34 niitä syrjinnän muotoja, joita emme välttämättä
35 edes tiedosta", Lukiolaisten Liiton vuoden 2021
36 puheenjohtaja **Heppa Heppanen** vaatii.

37 Lukiolaisten Liitto muistuttaa, että vaikka
38 oppilaitosten arjessa voidaan ottaa tärkeitä
39 askelia yhdenvertaisemman ja rasismista
40 vapaan koulutuksen puolesta, rakenteellisen
41 rasismin purkaminen tulee huomioida kaikessa
42 päätöksenteossa.

Aihe: Nuorten mielenterveys, korona, opiskeluhoito

43 Suomen hallitus on julkistanut esityksensä sosi-
44 aali- ja terveystalouden eli sotien uudistami-
45 seksi. Lakiesityksessä linjataan opiskeluhoitoon
46 psykologi- ja kuraattoripalveluiden siirtämisestä
47 oppilaitosten sijaintikunnilta uusien hyvinvoin-
48 tialueiden vastuulle. Hallitus on luvannut, että
49 lainsäädännön avulla varmistetaan palveluiden
50 pysyminen kouluissa. Tästä huolimatta Lukiolais-
51 ten Liiton liittokokous on huolissaan siitä, mitä
52 vastuun siirto tarkoittaisi ennaltaehkäisevälle ja
53 yhteisölliselle opiskeluhoitolle, ja vetoaa halli-
54 tukseen sekä eduskuntaan, ettei siirtoa tehtäisi.
55 “Pahimmillaan järjestämisvastuun siirto ajaa
56 hyvinvointia ja oppimista tukevat palvelut kauas
57 lukioden arjesta hyvästä tarkoituksesta riippu-
58 matta. Opiskeluhoitoon ensisijainen tarkoitus on
59 toimia koko oppilaitosta tukevana yhteisöllisyyttä
60 edistävänä palveluna lähellä yhteisöä, ja yhteisöl-
61 lisyydellä edistetään myös opiskelukykyä. Olem-
62 meko valmiita uhraamaan jo valmiiksi uupuneii-
63 den nuorten hyvinvoinnin?” haastaa Lukiolaisten
64 Liiton puheenjohtaja **Adina Nivukoski**.
65 Järjestämisvastuun siirtämisen sijaan Lukio-
66 laisten Liiton liittokokous peräänkuuluttaa, että

67 hallitusohjelmassa päätetyt opiskeluhoitopalve-
68 luiden sitovat henkilöstömitoitukset tulee ottaa
69 käyttöön mahdollisimman pian ja sen jälkeen
70 tutkia, miten tämä vaikuttaa palveluiden laatuun
71 ja yhdenvertaiseen saatavuuteen.
72 “Pandemian takia lukioissa siirryttiin maalis-
73 kuussa kertaheitolla etäopetukseen, jonka luki-
74 olaiset kokivat merkittävästi kuormittavampana
75 kuin tavanomaisen opiskelun. Myös mielenter-
76 veyden oireilu on lisääntynyt. Lukion käytävältä
77 tutun psykologin tai kuraattorin kanssa omia
78 haasteita on paljon helpompaa käsitellä”, Lukio-
79 laisten Liiton vuoden 2021 puheenjohtaja **Lukio**
80 **Lukiolainen** perustelee.
81 Lukiolaisten hyvinvointia voidaan edistää
82 myös paikallisesti opetuksen järjestämisessä.
83 Opiskelutaitojen tukemisessa tulee kiinnittää
84 huomiota erityisesti ajan- ja stressinhallintaan.
85 Lisäksi uusien opetussuunnitelmien ja opinto-
86 jaksojen laadinnassa tulee kiinnittää huomiota
87 opiskelun kuormittavuuteen - lukioasetuksen-
88 kin mukaan opiskelijalta edellytettävän oma-
89 toimisen työskentelyn on oltava työmäärältään
90 kohtuullinen.

VUODEN 2019 LIITTOKOKOUKSESSA XXXV

HYVÄKSYTYT PONNET JA LIITTOHALLITUKSEN

VASTAUKSET NIIHIN

EDUSTAJA SUOMEN (920) PONSII

ESITYKSELLÄ EI OLLUT KANNATAJAA

ASIAKOHTA: § 14 (ALOITTEET LIITTOKOKOUKSELLE)

“SLL tukee savuttomuutta valtion asettaman Savuton Suomi 2030 -hankkeen puitteissa eikä lähde kieltämään sitä osallistujiltaan.”

LIITTOHALLITUKSEN VASTAUS:

“Liittohallitus on huomionnut ponnen. Liittohallitus pyrkii tapahtumilla luomaan savuttomuuden kulttuurin ja rohkaisemaan savuttomuuteen rajoittamalla osallistujien tupakointia sijoittamalla tapahtumien tupakointipaikat etäisyyden päähän niin, että ne eivät ole tapahtumapaikan välittömässä läheisyydessä. Liittohallitus ei ole kuitenkaan kokenut tarpeelliseksi kieltää tupakointia.”

EDUSTAJA KÄPÖLÄN (406) PONSII

KANNATTI EDUSTAJA RIMPIOJA (402)

ASIAKOHTA: § 14 (ALOITTEET LIITTOKOKOUKSELLE)

“Esitämme, että tuleva liittohallitus kehittää toimintamallin liittokokous- ja piirikokousaloitteiden valmistelun tueksi. Todella moni piirikokous- ja liittokokousaloite kaatuu aloitteiden huonoon tai vääränlaiseen muotoiluun, vaikka ajatus on hyvä ja kannatettava. Näin ollen asian, johon halutaan vaikuttaa, edistymisen heikenee. Tuki voisi olla puolueeton, mutta asiantunteva keskustelutuki aloitteiden valmistelussa, kokonainen koulutussisältö aloitteen hyvänlaatuisesta valmistelusta tai mikä tahansa muu ratkaisumalli.”

LIITTOHALLITUKSEN VASTAUS:

“Liittohallitus on huomionnut ponnen. Aloitteen laatimiseen on tehty ohjeet, jotka on jaettu eteenpäin. Tämän lisäksi piirien liittokokousvastaaville on heidän koulutustensa aikana painotettu sitä, että järjestösuunnittelijaan ja keskusliittoon saa olla matalalla kynnyksellä yhteydessä aloitteita laatiessa. Tämän lisäksi liittokokousta edeltäneissä asiakirjailtamissa ollaan nostettu esille muutosesitysten laatimiseen luotuja ohjeita ja liittohallituksen yhteystietoja tavoitteena madaltaa kynnystä yhteydenotossa.”

EDUSTAJA PAUNAN (337) PONSII

KANNATTI EDUSTAJA SÖDERHOLM (1312)

ASIAKOHTA: § 16 (TOIMINTASUUNNITELMA)

“Liittohallitus valmistelee osallisuussuunnitelman vuoden 2020 liittokokoukselle.”

LIITTOHALLITUKSEN VASTAUS:

“Liittohallitus on huomionnut ponnen. Ponnassa esitetyn osallisuussuunnitelman luonti on ollut vaihtoehtona piiritoimikunnan projektia suunnitellessa, mutta suunnittelussa päädyttiin lopulta toisenlaiseen projektiin. Liiton toiminnassa on kuitenkin pyritty osallisuuden lisäämiseen mm. pop up -jaosten ja hanketyöryhmien muodossa, sekä esimerkiksi strategiatyöstön eri vaiheissa. Koronatilanteen rajoittaessa toiminnan skaalaa kokee liittohallitus osallisuussuunnitelman valmistelun relevantimmaksi normaalimman vuoden aikana.”

EDUSTAJA OJANPERÄN (1006) PONSI

KANNATTI EDUSTAJA DAHAN (1032)

ASIAKOHTA: § 20 (PUHEENJOHTAJISTON VALINTA)

OJANPERÄ (1006) TEKI DAHANIN (1032) KANNATTAMA SEURAAVAN PONSIESITYKSEN:

“Toivon, että tuleva liittohallitus järjestää valtakunnallisilla tapahtumilla piireille omat “vastaavat”, jotka ovat tietoisia oman piirin osallistujien esim. sairauksista.”

LIITTOHALLITUKSEN VASTAUS:

“Liittohallitus on huomionnut ponnen. Piirien puheenjohtajistojen on nähty olevan ponnassa esitetyn asian suhteen vastuussa piirinsä osallistujista, eli erillisiä vastaavia ei ole valittu. Mahdollisista sairauksista yms. informointia ollaan kuitenkin lisätty tapahtumilla. Lisäksi asia on olennaisena osana piirien puheenjohtajistojen ja tulevan järjestösektorin varapuheenjohtajan perehdytyksiä. Tämän toteutumisesta vastaa nykyisin järjestösektorin varapuheenjohtaja.”

EDUSTAJA KNUTARSIN (711) PONSI

KANNATTI EDUSTAJA OTEWA (713)

ASIAKOHTA: § 20 (PUHEENJOHTAJISTON VALINTA)

“Ponsiesityksenä esitän toivomuksen siitä, että tulevissa liittokokouksissa liittohallitusvaaleihin yhdistetään sähköinen vaalikone. Näin varmistetaan, että ehdokkaiden näkökulmat tulevat selkeiksi jokaiselle äänioikeutetulle.”

LIITTOHALLITUKSEN VASTAUS:

“Liittohallitus on huomionnut ponnen. Vaikka liittohallitus näkee idean itsessään hyvänä ja vaaliprosessia parantavana, ei vaalikoneelle ole kuitenkaan valitettavasti löydetty kunnollista alustaa saatika resursseja.”

EDUSTAJA KIVISEN (404) PONSI

KANNATTI EDUSTAJA TUOMINEN (417)

ASIAKOHTA: § 23 (JULKILAUSUMA)

“Ponsiesityksellä toivotaan että jatkossa toimikunnan muokkaama julkilausumateksti sisällytetään mukaan muutosesityksiin.”

LIITTOHALLITUKSEN VASTAUS:

“Liittohallitus on huomionnut ponnen. Ponnassa esitetty toivomus on toteutettu vuoden 2020 liittokokouksessa.”

EDUSTAJA LUKKARIN (133) PONSI

KANNATTI EDUSTAJA NORDSTRÖM (1310)

ASIAKOHTA: § 23 (JULKILAUSUMA)

“Pyydän liittohallitusta kehittämään menettelytavan, jolla voidaan valmistella kattava linjaus lukion opinto-ohjaajien tasavertaisesta pätevyydestä koko Suomen alueella.”

LIITTOHALLITUKSEN VASTAUS:

Liittohallitus on huomionnut ponnen. Liittohallitus ei ole kuitenkaan nähnyt menettelytavan luomista hyvänä resurssienkäyttökohteena poikkeusvuonna. Pätevyyden lisäämisen ajamista ollaan tehty tavoiteohjelman kantojen mukaan, ja tämä heijastuu esimerkiksi vuoden 2021 kuntavaalisuunnittelussa.

EDUSTAJA VALLON (1332) PONSİ

KANNATTI EDUSTAJA VALLO (1313)

ASIAKOHTA: § 23 (JULKILAUSUMA)

“Liittohallitus teettää kattavan selvityksen jäsenistön todellisesta kannasta kysymykseen äänestysikärajan laskemisesta valtakunnallisissa vaaleissa.”

LIITTOHALLITUKSEN VASTAUS:

Liittohallitus on huomionnut ponnen. Äänestysikäraja-asia on palautettu liittokokouksen käsittelyyn uudelleen muotoiltuna, ja vuoden 2020 liittokokouksessa on panostettu aloitteiden ja muutosesityksen tekemisen ohjeistuksiin, jotta äänestysikäraja-asiasta voidaan käydä uusi keskustelu ilman ongelmia muutoseikkoihin kaatumisesta. Tavoiteohjelmaesitystä laatiessaan asiakirjavalmistelijat ovat tehneet kyselykartoitusta mm. aktiivikirjeessä jäsenistön kannan selvittämiseksi. Tämän lisäksi esityksessä on otettu huomioon asiakirjaan kommenttikierroksella saadut kommentit.

